

Ο Η Λ Ι Ο Σ

Εβδομαδιαία Εγκυκλοπαιδική Επιδείκνυν

ΟΠΑΛΙΟΣ

ΤΟΠΑΖΟΛΙΘΟΣ

ΤΟΥΡΜΑΛΙΝΗΣ (ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ)

ΧΡΥΣΟΠΡΑΣΟΣ

ΣΑΠΦΕΙΡΟΣ

ΥΑΚΙΝΘΟΣ

ΚΑΛΑΪΣ

ΡΟΥΒΙΝΙΟΝ

ΤΟΠΑΖΙΟΝ

ΣΤΙΝΕΛΛΙΟΝ

ΤΟΠΑΖΙΟΝ (ΟΥΡΑΛΙΩΝ)

ΣΜΑΡΑΓΔΟΣ

ΑΔΑΜΑΣ

ΑΛΑΒΑΝΙΟΝ

ΑΜΕΘΥΣΤΟΣ

ΒΗΡΥΛΛΟΣ Ο ΕΥΓΕΝΗΣ

ΛΑΖΟΥΡΙΤΗΣ (ΕΚ ΒΟΥΔΑΧΣΑΝ)

ΧΡΥΣΟΒΗΡΥΛΛΟΣ (ΟΥΡΑΛΙΩΝ)

ΓΡΑΝΑΤΗΣ

ΤΟΥΡΜΑΛΙΝΗΣ (ΟΥΡΑΛΙΩΝ)

ΗΛΙΟΤΡΟΠΙΟΝ

ΤΑ ΔΗΛΗΤΗΡΙΑ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΝ ΜΑΣ

Αντιθέτως πρὸς ὅτι πιστεύεται κοινῶς τὰ δηλητήρια δὲν εἶνε πάντοτε ἐπιζήμια εἰς τὸν ὁργανισμόν τοῦ ἀνθρώπου, εἰς πολλὰς δὲ μάλιστα περιπτώσεις εἶνε ἀπαραίτητα εἰς αὐτὸν ἀλλὰ πρέπει νὰ λαμβάνωνται εἰς μικρὰς ποσότητας. Εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἀνήκει τὸ ἀρσενικόν. Ἐπίσης ὁ μύδιθος καὶ τὸ μαγγάνιον, μέταλλα ἐξαιρετικῶς δηλητηριώδη, εἶνε χρησιμεύοντα εἰς τὸν ὁργανισμόν ὅταν λαμβάνωνται εἰς ἐλαχίστας ποσότητας.

Ἡ ὑγρὰ διαίτα

Εἰς ὠρισμένας παθήσεις οἱ ἱατροὶ συνιστοῦν ὑγρὰν διαίταν διότι ὁ στομάχος τοῦ ἀσθενοῦς δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ πέψῃ στερεὰς τροφάς. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν οἱ ἐφαρμοζόντες τὴν διαίταν νομίζουν ὅτι δύνανται νὰ λαμβάνουν πάσης φύσεως ὑγρὰ τροφήν. Ὁρισμένα ὅμως ὑγρά, ὅπως π. χ. τὸ γάλα ἀνδρῶν ἐξ ἡλιασθῆτος, ἔχουν τὴν ιδιότητα νὰ ὑφίστανται πηλὴν μὴν φθάνουν εἰς τὸν στόμαχον, οὕτω δὲ παύουν ν' ἀποτελοῦν ὑγρὰν τροφήν. Κατὰ συνέπειαν ἀνδρῶν ὁ ἱατρός, διατάξῃ ὑγρὰν διαίταν, πρέπει νὰ ἐρωτηθῇ ἐιδικώτερον τίνα ὑγρά πρέπει νὰ δίδωται εἰς τὸν ἀσθενή.

Ἡ χειμερινή νάρκη

Πολλὰ μεγάλα καὶ μικρὰ ζῶα ἔχουν τὴν ιδιότητα νὰ περιπίπτουν κατὰ τοὺς ψυχροὺς μῆνας τοῦ ἔτους εἰς νάρκην καὶ νὰ παραμένουν εἰς κατάστασιν ὕπνου χωρὶς νὰ λάβουν τροφήν ἐπὶ ὀκλήρους μῆνας. Εἰς τὴν νάρκην αὐτὴν ἡτις ἀποκαλεῖται χειμερινή, δηλαδὴ χειμερινή, περιπίπτουν κυρίως ζῶα τῶν ψυχρῶν κλιμάτων, ὅπως π. χ. αἱ ἄρκτοι. Εἰς τὴν ἑλλάδα περιπίπτει εἰς χειμερινή νάρκην ἡ νυκτερίς συχνὰ δὲ ἐντὸς σπηλαίων ἀπαντοῦν τὸν χειμῶνα τὰ μικρὰ αὐτὰ πτερωτὰ ζῶα νὰ κοιμῶνται κρεμασμένα ἀπὸ τὴν ὀροφὴν μετὰ τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ κάτω. Ἐπίσης τὸν χειμῶνα ναρκοῦνται πολλὰ ἔντομα καὶ ἄλλα κατώτερα ζῶα.

Τελευταίως ὅμως ὁ δόκτωρ Τζάκσον τοῦ ἀμερικανικοῦ γραφείου βιολογικῶν ἐρευνῶν ἀνεκοίνωσεν ὅτι δὲν ὑπάρχει μόνον χειμερινή νάρκη ἀλλὰ καὶ θερινή εἰς τὴν ὁποίαν περιπίπτουν ὠρισμένα ζῶα τῶν θερμῶν κλιμάτων κατὰ τοὺς θερμότερους μῆνας τοῦ ἔτους. Εἰδικώτερον ὁ δόκτωρ Τζάκσον διεπίστωσεν ὅτι ἐκ τῶν ἀνωτέρων ζῶων ὠρισμένα εἶδη σκίουρων τοῦ δυτικοῦ τμήματος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ναρκοῦνται περὶ τὰ μέσα τοῦ θέρους τὸν Ἰούλιον καὶ τὸν Αὐγουστον καὶ παραμένουν κοιμώμενα μέχρι τοῦ Φεβρουαρίου ἢ τοῦ Μαρτίου. Μέχρι τῆς στιγμῆς δὲν ἔχει ἀκόμη διαπιστωθῇ ὁ λόγος εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλεται ἡ θερινή νάρκη ἐνῶ προκειμένου περὶ τῆς χειμερινῆς εἶνε γνωστὸν ὅτι ὀφείλεται κυρίως εἰς τὴν ἀνυπαρξίαν τροφῆς κατὰ τὴν ψυχρὰν ἐποχὴν ὁπότε πικρὸν στρώμα πάγου καλύπτει τὴν γῆν τῶν ψυχρῶν χωρῶν.

Ἡ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΙΣ
ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΟΣ

Γενικῶς πιστεύεται ὅτι ἡ χειραφετημένη γυναῖκα εἶνε προϊόν τοῦ τρέχοντος αἰῶνος. Πράγματι ἀπὸ τεσσαράκονταετίας περίπου αἱ γυναῖκες ἤρχισαν εἰς τὰς πλέον προωδευμένας χώρας νὰ φοιτοῦν εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολάς, νὰ ἀσκοῦν διάφορους ἐπιστήμας, νὰ ἐργάζωνται εἰς τὰ ἐργοστάσια, νὰ ψηφίζουν κλπ., ἀκόμη δὲ καὶ νὰ ἀσκοῦν καθήκοντα τὰ ὁποῖα ἀπὸ δεκάδων αἰώνων ἐθεωροῦντο ὡς καθήκοντα ἀνδρική, ὅπως π. χ. νὰ εἶνε δημόσιοι ἢ θερησκευτικοὶ λειτουργοὶ ἢ κυβερνήται. Ἡ γνώμη ὅμως καθ' ἣν ἡ χειραφετήσις τῆς γυναίκος εἶνε τὸσον πρόσφατος εἶνε σφαλὲρά. Οὕτω ἀπὸ τοῦ μεσαιῶνος καὶ πρὶν ἀκόμη ἀνακαλυφθῇ ἡ Ἀμερική, αἱ γυναῖκες ὠρισμένων πόλεων τῆς Ἰταλίας ἀπελάμβανον εὐρυτάτων δικαιωμάτων. Εἰς τὸ Σαλέρνο ἰδίως ἡ ζωὴ τῶν ἡτοίων ἀνεξάρτητος ὥστε νὰ παραβάλλεται πρὸς τὴν σημερινὴν Ἀμερικανίδα. Ἐφοίτων εἰς τὴν περιφημὴν ἱατρικὴν σχολὴν τοῦ Σαλέρνου, ἀποφοιτοῦσαι δὲ ἤσκουν ἐλευθέρως τὸ ἱατρικὸν ἐπάγγελμα, τὸ ὁποῖον τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀπελάμβανε μεγάλης ἐκτιμήσεως. Μία τῶν γυναικῶν ἱατρῶν τοῦ Σαλέρνου, ἡ Κωνσταντία Καλέντα κατέστη διάσημος ὅχι μόνον διὰ κάλλος καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν σοφίαν τῆς, ἡ ὁποία τῆς ἐξησφάλισε τὸν τίτλον τοῦ διδάκτορος. Μία ἄλλη, ἡ Ἀμπέλλα, σύγχρονος τῆς Καλέντα (ἀρχαὶ τοῦ 15ου αἰῶνος), ἀπέκτησε πανιταλικὴν φήμην ὡς ἱατρός. Μία τρίτη ἡ Ρεβέκκα Γκουάρνα διεκρίθη ὡς συγγραφεύς, ἡ δὲ Τροτουλά κατὰ πολὺ παλαιότερα, ζήσασα τὸν 11ον αἰῶνα εἶνε συγγραφεύς ἱατρικοῦ συγγράμματος περισσώθεντος μέχρι σήμερον.

Ἡ νοημοσύνη τῶν σκυλιῶν

Γάλλος κτηνίατρος προέβη τελευταίως εἰς σημαντικὴν ἐπιστημονικὴν ἀνακοίνωσιν ἀποτελοῦσαν μίαν ἐπὶ πλέον ἀπόδειξιν τοῦ μεγάλου βαθμοῦ τῆς νοημοσύνης τῶν σκυλιῶν. Κτηνιατὴς φίλος τοῦ κτηνίατρο ἔρχεν ἕνα σκύλον τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Λουλου» γενεᾶς. Ὅκτω φορὰς οἱ γείτονες τοῦ κτηνίατρο ἔρχον ἀποπειραθῆναι τὸ φωνεῖν τὸν σκύλον δίδοντες εἰς αὐτὸν δηλητηριασμένην τροφήν. Πάντοτε ὅμως τὸ ζῶον διέφυγε τὸν θάνατον, χάρις εἰς τὴν ἐγκρίαν ἐπέμβασιν τοῦ κυρίου του καὶ τοῦ κτηνίατρο, οἱ ὁποῖοι προσέβαινον εἰς πλύσεις τοῦ στομάχου τοῦ σκύλου. Βαθμιζόντες τὸ ζῶον ἐτρόμαξε τόσο ἀπὸ τὰς ὑποβόλους περιποιήσεις τῶν γειτόνων ὥστε δὲν ἐδέχετο πλέον νὰ λάβῃ τροφήν παρὰ μόνον ἀν τοῦ τῆν προσέφερεν ὁ κύριός του προσωπικῶς, δὲν εἶχε δὲ ἐμπιστοσύνην εἰς οὐδένα ἄλλον ἄνθρωπον. Ὅταν κάποτε ὁ κύριός του παρέστη ἀνάγκη νὰ μεταβῇ εἰς Παρίσι καὶ ἀπουσίασεν ἐπὶ δεκαήμερον, ὁ σκύλος ἀρνήθει νὰ λάβῃ τροφήν ἀπὸ ἄλλον, παρὰ τὰς καταβληθείσας ἐπιμῶνους προσπαθείας, ἀπέθανε.

ΤΟ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑ
ΔΕΝ ΘΕΡΜΑΙΝΕΙ ΤΟ ΣΩΜΑ

Πιστεύεται γενικῶς ὅτι τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ λαμβανόμενα ὅταν ὁ καιρὸς εἶνε ψυχρὸς θερμαίνουν τὸ σῶμα. Ἡ ἀντίληψις αὕτη ἡ ὁποία εἰς τὰς ψυχρὰς χώρας εἶνε μία τῶν κυριωτέρων ἀφορμῶν τῆς ἐξαπλώσεως τοῦ ἀλκοολισμοῦ εἶνε κατὰ θάσιν ἐσφαλμένη. Τὸ οἶνοπνευματὸν δὲν προκαλεῖ εἰς τὴν πραγματικότητά αὐξήσιν τῆς θερμοκρασίας ἀλλὰ ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ δέρματος καὶ οὕτω τὸ ἄτομον ἔχει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἔχει θερμανθῇ.

Τὸ οἶνοπνευματὸν δὲν προκαλεῖ
πάντοτε εὐθυμίαν

Συστηματικὰ στατιστικὰ τοῦ ἀμερικανικοῦ ἀντιαλκοολικοῦ ἰνστιτούτου, ἀπέδειξαν ὅτι ἡ κοινὴ πεποίθησις καθ' ἣν τὰ οἶνοπνευματώδη ποτὰ προκαλοῦν πάντοτε εὐθυμίαν εἶνε ἐσφαλμένη. Οὕτω ἀπεδείχθη ὅτι ἐπὶ σοβαροῦ ποσοστοῦ ἀνθρώπων ἡ μέθη προκαλεῖ μελαγχολίαν, ἀγνωστον διὰ τίνος λόγου, τινὲς δὲ μάλιστα ἐκ τῶν μεθύσων τῆς κατηγορίας αὐτῆς ἔχουν καὶ τάσιν πρὸς τὴν αὐτοκτονίαν. Τὸ περιέργον εἶνε ὅτι ποσοστὸν ἀνθρώπων ἀπολύτως ὑγιῶν καὶ ἀπεχθανομένων τὴν αὐτοκτονίαν ἐτερωμάτισεν τὴν ζωὴν του ὅταν εὐρέθη εἰς κατάστασιν μέθης.

Τὰ στρεΐδια

Εἶνε γνωστὴ ἡ ἑλληνικὴ παροιμία, ἥτις διδάσκει ὅτι κατὰ τοὺς μῆνας τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα δὲν ἔχει τὸ γράμμα ε πρέπει τὸ κρασί νὰ πίνεται μετὰ νερό. Μία ἀνάλογος παροιμία ὑπάρχει εἰς τὴν δυτικὴν Εὐρώπην, ἡ ὁποία ὅμως διδάσκει ὅτι κατὰ τοὺς μῆνας χωρὶς ε δὲν πρέπει νὰ τρώγονται τὰ στρεΐδια. Ὡς γνωστόν, τὰ θαλασσινα αὐτὰ ὑπόκεινται εὐκολώτατα εἰς τὴν ἀποσύνθεσιν συνεπεία τῆς θερμότητος, ὡς ἐκ τούτου δὲ ἡ κατανάλωσις των κατὰ τοὺς μῆνας χωρὶς ε, δηλαδὴ τοὺς θερινούς (Μάϊον, Ἰούνιον, Ἰούλιον καὶ Αὐγουστον), δημιουργεῖ κινδύνους δηλητηριάσεως. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ παροιμία εἶνε παλαιὰ διατυπωθεῖσα τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ τεχνητὴ κατασκευὴ τοῦ πάγου καὶ αἱ μέθοδοι ψύξεως ἦσαν ἀγνωστοί. Παρὰ ταῦτα, μεγάλη ἀμερικανικὴ ἐταιρεία ὁστρεοτροφίας ἠγωνίσθη ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἕως ὅτου πείσῃ τὸ κοινὸν περὶ τοῦ ὅτι ἡ παροιμία ἔπαυσε νὰ ἔχῃ ἀξίαν, ἥδη δὲ ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ κατανάλωσις τῶν στρεΐδιων τῶρα μόνον ἤρχισε νὰ αὐξάνῃ καὶ κατὰ τοὺς θερινούς μῆνας.

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ	
Ἐσωτερικοῦ	
ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΑΧ.	225
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	125
Ἐξωτερικοῦ	
ΕΤΗΣΙΑ	1
ΕΞΑΜΗΝΟΣ	Σελ. 10
ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ: Σταδίου 23	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ: Γούναρη 11	
Τηλέφωνον: 31-909	

Περιεχόμενα

Εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο γράφουν οἱ κ.κ.:
Γ. Α. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ, διευθυντὴς τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν : Τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ ὡς προχριστιανικὸν σύμβολον (σελ. 512).

Ν. ΚΑΙΡΗΣ, ἱατρός, τ. ὑφυγητῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου: Τὸ φῶς ποὺ σκοτῶνει (σελ. 519).

Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΣ, διδάκτωρ τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν : Τὸ δίκαιον τοῦ κατὰ θάλασσαν πολέμου. Μέρος Β' (σελ. 509).

ΔΗΜ. ΤΣΙΜΙΚΑΛΗΣ, καθηγητῆς τῆς Παθητικῆς Ἀεραμύνης εἰς τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον, συνταγματοδότης τοῦ πυροβολικοῦ ἑ. α. : Ὁ σύγχρονος πόλεμος. — Μηχανοκίνητοι μονάδες (σελ. 511).

Ν. ΛΙΒΑΔΑΣ, πρῶτον Πανεπιστημιακὸς καθηγητῆς: Γενικὴ Γλωσσολογία (σελ. 515).

Β. ΡΕΒΑΛ: Εἰς τὴν χώραν ὅπου οἱ ἄνδρες φονεύουν διὰ νὰ διακριθῶν (σελ. 516).

ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ - ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ, παιδαγωγός : Ἡ θέσις τοῦ παιδιοῦ εἰς τὴν οἰκογένειαν καὶ ἡ ἐπίδρασις τῆς ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος του (σελ. 527).

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΒΕΪΟΝΟΓΛΟΥ : Αἰκατερίνη τῶν Μεδίκων (σελ. 528).

Δ. ΚΟΚΚΙΝΟΣ, διευθυντῆς τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν: Ρόζα Μπινέρ (σελ. 529).

Θ. Ι. ΔΟΓΑΝΗΣ: Τί εἶνε καὶ πῶς λειτουργεῖ τὸ Ραδιοφωνικὸν Ἐργαστήριον τοῦ Ζαπτείου (σελ. 532).

ΤΟΝΥ ΜΠΑΛΛΥ, καθηγητῆς τοῦ Ἀγρονομικοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας, διευθυντῆς τοῦ Ἀγρονομικοῦ Σταθμοῦ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας : Ὁ ἀγὼν τῆς ἐπιστήμης κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Γεωργίας (σελ. 534).

Π. ΡΟΥΣΣΩ, καθηγητῆς τῆς Ἀστρονομίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νάντης: Ἐὰν συνηγάτο μετὰ τὴν Γῆν ἕνας γιγαντιαῖος μετεωρίτης (σελ. 540).

ΕΙΔΙΚΑ ΑΡΘΡΑ

Δημοσιεύονται ὡσαύτως τὰ κατωτέρω εἰδικὰ ἄρθρα:

Ακοῦσον χωρὶς αὐτιά (σελ. 514).
Ὁ «Εὐθύφρων» τοῦ Πλάτωνος (σελ. 525).

Ἡλεκτρομεταλλουργία καὶ ἡλεκτροχημικὴ βιομηχανία ἐν Ἑλλάδι (σελ. 535).

Αλιεῖος ὁ Λευκόουρος (σελ. 538).
Εἰς τὰς σελίδας 530 καὶ 531 δημοσιεύονται Γεωγραφία καὶ Χάρτης Μαρόκου, Ἀλγερίας, Τυνιδος καὶ Λιβύης.

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Διευθυντής: Ι. Α. ΠΑΣΣΑΣ ■ Διευθ. συντάξεως: ΣΤ. ΚΑΡΑΒΙΑΣ

ΤΑ ΥΠΕΡΗΧΗΤΙΚΑ ΚΥΜΑΤΑ

Τοῦ Κ. Κ. Β. ΠΟΡΤΙΕΡ, καθηγητοῦ τῆς Χημείας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Καλλιφορνίας

Τὰ συνήθη ἡχητικὰ κύματα ἔχουν πολλὰ μικρὰν ἐνέργειαν. Οὕτω ἂν ὁλόκληρος ἡ θερμικὴ ἐνέργεια τῶν ἡχητικῶν κυμάτων τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιδράσῃ ἐπὶ ὑδατίνου στρώματος πάχους ἐνὸς ἑκατοστοῦ καὶ νὰ συγκρατηθῇ ὑπ' αὐτοῦ, θὰ ἐπρεπε ν' ὀμιλήτῃς νὰ ὀμιλῇ συνεχῶς πρὸς τὸ ὕδατος ἐπὶ ἑκατὸν συναπτὰ ἔτη διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν κατά ἕνα θαθὸν αὐξήσιν τῆς θερμοκρασίας του. Ἐξ ἄλλου ὁ κρότος τῆς ἐκρήξεως πυροβόλου, ἂν ὑποθεθῇ ὅτι τοῦτο ἔβαλλε συνεχῶς, θὰ ἐξερίαζετο μίαν ὁλόκληρον ὥραν διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν ἰδίαν θερμικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ποσότητος ὕδατος πάχους ἐνὸς ἑκατοστομέτρου. Ἐκ τῶν δύο αὐτῶν παραδειγμάτων συνάγεται σαφῶς πόσον περιορισμένη εἶνε ἡ θερμικὴ ἐνέργεια τῶν ἡχητικῶν κυμάτων. Πρέπει ἀκόμη νὰ προστεθῇ ὅτι θὰ χρειασθοῦν αἱ δυνάμεις ἐνέργειας χιλιάδων βολῶν πυροβόλου διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ μεταβολὴ εἰς τὴν ὑφ' ἑνὸς μορίου ἀσταθοῦς τιμῆς χημικῆς οὐσίας. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐργασιῶν μου ἐπὶ τοῦ μηχανισμοῦ πολλῶν χημικῶν ἀντιδράσεων κατεσκευάσθησαν δυνάμεις ὅργανα ἱκανὰ νὰ παραγάγουν δυνάμεις μεγάλης συχνότητος μεταξύ 10.000 καὶ 500.000 κύκλων κατὰ δευτερόλεπτον καὶ νὰ δημιουργήσουν ἐνέργειαν ἰσχύος δύο βᾶτ κατὰ τετραγωνικὸν ἑκατοστόμετρον.

Δυσάρεστοι καὶ ἴσως ἐπιβλαβεῖς φυσιολογικαὶ ἐπιδράσεις παράγονται διὰ τῆς μακροχρονίου ἐκθέσεως τοῦ ἀνθρώπου σώματος εἰς τὴν ἐπίδρασιν τῶν υπερηχητικῶν αὐτῶν κυμάτων. Οὕτω παρε-

τηρήθη ὅτι νεῖνις, ἡ ὁποία κανονικῶς ἦτο εἰδικῶς ἡχοκλήνη εἰς τὴν ἐκτέλεσιν δυσκόλων μαθηματικῶν ὑπολογισμῶν, ἀφ' οἷς ἐπὶ δύο ὥρας εἰργάσθη πλησίον μαγνητικῆς συσκευῆ παραγωγῆς 16.000 κύκλους κατὰ δευτερόλεπτον ὑπέστη τοιαύτην ἐπίδρασιν ὥστε δὲν ἠδύνατο πλέον νὰ λύσῃ ἀπλὰ ἀριθμητικὰ προβλήματα.

Ἡ ἀδιάκοπος ἐπίδρασις τῶν τοιούτων κυμάτων ἐπιδράσιν ὥστε δὲν ἠδύνατο τοῦ ὥτος δημιουργεῖ κατάστασιν πνευματικῆς συγχύσεως. Οὕτω τὸ ἄτομον δὲν δύναται νὰ συγκρατήσῃ τοὺς ἀριθμούς καὶ ἀντιγράφῃ ἐσφαλμένους τοὺς λογαρίθμους, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ μίαν τῶν χαρακτηριστικωτέρων διαταραχῶν τῆς τοιαύτης καταστάσεως ὅταν ἡ συσκευή λειτουργήσῃ ἐπὶ μίαν ὥραν καὶ πλέον ἢ ἐξ αὐτῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τῆς πνευματικῆς καταστάσεως τοῦ ἀτόμου εἶνε πλήρης.

Χημικὸς ἐργαζόμενος εἰς μεγάλην βιομηχανικὴν ἐπιχείρησιν ὅπου ἐξεργάσθητο καθήμενῶς πιεζοηλεκτρικὴν συσκευήν παλμικῶν κυμάτων, παράγουσαν 500.000 περίπου κύματα κατὰ δευτερόλεπτον, ἀπώλεσε τὴν ἱκανότητα τῆς ἰσορροπίας. Ἐπὶ μακρὸν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνέλθῃ ἐπὶ ποδηλάτου, ὅταν δὲ ἐβάδιζε κατέβαλεν ἀγῶνα διὰ νὰ κρατήσῃ τὸ σῶμα του ἐν ἰσορροπίᾳ. Οἱ ἱατροὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσουν ποῦ ὀφείλετο ἡ τοιαύτη διαταραχή, μολὲς ὅμως ὁ πάσχων ἐπανεχειρίσθημενος τὸ μηχανήμα τῶν παλμικῶν κυμάτων, ἐπανήλθεν εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν τῆς ὑγείας του χωρὶς νὰ χρησιμοποίησιν φάρμακα ἢ νὰ ἀκολουθήσῃ θεραπευτικὴν τινα μέθοδον.

Κρύσταλλον χαλαζίου ἐμβαπτισθέντος ἐντὸς ἐλαίου καὶ ὑπερβολόμενος εἰς παλμικὴν κίνησιν πολλῶν ἑκατοντάδων χιλ-

Τὰ προηγούμενα τεύχη μας

Ὅσοι ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μας θέλουν νὰ προμηθευθοῦν προηγούμενα τεύχη τοῦ «ΗΛΙΟΥ» δύναται νὰ ζητήσουν ταῦτα ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας δι' ἐπιστολῆς τῶν ἐμβάζοντες τὴν ἀξίαν τῶν τευχῶν (Δραχ. 5 τὸ τεῦχος) εἰς γραμματόσημα. Τὰ τεύχη τοῦ «ΗΛΙΟΥ» ἀπὸ τὸ 1—13 ἀποτελοῦν τὸν Α' τόμον τοῦ «ΗΛΙΟΥ», δύνανται δὲ νὰ ἀποσταλοῦν εἰς τοὺς αἰτοῦντας ἀντὶ 65 Δραχ. ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν. Ἀπὸ τοῦ 14ου τεύχους ἤρχισεν ὁ Β' τόμος τοῦ «ΗΛΙΟΥ». Ὅσοι θέλουν νὰ δέσουν τὰ τεύχη εἰς τόμους δέον νὰ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τῶν ὅτι εἰς τὸ τέλος τοῦ 13ου τεύχους ὑπάρχει πλήρης κατάλογος περιεχομένων καὶ τῶν 13 τευχῶν. Ἐν τῷ αὐτῷ θὰ γίνῃ καὶ εἰς τὸ 26ον

τεῦχος τὸ ὁποῖον θὰ εἶναι τὸ τελευταῖον τοῦ Β' τόμου τοῦ «ΗΛΙΟΥ».

Ἡ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΩΝ ΤΟΜΩΝ

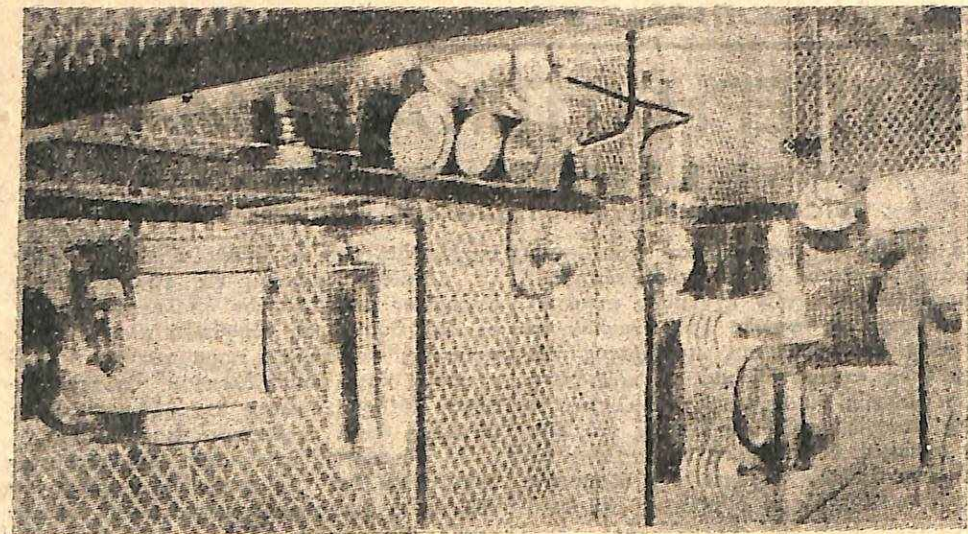
Οἱ παραδόντες τεύχη τοῦ πρώτου τόμου πρὸς βιβλιοδετήσιν εἰδοποιούνται ὅτι τὸ δέσιμον ἐτελείωσε καὶ δύνανται νὰ παραλάβουν τοὺς τόμους των ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΤΟΜΟΣ

Ὅσοι θέλουν νὰ προμηθευθοῦν τὸν Α' τόμον δύναται νὰ μᾶς ἀποστείλουν 65 δρχ. καὶ θὰ λάβουν αὐτὸν ἀδεδειγμένον ἢ δρχ. 125 διὰ νὰ λάβουν τὸν τόμον πανόδετον καὶ ἐλεύθερον ταχυδρομικῶν τελῶν.

λιάδων κυμάτων κατά δευτερόλεπτον παύει κωνικής μορφής πίδακα ελαίου υπό τὸν κρύσταλλον.

Ἐάν ὑπὲρ τὸν πίδακα αὐτὸν τοποθετηθῇ ὑάλινον σκεῦος με λεπτὰ τοιχώματα,

Συσκευὴ παραγωγῆς τῶν υπερηχητικῶν κυμάτων. Τῇ βοήθειᾳ τῆς συσκευῆς ταύτης ἐγένοντο ἐνδιαφέρουσες παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως τῶν υπερηχητικῶν κυμάτων.

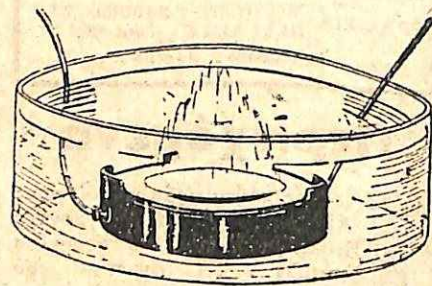
Αἱ κυμάνσεις θὰ μεταδοθῶν εἰς τὸν πυθμένα τοῦ ὑαλίνου δοχείου, διὰ μέσου δὲ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ τὸ ὁποῖον ὑπάρχει ἐντὸς τοῦ δοχείου.

Μὲ μίαν τοιαύτην συσκευὴν κυμάνσεων

δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν πολλὰ ἐκπληκτικὰ ἀποτελέσματα. Βαθὴ διαλελυμένη ἐντὸς ὕδατος ἀποχρωματίζεται ὑπὸ τοῦ ἐκλυομένου ὀξυγόνου τοῦ ὕδατος. Ἐξ ἄλλου ἡ ὑφὴ τῶν μετάλλων μεταβά-

λων διὰ τῶν ὁποίων μεταβιβάζονται οἱ ἤχοι.

Ἡ ἐπὶ τῶν μετάλλων ἐπίδρασις τῶν ὑπερηχητικῶν κυμάτων καταφαίνεται εἰς τὴν κατωτέρω περίπτωσιν. Συνήθως εἰς τὰς συσκευὰς παραγωγῆς παλμικῶν κυμάνσεων ὡς παλλόμενον σῶμα χρησιμεύεται σωλὴν νικέλινης. Ὁ σωλὴν ὁμοῦ

Κρύσταλλον χαλαζίου ἐμβαπτιζόμενον ἐντὸς ἐλαίου καὶ ὑποβαλλόμενον εἰς παλμικὰς κυμάνσεις ταχύτητος πολλῶν ἑκατοντάδων χιλιάδων κύκλων κατὰ δευτερόλεπτον, δημιουργεῖ ὑπεράνω αὐτοῦ κωνικὸν πίδακα τοῦ ἐλαίου.

οὗτος κατόπιν ἀλίνων ὥρων λειτουργίᾳ πεύει ἐργαζόμενος κανονικῶς καὶ λέγομεν ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν τὸ μέλλον εὐρίσκεται εἰς κατὰστασιν κοπώσεως. Τέλος τὰ ὑπερηχητικὰ κύματα ἐπιδρῶν καὶ χημικῶς αἱ παρατηρηθεῖσι ὁμοῦ ἐπὶ τοῦ προκειμένου περιπτώσεως χημικῶν ἀλλοιώσεων εἶνε περιορισμέναι.

ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΜΙΚΡΟΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Τοῦ κ. ΧΙΟΥ Ο'ΚΟΝΝΟΡ

Ἐν τῶν θαυμασιωτέρων ἐπιστημονικῶν ἐνδιαφερόντων θεμάτων, τῆς Παγκοσμίου Ἐκθέσεως τῆς Νέας Ὑόρκης εἶνε τὸ μικροενδρεῖον τοῦ κτιρίου Οὐέστινγχαου, διὰ τὸ ὁποῖον ἐλάχιστα μέχρι τοῦδε ἐγράφησαν. Ἐκεῖ παρακολουθεῖ κανεῖς ὑπὸ μεγέθυνσιν 2.000 φορές μεγαλυτέραν τοῦ φυσικοῦ τοῦς μικροοργανισμοῦς, οἱ ὁποῖοι ζοῦν ἐντὸς τοῦ συνήθους ἀκαθάρτου ὕδατος. Τὸ θέαμα εἶνε τοσοῦτον μάλλον θαυμασιώτερον καθ' ὅσον οἱ τοιοῦτοι μικροοργανισμοὶ φαίνονται ἔχοντες τὰς διαστάσεις μεγαλοσώμων ἐντόμων. Ἡ ἐντὸς τοῦ ὕδατος ζωὴ ὅπως φαίνεται διὰ μέσου τοῦ μικροσκοπίου προβάλλεται ἐπὶ κυκλικῆς ὁθόνης διαμέτρου ἐνδὸς καὶ ἡμίσεος μέτρου. Αἱ εἰκόνες εἶνε δεκαπλάσιαι ἐκείνων αἱ ὁποῖαι φαίνονται εἰς τὰ συνήθη μικροσκόπια τῶν σχολείων. Αἱ παραστάσεις εἶνε τόσο σαφεῖς ὥστε σχεδὸν δὲν ἔχουν ἀνάγκην ἐπεξηγήσεων.

Μία σταγὼν συνήθους ἀκαθάρτου ὕδατος ἐγκλείει πλήθος μικροοργανισμῶν, οἱ ὁποῖοι τρώγουν, μετακινοῦνται, πολλαπλασιάζονται καὶ μᾶλλον πρὸς ἀλλήλους. Οἱ πλείστοι τῶν μικροοργανισμῶν τούτων εἶνε πρωτόζωα, δηλαδὴ μονοκύτταρα ὄντα ὁδράτα διὰ γυμνοῦ ὀφθαλμοῦ καὶ ἀγνωστα ἐντελὲς εἰς τοὺς ἐπιστάτας τῆς ἐκθέσεως. Ἡ μεγέθυνσις εἶνε τόσο μεγάλη ὥστε ἂν ἐφημερίετο ἐπὶ ἀνθρώπων θὰ ἐφαίνοντο οὗτοι ἔχοντες ὕψος τριπλάσιον τοῦ ἐν τῷ κέντρῳ τῆς ἐκθέσεως μεγάλου πύργου, τοῦ γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα Γκόλντ. Εἰς τὸ τέλος τῆς μνηροσκοπικῆς προβολῆς τῶν διατημένων ἐντὸς τοῦ ἀκαθάρτου ὕδατος ἡ εἰσαγωγή Οὐέστινγχαου ἐπιδεικνύουσα τὰς λυχνίας ἐκείνων θανάτου τὰς ὁποίας κατασκευάζει. Μόλις τὸ φῶς τῆς λυχνίας προβλη-

θῇ ἐπὶ τῆς σταγόνος τοῦ ὕδατος οἱ μικροοργανισμοὶ καταλαμβάνονται ὑπὸ σπασμῶν, ἀγωνιοῦν καὶ τελικῶς ἀποθνήσκουν.

Ἡ ἐπιτυχία τοῦ μικροενδρεῖου εἶνε καταπληκτική. Ὑπολογίζεται ὅτι γίνονται κατὰ μέσον ὅρον ἐξήκοντα προβολαὶ τῶν ἡμέραν τὰς ὁποίας παρακολουθοῦν 8.000 θεατῶν. Ἡ προβολὴ εἶνε ἡ τελευταία καὶ μεγαλυτέρα ἐξ ὅσων ἐγένοντο μέχρι σήμερον καθ' ὅλον τὸν κόσμον ἀφ' ὅτου πρὸ 20 ἐτῶν ὁ Καίσαρ κατασκευάσας εἰς τὰ ἐργαστήρια τῆς Γεάνας ἐν Γερμανίᾳ τὴν πρώτην συσκευὴν προβολῆς μικροσκοπικῶν παρατηρήσεων.

Εἰς τὸ μικροενδρεῖον τῆς ἐκθέσεως προβάλλονται ἀντὶ μιᾶς 12 σταγόνες ὕδατος, οὗτω δὲ ὁ θεατὴς σχηματίζει σαφεστέρην εἰκόνα τῆς ἀοράτου ζωῆς τῶν μικροοργανισμῶν. Εἰς τὴν μίαν εἰκόνα βλέπει κανεῖς τὸ πρωτόζωον παραμεκία. Τοῦτο ἔχει τὴν γενικὴν μορφήν κεντητῆς ἐμβάδος (παντούφλας) καὶ εἶνε σχεδὸν διαφανής. Καθ' ἃ δὲ ὁ δόκτωρ Ραίμμερτ ὁ μικροοργανισμὸς αὐτὸς δὲν διακρίνεται εἰς ἄρρεν καὶ θῆλη ἀλλὰ καθὲν αὐτὸν ἔχει καὶ τὰ δύο ταυτοχρόνως φύλα.

Ἡ παραμεκία ἔχει ἐχθροὺς ὅπως φαίνεται κατὰ τὴν γενικὴν μορφήν κεντητῆς ἐμβάδος (παντούφλας) καὶ εἶνε σχεδὸν διαφανής. Καθ' ἃ δὲ ὁ δόκτωρ Ραίμμερτ ὁ μικροοργανισμὸς αὐτὸς δὲν διακρίνεται εἰς ἄρρεν καὶ θῆλη ἀλλὰ καθὲν αὐτὸν ἔχει καὶ τὰ δύο ταυτοχρόνως φύλα.

Ὁ δόκτωρ Ραίμμερτ μεταφέρει διὰ μικροῦ ὑαλίνου σωλήνος παραμεκίας ἀπὸ τὴν πρώτην σταγόναν εἰς τὴν δευτέραν ὅπου ὑπάρχει τὸ ἐπικίνδυνον οὐδύνων. Ἀμέσως ἡ διδινία ἐπιπλίνει ἐναντίον τῆς παραμεκίας καὶ τὴν κατατρώγει.

Εἰς ἄλλην σταγόναν φαίνονται ζωάρια

σχήματος ἐγγέλους, τὰ ὁποῖα ἐταιμάζονται διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς ἀναπαραγωγῆς, εἰς τὴν ἀμέσως δὲ ἐπομένην σταγόναν ἔχουν συνενωθῇ πρὸς ἄλληλα καὶ σχηματίζουν εἶδος διπλάσιον. Εἶνε τὸ πρωτόζωον ὕδρα. Ἡ προβολὴ συνεχίζεται καὶ οἱ θεαταὶ ἐκ τῆς προβολῆς μαθαίνουν τόσα πολλά πράγματα ὅσα δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ περιληφθῶν τὸσον σαφῶς εἰς ὁλόκληρον διολογικὸν σύγγραμμα.

Ἀξιοσημείωτος εἶνε ἡ συμβολὴ τοῦ δόκτωρος Ραίμμερτ ὁ ὁποῖος εἰς τὸ μικροενδρεῖον τῆς ἐκθέσεως κατώρθωσε νὰ ἀντιμετωπίσῃ σειρὰν τεχνικῶν προβλημάτων. Πρὸς ἐπίτευξιν σαφῶν εἰκόνων ἐχρησιμοποίησε τὸ φῶς τὸ παραγόμενον ἐκ τῆς καύσεως τοῦ στοιχείου σόδιου. Τὸ φῶς τὸ ὁποῖον φωτίζει τὸ διαμέτρου πέντε ποδῶν ἐπίπεδον τῆς προβολῆς διέχε-

ται διὰ τοῦ ἐλαχίστου χώρου μιᾶς σταγόνος ὕδατος. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Ραίμμερτ ὅσον περισσότερον διαφανὲς εἶνε ἐν πρωτόζωον τὸσον περισσότερον δύναται νὰ ζήσῃ ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἰσχυρᾶς φωτιστικῆς δυνάμεως τῆς προβολῆς. Τοῦναντίον τὰ με σκωτεινὸν σῶμα ζωάρια ἐπειδὴ δὲν ἀφήνουν νὰ διέλθουν αἱ φωτεινὰ ἀκτίνες, θερμαίνονται τόσο πολὺ ὥστε κυριολεκτικῶς πηφύονται. Ἡ παραμεκία λόγῳ τῆς διαφανείας τῆς εἶνε ἡ ὀλιγότερον κινδυνεύουσα κατὰ τὴν προβολήν. Ἐνῷ διαρκεῖ ἡ προβολὴ φωνογράφος ρυθμιζόμενος καταλλήλως ἐπεξηγεῖ τὰς παραστάσεις

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΟΥ ΚΑΤΑ ΘΑΛΑΣΣΑΝ ΠΟΛΕΜΟΥ

Ὑπὸ τοῦ κ. Ν. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΝ, Διδάκτορος τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν

Β'

Κατὰ τὴν Δήλωσιν τῶν Παρισίων τοῦ 1856, ἥτις ὁλόκληρος ἐγένετο δεκτὴ καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Λονδίνῳ διασκεψέως καὶ περιελήφθη ἐν τῇ Δηλώσει τοῦ Λονδίνου, ὁ ἀποκλεισμός πρέπει νὰ εἶνε πραγματικός, δηλαδὴ δέον νὰ ὑπάρχουν ἐπαρκεῖς δυνάμεις τοῦ ναυτικοῦ τῆς κηρυξάσης τὸν ἀποκλεισμόν ἐμπολέμου χώρας, αἵτινες νὰ δύναται νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐπικοινωνίαν τῆς ἀποκεκλεισμένης περιοχῆς μετὰ τὸν ἔξω κόσμον μάλιστα ἀπαιτεῖται νὰ ὑπάρχουν καὶ ναυτικαὶ δυνάμεις ἐσταματημέναι πρὸ τοῦ μέρους ὅπου ἐνεργεῖται ὁ ἀποκλεισμός.

Πάν πλοῖον συλλαμβανόμενον διὰ παραβάσιν τοῦ ἀποκλεισμοῦ (εἴτε κατὰ τὴν εἴσοδον ἢ τὴν ἐξοδον), δημεύεται.

Ὁ ἀποκλεισμός δέον νὰ εἶνε γενικός καὶ ἀμερόληπτος δι' ὅλα τὰ πλοῖα ἀδιαφόρως σημαίας, ἐπιτρέπεται ὅμως κατ' ἐξαιρέσιν ἡ εἴσοδος εἰς τὸν λιμένα πλοίου τινὸς μόνον ἂν τοῦτο εὐρίσκειται ἐν κινδύνῳ, ἀλλὰ τότε τὸ πλοῖον αὐτὸ ἀπαγορεύεται νὰ προῃεῖ εἰς φόρτωσιν ἢ ἐκφόρτωσιν ἐν τῷ λιμένι ἐν ᾧ κατέφυγε.

Διὰ νὰ εἶνε νόμιμος ἡ σύλληψις οὐδετέρου πλοίου, δέον αὐτὴ νὰ ἐνεργεῖται ἐντὸς τῆς ἀκτίνας ἐνεργείας τῶν ναυτικῶν δυνάμεων τῆς κηρυξάσης τὸν ἀποκλεισμόν χώρας, ἐπιτρεπομένης ἐξαιρητικῶς τῆς κατασχέσεως μόνον ἐφόσον διαρκεῖ ἡ δίωξις ἀντιθέτως τὸ εἰς οὐδέτερον λιμένα κατευθυνόμενον πλοῖον καὶ ἂν ἔτι τὸ φορτίον τοῦ προορίζεται διὰ λιμένα ἀποκεκλεισμένου, δὲν κατάσχεται.

Κατὰ τὴν Δήλωσιν τοῦ Λονδίνου τέλος τὸ φορτίον κατασχέοντος πλοίου δημεύεται ἀδιαφόρως ἐθνικότητος, ἐκτὸς ἐν τῇ περιπτώσει καθ' ἣν ἀποδειχθῇ πλήρως ἡ καλὴ πίστις τοῦ φορτωτοῦ. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον εἶνε κάπως δυσχερὲς ν' ἀποδειχθῇ.

Α'. Τί ἰσχύει ὅσον ἀφορᾷ τὴν ὑπὸ τῶν ἐμπολέμων χρῆσιν τῶν ὑποβρυχιακῶν ναρκῶν.

Πρῶτον, ἂς δώσωμεν τὸν ὅρισμόν τῆς νάρκης.

Νάρκη εἶνε μηχανήμα εἰδικῶς κατασκευασμένον ἵνα τοποθετηθῇ ἐν τῇ θαλάσσῃ καὶ τὸ ὁποῖον ἔχει πακτικήν ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος καὶ πεπληρωμένον ἐκρηκτικῆς ὕλης. Τὸ μηχανήμα αὐτὸ κράτεται ὑπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, λόγῳ συνδέσεώς του μετὰ σπυρόμασχον, τὸ ὁποῖον ἐν συνεχείᾳ εἶνε προσδεδεμένον εἰς ἀγκύριον. Τέλος ἔχει εἰδικὸν μηχανισμόν πυροδοτήσεως ὅστις ἐκρήγνυται διὰ κρούσεως τῶν ὑφάλων τοῦ πλοίου ἐπ' αὐτοῦ.

Ὑπάρχουν δύο εἰδῶν συστήματα πυροδοτήσεως, τὸ μηχανικὸν καὶ τὸ ηλεκτρικόν.

Κατὰ τὸν παρόντα πόλεμον οἱ Γερ-

μανοὶ παρουσίασαν καὶ τελειότερον τύπον νάρκης, τὴν μαγνητικὴν.

Κατὰ τὸ Β' Συνέδριον τῆς Χάγης τῷ 1907 μετὰ τῶν ἄλλων συζητηθέντων θεμάτων πρωτεύουσαν θέσιν κατέλαβε τὸ ζήτημα τῆς τοποθετήσεως ναρκῶν, ὡς καὶ τοῦ εἶδους τῶν ναρκῶν, ὅπερ θὰ ἐπετρεπότο νὰ χρησιμοποιοῦν οἱ ἐμπόλεμοι.

Μετά τινες συζητήσεις, τὸ Συνέδριον κατέληξεν εἰς τὴν ἀποδοχὴν τῆς πρότασεως, ἥτις ἀπετέλεσε τὸ περιεχόμενον τῆς 9ης συμφάσεως, «περὶ τοποθετήσεως ὑποβρυχίων ναρκῶν αὐτομάτως διὰ κρούσεως ἀναφελομένων».

Συμφώνως πρὸς τὴν σύμφασιν αὐτὴν, ἐπιτρέπεται ἐλευθερώσῃς ἡ τοποθέτησις ναρκῶν ἡγκυροβολημένων τοῦ ἄνω τύπου, ἐνῷ ἐξ ἄλλου ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ τοποθέτησις ναρκῶν μὴ ἡγκυροβολημένων, δηλαδὴ παρασυρομένων ὑπὸ τῶν θαλασσίων ρευμάτων, ἐπομένως ἐξαιρητικὰ ἐπικινδύνων διὰ τοὺς οὐδετέρους.

Ἀλλὰ καὶ τῶν μὴ ἡγκυροβολημένων ναρκῶν ἐπιτρέπεται ἡ τοποθέτησις ὑπὸ τὸν ὅρον ὅτι αὐταὶ θὰ εἶνε κατεσκευασμέναι κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε νὰ καθίστανται ἀκίνδυνον μίαν ὥραν τὸ θραυτέρον ἀφ' ἧς ὁ τοποθετήσας ἀπώλεσε τὸν ἐπ' αὐτῶν ἔλεγχον.

Ἀπαγορεύεται ἀπολύτως ἡ χρῆσις τορπιλλῶν πλὴν ἐκείνων αἵτινες καθίστανται ἀκίνδυνον εὐθὺς ὡς ριπτόμεναι ἀποτύχωσι τοῦ στόχου τῶν.

Ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἡ πρὸ τῶν λιμένων ἢ τῶν ἀκτῶν τοῦ ἀντιπάλου τοποθέτησις ναρκῶν αὐτομάτως διὰ κρούσεως ἀναφελομένων, ἡγκυροβολημένων πάντως, ἐπὶ σκοπῷ παρεμποδίσεως τῆς οὐδετέρας ἐμπορικῆς ναυτιλίας, αἰρομένης τῆς ἀπαγορεύσεως μόνον ὑπὸ τὴν ρητὴν προϋπόθεσιν ὅτι ἡ τοποθέτησις τῶν ναρκῶν θὰ γίνηται μετὰ πάσης προφυλάξεως διὰ τὴν οὐδετέραν ναυτιλίαν, ταυτοχρόνως δὲ θὰ ἀνακοινοῦται ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον εἰς τὰς οὐδετέρας Κυβερνήσεις ἡ ἀκριβὴς θέσις τοῦ πεδίου ναρκῶν.

Ἡ δοθεῖσα τότε ἐξήγησις ἐπὶ τῶν οὕτω τειθειῶν ἀπαγορεύσεων ἦτο ὅτι ἔδει νὰ ληφθῶν μέτρα ἵνα μειωθῶν αἱ ἐκ τοῦ πολέμου τραχύτητες καὶ ἀσφαλισθῇ ἐν τινι μέτρῳ ἡ οὐδετέρα ναυτιλία. Ἀτυχῶς εἰς τὸν παρόντα πόλεμον οἱ ἐμπόλεμοι παρέβιασαν τινὰς τῶν ἀπαγορεύσεων αὐτῶν.

Β'. Περί λαθρεμπορίου πολέμου

Λαθρεμπόριον πολέμου εἶνε τὰ ἀντικείμενα ἐκείνα τῶν ὁποίων ἡ μεταφορά δόσκις γίνεται εἰς ἐμπόλεμον ἔδαφος ἔστω καὶ ὑπὸ οὐδετέρων σημαῖαν ἀπαγορεύεται καὶ συνεπάζεται τὴν κατάσχεσιν καὶ δήμευσιν αὐτῶν, προκειμένου δὲ περὶ οὐδετέρων πλοίων ἀποτελεῖ ταυτοχρόνως καὶ παραβάσιν τῆς οὐδετερότητος τοῦ Κράτους, οὕτινος τὴν σημαίαν φέρει τὸ πλοῖον.

Στοιχεῖα τοῦ λαθρεμπορίου εἶνε δύο, ἡ ὀρισμένη κατεύθυνσις καὶ τὰ ὀρισμένα εἶδη.

Πολὺ πρὸ τῆς Δηλώσεως τοῦ Λονδίνου τοῦ 1909 οἱ συγγραφεῖς οἱ ἀσχολούμενοι μετὰ τὸ Διεθνὲς Δίκαιον, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ὁ μέγας Γκρότσιους, διέκριναν δύο εἶδη λαθρεμπορίου πολέμου, τὸ ἀπόλυτον καὶ τὸ σχετικόν.

Τὸ ἀπόλυτον λαθρεμπόριον εἶνε τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὰ εἶδη ἅτινα ἀποκλειστικῶς χρησιμοποιοῦνται πρὸς πολεμικοὺς σκοποὺς, ἐνῷ τὸ σχετικὸν ἀναφέρεται εἰς τὰ εἶδη διπλῆς χρήσεως.

Ἡ Δήλωσις τοῦ Λονδίνου καθιέρωσε κατάλογον τῶν εἰδῶν λαθρεμπορίου πολέμου, κατὰ ταύτην δὲ ἀπόλυτον λαθρεμπόριον εἶνε τὰ ὅπλα, τὰ βλήματα, τὰ φυσίγγια, ἡ πυρίτις, τὰ τηλεβόλα καὶ αἱ στρατιωτικαὶ στολαί, σχετικὸν δὲ λαθρεμπόριον εἶνε τὰ τρόφιμα καὶ αἱ ζωοτροφίαι, ὁ χρυσός, ὁ ἄργυρος καὶ τὰ χαρτονομίσματα, τὰ τροχοφόρα καὶ τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα καὶ τέλος οἱ σιδηρόδρομοι, τὸ τροχαῖον ὕλικόν καὶ ἡ καύσιμος ὕλη.

Ἡ δήλωσις τοῦ Λονδίνου εἰς εἰδικὴν αὐτῆς διάταξιν ἀναφέρει ὅτι «ἐν τῷ μέλλοντι πᾶσα ἐμπόλεμος πολιτεία δύναται δι' ἀνακοινώσεως αὐτῆς νὰ χαρακτηρίσῃ ὡς λαθρεμπόριον πολέμου καὶ πᾶν ἄλλον εἶδος ὅπερ δυνατόν νὰ χρησιμοποιηθῇ ἀπ' εὐθείας διὰ πολεμικοὺς σκοποὺς, εἴτε νὰ ἀνήκῃ εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν εἰδῶν διπλῆς χρήσεως. Τὰ συλλαμβανόμενα εἶδη λαθρεμπορίου εἴτε ἀπολύτου, εἴτε σχετικοῦ, δημεύονται».

Ἐπὶ τοῦ ἀπολύτου λαθρεμπορίου ἐφαρμόζεται πάντοτε ἡ θεωρία τῆς συνεχείας τοῦ ἐπιδιόλου καὶ ἐπομένως λαμβάνεται ὅπ' ὅσιν ἡ τελικὴ κατεύθυνσις αὐτοῦ, ἐνῷ ἐπὶ τοῦ σχετικοῦ δὲν ἔχουν ἐφαρμογὴν τὰ ἀνωτέρω, ἀλλὰ λαμβάνεται ὅπ' ὅσιν ἡ ἄμεσος κατεύθυνσις τοῦ πλοίου.

Τὸ θάρος τῆς ἀποδείξεως περὶ τῆς κατευθύνσεως τοῦ πλοίου πίπτει ἐπὶ τοῦ διώκοντος τὸ λαθρεμπόριον Κράτους, ὡς μέσα δὲ ἀποδείξεως χρησιμεύουν τὰ ναυτιλιακὰ ἐγγράφα κ.ά., ἐκτὸς ἂν τὸ πλοῖον συνελήφθῃ ἐνῷ προσεπάθει νὰ λοξοδρομήσῃ, ὅτε ἔχομεν πλήρη ἀπόδειξιν περὶ διενεργείας λαθρεμπορίου.

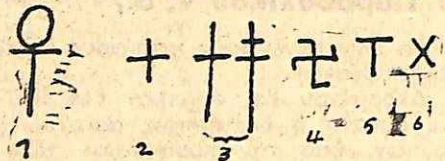
Ἡ δήλωσις τοῦ Λονδίνου καθιερῶν δύο τεκμήρια καθ' ἃ ἄνευ ἄλλης ἀποδείξεως γίνονται δεκτοὶ ὅτι ὑπάρχει ἐκρηκτικὴ κατεύθυνσις θάνατος ἐμπόρευμα α) κατευθύνεται εἰς λιμένα ὅστις εἶνε θάσις ἀνεφοδιασμοῦ τῆς ἀντιπάλου δυνάμεως καὶ β) ἀποστέλλεται εἰς λιμένας ἐγκαταστημένους εἰς τρίτην χώραν, εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι οὗτοι εἶνε προμηθευταὶ τοῦ ἐχθρικοῦ Κράτους.

Αἱ κυρώσεις αἱ ἐπιβαλλόμεναι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ κατὰ τὴν δήλωσιν τοῦ Λονδίνου, εἶνε αἱ ἑξῆς:

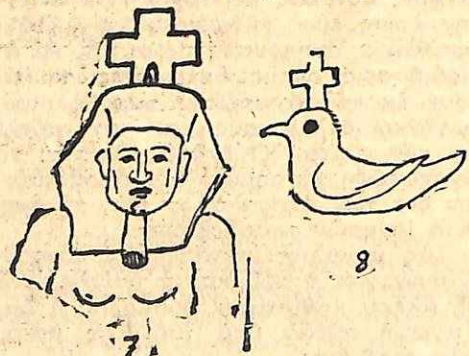
1. Τὰ εἶδη τοῦ λαθρεμπορίου πολέμου δημεύονται ὡς λεία εἴτε ταῦτα ἀνήκουν εἰς ἐχθροὺς εἴτε εἰς οὐδετέρους — ἐκτὸς ἂν μεταφέρονται διὰ

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΩΣ ΠΡΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΛΟΝ

Από μακροῦ οἱ ἀρχαιολόγοι διεπίστωσαν ὅτι ὁ χριστιανισμός εἰς τὴν ἐξωτερικὴν λατρείαν ἠρώσθη ἐκλεκτικῶς πολλὰ ἐκ τῶν προγενεστέρων αὐτοῦ θρησκειῶν· καὶ ἰδίως πολλὰ ἐκ τῶν συμβόλων τῶν. Οὕτω τὸ σχῆμα τοῦ σταυροῦ δὲν ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς

τὴν χριστιανικὴν συμβολικὴν, ἀλλ' ἀπαντᾷ εἰς χρόνους πολὺ προγενεστέρους. Ὡς παρατηρήσωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ὅτι προφανῆς κατάχρησις λέξεων ἐπέφερε σύγχυσιν, διότι ὑπὸ τὴν προσηγορίαν «σταυρός» νοοῦνται ὅλως διάφορα σύμβολα: λ.χ. ὁ μετὰ λαθῆς σταυρός (Σχ. 1), ὁ ἑλληνικός (Σχ. 2), ὁ λατινικός (Σχ. 3), ἡ σβάστικα

ἢ γαμμάδιον (Σχ. 4) καὶ ὁ ταυόσχημος (Σχ. 5).

Εἰς τοὺτους πρέπει νὰ προσθέσωμεν τὸν χιαστὸν (Σχ. 6), ὅστις ἐχρησιμοποιεῖτο παρὰ Ῥωμαίους εἰς τὴν σταύρωσιν. Καὶ τὸν ἀναφέρωμεν τοσούτω μᾶλλον ὅσο ὁ Λεκτέρκ, ὁ θαυμασμός συντάκτης τοῦ «Λεξικοῦ χριστιανικῆς ἀρχαιολογίας» διατείνεται (Τόμ.

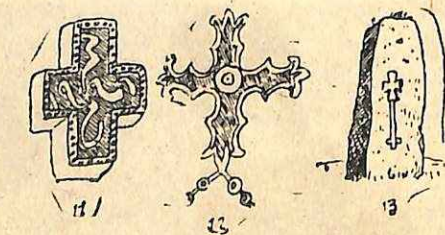
III, 2ον μέρος, σελ. 3048) ὅτι ἡ πρώτη χρονολογούμενη παράστασις χριστιανικοῦ σταυροῦ ἀπαντᾷ ἐπὶ παλμυρικῆς ἐπιγραφῆς τοῦ 134. Ὁ σταυρὸς ἔχει τὴν μορφήν Χ, ἡ δὲ ἐπιγραφὴ λέγει: «Εἰς Ἐκεῖνον ὁδῖνος τὸ δῶμα εἶνε εὐλογημένος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἐποήθη ὑπὸ Σαλμόν υἱοῦ Νέστι, υἱοῦ Ἰσαΐδα, υἱοῦ Βαράκ, πρὸς σω

τηρίαν ἑαυτοῦ καὶ τῶν τέκνων του. Τὸν μῆνα Νισάν τοῦ ἔτους 447».

Μόνον ὁ ἑλληνικός καὶ ὁ λατινικός ἠμποροῦν νὰ εἰκονίσουν ὄργανον θεοῦ, σύμφωνα πρὸς τὰς εὐαγγελικὰς ἀφηγήσεις. Ἀμφότεροι δὲ εἶνε προγενέστεροι τοῦ χριστιανισμοῦ. Τρεῖς συγγραφεῖς ἐκκλησιαστικοί, οἱ Σαῶμενος, Σακράτης καὶ Ρουφίνος, ἀφηγοῦνται μὲ τὰς ἰδίας σχεδὸν λέξεις τὴν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Θεοφίλου ἐπὶ Θεοδοσίου (379 — 395), καταστροφὴν

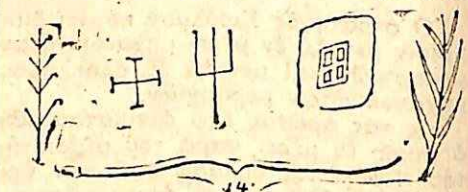
τοῦ ναοῦ τοῦ Σαράπιδος ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ὁ πρῶτος λέγει «Βεβαίουσιν ὅτι κατὰ τὸν κατεδαφισμὸν τοῦ Σαραπίου εὗρον χαράγμενους ἐπὶ τῶν πετρῶν τινὰς τῶν λεγομένων ἱερῶν χαρακτῆρων ὁμοίων μὲ τὸ σημεῖον τοῦ Σταυροῦ. Ἡ παράστασις ἐκείνη ἐρμηνευθεῖσα ὑπὸ τῶν εἰδόντων τὴν σημασίαν τῶν χαρακτῆρων τούτων (ἱερογλυφικῶν σημαίνει μέλλουσαν ζωὴν. Τοῦτο ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ ἐκχριστιανίσουν πολλοὶ ἔθνη, τόσοι μᾶλλον ὅ-

σον χρησιμοῖ παλαιοὶ ἔλεγον ὅτι ὁ ναὸς θὰ κατεστρέφετο ὅταν τὸ γράμμα ἐκείνο θὰ ἐβλέπετο τὸ φῶς. Εἰς τὴν ἀφήγησιν ταύτην ὁ Σακράτης προσθέτει: «Οἱ Χριστιανοί, οἵτινες θεωροῦν τὸν Σταυρὸν ὡς σημεῖον τοῦ σωτηρίου πάθους τοῦ Ἰησοῦ ἐνόμισαν ὅτι ἀνεῦρον τὸ σύμβολον αὐτῶν. Οἱ ἐξ Ἑθνικῶν δὲ Χριστιανοὶ ἔλεγον ὅτι τοῦτο ἦτο τι κοινὸν τῷ Χριστῷ καὶ τῷ Σαράπιδι, καίτοι ἀληθῶς ὁ σταυρόσχημος οὗτος χαρακτῆρ εἶνε σύμβολον διαφόρου παρ' ἑκατέρῳ ἐνόμιαν.»

Ἀναμφίλεκτον εἶνε ὅτι οἱ Χριστιανοὶ τῆς Αἰγύπτου εἶχον δεχθῆ ὡς σύμβολον τὸν μετὰ λαθῆς σταυρὸν (Σχ. 1), ὅστις ἀπαντᾷ μυριάκις ἐπὶ τῶν γρά-

φικῶν μνημείων τῆς αἰγυπτιακῆς λατρείας. Ὅτι ἐπεκράτησε τοὺς πρώτους αἰῶνας σύγχυσις τῆς τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, πολὺ φυσικὴ καὶ ἀνθρωπίνῃ, ἀποδεικνύει περιεργωτάτῃ ἐπιστολῇ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ (76 — 138) πρὸς τὸν φίλον καὶ συγγενὴ του Σεβριανόν, ἦν ὁμῶς ὁ Μόμσεν θε-

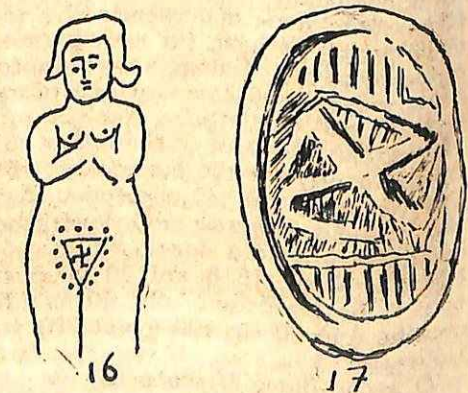

ωρεῖ ἀπόκρυφον. «Τὴν Αἴγυπτον ταύτην τὴν ὁποίαν μοὶ ἐπήνεες τόσοι, τὴν εὗρον ἐλαφρὰν, ἄσπαστον καὶ εὐκόλως ταρσαομένην καὶ εἰς τὴν ἐλαχίστην διάστασιν. Ἐνταῦθα οἱ λατρεύοντες τὸν Σάραπιν εἶνε οἱ Χριστιανοί, οἱ δὲ αὐτοκαλούμενοι ἐπισκοποὶ τῶν εἶνε οἱ πιστοὶ εἰς τὸν Σάραπιν. Οὕτε ἀρχηγὸς τῆς ἰουδαϊκῆς συναγωγῆς ὑπάρχει ἐδῶ, οὔτε Σαμαρείτης, ὅστις νὰ μὴ εἶνε ἀστρολόγος, ἱεροσκόπος, ἢ τοῦλάχισ-

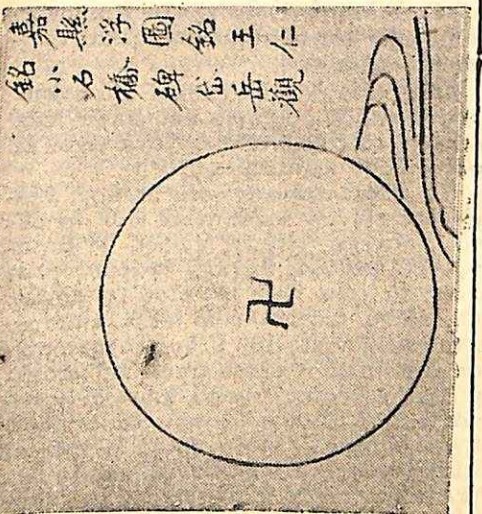
στον ἀπατεῶν. Αὐτὸς ὁ Πατριάρχης δόσκις ἔρχεται εἰς Αἴγυπτον ἀναγκάζεται ὑπὸ τῶν μὲν νὰ λατρεύῃ τὸν Σάραπιν, ὑπὸ δὲ τῶν ἄλλων τὸν Χριστόν».

Τὴν σύγχυσιν αὐτὴν τεκμηριῶνουν δύο χαλκὰ ἀγαλμάτια τοῦ Λούβρου. Τὸ ἐν (Σχ. 7) εἶνε θεὸς ἱερατικῆς αἰγυπτιακῆς φυσιογνωμίας, ἀλλὰ προφανῶς ἑλληνικῆς τεχντροπίας, τὸ δὲ (Σχ. 8), ἀνάθημα εἰς σχῆμα ἱερακος. Καὶ

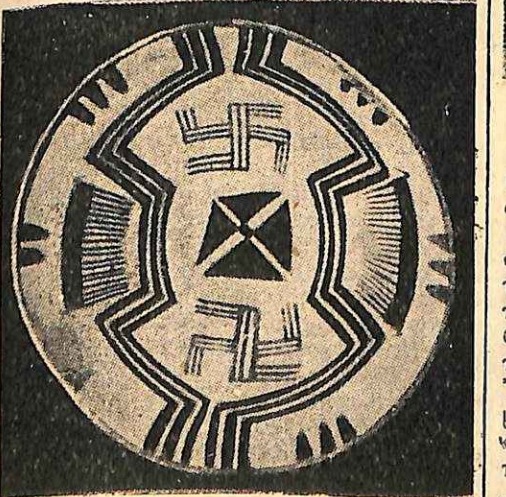
τὰ δύο φέρουν ἐπὶ κεφαλῇ σταυρὸν ἑλληνικόν. Ἡ ἐξέλιξις τῆς θεολογικῆς συστάσεως τοῦ Ὀυίριδος - Ἀρεῶς ἢ Σαράπιδος, τὸν ἀποδεικνύει ἀνάλογον πρὸς τὸν Βάκχον - Διόνυσον, οὗτος, ἄλλως τε, ὑπάρχει εἰκόνα, παριστῶν αὐτὸν ἐστεμμένον ὑπὸ ταινίας ἱερατικῆς μετὰ πολλῶν κατὰ μῆκος σταυρῶν (Εἰκ. 9). Εἰς τὸ Λούβρον ὑπάρχουν πολλὰ ἱταλοελληνικά ἀγγεία

ἐπὶ τῶν ὁποίων αἱ παραστάσεις ἀναφέρονται εἰς θαγκηκὰς τελεουργίας. Εἰς τὰ πλείστα τούτων ἀπαντᾷ σαφῆς ὁ σταυρός. Εἰς τὸ Ἡράκλειον τῆς Ἰταλίας εὗρήσαν ἄρτοι τοῦ μυστικοῦ δαίπνου τῶν ἱερῶν ὁργίων ἐπὶ τῶν ὁποίων ἀπαντᾷ συμβολικῶς ὁ σταυρός. Ὁ Σαμοὶ Βοὺς υἱὸς τοῦ Σαλμανασάρ (882 π. Χ.) καὶ ὁ Ἀσοὺρ Ναῆρ Χα-

σβάστικα κηρυχθεῖσα ὑπατον ἡλιακὸν σύμβολον διὰ διατάγματος τῆς αυτοκρατορίας Βιού (Wu) τὸν Ζ' αἰῶνα μ. Χρ. ἐν Σινικῇ. (Ἐθν. Μουσείον Ἦνωμ. Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς).

Ὁ αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Ἀσσυρίας (930 π. Χ.) φέρουν ἐπὶ τοῦ στήθους σταυρὸν ἐξαρτώμενον ἀπὸ ταινίας περὶ τὸν λαιμὸν (Εἰκ. 10). Τὰ ἀνάγλυφα τῶν εἰρεθέντων εἰς Νινευὴ ἀπόκεινται εἰς τὸ Βρετανικὸν Μουσείον. Ἀνάλογα εὐρέθησαν εἰς τάφους γαλατικούς καὶ ὑπὸ τὸ Σλήμαν εἰς τὴν Τρωάδα (Εἰκ. 11 - 12). Παρὰ τὸ Κάρνακ ἐπὶ τινος μαγίχου τοῦ Ὁρους τῆς Δικαιοσύνης

Κύπελλον τῶν Σούσων τοῦ 35ου αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ ἐν τῷ Μουσείῳ τοῦ Λούβρου.

ἀπαντᾷ ἀνάγλυφος σταυρὸς (Σχ. 13). Ἐπίσης εὗρήθη σταυρὸς εἰς τὴν Κνωσὸν (Σχ. 14 καὶ 17). Καὶ τὰ δύο μνημεῖα εἶνε προϊστορικά.

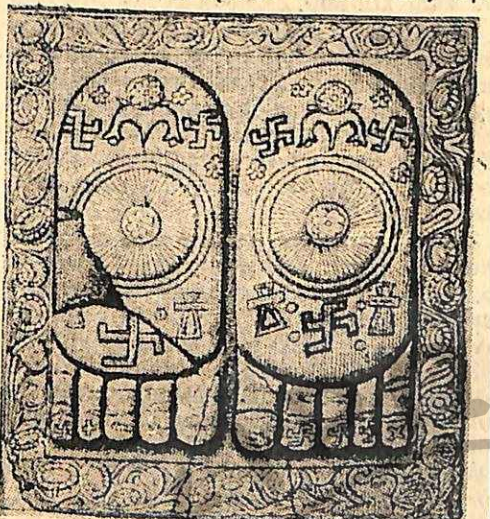
Ἄλλο σταυροειδὲς σύμβολον παγκόσμιον εἶνε ὁ κεκαμμένος σταυρὸς ἢ γαμμάδιον ἢ σβάστικα ἀπαντῶν ἐπὶ θρησκευτικῶν μνημείων τῆς Μικρασίας, τῆς Ἑλλάδος, τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, τῆς Κύπρου, τῆς Ρόδου, τῆς Γαλλίας,

Ἀγγλίας, εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ Δουνάβεως, τὸν Καύκασον, τὴν Σκανδιναβίαν, τὴν Ἰνδικήν, τὸ Θιβέτ, τὴν Σινικήν καὶ τὴν Ἰαπωνίαν. Εἰς τὰς χώρας ταύτας τῆς Ἀπὸ Ἀνατολῆς εἶνε καὶ

Καλσοδέτα τελετουργικὴ κοσμημένη με μαργαριτάρια τῶν Ἐρυθροδέρμων «Σά» τοῦ Κανσας.

τώρα ἀκόμη σύμβολον τοῦ Βουδδισμοῦ συχνότατα ἀπαντῶν χαραγμένος ἐπὶ τοῦ στήθους τοῦ Βουδδα. Ὅτι δὲ εἶχε δεχθῇ τὴν σβάστικα καὶ ὁ Χριστιανισμός μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἀπαντᾷ εἰς πολλὰς νεκρῆς ἐπιγραφὰς τῶν κατακομβῶν, εἰς τοιχογραφίαν τοῦ τάφου τοῦ νεκροθάπτου Διογένους, εἰς τὴν ὁποίαν φαίνεται καὶ ὁ ἑλληνικὸς σταυρὸς καὶ τὸ μονόγραμμα τοῦ Χριστοῦ, ὅπως κοσμεῖ καὶ τὴν ἐσθήτα τοῦ «Καλοῦ ποιμένος» καὶ τὸν χιτῶνα τοῦ ἀγγέλου Γαβριὴλ εἰς δύο τοιχογραφίας χριστιανικὰς δημοσιευθεῖσας ὑπὸ τοῦ περιφήμου ἐξερευνητοῦ τῶν κατακομβῶν Ρόσσι. Εἰς τὴν

Τὰ θεωρούμενα ὡς ἔχνη τῶν πελμάτων τοῦ Γοτάμα - Βουδδα.

Κνωσὸν ἀπαντᾷ σχήματα σταυροσχημα. Ἡ ὁρθὴ ἐρμηνεία τῆς γενέσεως τῶν σχημάτων τούτων εἶνε ἡ ἐξῆς: Κατὰ τοὺς πρωτογενεῖς χρόνους τὸ πῦρ προῦκαλεῖτο διὰ τῆς ἰσχυρᾶς προστριβῆς δύο τεμαχίων ἐύλου: τοῦ καυλοῦ π ρ α μ ἄ ν θ α καὶ τοῦ ἄ ρ α μ ἰ. Ἀρχικῶς τὸ ἱερὸν σκεῦος ἦτο ἐύλον μαλακὸν ρυτινοῦχον, εἰς τὸ ὁποῖον διὰ κοπτεροῦ πυρίτου λίθου ὥρυσσον ὁπλὴν ἢ θαθὺ κοίλωμα, καὶ αὐτὸ ἦτο τὸ

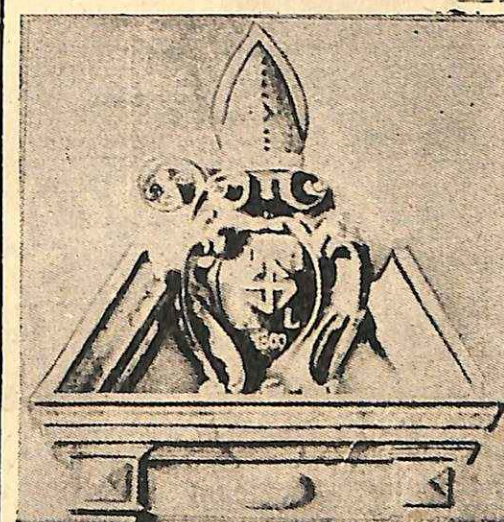

Ἑλληνικὸν ἀγγεῖον τοῦ Βρετανικοῦ Μουσείου.

Ἀράμι, καὶ χονδροῦ καυλοῦ ὅστις προστριβέτο ἰσχυρῶς πρὸς τοῦτο ἐντὸς τοῦ κοιλώματος καὶ τοῦτο ἦτο ὁ Πραμάνθα. Εἰκονίσθη δὲ ἀρκετὰ πιστῶς τὸ σκεῦος ἐν κατατομῇ, τῇ μόνῃ τότε

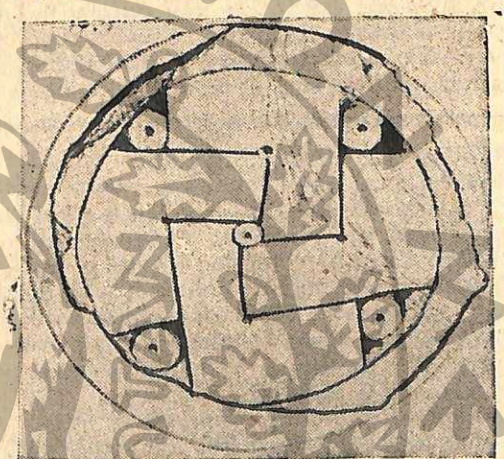
παραστατικῇ μεθόδῳ, ὅπως τὸ βλέπομεν εἰς αἰγυπτιακὰ καὶ χαλδαϊκὰ ἀνάγλυφα καὶ εἰς τοιχογραφίας διὰ τοῦ σχήματος ὡς ἀναστραμμένον Τ, τὸ ὁποῖον ὀνομάσθη σ τ α υ ρ ὸ ς διὰ τὴν πρὸς τὸ γράμμα Ταῦ ὁμοιότητα, τὸ ὁποῖον ἄλλως τε καὶ εἶνε τοιχογραφικὴ παράστασις τῆς κεφαλῆς τοῦ Ταύρου (Σχ. 15).

Βραδύτερον ἐπενέχθη τελειοποίησις

Τὸ προσηχητῆριον τῆς μονῆς ὅπου ἐσπούδασεν ὁ Χίτλερ.

τις τοῦ σκεύους Τὸ Ἀράμι ἀπετελέσθη ἀπὸ δύο ξύλα ἐγκάρσια περατούμενα κατὰ τὰ ἄκρα εἰς ἀγκίστρα διὰ τῶν ὁποίων ἐστερεώοντο καλῶς εἰς τὸ ἔδαφος, ὥστε ἡ προστριβὴ νὰ μὴ χάνῃ πολὺ ἐκ τῆς ἐνεργείας τῆς ἐκ τῶν ἐκτοπισμῶν τοῦ Ἀράμι, ἐνῶ ὁ Πραμάνθα τῇ ἐνεργείᾳ ἴσως χορδῆς περιστρέφετο εἰς τὴν κοιλότητα ὠρυγμένην κατὰ τὴν διασταύρωσιν τῶν δύο στοιχείων τοῦ Ἀράμι. Ἡ τελειότερα μορφή τοῦ Ἀράμι εἶνε ἡ σβάστικα, ἥτις ἐκ τῆς λατρείας τοῦ πυρὸς ἔλαβε τὸν χαρακτή-

Κόσμημα θόλου ἀπὸ σιντέφι ἐν Ἰσπανίᾳ.

ρα ἱεροῦ συμβόλου. Ὁ Πραμάνθα ἐγένετο ὁ πατήρ, ὁ δὲ Ἀράμι ἡ μήτηρ, ἡ δὲ συναποτελουμένη ἐξ αὐτῶν σβάστικα, συνεβόλιζε, κατὰ φυσικὴν τῆς σκέψεως ὁλίσθησιν τὴν «επερχομένην ζωὴν». Ἡ εἰκὼν 16 μαρτυρεῖ τοῦτο ἐυγλῶττως. Εἰς πολλὰ ἔθνη, ἦτοι ἐύλινα ἀγαλμάτια παριστάνοντα γυναῖκα, βλέπομεν τὴν σβάστικα χαραγμένην εἰς τὸ ὑπογάστριον. Τοιοῦτο ἔθνη περιείχον ἡ συλλογὴ αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων τοῦ μακαρίτου Ἀλεξάνδρου Ράστοβιτς, ἡ περιελθούσα εἰς τὸ

όπου να μὴν ὑπῆρχον τὰ ἡχητικά κύματα, τότε ἡ ἀκοή μας θὰ ἦτο ἀχρηστος αἰσθήσις.

Ἐπὶ τῇ θάσει τῶν ἀνωτέρω συλλογισμῶν ὁ δόκτορ Κανισάι κατέληξε λογικῶς εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι εἰς τὰς περιπτώσεις καθ' ἃς τὸ ὅργανον τῆς ἀκοῆς ἔχει καταστραφῇ ἢ διὰ διαφόρους λόγους δὲν ἔγει ἀναπτυχθῇ, δύναται νὰ δημιουργηθῇ ἰδιότυπος ἀκουστική ἱκανότητος ἀν τὸ κωφὸν ἄτομον ὑποβληθῇ εἰς συστηματικούς καὶ ζωηροὺς ἐρεθισμούς.

Οἱ πρῶτοι πειραματισμοὶ τοῦ δόκτορος Κανισάι ἐγένοντο ἐπὶ κυνῶν, τῶν ὁποίων τὰ ἀκουστικά ὄργανα εἶχον ἐξ ὀλοκλήρου καταστραφῇ.

Τὰ ἀποτελέσματα ἦσαν ἐπιτυχῇ ἀκόμη καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν καθ' ἣν οὗτοι ἦσαν ἐκ γενετῆς κωφοί. Ἡ θεραπευτικὴ μέθοδος ἤρχισεν ἐφαρμοζομένη ὅταν τὰ ζῶα ἦσαν ἡλικίας ἕξ μηνῶν. Οἱ κύνες ὑπεβάλλοντο καθ' ἑκάστην ἐπὶ τριῶν εἰς τὴν μέθοδον τὴν ὁποῖαν ὁ δόκτορ Κανισάι ἀποκαλεῖ «δυναμικὴν ἡχοθεραπευτικήν». Αὕτη συνίσταται εἰς τὴν συστηματικὴν παραγωγὴν ἡχῶν διαφόρων εἰδῶν. Μετὰ ἕντος οἱ κωφοὶ κύνες ἐξετέλεον τὰ παραγγέλματα τὰ ὁποῖα ἀνταποκρίνοντο εἰς κάθε εἶδος ἡχῶν, ἐκ τούτου δὲ συνήγαγον ὅτι τὰ ζῶα εἶχον ἀποκτήσει τὴν ἱκανότητα νὰ διακρίνουν τὰς μεταξὺ τῶν παλμικῶν κυμάτων διαφορὰς. Βαθμῶδ' ἡ ἐντασις τῶν ἡχῶν ἦτις ἐν ἀρχῇ ἦτο μεγάλη, ἐμειώθη, ἀλλὰ οἱ κύνες ἐξηκολούθουν νὰ ἀντιλαμβάνονται αὐτοὺς, ἐκ τούτου δὲ συνάγεται ὅτι οὗτοι εἶχον ἀποκτήσει ἐπαρκῶς εὐαίσθητον νέαν ἀκουστικὴν ἱκανότητα.

Μόλις ὁ δόκτορ Κανισάι ἐπέισθη περὶ τῆς ἀποτελεσματικότητος τῆς «δυναμικῆς ἡχοθεραπευτικῆς», προκειμένου περὶ τῶν κυνῶν, ἤρξατο νὰ τὴν δοκιμάζῃ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Τὰ ἀποτελέσματα ὑπῆρξαν λαμπρά προκειμένου περὶ προσώπων μὲ ἀκουστικά ὄργανα βεβλαμμένα σοβαρῶς ἢ καὶ κατεστραμμένα ἐντελῶς, ὅχι συνεπεία συγγενοῦς ἀτελείας, ἀλλὰ συνεπεία ἐπικτήτου θλάθους. Τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο ἤγαγε τὸν Οὐγγρον ἐπιστήμονα εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν μέθοδον τοῦ δοκιμαστικῶς καὶ ἐπὶ τῶν κωφαλάων τροφίμων τοῦ ἰδρύματος τὸ ὁποῖον διευθύνει. Κατ' ἀρχὴν ἐγένετο χρῆσις ἐντόνων ἡχῶν, ἐφάνθη δὲ ὅτι τὰ κωφαλάα πρόσωπα ἐπηρεάζοντο πράγματι ἀπὸ αὐτοὺς. Μετὰ τὴν ὑπερνίκησιν τῶν πρώτων δυσχερειῶν, δεδομένου ὅτι τὰ πλεῖστα πᾶσχοντα ἄτομα δὲν ἠδύνατο νὰ ἀνεχθοῦν τὸν ἰσχυρὸν θόρυβον, ὁ δόκτορ Κανισάι ἤρχισε νὰ μεταδίδῃ καὶ ἀνθρωπίνως φωνάς, εἰς τὰς ὁποίας εἰδικὰ μεγάλῳα ἐδίδαν τεράστιον ὄγκον. Βαθμῶδ' οἱ ἡχοὶ ἐγίνοντο ὀλιγώτερον ἐντονοί, τελικῶς δὲ ἤρχισαν μεταδιδάσκοντες καὶ ἀπ' εὐθείας διὰ τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς, ἀλλὰ δυνατόν. Καὶ εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν οἱ κωφαλάοι ἀντελαμβάνοντο τί συνέβαινε. Ὅπως δὴποτε οἱ κωφοὶ οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀπολέσει τὴν ἀκοήν, ἐπιγενομένων προσηρμῶδον εὐχερέστερον, ἐνδ' αὐτοὺς ναντὶν κωφάλοισι τινεῖς ἐκ γενετῆς ἐφαίνοντο ἀνίκαιοι νὰ θεραπευθοῦν. Φυσικὰ ἡ νέα μέθοδος εὐρίσκειται ἀκόμη εἰς τὸ στάδιον τῶν μελετῶν, ἀλλ' ὅπως δὴποτε παρουσιάζει πολλὰς πιθανότητας τελικῆς ἐπιτυχίας.

Γ. ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ

Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

Υπό Ν. ΛΙΒΑΔΑ, πρώην Πανεπιστημιακοῦ καθηγητοῦ

Ἡ ἀρχὴ τοῦ λαλεῖν δὲν συμπίπτει πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν γλωσσῶν, ἐπεὶδὴ μία καὶ μόνη καὶ ἀυστηματοποίητος ἦτο ἡ πρώτη γλώσσα τοῦ ἀνθρώπου, ἀπ' ἐτέρου δὲ ἡ ἀρχὴ τῶν γλωσσῶν (αἱ ὁποῖαι εἶνε ὁργανισμοὶ καθιδρυμένοι καὶ ἐπιβεβλημένοι ὑπὸ προτέρως σχετικῆς ἐργασίας καὶ προσπάθειας ἀναριθμητῶν γενεῶν εἰς μῆκος χιλιετηρίδων), δὲν εἶνε δυνατόν νὰ συμπέσῃ χρονικῶς πρὸς τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς πρώτης κοινωνίας ἀνθρώπων, ἐπεὶδὴ κατὰ τὴν οὐδεμίαν ὑπῆρχεν εἰς τὸν ἀνθρώπον ἀνάγκη πολλῶν γλωσσῶν.

Ἡτοὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ λαλεῖν συμπίπτει πρὸς τὴν ἀρχὴν οὐχὶ τῶν ἐξελεχθεισῶν ἐπειτα γλωσσῶν, ἀλλὰ πρὸς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐμβρυώδους πρώτης γλώσσης, ἣν ὁ ἀνθρώπος ἠντλησεν ἀπὸ τῆς φύσεως, ἀπὸ τοῦ ἀθροισμοῦ, ἀπὸ τῆς ἀνάγκης.

Ἐγὼ λέει μελετῶν πλάνην τὸ πιστευόμενον ὅτι ἡ σύγκρισις τῶν λαλουμένων καὶ γραφομένων ἱστορικῶν γλωσσῶν οὐδαμῶς δύναται νὰ προαγάγῃ τὸν ἐρευνῆται τῆς ἀρχικῆς γλώσσης τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπεὶδὴ ὁ ἀνθρώπος ἦτο φυσικὸς ἀδύνατος νὰ ἐκστῇ τῆς πρώτης καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς φύσεως δεδομένης αὐτῷ φωνητικῆς ἐκδηλώσεως καὶ ἐκφράσεως, καὶ μὲν ἐξήνεγκε διὰ τῆς γλώσσης του νεωτέρας ἐκδοτοῦς ἰδέας καὶ γνῶμας, ἀλλ' ἦτο ἀνέκαθεν ἀνίκανος νὰ μεταστρέψῃ ἢ ἀλλοιώσῃ τὴν ἐκφρασίαν του ταύτην.

Ἐπομένως ἐκ τῆς πρὸς ἀλλήλους συγκρίσεως τῶν ἱστορικῶν παραδόσεως γλωσσῶν, προσέτι δὲ καὶ ἐκ τῆς εὐρέσεως τῶν ὁμοίων ἐν αὐταῖς στοιχείων καὶ ἐκ τοῦ καθορισμοῦ τῶν πρωτοτύπων ἐξ αὐτῶν, καὶ δυνάμεθα καὶ υποχρεοῦμεθα νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν μορφήν τῶν πρώτων στοιχείων καὶ τύπων τῆς πρώτης γλώσσης τοῦ ἀνθρώπου.

Πρὸς τὴν πρωτόγονον ταύτην γλώσσαν ἔχον ἀμεσον σχεῖον τὸσον ἡ Μήτηρ ἢ μὴν Γλῶσσα ὅσον καὶ αἱ ἄλλαι Μητέρες Γλῶσσαι ἐφόσον δὲν εἶνε δημιουργήματα συμβάσεως καὶ ἀναγκαστικῆς παραδοχῆς ἢ ἐπιβολῆς, ἀλλ' εἶνε, κατὰ φυσικὸν νόμον: θυγατέρες, μορφῇ ἐν ἐξελίξει, πρῶτων, αἵτινες ἀπερρέυσαν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐκ τῆς πρώτης.

Δὲν εἶνε δυνατόν τὸ νὰ ἐκάθησαν περὶ ἀκαδημαϊκὴν τράπεζαν πρὸς τὴν τεισάσαν ἢ πέντε χιλιετηρίδων σοφοὶ καὶ γλωσσολογοὶ καὶ νὰ ἐδημιουργήσαν γλῶσσαν ὑπὸ τοῦ αὐθαίρετου, ἀλλ' εἶνε καὶ φυσικὸν καὶ λογικὸν τὸ νὰ εἶχον οἱ πρὸς τεισάσαν ἢ πέντε χιλιετηρίδων προηγούμενοι κάπως ἀνθρώποι ἐκείνοι γλωσσικὰ στοιχεῖα πρῶτερα, τὰ ὁποῖα ἀνεπαίσθητος καὶ φυσικῶς ἐκαλλιεργήσαν, διὰ δὲ τῆς μεθόδου λειτουργίας τοῦ ἐγκεφάλου τῶν ἐπιστηματοποιῶν ταῦτα εἰς τὸν γλωσσικὸν ἐκείνων ὁργανισμόν, ἐκ τοῦ ὁποῖου, κατὰ παγκόσμιον περὶ γλώσσης νόμον, ἐξευλίχθησαν αἱ νεότεραι γλῶσσαι σὺν τῇ ἐξελίξει τοῦ ἀνθρώπου καὶ σὺν τῇ χωρισμῇ αὐτοῦ εἰς ἰδίους κοινωνίας.

Ἀφοῦ, ἐν τούτοις, ὁ ἀνθρώπος δὲν ἔχει κατὰ φύσιν μεταβληθῇ φυσικῶς καὶ μορφολογικῶς, δὲν εἶνε δυνατόν τὸ νὰ ἔχῃ ἀπορριφθῇ τελείως ἡ πρώτη γλώσσα του.

Ἐπεὶδὴ καὶ αὕτη τὴν ἐπίδρασιν τοῦ χρόνου καὶ τῆς διανοητικῆς προαγωγῆς, προσέλαβε νέα στοιχεῖα, αὐτὰ ἐμφανίζον αὐτὴν πλουσιωτέραν καὶ ἀριωτέραν, ἀλλὰ δὲν ἔσχε ποτὲ τὴν δύναμιν ν' ἀπορρίψῃ τὴν πρώτην οὐσίαν τῆς.

Κλαδεύεται καὶ ἀνανεοῦται καὶ μεταφυτεύεται τὸ φυτὸν ἀλλ' ἡ φύσις τοῦ τοῦ ἀποδεικνύει ὅτι δὲν ἀφίσταται τῆς μορφῆς καὶ τῶν συστατικῶν ἐκείνου, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἀπεκόπη ἡ ἐξεβλάστησεν. Ἐμβολιάζεται φυτὸν τι δι' ἐμβολίου φυτοῦ ἐτέρου καὶ παράγει καρποὺς κατὰ τὸ ἐπὶ γενεῆς ἐμβόλιον ἀλλὰ πάντως οἱ καρποὶ οὗτοι δὲν εἶνε διάφοροι τῶν προτέρων, περιέχουσι δὲ πολλὰ στοιχεῖα αὐτῶν.

Διασταυροῦνται — κατὰ τὴν συνήθη φράσιν — κλάδοι ὁμοφύλων ζώων πρὸς παραγωγὴν ἄλλου ἀλλὰ καὶ ὁ νέος ἐμφανίζει κατὰδὴλα τὰ κληρονομικὰ στοιχεῖα τῆς μητρὸς.

Οὕτω καὶ ἡ ἐπιγενὴς γλώσσα, τὴν ὁποῖαν λέγομεν καὶ ἔχομεν «Μήτηρα».

Προσέτι: τὰ ἀρχικὰ στοιχεῖα τῆς Μητρὸς Γλώσσης δὲν εἶνε ὑποτιθέμενα ἢ ὑπονοούμενα ἢ δεκτὰ κατὰ σύμβασιν, ἀλλὰ εἶνε καὶ πραγματικὰ καὶ ἐξηκριβωμένα καὶ φανερά καὶ εἰς τοὺς τυφλοὺς.

Σχετικῶς ὑπάρχουν τέσσαρες ἐκδοχαί, αἵτινες εἶνε ἀκατάβλητοι:

α') ὅτι ἡ γλωσσολογικὴ ἐρευνα συγκατατέλει τὴν ἐπιτομήν ἐντὸς τῶν πραγμάτων, δὲν θὰ ἦ δὲ ἐπιστήμη, ἐὰν εἴχῃ «ὑποτιθέμενα», δηλ. ὑποθέσεις ἀνεπιδείκτους, καὶ δὴ δι' αὐτὰ ταῦτα τὰ θεμελιώδη στοιχεῖα τῆς.

β') ὅτι δὲν «νοοῦνται» φανταστικὰ τινὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα, ἐπεὶδὴ, ἐὰν τοῦτο συνέβαινε, τὸ οἰκοδόμημα τῆς γλωσσολογίας θὰ ἦτο ἐκτισμένον ἐπὶ ἄμμου, ἢ ὅποια πάντοτε εἶνε ὀλισθηρὰ καὶ διαλυτική.

γ') ὅτι τὰ γλωσσικὰ στοιχεῖα δὲν λαμβάνει ἡ Γλωσσολογία κατὰ σύμβασιν καὶ συγκατάβασιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν σταθεροτάτην πάντοτε, ἐπιστήμην καὶ ὁ κριτικὴν καὶ μελέτην τῆς εὐκρινούς καταγωγῆς αὐτῶν. Ἄλλως δὲν θὰ ἐστῇ ἔργο ἐπὶ ἐπιστημονικῆς βάσεως.

δ') ὅτι αἱ ἐνδείξεις, τὰς ὁποίας περὶ τῆς δημιουργίας τῆς δύναται νὰ παραστήσῃ ἡ Μήτηρ Γλῶσσα, καθίστανται κατὰ ὅλους, ἐὰν ἀπὸ τῶν ῥιζῶν τῶν λέξεων τῆς ἀφαιρεθοῦν αἱ κοιναὶ ἢ καὶ αἱ ἰδιάζουσαι καταλήξεις, ἅμα δὲ καὶ πᾶν ὅπερ καταδεικνύει τὴν ὑπὸ τοῦ χρόνου γενεὴν μὲν γλωσσικὴν ἐπεξεργασίαν.

Εἶνε πιθανὸν ὅτι ἔχνη τῆς πρώτης γλώσσης εὐρίσκονται εἰς γλώσσας τῶν ἀγρίων. Ἡ πιθανότης αὕτη στηρίζεται εἰς τὰ ὅτι:

α') ὁ βίος τῶν πρωτόγονων δὲν ἀποκαλύπτεται — τ. ἔ. δὲν εἶνε δυνατόν ν' ἀποκαλυφθῇ σήμερον — διὰ τοῦ βίου τῶν σημερινῶν λεγομένων ἀγρίων, καὶ β') ὅτι ἡ γλώσσα αὐτῶν — χρονικῶς καὶ κατὰ περιεχόμενον, κατ' ἀνάγκην — ἀπέχει τῆς πρώτης. Ἀλλ' ἀγρίως οὐδεμίαν δύναται ν' ἀσκήσῃ ἐπιμέλειαν, ἵνα μεταβάλῃ τὴν ἀπὸ στόματος εἰς στόμα παραδομένην πρωτόγονον λαλίαν τὴν ὁποῖαν

ναὶ μεταμορφώνει ὁ χρόνος καὶ ἡ ἐκάστοτε συνήθεια καὶ ἀνάγκη, ἀλλ' οὐχὶ ὁ μῶς καὶ ὑπάρχον λελογισμένος γλωσσολόγος τῆς ομάδος. Ἐπομένως, ἀν μὴ ἀδρά στοιχεῖα, πάντως ὅμως ἔχνη τῆς πρώτης γλώσσης τοῦ ἀνθρώπου εὐρηγῇ ἐν τῇ ἀξέσπῳ γλώσσῃ τῶν σημερινῶν λεγομένων ἀγρίων, οἵτινες ὑφ' ἡμῶν, τῶν λεγομένων πολιτισμένων, ὀνομάζονται οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον ἐν πολλοῖς. Ἀλλὰ τοῦτο εἶνε ἔργον ἄλλου.

Ὡς πρὸς τὴν γλώσσαν τῶν νηπίων αὐτῇ περιέχει τὴν μίμησιν, ἥτις πάντοτε εἶνε χαρακτηριστικὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ἐχομεν φυσικὰς φωνὰς τοῦ νεαρῶτατος παιδίου, αἱ ὁποῖαι περιεβλήθησαν τὸν γλωσσικὸν τύπον καὶ ἐγίναν λέξεις, παριστάνουσαι ἐκεῖνο ἀκριβῶς, ὅπερ καὶ δι' ἐνὸς φθόγου (συμφώνου ἢ φωνήεντος) λέγει τὸ παιδίον π. χ. α') φφφφ ταῦτα ἐγίναν ἡ κοινὴ εἰς τὰς ἀδελφὰς γλώσσας λέξις φ ὦ ς (παρὰ τὰς ἐπιγενομένας μορφολογικὰς μεταβολάς). β') π α' τοῦτο ἐγίνε τὸ κοινὸν εἰς πάσας τὰς ἀδελφὰς γλώσσας π α τ ἡ ρ κτλ. δηθ. θεμα, περὶ ὧν κατωτέρω γ') μα-μα, μαμ, μαμ' ὅπερ ἐγίνε τὸ κοινὸν μήτηρ, μαμὰ κτλ. ὁμόθεμα. Καὶ ὑπάρχει ἀπειρία τοιοῦτων.

Ἡ ὑπαρξίς τῶν λέξεων αὐτῶν δεδαισινεῖ ἀδιασείτως τὸ ὅτι ἡ γλώσσα τοῦ παιδίου ἀπῆλθε ἀπὸ τὰ βάθη τῶν χιλιετηρίδων πρωτοτύπων τινά θεμάτα λέξεων. Τὸ παιδίον, εὐθὺς ὡς ὁ λογισμὸς δώσῃ τὴν πρώτην ἐλευθέραν κίνησιν εἰς τὴν γλῶσσαν του, ὑποτασσόμενην εἰς τὸν νόον, φαίνεται ὅτι ἀντλεῖ ἐκ τῶν μυχίων του συλλαβὰς τινὰς, τὰς ὁποίας τοῦ ἔχει ὑπαγορεύσει ἡ ἀνθρωπίνη φύσις. Οὐδεὶς δὲ λόγος ὑπάρχει ὅστις νὰ πείθῃ ὅτι τὸ πανάρχαιον παιδίον ἐψέλλεζε διαφορετικὰ ἀπὸ τὸ σημερινόν, ἐκτὸς ἐὰν ἔχομεν τὴν παράλογον βούλησιν ν' ἀνατρέψωμεν τὰ δόγματα πολλῶν ἐπιστημῶν.

Τὸ πρόβλημα τῆς ἀρχῆς τῆς γλώσσης εἰς συνδεδεμένον μὲ τὴν ἀρχὴν καὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. Καί: ἡ γλώσσα ἐδημιουργεῖτο καὶ ἐμορφοῦτο ἀναλόγως πρὸς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ ἀνθρώπου ἐγκεφάλου καὶ πρὸς τὴν καθιδρύσιν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας, εἶνε δὲ ἀδύνατον τὸ νὰ καθορίσῃ τις τὸ πῶς ὁ ἀνθρώπος ἤρχισε νὰ λαλῇ, πρὸς τὸ ὁποῖον ψυχολογικὰ καὶ κοινωνικὰ περιπτώσεις καὶ ἀνάγκαι ἤνεγκαν αὐτόν.

Εἰς τοῦτο οὐδεὶς δύναται νὰ φέρῃ ἀντίρροπιν τινα ἢ συμπλήρωσιν. Ἀλλὰ μόνον ἐπέκτασιν καὶ ἀποδείξεις. Ἐξ αὐτοῦ θὰ ὀδηγῇ ὁ ὑπογεγραμμένος πρὸς διατύπωσιν τῶν νόμων τῆς Ἑλληνικῆς, ἱσχυόντων μέχρι τοῦ νῦν, οὕτω δὲ καὶ καταδεικνύοντων τὸ ἐνιαῖον τῆς ἡμετέρας γλώσσης.

Ν. ΛΙΒΑΔΑΣ

Ἐθνικὸν μας Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον.

Ἐντεῦθεν ὀνομάσθη ταῦρος τὸ γεννητικὸν τῆς γυναικὸς ὄργανον καὶ δι' αὐτὸ ὅταν ὁ Αἰσχύλος ὀνομάζῃ τὴν Ἰφιγένειαν «ἀταύρωτον παρθένον» δὲν ἔννοεῖ «ἀγαμῶν», ἀλλὰ «κορασίδα».

Ἀς ἴδωμεν τώρα ἐγγύτερον τὴν σβάστικαν τὴν ὁποῖαν ὁ Χίτλερ ἀνήγαγεν εἰς περιωπὴν ἐθνικοῦ συμβόλου τῆς Ἐθνικοσοσιαλιστικῆς Γερμανίας, πιθανῶς ἐνθυμηθεὶς τὸ αὐτὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον, ἀγνώστον διὰ τίνα λόγον, μοναχὸς τις εἶχε χαράξει ἀπὸ τοῦ 1859 εἰς τὴν εἰσοδὸν καὶ ἐπὶ τοῦ προσευχητηρίου τῆς ἐν τῇ πόλει Λάμπαχ μονῆς τῶν Βενεδικτίνων, ἐναντὶ τῆς ὁποίας ὁ μέλλων Φύρερ ἔμεινεν ὅταν ἦτο παιδίον.

Εἰς τοῦτο θὰ μᾶς βοηθήσῃ ὁ κ. Ὡτράν.

Ἡ λέξις σβάστικα εἶνε Ἰνδική, σανακριτικῆς προελεύσεως καὶ μία τῶν πολλῶν τῆς σημασιῶν εἶνε «σημεῖον εὐδαιμονίας». Ἀπὸ τοῦ 3500 αἰῶνος π. Χρ. δεῖ ἐμφανίζεσθαι εἰς τὸ Ἑλὰμ καὶ τὴν Σουμερικὴν Μεσοποταμίαν διαδίδεσθαι εἰς τὰς Ἰνδίας, τὴν Μινωικὴν Κρήτην καὶ Ἑλλάδα, κατό-

πιν τὴν Σικελίαν καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν Εὐρώπην. Παράδοξον ὥριος ὅτι δὲν εὐρέθη ἀκόμη εἰς τὴν Συρίαν καὶ τὴν Παλαιστίνην. Αἱ παρατιθέμεναι εἰκόνας καθιστοῦν περὶ τὴν τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν. Προκειμένης ὥριος τῆς ἀνευρέσεως τοῦ συμβόλου εἰς τὴν Προκολομβικὴν Ἀμερικὴν, πρέπει νὰ ὑπομνησθῇ ὅτι καὶ ὁ μαῖανδρος καὶ πολλὰ ἄλλα κοσμητικὰ σχήματα τοῦ παλαιοῦ πολιτισμένου κόσμου ἀνευρέθησαν εἰς τὴν Ἀμερικὴν. Καὶ παραστάσεις μυθολογικαὶ καὶ προϊστορικαὶ, ὅπως ἡ Ἰνδικὴ καθ' ἣν νεαρὰ μήτηρ γαλοῦχε τὸ θρέφειν τῆς. Ἀκόμη ἐκπληκτικώτερον: Ὀλίγα τινὰ ἔτη πρὸ ἡ μετὰ τὸν Πτολεμαῖον Εὐεργέτην Α' τῆς Αἰγύπτου οἱ ἱερεῖς τῶν Ἰνικῶν Ἀμερικῆς συνέρχοντο καὶ προσθέτουσαν ἐν ἑαυτοῖς τροπικὸν κατὰ τετραετίαν τῶν 365 ἡμερῶν, ὅπως οἱ Αἰγύπτιοι ἱερεῖς τὸ κάμνουν συνελθόντες εἰς Κάνωπον! Μετεδόθησαν ταῦτα διὰ ἐπικοινωνίας; Ἡ ἢ αὐτὴ διδασκαλὸς φύσις καὶ αἱ αὐτὰ τοῦ ἀνθρωπίνου νοῦ ἀνάγκαι ἐνήργησαν ὁμοίως εἰς τοὺς δύο κόσμους; Μυστήριον!

ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΧΩΡΑΝ ΟΠΟΥ ΟΙ ΑΝΔΡΕΣ ΦΟΝΕΥΟΥΝ ΔΙΑ ΝΑ ΔΙΑΚΡΙΘΟΥΝ...

Ο παράδοξος κώδιξ τιμής τών βαρβάρων φυλών τής Σομαλίας

Τής Κας ΒΙΟΛΙΝ ΡΕΒΑΛ

Ο φόνος μετ' άκρωτηριασμοῦ, τόν ὁποῖον ἐπιβάλλει ἡ παράδοσις εἰς τοὺς πολεμιστάς τῆς Ἀθιοπυῖας—ἀκριβῶς ὅπως τὸ ἔθιμον ὑπαγορεύει εἰς τοὺς Δρούσους νά δαγκώνουν τὴν ζεστή ἀκόμη καρδιά τῶν ἐχθρῶν πού μόλις ἐ-

Μόλις διαπράξει τὸν πρῶτον τοῦ φό-
νον, ὁ δράστης θά ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν
κατασκήνωσίν του καὶ θά καρφώσῃ εἰς
τὰ μαλλιά του ἓνα πτερόν στρουθοκα-
μήλου, σημεῖον ὅτι ἔχει πλέον τὸ δι-
καίωμα νά λέγεται ἄνδρας, θά ἐπι-

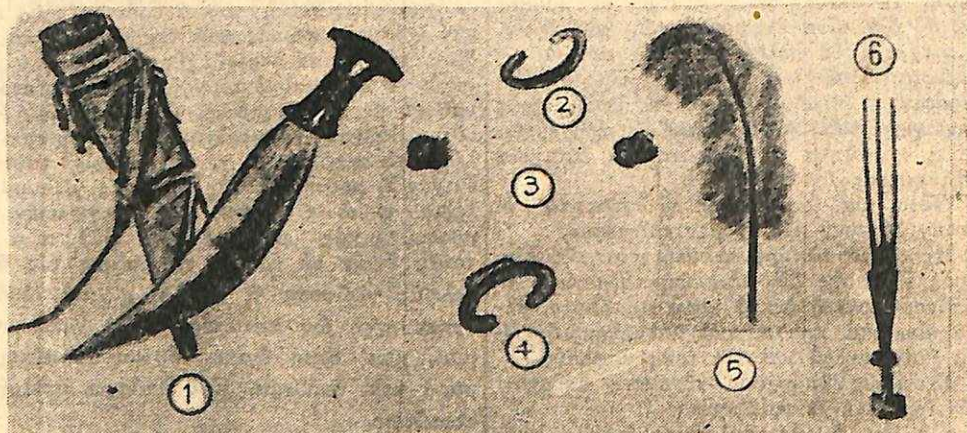
φόνον, ἀφοῦ ἡ τιμὴ τῶν πολλῶν, ἀπο-
τελεῖ προνόμιον τῶν πλουσίων.

Τὴν ἐπομένην τῆς ἀξιοσημειωτέου
ἡμέρας, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ νέος ἰθα-
γενὴς ἀπέκτησε τὸ πρῶτον θῦμα του,
θά μεταβῇ εἰς τὴν πλησιέστεραν κωμό-
πολιν, ὅπου ἓνας εἰδικὸς τεχνίτης θά
τοῦ προμηθεύσῃ ἓνα χάλκινον ἐγχειρί-
διον, ἀναμνηστικὸν δείγμα τοῦ ἀνδρα-
γαθῆματός του.

★

Εἰς τὸν δεύτερον φόνον, τὸ ἔθιμον ἐ-
πιβάλλει νά φορέσῃ ὁ ἄνδρας ἓνα σι-
δερένιο θραχιόλι εἰς τὸ ἀριστερόν του
χέρι. Οἱ δύο ὅμως ἐπόμενοι φόνοι δὲν
ἐπιτρέπουν κανέν διακριτικὸν καὶ περ-
νοῦν σχεδὸν ἀπαράτητοι. Μόνον ὁ
φύλαρχος καὶ οἱ ἰθαγενεῖς τοῦ ἥρωος
τοὺς γνωρίζουν καὶ φυσικὰ καὶ αἱ οἰ-
κογένειαι τῶν θυμάτων, αἱ ὁποῖαι θά
προσέλθουν διὰ νά εἰσπράξουν τὸ ἀν-
τίτιμον.

Ἀλλὰ μόλις ὁ ἰθαγενὴς διαπράξῃ
τὸν πέμπτον τοῦ φόνου, κατακτᾷ αὐ-

1. «Μπιλάουα», χάλκιναι μάχαιραι, τὰς ὁποίας δικαιούνται νά φέρουν οἱ ἄνδρες
πού διέπραξαν φόνους. 2. Βραχιόλι, τὸ ὁποῖον φοροῦν εἰς τὸ ἀριστερόν χέρι οἱ
ἐχόντες εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῶν δύο ἢ τρία θύματα. 3. «Ελκάντο», ἀστράγαλοι,
τοὺς ὁποίους οἱ πολεμιστὰι φοροῦν εἰς τὰ αὐτιά των ὡς σκουλαρίκια. 4. Σιδηροῦν
θραχιόλι, τὸ ὁποῖον φοροῦν εἰς τὸ δεξιὸν χέρι καὶ τὸ ὁποῖον δικαιούται ὁ πολεμι-
στής νά φέρῃ μετὰ τὸν δέκατον φόνον. 5. «Μπαάλ», πτερόν στρουθοκαμήλου, τὸ
ὁποῖον στολίζει τὸ κεφάλι τοῦ νεαροῦ φονέως. 6. «Φερίν», εἶδος κτενίου μετὰ δια-
κόσμησιν ἐκ χαλκοῦ, τὸ ὁποῖον δωρίζει ὁ φύλαρχος εἰς τὸν πολεμιστὴν μετὰ τὸν
πρῶτον φόνον.

φόνευσαν — ἀποτελεῖ διὰ τὰς φυλάς
τῶν ἀκτῶν τῆς Σομαλίας ἓνα ἀληθὲς
κώδικα τιμῆς.

Σκεφθῆτε, ἀναγνώσται, ὅτι εἰς τὴν
χώραν αὐτὴν, διὰ νά κατακτήσετε τὴν
καρδίαν μιάς γυναίκας, διὰ νά κερ-
δίσετε τὸν θαυμασμὸν καὶ τὴν ἐκτί-
μησιν μιάς νέας, διὰ νά εἰσθε σεβασ-
τὸς ἀπὸ τοὺς ἄρρενας, ὀφείλετε νά
δολοφονῆτε!

Τὸ πρωτόγονον καὶ θάρβαρον αὐ-
τὸ ἔθιμον ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον ἀ-
κόμη μεταξὺ τῶν Ντανακίλ καὶ τῶν
Σομαλίων — Ἰσσα τῆς γαλλικῆς Σομα-
λίας, τῆς ἰταλικῆς ἀνατολικῆς Ἀφρι-
κῆς καὶ τοῦ θρεττανικοῦ Σομαλilαντ
καὶ φαίνεται ὅτι δρωκόλως θά ἐκρίζω-
θῇ παρὰ τὰς προσπάθειάς πού κατα-
βάλλουν οἱ Εὐρωπαῖοι.

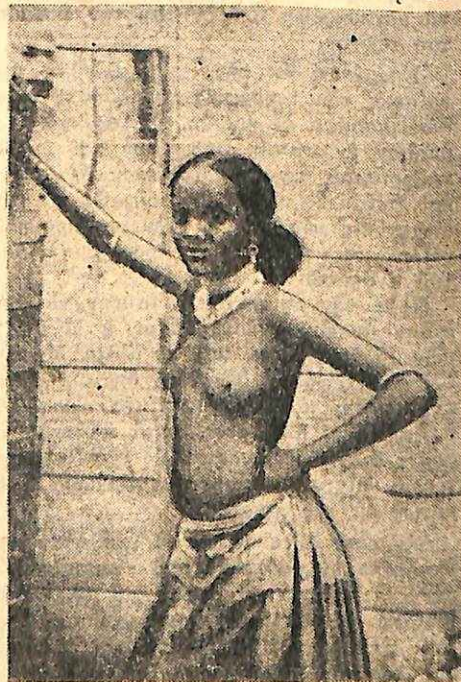
★

Ο πρῶτος φόνος, τὸν ὁποῖον πρό-
κειται νά διαπράξῃ ἓνας νέος, ἀποκτᾷ
ἐπίσημον χαρακτήρα, δεδομένου ὅτι
μόνον μετὰ τὴν διαπράξιν του, ὁ δρά-
στης θά δύναται νά θεωρητῇ. Ἀν-
δρας. Διὰ τὸν ἔφησον, ὁ πρῶτος φόνος
σημαίνει τὴν ἀρχὴν τῆς σταδιοδρομί-
ας του, τότε δὲ μόνον δικαιούται νά
πλησιάσῃ μίαν γυναῖκα.

Ἐάν θέλῃ ἔπειτα ὁ νεαρὸς ἰθαγενὴς
νά κατακτήσῃ τὴν δόξαν — καὶ ποῖος
ἄνδρας δὲν θά τὸ ἠθελε! — θά πρέπει
νά ἀνέλθῃ νέας θαυμάσιας εἰς τὴν κλί-
μακα τῆς ἱεραρχίας τῶν φονέων.

σκεφθῇ τὰς πετρίνας καλύβας τῶν λοι-
πῶν πολεμιστῶν ἐπιδεικνύων ἓν ἀπο-
κοπὲν μέλος τοῦ φονευθέντος ἐχθροῦ,
ἀκολούθως δὲ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν
φίλων του, θά ἐπιδώσῃ τὸ τρόπαιον
εἰς τὸν γηραιότερον τῆς φυλῆς. Σὲ λί-
γο, ἡ φήμη τοῦ παλληκαριοῦ θά δια-
δοθῇ εἰς ὅλοκληρον τὴν περιφέρειαν,
καὶ ὅταν θά περάσουν ἑπτὰ ἡμέραι ἀ-
πὸ τῆς δολοφονίας, ὁ νέος πολεμιστὴς
ἡμπορεῖ μετ' ὑπερηφάνειαν νά δέσῃ εἰς
τὸ κεφάλι του τὴν κόκκινη κορδέλλα
πού φέρουν ὅλοι οἱ γενναῖοι εἰς τὰς
ἀρχὰς τοῦ σταδίου των.

Κατὰ τὴν διάρκειαν ὅμως τῶν ἐπτά
αὐτῶν ἡμερῶν, θά συμβοῦν ἐνδιαφέ-
ροντα πράγματα. Ο φονεὺς, σύμφωνα
μετ' ὃ ἔθιμον θά πρέπει νά ἀποζημιώσῃ
τὴν οἰκογένειαν τοῦ θύματος, εἴτε εἰς
εἶδος (πρόβατα, ἄλογα κλπ.), εἴτε εἰς
χρήμα. Ἐάν δραπετεύσῃ καὶ καθ' οἰ-
κονομικὸν τρόπον ἀποφύγῃ τὴν καταβο-
λὴν αὐτοῦ τοῦ φόρου τοῦ αἵματος, κά-
ποιος ἄλλος ἀπὸ τὴν φυλὴν του θά ἀ-
ναλάβῃ τὴν ἐξόφλησιν, παραδίδων 733
ἀργυρὰ τάλληρα — μίαν ὁλόκληρον πε-
ρυσσίαν! Εἰς κάθε νέον φόνον, τὸ πο-
σὸν αὐτὸ διπλασιάζεται, τριπλασιάζε-
ται καὶ εἰς τὸ τέλος καταντᾷ τόσο με-
γάλο, ὥστε εἶναι ἀδύνατον εἰς ἓνα πτω-
χὸν πολεμιστὴν νά ἀντιμετωπίσῃ τὰς
δαπάνας ἐνὸς τετάρτου ἢ πέμπτου φό-
νου. Καὶ ἰδοὺ διατῇ οἱ περισσότεροι
ἄνδρες ἀρκοῦνται εἰς αὐτὸν τὸν πρῶτον

Χορεύτρια Σομαλί.

τοδικαίως μίαν ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας θα-
υμάσιας τῆς ἐκπληκτικῆς αὐτῆς ἱεραρ-
χίας.

Ἡ νέα τοῦ ἰδιώτης ἐπιβάλλει ἐν
πρώτοις νά εἶναι καλοενδεδυμένος. Τὰ
μέλη τῆς φυλῆς, τὰ ὁποῖα ἐτίμησε μετ'
τὸ πέμπτον τοῦ αὐτοῦ κατόρθωμα, εἶναι
ὑποχρεωμένα νά τοῦ προμηθεύσουν ὅ-
λα τὰ μέσα τῆς διακρίσεως καὶ τῆς ἰ-
θαγενεῖς κομψότητος. Τοῦ δωρίζουν
τὸν καλύτερον μανδύαν, καινούργια
σανδάλια, μίαν ἀσπίδα καὶ μίαν λόγ-
χην καλὰ ἀκονισμένην πού οἱ πολεμι-
σταὶ ἔχουν τὴν συνήθειαν νά τὴν κρο-

τοῦν εἰς τοὺς δύο ὤμους πίσω ἀπὸ τὸ
κεφάλι. Ἀλλὰ στολίδια, ὅπως μία ζω-
νὴ πέτσινη στολισμένη μετ' χαίμαλιά,
συμπληρῶναι τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ πολε-
μιστοῦ Σομαλῖ, ὁ ὁποῖος ἔχει πλέον
τὸ δικαίωμα νά συναρχηγέτῃ μετὰ τοῦ
φυλάρχου. Ο δράστης τῶν πέντε φόνων,
εἶναι ὑπαρήφανος, διότι ὅλοι αἱ
γυναῖκες τῆς φυλῆς του τὸν ποθοῦν,
καὶ διότι ἀκόμη, ἡμπορεῖ πλέον νά φο-
ρέσῃ εἰς τὸ μπράτσο, ἐπάνω ἀπὸ τὸν
ἀγκῶνα τὸ πολυπόθητον θραχιόλι ἀπὸ
ἐλεφαντόδοντο!

★

Μεθυσμένος ἀπὸ τὴν δόξαν του, συ-
νηθισμένος ἀπὸ τὸ αἷμα, συναισθανό-
μενος τοὺς κινδύνους πού συνεπάγεται
ἡ σταδιοδρομία του — πόσοι καὶ πόσοι
συγγενεῖς τῶν θυμάτων του δὲν θά ἐπι-
διώξουν νά ἐκδικηθοῦν — ὁ ἥρωας Σο-
μαλῖ ἐπιζητεῖ νά γίνῃ ἐνδοξώτερος δι-
απράττων καὶ ἄλλους φόνους μετ' ἡν-
δοξασμένην κάμαν του.

Γέροι, μικρὰ ἀγόρια, ἀκόμη καὶ ἑγ-
κκοὶ γυναῖκες — μετ' ἡν δίκαιοι λογίαν
ὅτι πρόκειται νά γεννήσουν ἀγόρι —
πίπτουν θύματα τῆς αἰμοθυρίας του.
Εἰς τὸν δέκατον φόνον ἓνα δεύτερο σι-
δερένιο θραχιόλι θά διακοσμήσῃ τὸ ἀ-

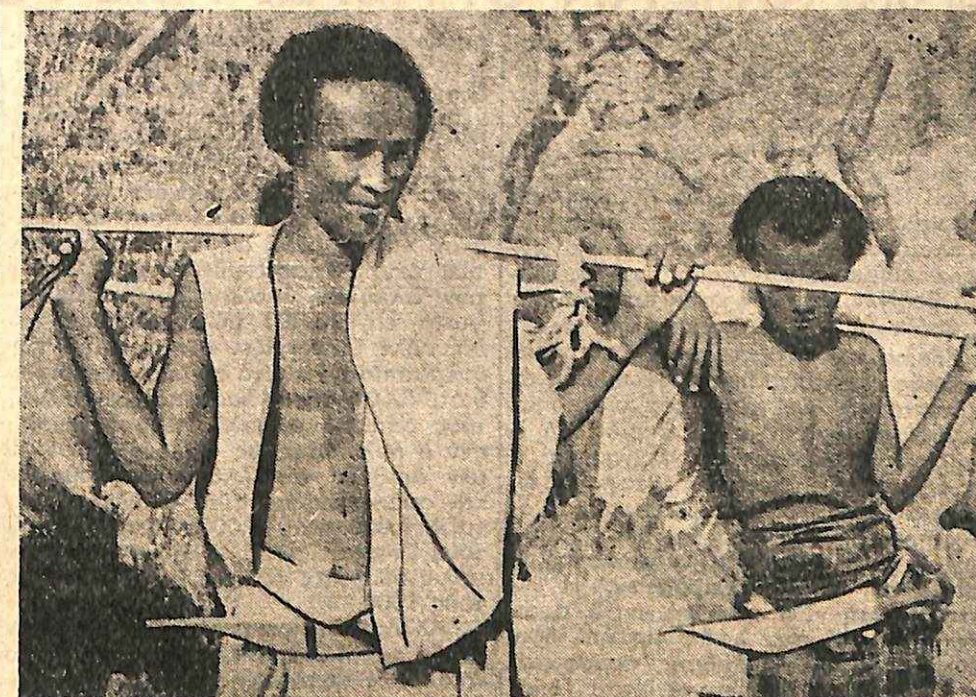
Πολεμιστὴς Σομαλῖ, μετ' ἡν τιμητικὴν
μάχαιραν πού δικαιούται νά φέρῃ μετὰ
τὸν πρῶτον φόνον του.

ριστερὸ τοῦ χέρι. Ο φονεὺς ἐφθασε
πλέον εἰς τὸ ζενίθ τῆς δόξης. Ἡμπο-
ρεῖ τώρα νά ἀποσυρῇ τῆς ἐνεργοῦς
δράσεως, ἀφοῦ προσφέρει εἰς τοὺς ἀν-
θρώπους τῆς κατασκηνώσεώς του τὰ κα-
θερωμένα δῶρα.

Μολαταῦτα, οἱ κίνδυνοι ὑφίστανται,
καίτοι τὸν προστατεύει κάπως ἀπὸ τὸ
μένος τῶν ἐκδικητῶν ἡ φήμη τῆς γεν-
ναιότητός του. Ἀλλὰ ὑπάρχουν πολ-
λοὶ πού τολμοῦν καὶ σχεδὸν πάντοτε ὁ

δράστης δέκα φόνων δολοφονεῖται, δε-
δομένου ὅτι ὁ δολοφόνος του κληρονο-
μεῖ ὄχι μόνον τὰ δειγμάτα τοῦ ἥρω-
ισμοῦ τοῦ θύματός του, ἀλλὰ καὶ ὅλας
τὰς ἀρετάς του. Ο φόνος ἐνὸς διακε-
κριμένου φονέως θεωρεῖται ἔργον ὑψί-
της — παλαιὸν πατροπαράδοτον ἔθι-

γωγὴ τοῦ θαρσύνου αὐτοῦ ἔθιμου, πού
ἐνθυμίζει κάπως τὸ «Ἀμὸκ» τῶν Μι-
λαίων, ὅσως οἱ φόνοι αὐτοὶ θά ἔπρεπε
νά ἀποδοθοῦν εἰς τὴν ἐπιβίωσιν ἀνθρω-
ποθυσιῶν πρὸς εἰδωλολατρικὰς θεότη-
τας — παλαιὸν πατροπαράδοτον ἔθι-

Πολεμιστὰι Σομαλῖ φέροντες τὴν λόγχην καὶ τὸ ἀπαραίτητον χάλκινον μαχαίρι των.

στοῦ ἥρωισμοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο ὁ νέος
πού θά τολμήσῃ τὴν ἐκδίκησιν, δι-
καιούται νά κρεμάσῃ ἔξω ἀπὸ τὴν πε-
τρίνην καλύβην του τὸ κεφάλι τοῦ τρο-
μεροῦ τοῦ ἀντιπάλου, τὸ μαχαίρι του
καὶ τὴν καρδίαν του.

Ἔτσι θά τελειώσῃ ἡ τιμημένη ζωὴ
τοῦ ἐνδόξου φονέως.

★

Μολονότι δὲν εἶναι γνωστὴ ἡ κατα-

ΑΙ ΤΕΡΑΣΤΙΑΙ ΨΥΚΤΙΚΑΙ ΙΚΑΝΟΓΗΤΕΣ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

Εἰς ἓν πολεμικὸν ταξιδεῖόν του ὁ ἔξερευ-
νητὴς Οὐίλκινς καὶ οἱ ἄνδρες τῆς ἀκολου-
θίας του ἔλλειψαν ἄλλης τροφῆς ἐδείπνη-
σαν μετ' ἰσχυρῆς φαλαίνης ἡ ὁποία εἶχεν ἀ-
ποθάνει πρὸ τριετίας. Παρὰ ταῦτα οἱ πά-
γοι τοῦ πόλου δὲν εἶχον ἀφήσει τὰς σάρ-
κας τοῦ κήτους νά ὑποστοῦν ἀλλοιώσιν. Ἡ
περίπτωσις ὅμως τῆς φαλαίνης τοῦ Οὐίλ-
κινς στερεῖται ἀξίας ἀν ληφθῇ ἐπ' ὄψιν ὅ-
τι δὲν εἶναι σπάνια τὰ παραδείγματα κατὰ
τὰ ὁποῖα εἰς τὴν πολικὴν περιοχὴν ἐχρη-
σιμοποιήθησαν ὡς τροφὴ σάρκας ζώων ἀ-
ποθανόντων πρὸ 10 χιλιάδων ἐτῶν. Πρό-
κειται περὶ τῶν μαμοῦθ τῆς Σιδηρίας, τῶν
γιγαντιαίων δηλαδὴ ζώων τῆς προϊστορικῆς
ἐποχῆς, τὰ ὁποῖα καλυφθέντα ὑπὸ τῶν πά-
γων κατὰ τὴν περίοδον τῶν παγετῶν ἀ-
πέθανον καὶ παρέμειναν ἐκεῖ ταφέντα ἐν-
τὸς τῶν παγετῶν. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ πά-
ροδος τοῦ χρόνου δὲν προέκλεσε καμμί-
αν ἀλλοίωσιν ἐπὶ τῶν μαμοῦθ τῶν ὁποίων
διατηροῦνται αἱ τρίχες, τὸ δερμα καὶ αἱ
σάρκες, συχνὰ δὲ καὶ ἡ ἐντὸς τοῦ στομά-
χου τῶν τροφῶν, ἥτις δὲν εἶχε χωνευθῇ. Ὑπὸ
ὁμαλὰς συνθήκας ὁ ἀνθρώπος δὲν τρώγει
βέβαια σάρκες μαμοῦθ, συχνὰ ὅμως οἱ ἀ-
γροταὶ τῆς Σιδηρίας, ἐκθάπτουν τὰ γιγαν-
τιαία αὐτὰ παχύδερμα καὶ δίδουν τὰς σάρ-
κας τῶν ὡς τροφὴν εἰς τοὺς κύνας των.

Πολεμιστὴς Σομαλῖ εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς
σταδιοδρομίας του.

σθῶμεν ὅτι οἱ φόνοι μεταξὺ ἀρρένων
πολεμιστῶν, ἀποτελοῦν μίαν ἀνάγκη
φυσικῆς ἀμύνης τοῦ συνόλου, ὑπα-
γορευομένην ἀπὸ τὴν ἄκραν πτωχείαν
τῶν ἐδαφῶν τῆς Σομαλίας, πού φλέ-
γονται ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ ὅπου τὰ σκε-
λετώδη πόμινια περιφέρονται πειναλέα
διὰ τὴν ἐξέυρεσιν τῆς τόσο σπανιζού-
σης τροφῆς.

ΟΙ ΛΟΓΟΙ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΟΠΟΙΟΥΣ ΕΝΙΚΗΘΗΣΑΝ ΟΙ ΠΕΡΣΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΜΑΡΑΘΩΝΑ

Μεγάλοι τακτικοί και σπουδαίοι στρατηγοί νεώτεροι, ασχοληθέντες με την εν Μαραθώνι μάχην, δέν απέφρυσαν τὰς μεγάλας τῶν ἀπορίας. Κατὰ τὸν πολλὸν φόν Μπράουχιτς, τὸν σημαντικὸν ἀρχηγὸν τοῦ Γερμανικοῦ Γενικοῦ Ἐπιτελείου, «τόσον ἡ μάχη τοῦ Μαραθῶνος, ὅσον καὶ ἡ ναυμαχία τῆς Σαλαμίνας, θὰ ἔπρεπε νὰ μᾶς φαίνωνται... κυήματα φαντασίας καὶ ἐπεισόδια θρύλων, ἐὰν δὲν καθίστατο δυνατὴ ἡ ἀπόδειξις τῆς ἱστορικότητος τῶν».

Τόσον ἀπὸ στρατιωτικῆς καὶ στρατηγικῆς καὶ τακτικῆς ἀπόψεως, εἶνε ἀπίστευτα τὰ δύο αὐτὰ κοσμοϊστορικά γεγονότα. Καὶ δι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ ἱστορία τῆς στρατηγικῆς τέχνης καὶ ἡ ἐπιστήμη τῆς τακτικῆς θεωροῦν ἀπώλιν ἀνεπαρόρθωτον, «θησαυρὸν ὁλοκλήρου πείρας», τὸ ὅτι δὲν περιήλθον μέχρις ἡμῶν «τεχνικαὶ λεπτομέρειαι» τῶν τότε ἐπιχειρήσεων. Ἡ ἐλλείψις αὐτῆς εἶνε κατὰ τὸ πολὺ φυσικόν, ἐὰν μάλιστα λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν του, ὅτι γεγονότα ἀκόμη πρόσφατα, ὡς ἡ μάχη τοῦ Σεμὲν ντὲ Ντάμ (ὑποχώρησις τῶν Γάλλων), κατὰ τὸν παρελθόντα πανευρωπαϊκὸν πόλεμον, ἀμφισβητεῖται ἀκόμη, με ἀντιμετώπους τρεῖς διαφόρους ἐκδοχάς, περὶ δὲ τῆς ναυμαχίας τῆς Γιουτλάνδης ἀκόμη δὲν γνωρίζομεν ποῖος πράγματι τῶν ἀντιπάλων ὑπῆρξεν ὁ πραγματικὸς νικητής.

Ἀντιστρόφως ὅμως τιμᾷ τοὺς πάσης χώρας ἐρευνητὰς καὶ εἰδικούς ἢ φλογερὰς προσπάθειαι μετὰ τὴν ὁποίαν ἐπέδοθησαν εἰς τὴν ἐξακρίβωσιν τῶν ὅσων ἦτο δυνατόν νὰ ἐξακριβωθῶν λεπτομερειῶν. Μνημειώδης ἀπὸ τῆς ἀπόψεως αὐτῆς εἶνε ἡ ἔρευνα τοῦ Κουρτίου (ἔβλεπε εὐσυνειδητὸν μετάφρασιν Σ. Λάμπρου), ἡ ὁποία ἀποτελεῖ μίαν τῶν σπουδαιότερων συμβολῶν.

Τὸ πρῶτον μέγα καὶ ἀνεξιχνίαστον μυστικὸν τῆς ἱστορίας, τὸ ὁποῖον προφανῶς οὐδέποτε θὰ διαλευκανθῇ, εἶνε τὸ πόσο ἀκριβῶς καὶ θετικῶς ἦσαν οἱ ἀντιπαραταχθέντες θάρβαροι. Οὐτε καν ὡς ἔγγιστα δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν. Κατὰ τὸν Μπυσόλτ, λόγου χάριν, τὰ παρατεταγμένα θαρβαρικά στρατεύματα δὲν ὑπερέβαινον τὰς... 60 χιλιάδας μολίς ἀνδρῶν καὶ θαυματοφύρων. Κατὰ τὴν εἰς τὴν τοῦ ἄλλου ἄκρου ὑπερβολὴν (κατὰ Πλάτωνα, εἰς τὸν «Μενέξενον», κατὰ Λυσίαν εἰς τὸν «Ἐπιτάφιον») οἱ παρατεταγμένοι Πέρσαι καὶ σύμμαχοί των ἀνῆρχοντο εἰς... 500.000. Καὶ οἱ μὲν τελευταῖοι αὐτοὶ (Πλάτων καὶ Λυσίας) ἔχουν ὑπὲρ αὐτῶν τὸ ὅτι εὐρίσκονται πλησιέστερον παντὸς ἄλλου εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην θεωρεῖται ὅμως ὑπερβολικὴ ἢ μαρτυρία τῶν, ἐφόσον καὶ Ἕλληνες εἶνε καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν πολὺ φυσικοῦ ἐνθουσιασμοῦ.

Ἡ «Ο Μπυσόλτ, πάλιν, λαμβάνων ὑπ' ὄψιν τὸν ἀριθμὸν τῶν πλοίων — 600 — καὶ ὑπολογίζων ὡς ἐπιβάτας ἐκάστου 100 ἀνδρας — συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα τοῦ Ἡροδότου, ἔχει μὲν ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ἐκδοχὴν τοῦ καλοῦ

ὕπολογισμοῦ, τοῦ ἀμφισβητοῦν ὅμως κατ' ἀρχὴν τὸ «λογικὸν κύρος» τῶν δεδομένων. Οὐδέποτε ἡ Περσία θὰ ἐπείχει τὴν καθυπόταξιν τῆς Ἑλλάδος μετὰ μόνον 60.000 ἀνδρας. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἀκόμη δεχθῇ τις τὴν ὕψωσιν τοῦ Μπυσόλτ, πάλιν θὰ πρέπει νὰ ὑπολογίσῃ ὅτι οἱ θάρβαροι ἦσαν τοῦλάχιστον ἑξαπλάσιοι, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῶν ἐπίσης παρατεθειμένων ἀριθμῶν τῶν Ἑλλήνων, ὑπολογιζομένων ὡς ἔγγιστα εἰς 10.000 μολίς. Ὅμως ὁ Μπυσόλτ ὑπολογίζει τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑπερασπιστῶν εἰς τὸ διπλάσιον περίπου διότι ἄλλοι τόσοι ἦσαν καὶ οἱ δοῦλοι, τοὺς ὁποίους ἀσφαλῶς ἐχρησιμοποίησεν ὁ Μιλτιάδης ὡς «ψιλοῦς». Καὶ ὁ μὲν ἀριθμὸς τῶν Ἀθηναίων κυμαίνεται συμφώνως πρὸς τὰ δεδομένα, μεταξύ 9.000 καὶ 10.000. Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς Πλαταιεῖς κατ' ἄλλους μὲν ἦσαν μολίς 600, κατ' ἄλλους δὲ ἔφθανον εἰς τοὺς 1.000.

Ἀλλὰ οἰανδῆποτε ἐκδοχὴν καὶ ἐὰν δεχθῇ τις, ἡ καταβολὴ τοῦ ἐχθροῦ ἦτο ἀπολύτως κατὰ φαντασίαν, ὁ ἀγὼν πρωτοφανῶς ἄνιστος, πολὺ μᾶλλον καθόσον, ὡς θὰ ἴδωμεν ἀμέσως, οἱ δοῦλοι ἐπαίριον ῥόλον οὐραγοῦ ἢ μᾶλλον «κομπάρσου».

Αὐτὰ ἀπὸ ἀπόψεως ἀριθμοῦ. Ἀπὸ ἀπόψεως ὀπλισμοῦ, ἔχομεν σαφεστέρως καὶ θετικώτερας θεσφαώσεις. Δύο ἀντίθετοι ἀρχαὶ ἐπρυτάνουν εἰς ἕνα ἑκάστον τῶν ἀντιπάλων. Οἱ Ἕλληνες — τηρουμένην θεσφαίαν τῶν ἀναλογιών — ἠκολούθουν τὴν μέχρι στιγμῆς τουλάχιστον ἀρχὴν τοῦ Γκαμελέν, περὶ «οἰκονομίας τοῦ ἐμψύχου ὕλικου». Ἦσαν ἄλλως τε ἠναγκασμένοι πρὸς τοῦτο, λόγω τοῦ περιορισμένου τῶν πληθους, δίχως αὐτὸ νὰ σημαίνῃ ὅτι ἐπέτρεπον εἰς ἑαυτοὺς δειλίαν ἢ ἑλλειψιν αὐταπαρνήσεως καὶ περιφρονήσεως τοῦ θανάτου. Ἀντιστρόφως, οἱ Πέρσαι μετήρχοντο τὴν ἀρχὴν τῆς σπατάλης τοῦ ἐμψύχου ὕλικου, ἐφόσον ἐπρόκειτο περὶ ὁρδῶν στρατολογημένων διὰ τῆς θίρας. Ἀντιστρόφως ὅμως, ἀρχηγοὶ καὶ ἐπιτελεῖς ἔτρεμον πρὸ τῶν εὐθυνῶν τῆς ἀπωλείας ἐμψύχου ὕλικου, ἀλλὰ καὶ ζῶων, ὄντες ἀμέσως ὑπόλογοι ἐναντὶ τοῦ ἀνακτοβολοῦ τῶν Σούσαν.

Ἀμεσοὶ συνέπειαι τῶν δύο αὐτῶν ἀντιθέτων ἀρχῶν, ἦσαν αἱ ἑξῆς: Οἱ Ἕλληνες πεζοὶ ἔφερον θαρύτερον ὀπλισμὸν, ἀσυγκρίτως ἀρτίωτερον ἐκείνου τῶν Περσῶν. Τοῦτο δὲ διότι ὁ ὀπλισμὸς ἐκάστον πεζοῦ Ἕλληνοῦ ἀπτελεῖ ἀποσπορικὴν του περιουσίαν, φυσικὸν δὲ ἦτο νὰ προσπαθῇ ἑκάστος νὰ πλουτίσῃ τὸν ὀπλισμὸν του, νὰ τὸν συντηρήσῃ καλῶς καὶ νὰ κατέχῃ πλῆρως τὸν χειρισμὸν του. Συνεπεία τοῦτο ἦτο τὸ ὅτι οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἀκαταμάχητοι εἰς τὴν ἐκ τοῦ συστάδην μάχην.

Ἐὰν δὲ προστεθῇ εἰς τοῦτο καὶ τὸ ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐγυμνάζοντο συνεχῶς καὶ ἀδιακόπως κατ' ἰδίαν ὅσον καὶ ὁμαδικῶς, κατανοεῖ τις πλήρως ὡς δὲν ἦτο διόλου ἀδύνατον, οὔτε «θαύμα» τὸ ὅτι ἐμάχοντο εἰς ἐναντίον τριῶν ἢ καὶ τεσσάρων, σώμα μετὰ σώμα,

Ἀντιστρόφως οἱ Πέρσαι εἶχον τεράστιον καὶ αὐτοὶ πλεονέκτημα ἐναντὶ τῶν Ἑλλήνων. Εἶχον καὶ αὐτοὶ τοὺς θαρῶς ὀπλισμένους τῶν, μετὰ τὴν διαφορὰν ὅτι ὁ ὀπλισμὸς ἐκεῖνος ἦτο θαρύτερος τοῦ δέοντος. Αὐτὸ ἦτο τὸ μειονέκτημα. Τὸ ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ πλεονέκτημα τῶν ἦτο ὅτι οἱ ὀπλῖται τῶν ἦσαν τεραστῶν διαστάσεων, ὅχι μόνον εἰς ἀνάστημα, ἀλλὰ καὶ εἰς ὄγκον, ἐναντὶ τῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι προφανέστατα, οὐδέποτε ὑπῆρξαν «ἐξαιρετικὰ ἀναστήματα», ἀλλὰ ἦσαν ἐπίσης καὶ λεπτοφύεις, ἐναντὶ τῶν ἡμιαγρίων θαρβάρων. Οὕτως κατανοοῦμεν διὰ τὸ Μιλτιάδης ἔχασεν ὀλίγας μὲν, ἀλλὰ πολυτίμους ἡμέρας, διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ ψυχολογικῶς τὸ στράτευμά του, εἰς τὴν θέαν τῶν ἀγριῶν θαρβάρων καὶ νὰ ἐξοικειώσῃ τοὺς Ἀθηναίους μαχητὰς εἰς πρὸς τὴν ἐντύπωσιν τῶν ἀντιπάλων. Ἀλλὰ τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ἐναντὶ δύο ἀνυπολογίστου σημασίας πλεονεκτημάτων τῶν Περσῶν; Διότι οἱ Πέρσαι, ὡς καὶ οἱ Σάκαι, κατὰ κανόνα «γεροφόροι» — φέροντες δηλαδὴ μικράς, ὅχι ἐντελῶς ἀσφαλεῖς, ἀλλὰ λίαν εὐχρηστὰς ἀσπίδας, ἦσαν θαυμασταὶ τοξοῦται, ἀσύγκριτοι δὲ εἰς τὸν ἐκ τοῦ ἐκτάδην ἀγῶνα. Πῶς θὰ ἐπλησίαζον οἱ Ἕλληνες τοιοῦτος ἀντιπάλους δίχως νὰ δεκατισθοῦν, πρὶν ἔλθουν εἰς χεῖρας μετ' αὐτῶν;

Καὶ τὸ δεύτερον ἀνυπολόγιστον σημασίας πλεονέκτημα τῶν θαρβάρων ἦτο τὸ πολυπληθές, ἀλλὰ καὶ θαυμάσιον ἱππικὸν τῶν. Πῶς νὰ ἀνταποκριθοῦν οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν ἑλλειψιν τοῦ ὅπλου αὐτοῦ, τὸ ὁποῖον ἦτο τομερὸν διὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην; Διότι προκειμένου περὶ μάχης εἰς ἀναπεπταμένον πεδῖον, ὡς τοῦ Μαραθῶνος, ἡ Περσικὴ τακτικὴ ἦτο ἐξώφθαλμος. Κατατόξευσις πυκνοτάτης ἐναντίον τῶν σχετικῶς ὀλιγαριθμῶν ἐπηρεχομένων, ἀποδεκάτισις τῶν πρὶν πληθυσίων καὶ ἐπειτα ἐπέλασις τοῦ ἀγρίου ἱππικοῦ, πρὸς κατασυντριβὴν τῶν ὑπολοίπων.

Μόνον ἡ πολυχρόνος πολεμικὴ πείρα τοῦ Μιλτιάδου καὶ μόνον ἡ στρατηγικὴ του μεγαλοφυΐα ἐξεμμέναν τὰ δύο αὐτὰ κεφαλαιώδη σημεία τῆς Περσικῆς ὑπεροχῆς. Ὡς πρὸς τὴν σύγκρισιν τοῦ ἡθικοῦ τῶν ἀντιπάλων στρατευμάτων, οὐδέποτε προέκυψε διαφωνία μεταξύ τῶν συγγραφέων. Ἐλευθεροὶ πολῖται ἀφ' ἑνός, μαχόμενοι τὸν ὑπὲρ τῶν ὅλων ἀγῶνα, ἔχοντες δηλαδὴ πλήρη συνειδήσιν τῆς ἀξίας τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ τοῦ ἀγῶνος τῶν, βέβαιον πῶς ἡ νίκη ὅλων, ἡ νίκη τῆς πατρίδος εἶνε καὶ νίκη προσωπικῆ τοῦ καθενός, ἐνθουσιώδεις, ἀσυγκράτητοι, μετὰ πλῆρη πίστιν εἰς τοὺς θεσμούς καὶ τοὺς ἡγέτας τῶν, εἶχον ἀπέναντί των πραγματικὸς «ραγιάδες», στρατευθέντας διὰ τῆς θίρας, πολεμοῦντας ὑπὸ τὸ «κνωῦτον» τῶν θαυματοφύρων, δίχως συναίσθησιν τῆς ἀξίας τοῦ ἀντικειμενικοῦ τῶν σκοποῦ, δίχως ἐλπίδας νὰ καρπωθῶν καὶ οἱ ἴδιοι ἀπὸ τὴν νίκην, δίχως προοπτικὴν μίαν καταπαύσεως τῶν δεινῶν τῶν καὶ τέλος, ἢ ἐν συνό-

ψει, δίχως τὸ παραμικρὸν συναίσθημα τοῦ ἐθνισμοῦ, ἀλλὰ καὶ δίχως ἐμπιστοσύνην εἰς τοὺς ἀρχηγούς.

Αὐτὸ εἶνε τὸ ὁποῖον θετικώτερον ἰσοζύγιον τῶν ἀντιπάλων δυνάμεων. Ἀλλὰ εἶνε καιρὸς νὰ θαυμάσωμεν τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Μιλτιάδου.

Κατέλαθεν, ὡς εἶδομεν, θέσιν ἀνωθεν τοῦ Ἡρακλείου, ἀφ' ἑνός μὲν ἀποκόψας τὴν πρὸς Ἀθήνας ὁδόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ θέτων εἰς δύσκολον θέσιν τὸ ἱππικὸν τῶν ἀντιπάλων, καὶ ἐξουδετερώων ἡδὴ αὐτὸ, κατὰ ὠρισμένον μέτρον. Ταυτοχρόνως, ἐνῶ ἀφῆκε τοὺς ὑπάλτας του νὰ ἐξοικειωθῶν μετὰ τὴν θέαν τῶν ἐχθρῶν, αὐτὸς προσπαθεῖ καὶ ἐπιτυχάνει, ἐν πλήρει ἀνέσει, νὰ ὀργανώσῃ πυκνὸς καὶ ταχεῖς συνδέσμου τοῦ μετὰ τὰς μονάδας τοῦ στρατοῦ. Στερούμενοι τῶν συγχρόνων μέσων ἐπαφῆς καὶ συνεννοήσεως (τηλεφῶνων, σημάτων, ἀσφυρῶν κτλ.), οἱ ἀρχαῖοι πολέμαρχοι, ἀντιμετώπιζον τῶν μάχης, ὅπου καθίστατο ἀδύνατος ἡ ταχεῖς μεταβίβασις ἐντολῶν, ἀδύνατοι ὅς ἦσαν οἱ κεραυνόβολοι χειρισμοί. Ὁ πολυτίμους Μιλτιάδης ὥργα νῶσεν ἀριστοτεχνικῶς τοὺς συνδέσμους του, χάρις εἰς τοὺς ὁποίους καὶ μόνον ἐπετάχυνεν τοὺς χειρισμούς του θὰ ἴδωμεν. Φυσικὸν τοῦ σύμμαχον εἶχεν, ὡς εἶπομεν, τὰ ἔλη καὶ τὰ ἀσταθῆς ἑδάφος, τὸ ὁποῖον ἐπλησίαζον τὸ ἀναπεπταμένον πεδῖον Ἀλλὰ ἐκεῖνο πού τὸν ἔκαμε ν' ἀποτολμήσῃ τὸ ἱλιγγίδες τόλμημα τῆς κεραυνόβολου ἐφόδου ἦτο τοῦτο τὸ ἀπρόσμενον καὶ ἀπροσδόκητον δι' αὐτὸν εὐτύχημα. Ὅσον ἀπίστευτον καὶ ἐὰν φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως, οἱ Πέρσαι δὲν εἶχον ἀκόμη ἀποβιβάζσει τὸ ἱππικὸν τῶν Ὄχι θεσφαίως διότι τοὺς ἔλειπεν ὁ χρόνος, καὶ ἀκόμη ὀλιγώτερον διότι ἡ χλοερὰ τοῦ Μαραθῶνος πεδιάς δὲν ἀπέτρεπε ἰδεῶδη σκοπὴν—ὡς πράγματι συνέβαινε—ἀλλὰ διότι, κηδόμενοι ἐξαιρετικῶς τοῦ πολυτιμοῦ τοῦτο ὅπλου τῶν καὶ ὑπὸ τὸ φάσμα τῶν εὐθυνῶν περὶ τῶν ὁποίων ὠμιλῆσαμεν, ὁ Δᾶτις καὶ ὁ Ἀρταφέρνης ἔκριναν καλὸν καὶ ἐλέγξουν πρῶτον τὰς πληροφορίας τοῦ ἱππικοῦ, νὰ ἐκκαθαρίσουν τὸ ἑδάφος καὶ ἔπειτα νὰ διατάξουν τὴν ἀποβίβασιν τοῦ ἱππικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐν τῷ μεταξύ ἐταγίζετο ἐντὸς τῶν σκαφῶν. Ταυτοχρόνως, δὲν ἤθελον νὰ ἀπασχολήσουν τὰ σκάφη τῶν διὰ τὴν ἀποβίβασιν καὶ ἐκράτουν αὐτὰ ἔτοιμα πρὸς ἔπαρσιν ἀγκύρας, διότι, κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ἱππικοῦ, ἦσαν ἀπολύτως πεπεισμένοι ὅτι οἱ Εὐβοεῖς, θὰ ἔσταλλον ἐπικουρίας, τὰς ὁποίας πάση θυσίᾳ ἔπρεπε νὰ ἐμποδίσουν νὰ πατήσουν πόδα εἰς τὸ ἀττικὸν ἑδάφος. Ἡ εἰς τοῦ σημείου αὐτοῦ θαυμάσιος πλάνη τῶν Περσῶν, ὡς καὶ οἱ σφαλεροὶ ὑπολογισμοὶ τῶν συνετέλεσαν εἰς τὴν... σωτηρίαν τῶν.

Ἐπὶ δύο λοιπὸν εὐτυχῶν δεδομένων, βέβαιον δὲ Μιλτιάδης τὸ τόλμημά του. Ἐπὶ τῆς μὴ ἀποβιβάσεως τοῦ ἱππικοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ὅτι οἱ Πέρσαι ἔκρινον ἐντελῶς περὶ τῶν ἐξασφαλίσαν γραμμῶν ὑποχωρήσεως. Δὲν ἔμενε λοιπὸν εἰμὴ νὰ ριφθῇ ὁ κύθος, διὰ τῆς χειρὸς τῆς μεγαλοφυΐας, αὐτὸ δὲ καὶ ἐγένετο τὴν αὐγὴν τῆς δεκάτης ἐξόδοις Μεταγενεϊνῶν (12 Σεπτεμβρίου) τῆς 72ας Ὀλυμπιάδος (490 π.Χ.).

Ἀλλὰ καὶ ἐδῶ ὁ Μιλτιάδης προσεπαύθη νὰ μὴν ἀφήσῃ τίποτε εἰς τὴν

τυφλὴν τύχην. Ὁ Μιλτιάδης ἀνέπτυξε τὰς μονάδας του κατὰ ἐντελῶς ἀσυνήθη τρόπον — παρ' ὅλον ὅτι οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο κατ' ἀνεπτυγμένον μέτρον. Τὸ θάθος τοῦ Ἑλληνικοῦ μετώπου δὲν ὑπερέβαινε τοὺς... τρεῖς ἀνδρας. Ἐὰν ὁ Μιλτιάδης ἀπέτυχανεν τὸ μέτρον του αὐτὸ θὰ ἐκίνηε σήμερον τὴν θυμῶν καὶ θὰ ἐνεθούμιζε... «πόλεμον τοῦ καραγκιόζι». Ἀλλὰ ὁ μεγαλοφυὴς τακτικὸς εἶχε τοὺς λόγους του. Ἦσαν δὲ αὐτοὶ τρεῖς, ὁ εἰς σοβαρώτερος τοῦ ἄλλου: α) Ἀπέβλεπεν διὰ τῆς καταπληκτικῆς αὐτῆς ἀναπτύξεως νὰ προκαλέσῃ κατὰπληξιν καὶ συνεπῶς περισπασμόν, μεταξύ τῶν Περσῶν ἐπιτελῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ «γεμίσῃ τὸ μάτι» τῶν μαχιμῶν, δίδων τὴν ἐντύπωσιν τεραστίου ὄγκου προερχομένου δὴθεν ἐκ τῆς ὅλης Ἑλλάδος — πρᾶγμα ποὺ καθίστατο ἀληθοφανές, ἀφοῦ οἱ Ἕλληνες ἀνελάμβανον τὴν πρωτοβουλίαν τῆς ἐπιθέσεως. β) Μόνον διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἀπέφευγε τὸν κινδύνον τῆς κυκλώσεως. γ) Τὸ σοβαρώτερον ὅλων ἦτο τοῦτο: Αἱ ἀντίπαλοι δυνάμεις εὐρίσκοντο ἀπ' ἀλλήλων εἰς ἀπόστασιν κάπου 1500 μέτρων καὶ τὴν ἀπόστασιν αὐτὴν ἔπρεπε φυσικὰ νὰ διανύσουν οἱ Ἀθηναῖοι κατὰ μέγα τολμάχιον μέρος ὡς ἐπιτιθέμενοι. Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως οἱ Πέρσαι τοξοῦται θὰ ἐθέριζον κυριολεκτικῶς τὰς ἑλληνικὰς τάξεις καὶ θὰ ἦσαν τόσοι ἐπιτυχέστεροι αἱ βολαὶ τῶν, ὅσον πυκνότεραι θὰ ἦσαν αἱ τάξεις τῶν ἐπιτιθεμένων. Ἀναπτυσσόμενοι ὅμως εἰς βάθος τριῶν μόνον ἀνδρῶν, οἱ Ἀθηναῖοι θὰ παροῦσιν ὅσον τὸ δυνατόν μικρότερον στόχον εἰς τὰ περσικὰ θέλη. Τὰ θύματα θὰ ἦσαν ἀσυγκρίτως ὀλιγώτερα. Πράγματι δὲ ὑπῆρξαν ἀπαισιωτικῶς ὀλίγιστα, χάρις καὶ εἰς ἄλλο, ἀπλοῦν, ἀλλὰ μεγαλοφυὲς μέτρον, ποῦ θὰ ἴδωμεν μετ' ὀλίγον. Καὶ τέλος ἐξαναγκάζων τοὺς Πέρσας νὰ ἀναπτύξουν καὶ

αὐτοὶ τὸ μέτωπόν των, ὁ Μιλτιάδης προητοίμασε τὴν στιγμὴν τῆς συγκρούσεως, ἀφῆνων ἐλευθερόν περιθώριον δράσεως καὶ κινήσεως εἰς τὸν κάθε ὀπλίτην του, διὰ νὰ ἀγωνισθῇ μετὰ τὸ δυνατόν ὀλιγωτέρως ἐξήθους. Ἀκόμη διὰ τὴν μίαν ἰδέαν τῆς καταπληκτικῆς αὐτῆς ἀναπτύξεως, δέον νὰ ἔχη ὑπ' ὄψιν του ὅτι «καλὰ - καλὰ» μόνον μία σειρά ἀπληρτίζετο κατὰ τὸ ἥμισυ ἀπὸ δούλους «ψιλοῦς», ἡ δευτέρα σειρά ἀπὸ ὀπλίτας καὶ ἡ τρίτη σειρά πάλιν ἀπὸ δούλους ἐξ ὁλοκλήρου, οἱ ὁποῖοι, ὡς εἴπομεν, ἔπαυσαν τὸν ῥόλον κομπάρσου δι' ἐντυπωσιακοὺς λόγους.

Καὶ αὐτὰ μὲν ὡς πρὸς τὸ σύνολον τῆς τάξεως. Εἰδικώτερον ὅμως τὴν «πρώτην» καὶ τιμητικὴν θέσιν — δηλαδή τὴν ἄκρην τοῦ δεξιῦ κέρατος — ὁ Μιλτιάδης ἔδωκεν εἰς τὴν Αἰαντίδα φυλὴν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκεν ὁ πολέμαρχος Καλλιμαχος. Τὸ δεξιὸν αὐτοῦ κέρατος ἐξήπλοτο κατὰ μήκος τῆς θαλάσσης. Εἰς τὸ πέραν πάλιν τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος ἔταξε τοὺς Πλαταιεῖς. Εἰς δὲ τὸ κέντρον καὶ εἰς τὰ δύο κέρατα ἔταξε τὰς ἄλλας ἐννέα φυλάς, μετὰ κληρῶν. Τὰ δύο κέρατα ἦσαν σχετικῶς περισσότερον ἐνισχυμένα, μετὰ ἑκατὸς μέρους ὀκτὼ ἀνδρῶν. Τὸ κέντρον, ἐντελῶς ἀσθαιῖς — μετὰ μόνους τοὺς τρεῖς ἀνδρας. Ἐπὶ κεφαλῇ τῶν οὐραγῶν δούλων ἐτάχθησαν ὁ Ἀριστείδης καὶ ὁ Θεμιστοκλής.

Ἐπειτα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ἐδόθη τέλος τὸ σήμα τῆς ἐκκινήσεως. Ἀλλὰ ἡ ἐκκίνησις ἀκριβῶς αὕτη, κατὰ τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ἐγένετο, ἀποτελεῖ ἕνα ἀκόμη μαρτυρικὸν τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ στρατηγοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ ἱστορία ἐνεπιστεύθη τὰς τύχας τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἡ μάχη, ὁ θρίαμβος καὶ τὰ μετὰ τὴν μάχην.

Ἡ τέχνη τῆς λήψεως φωτογραφιῶν μετὰ καταπληκτικὴν ταχύτητα (ἐνστάταν) ἔχει ἐπιτελεῖ σημαντικὰς προόδους. Αἱ φωτογραφίαι τοῦ εἶδους αὐτοῦ λαμβάνονται κατὰ δύο τρόπους, ἢ διὰ τὸ ἀστραπιοῦ φωτισμοῦ τοῦ πρὸς φωτογράφου ἀντικειμένου, ἢ τῇ βοηθείᾳ κινηματογραφικῶν φιλμ κινουμένων μετὰ μέγιστην ταχύτητα. Ὡς εἶνε φυσικόν, ἡ πρώτη μέθοδος, ἀν καὶ προσφέρεται διὰ ταχεῖας φωτογραφίσεις, δὲν ἔχει μεγάλας ἐφαρμογὰς, διότι δὲν ὑποβοηθεῖ εἰς τὴν λήψιν κινουμένων εἰκόνων ἢ ἀντικειμένων. Ἡ δευτέρα ἐξ ἄλλου μέθοδος παρουσιάζει τεχνικὰς δυσχερείας, διότι ἡ ταχεῖς μετακίνησις τοῦ φιλμ γίνεται συχνὰ αἰτία νὰ κοπῇ τὸ φιλμ. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐντελῶν δυσχερειῶν εἰσῆχθησαν τελευταίως εἰδικὰ περιστρεφόμενα πρίσματα, τὰ ὁποῖα ἐπιτρέπουν τὴν λήψιν τῆς εἰκόνος χωρὶς νὰ ἀπαιτῇται ὅπως τὸ φιλμ μετακινήται, μετὰ μέγιστην ταχύτητα.

Συγκεκριμένως τὸ πρίσμα περιστρέφεται μετὰ τεραιστὶαν ταχύτητα, ἐνῶ ἐπὶ αὐτοῦ μετακινεῖται καὶ τὸ φιλμ. Τὴν στιγμὴν τῆς φωτογραφίσεως αἱ φωτεινὰ ἀκτῖνες θὰ διέλθουν ἐκ τοῦ

φασκοῦ, θὰ προσκρούσιν ἐπὶ τοῦ πρίσματος καὶ θὰ προβληθῶν μέσω αὐτοῦ ἐπὶ τῆς φωτοπαθοῦς οὐσίας τοῦ φιλμ. Ἐφόσον ὅμως τὸ πρίσμα περιστρέφεται, αἱ ἀκτῖνες δὲν θὰ εὐρεθῶν ἐναντὶ τοῦ φιλμ, παρὰ μόνον ἐπὶ ἑλαχίστον χρονικὸν διάστημα. Χάρις εἰς τὴν τοιαύτην τελειοποίησιν ἐλήφθησαν φωτογραφίαι μετὰ τὴν ἐκπληκτικὴν ταχύτητα τοῦ ἐνὸς ἐκατομμυρίου στοὺς δέου τερολέπτου. Αἱ τοιαῦται ταχεῖαι φωτογραφίσεις ἔχουν μεγάλην σημασίαν προκειμένου περὶ ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν, διότι μᾶς βοηθοῦν νὰ ἔχωμεν σαφεῖς παραστάσεις τῶν διαδοχικῶν ἀλλαγῶν, τὰς ὁποίας ὑφίστανται τὰ σώματα συνεπείᾳ μηχανικῆς ἢ ἄλλης τινὸς δράσεως. Θαυμάσιαι φωτογραφίαι σφαίρας τῆς ἀντισφαιρίσεως τὴν στιγμὴν τῆς προσκρούσεως τῆς ἐπὶ τῆς ρακέτας πείθουν ὅτι αὕτη χάνει τότε τὸ σφαιρικὸν τῆς σχῆμα διαπλατυνόμενῃ εἰς σημαντικὸν βαθμὸν καὶ λαμβάνουσα σχεδὸν τὸ σχῆμα πλακοῦντος (πλήττας). Τοῦτο δὲν δύναται νὰ συμβῇ ἢ ὁ ἀνθρώπινος ὀφθαλμός, διότι ἡ ταχύτης λήψεως εἰς αὐτὸν εἶνε πολὺ μικροτέρα.

Τρεῖς ἀκόμη τοιχογραφίαι ΤΩΝ ΑΝΑΚΤΟΡΩΝ ΤΗΣ ΚΝΩΣΟΥ

Μετά την γνωριμία του «Κροκοσυλλέκτου» της Κνωσού, την οποίαν ἐκάμαμεν εἰς τὸ προηγούμενον, ἔχομεν ἀκόμη νὰ γνωρίσωμεν τὰ περιεχόμενα μέχρις ἡμῶν ἔργα ζωγραφικῆς τῶν Κρητῶν μεγάλων ζωγράφων τῆς Μινωικῆς ἐποχῆς. Ἐτεροι, πλὴν τοῦ «Κροκοσυλλέκτου» παγκοσμίου φήμης Κρητικαὶ τοιχογραφίαι εἶνε αἱ ἑξῆς:

α) Ἡ τοιχογραφία ἡ ἀπεικονίζουσα δελφίνας καὶ ἰχθύες, προερχομένη ἐκ τοῦ ἀνακτόρου τῆς Βασιλείσης. Κατάπληξιν προκαλεῖ ἡ τοιχογραφία αὕτη, λόγω τῆς κινήσεως ἀφ' ἑνὸς τὴν οποίαν παρουσιάζουν τὰ παριστώμενα ἐνάλια ζῶα, ἀφ' ἑτέρου δὲ λόγω τῆς πιστότητος τῆς ἀποδόσεως τῆς πραγματικότητος. Πολλοὶ καὶ διάφοροι ἐκδοχαὶ, ἀντιμετώπισαν ἀλλήλας μέχρι σήμερον, ὅσον ἀφορᾷ τὴν σημασίαν τοῦ ἀπεικονιζομένου θέματος. Αἱ δύο ἐπικρατέστεραι ἐξ αὐτῶν, εἶνε ἀφ' ἑνὸς μὲν ἡ καθαρῶς θρησκευτικὴ — ἡ ἀποδίδουσα δηλαδὴ θρησκευτικὴν σημασίαν εἰς τὸν συμβολισμόν τῆς ποραστάσεως — καὶ ἡ σαφῶς κοινωνική, ἡ καὶ πολιτικό - οἰκονομικὴ ἐκδοχή.

Κατὰ τὴν καθαρῶς θρησκευτικὴν ἀποψιν οἱ δελφίνες καὶ οἱ ἰχθύες ἀπεικονίζον θεότητας θαλασσίας τῶν Κρητῶν, ἦσαν δὲ εἰδωλα πρὸς τὰ ὁποῖα ἀπεδίδετο λατρεία θρησκευτικὴ.

Κατὰ τὴν δευτέραν ἀποψιν, τὰ εἰκονιζόμενα δὲν συνεβόλιν τίποτε περισσότερο καὶ τίποτε ὀλιγώτερον ἀπὸ αὐτὸ πού ἀπεικονίζαν. Συγκεκριμένως δὲ οἱ μὲν δελφίνες ἦσαν σύμβολα τῆς ναυτιλικῆς ἰσχύος τῶν Κρητῶν, οἱ ὁποῖοι, ἀνταγωνιζόμενοι τοὺς Φοίνικας, διεξεδίκουν τὰς θαλασσίας συγκοινωνίας ὡς ἴδιον αὐτῶν μονοπώλιον. οἱ δὲ ἰχθύες συνεβόλιν τὴν ἐνάλιον πλουτοπαραγωγικὴν πηγὴν τῆς νήσου.

Καὶ αἱ δύο αὐταὶ ἐκδοχαὶ περιέχουν τόσην ἀλήθειαν, ὥστε νὰ δημιουργηθῇ μία τρίτη — συμβιβαστικὴ — ἡ μάλλον συγχωνευτικὴ τῶν δύο ἄλλων.

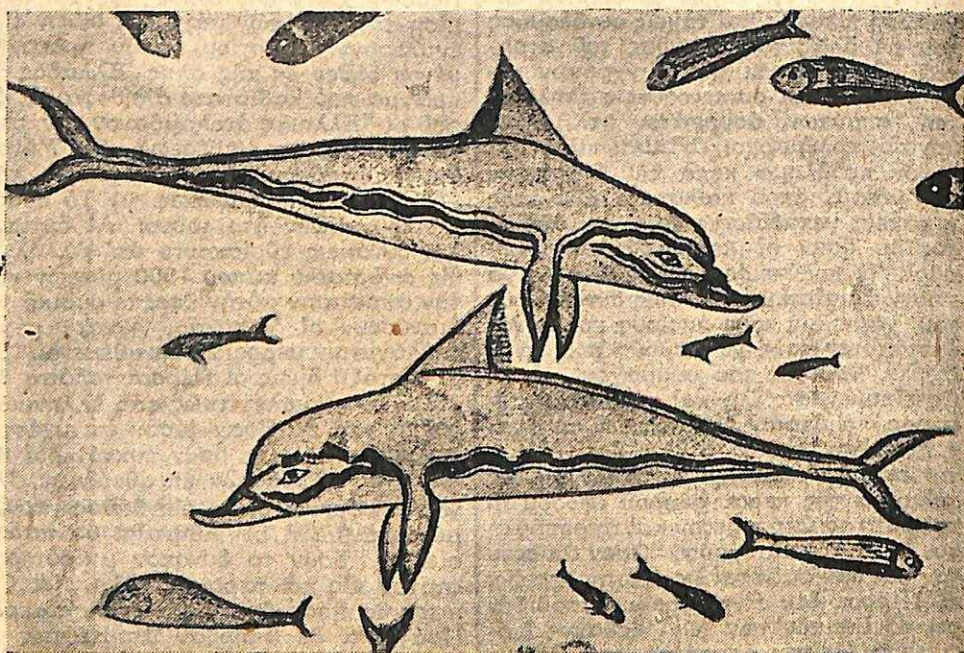
Λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν τοῦ τότε κοινωνικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον ἦτο ἀριστοκρατικόν, ἀλλὰ καὶ πατριαρχικόν καὶ θεοκρατικόν, ἡ ὅλη παραγωγὴ καὶ τὸ ἐμπόριον ἐλάμβανον χαρακτῆρα κρατικόν — ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον. Τὸ τότε ἐπικρατοῦν σύστημα παραγωγῆς καὶ ἀνταλλαγῆς τῆς παραγωγῆς ἦτο ἓνα πρωτόγονον σύστημα ἀπολύτου κρατικοῦ παρεμβατισμοῦ. Ἐάν λοιπὸν συνδέσωμεν τὴν οἰκονομικὴν κοινωνικὴν αὐτὴν πλευράν μετὰ τὸ θεοκρατικὸν γνῶρισμα, ἔαν δηλαδὴ θεωρῶμεν ὡς ἐξηρημένους τοὺς κοινωνικοὺς θεσμούς ἐκ τῆς θρησκείας δὲν μένει ἀμφιβολία, ὅτι τὰ ἐμπορικά βιοτεχνικά καὶ «βιομηχανικά» σύμβολα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν ταυτοχρόνως καὶ σύμβολα θρησκευτικά. Ἱερατικά, συνεπὶς δὲ καὶ μετὰ μαγικὴν ἀκόμη ἰσχύν, οὕτω λοιπὸν οἱ δελφίνες ἐκπροσωποῦν θεοθῶς τὴν θεότητα τῶν συγκοινωνιῶν καὶ μεταναστεύσεων καὶ ἡ ἰδεατὴ τῶν ἀναπαράσεως ἔχει θεοβαίως μαγικὸν καὶ μυστηριακὸν χαρακτῆρα,

ἀλλὰ πάντως εἶνε ἐπίσης σαφὴς ὁ κοινωνικο - ἐμπορικὸς τῶν συμβολισμῶν.

Εἰς ἐπικύρωσιν μάλιστα τῆς ἐκδοχῆς αὐτῆς ἔρχονται καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι δευτερευούσης σημασίας ἀπεικονίσεις τοῦ ἐνάλιου πλούτου, ἀλλὰ καὶ ἡ με-

τὰ καιροὺς, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν μόνην ἐτυμολογικὴν πηγὴν, τῆς ὀνομασίας τοῦ ἰχθύος χάνου.

β) Ἄλλη παγκοσμίου φήμης καταπληκτικὴ τοιχογραφία εἶνε ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Παρισινὴ». Εἰκὼν

Δελφίνες

χρι σήμερον διατηρουμένη μακρυνὴ παράδοσις τῶν Κρητῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχον πάντοτε καὶ ἔχουν σαφὴ συνείδησιν τοῦ

νεάνιδος φεροῦσης περικύμιον, μετὰ κόμην θαυμασίως διακεχυμένην εἰς πλοκάμους ἀτιθάσσους καὶ μετὰ ἓνα κείρω.

Αἱ Κυαναὶ Κυρίαι.

ἐνάλιου πλούτου τῶν χωρικῶν ὁδάτων τῆς Μεγαλονήσου. Κατὰ νεωτέρας ὁλως ἐρεῦνας, ἔχει ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ὀνομασία καὶ αὐτῆς ἀκόμη τῆς πόλεως τῶν Χανίων προέρχεται ὅχι ἀπὸ τὰ διὰ ἀφορὰ «ἔτυμα» — ὡς ὑπεστήριχθη κα-

νικὸν τόνον» εἰς τὴν ὅλην τῆς ἔκφρασιν, ποὺ μαρτυρεῖ ὅλην τὴν «φιλαρέσκειαν» τῶν αὐλικῶν καὶ τῶν ἀριστοκρατικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Εἶνε τότε σον ζωντανή, τόσοι χαριτωμένη, ἀλλὰ

καὶ τόσοι ἀληθινὴ, ἡ «Παρισινὴ» τῆς Κνωσού, ὥστε, κατὰ περιόδους, οἱ μεγάλοι οἰκοὶ νεωτερισμῶν τοῦ ἔξωτερικοῦ ἔστειλαν εἰς Κρήτην τοὺς σχεδιαστὰς τῶν διὰ νὰ ἐμπνευσθοῦν καὶ νὰ «ξεσηκώσουν» πρότυπα διὰ συμμοῦς, οἱ ὁποῖοι ἐπεκράτησαν. Ἀκόμη, οἱ περισσότεροι τῶν καλλιτεχνῶν ποὺ ἐπεσκέφθησαν διὰ τὸν λόγον αὐτὸν τὴν Κρήτην, φρονοῦν ὅτι καὶ αὕτη ἀκόμη ἡ νεωτέρα παρισινὴ φιλαρέσκεια — ἐπολεῖται εἰς λεπτότητα καὶ χάριν τῆς νεάνιδος τῆς Κνωσού. Πέραν τούτου, τί νὰ συνεβόλιν ἡ εἰκὼν αὕτη; Καὶ ἐδῶ αἱ ἐκδοχαὶ ὑπῆρξαν πολλαί. Ἡ τολμηρότερα ὅλων εἶναι ἡ ἀναφορὰ μὲν εἰς... θρησκευτικὸν συμβολισμόν. Εἶνε τολμηρὰ ἡ ἐκδοχὴ αὕτη, διότι, ἐξ αὐτῆς ἐκπορεύεται ἡ παράδοσις τῶν μετέπειτα Ἑλλήνων, τὸ νὰ θεωροῦν τὰς θεάς τῶν ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ὡραίαις, καὶ νὰ πιστεύουν ὅτι ὁ χαρακτήρ τῆς ἀνθρωπομόρφου γυναικείας ὁμορφιάς, ὅχι μόνον δὲν μειώνει τὸ ὑπερικόσμιον λατρευτικὸν στοιχεῖον — ὡς λ.χ. ἐνόμιζον οἱ Βυζαντινοὶ προκειμένου περὶ τῆς Παναγίας ἢ τῶν Ἁγίων γυναικῶν — ἀλλὰ ἀπεναντίας ἡ κοσμικότης αὐτῆς οὐ θεοῦ ἐπαυξάνει τὸν ἐνθουσιασμόν μέχρι καὶ πέραν ἀκόμη τῶν σημείων τοῦ... αἰσθησιασμοῦ. Οὕτως ἀντελαυβήντο οἱ Ἀρχαῖοι τὴν Ἀφροδίτην τῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν Παρθένον Ἀθηνᾶν, εἰς τὴν οποίαν ἀπὸ τοῦ 4ου π. Χ. αἰῶνος καὶ πέραν, προσεδόθησαν χαρακτηριστικὰ γυναικείας φιλαρέσκειας. Ἡ ἐκδοχὴ αὕτη βασίζεται κυρίως ἐπὶ τῶν Χριστιανικῶν ἔργων τῆς

Ἀναγεννήσεως ὅπου εἰς τὰς Ἀγίας καὶ εἰς τὴν Παναγίαν προσεδίδοντο χαρακτηριστικὰ ἀνθρωπίνης γυναικείας ὡραιότητος καὶ ὁπότε ἡ Δέσποινα τῶν

Ἡ Παρισινὴ

Οὐρανῶν ἔφερον ἀμφίεσιν Κυρίας τῆς ἐποχῆς, ὅχι τῆς Παρθένου Μαρίας, ἀλλὰ τῆς ἐποχῆς τοῦ ζωγράφου. Αὐτὴν λοιπὸν τὴν σημασίαν ἔχει καὶ αὐτὸ τὸ

ἐνδιαφέρον ἐκίνησεν ἡ «Παρισινὴ» τῆς Κνωσού.

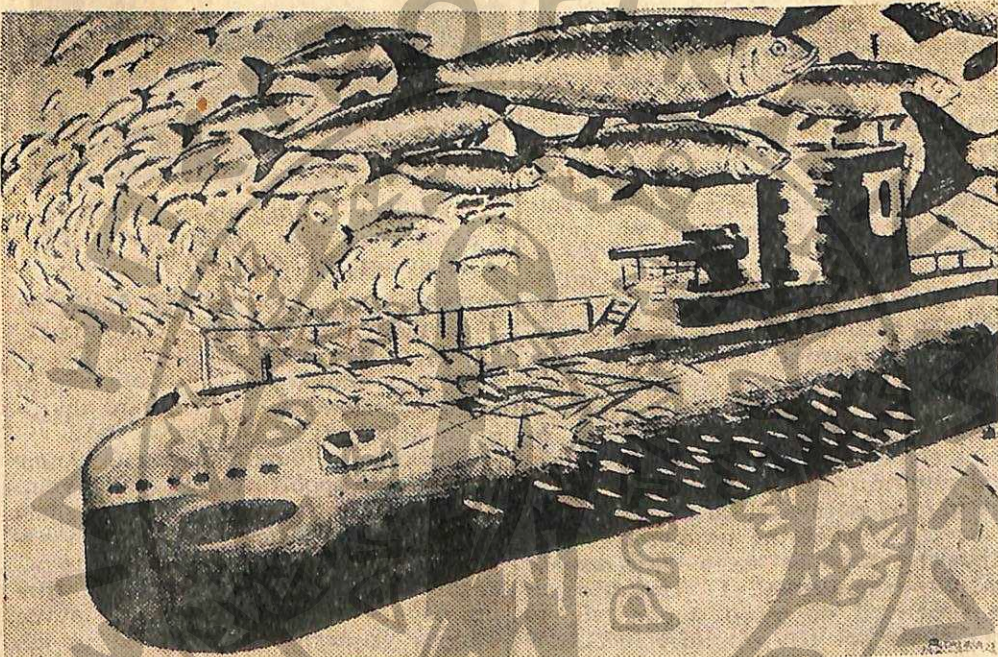
Ἀναλόγου ἀξίας τοιχογραφία εἶνε ἡ φέρουσα τὴν ὀνομασίαν «Αἱ κυαναὶ κυρίαι». Ἡ ὀνομασία αὕτη ἐδόθη ὑπὸ Ἀγγλῶν ἀρχαιολόγων, λόγω τοῦ χρώματος τῶν ἐσθῆτων τῶν ἀπεικονιζομένων κυριῶν. Τί παριστᾷ ἡ εἰκὼν αὕτη; Ἐάν δεχθῶμεν τὴν ἐκδοχὴν περὶ τῆς «θρησκευτικότητος» τῆς «Παρισινῆς», δὲν ἀποκλείεται νὰ ἔχωμεν καὶ ἐδῶ θρησκευτικὸν περιεχόμενον παράστασιν. Ἀλλὰ ὅμως θεωρεῖται μᾶλλον θεσθιον ὅτι ἐπρόκειτο περὶ προσωπογραφίαν «παλατιανῶν» κυριῶν ἐπὶ τῶν τιμῶν ἡ εὐνοουμένων τοῦ βασιλέως. Πάντως, ἡ εἰς τοιχογραφίαν ἀπεικονίσις τῶν εἶνε σημεῖον ὅτι οἱ «τύποι» αὐτοὶ εἶνε ὑποδειγματικοί, εἶνε ὡς θὰ ἐλέγομεν «φυγυρίνια» τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ «μοντέλα» κοσμικῆς καὶ ὀριστοκρατικῆς ἐμφανίσεως.

Προκειμένου νὰ σταματήσωμεν ἐδῶ τὴν ἀπαρίθμεισιν τῶν πλέον περιφώνων τοιχογραφιῶν, ἄς συνοψίσωμεν τὰ γενικά χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς Μινωικῆς ζωγραφικῆς. Οἱ Κρητῆς ζωγράφοι τῶν μακρυνῶν ἐκείνων χρόνων ἀποκαλύπτουν σήμερον θερμὸν τῆς φύσεως λάτραι καὶ μελετηταί, εἶνε δὲ καταφανὴς ὁ ἀκόρεστος ἐνθουσιασμός μετὰ τὸν ὁποῖον σπουδάζουν καὶ τὸν ἑπορευόμενους λεπτομερείας τῶν φυσικῶν τῶν «μοντέλων». Τὸ σχέδιον εἶνε λιτὸν, αἱ γραμμαὶ σχετικῶς ἐλάττωστοι καὶ μέσα ἀπὸ αὐτὰς ἀναπληρᾷ ἡ ζωὴ καὶ ἡ χαρὰ τῆς ζωῆς...

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Τὰ μεγάλα ἑλληνικὰ ἔργα ζωγραφικῆς.

Ο ΒΑΚΑΛΑΟΣ ΚΑΙ Η ΡΕΓΓΑ ΕΧΘΡΟΙ ΤΩΝ ΥΠΟΒΡΥΧΙΩΝ

Τὰ δρῶντα εἰς τοὺς ὠκεανούς καὶ εἰς τὰς ἀνοικτὰς θαλάσσας ὑποβρύχια ἀντιμετωπίζουν διαφόρους κινδύνους ὅπως ὅλα γενικῶς τὰ πλοῖα. Κινδυνεύουν συγκεκριμένως ἐκ τῆς κακοκαιρίας, μολονὶ ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ καταδυθοῦν ἐν περιπτώσει σφοδρᾶς θυέλλης εἰς βάθος 40 μέτρων ὅπου τὰ ὕδατα ἡρεμοῦν ἀπολύτως ὅσονδῆποτε σφοδρὰ καὶ ἂν εἶνε ἡ τρικυμία. Ἐπίσης κινδυνεύουν νὰ προσκρούσιν ἐπὶ τῶν παγοβοῶν εἰς τὸν Βόρειον Ἀτλαντικὸν ἢ ἐπὶ ναυαγίων ἢ ἀγνώστων ὑφάλων. Πλὴν ὅμως τῶν γενικῶν κινδύνων τὰ ὑποβρύχια ἀντιμετωπίζουν καὶ ἓνα ἀκόμη σοβαρὸν ἐχθρὸν, τὰ ταξιδεύοντα κατὰ μέγιστα σμήνη ψάρια, ὅπως ὁ βακαλάος, ἡ ρέγγα καὶ τὰ παρόμοια. Συγκεκριμένως τὰ ψάρια αὐτὰ πλέουν εἰς τὸ βάθος περίπου εἰς τὸ ὅποιον ταξιδεύουν ἐν καταδύσει τὰ ὑποβρύχια, ἀποτελοῦν δὲ πολυπληθεστάτας ἀγέλας καλυπτούσας συχνὰ εὐρείαν θαλασσίαν ἐκτασιν. Ἐν ὑποβρύχιον συναντήσῃ τοιαύτην πολυπληθεῆ ἀγέλην διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ καταστραφῇ, διότι τὰ ψάρια πλέοντα εἰς πυκνὴν τάξιν ἐμπλέκονται εἰς τὰς ἑλικας καὶ τὰ διάφορα μηχανήματα καταδύσεως καὶ ἀναδύσεως καὶ δυσχεραίνουν τὴν λειτουργίαν τῶν. Ὡς γνωστόν, τὸ ὑποβρύχιον εἶνε λεπτὸς μηχανισμός, ἡ καταστροφὴ του δὲ εἶνε πολὺ εὐχερестέραι ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν οἰουδήποτε ἄλ-

λου πλοίου ἐπιφανείας. Συγκεκριμένως εἶνε γνωστὸν ὅτι τὸ ὑποβρύχιον διὰ νὰ καταδυθῇ ἢ ἀναδυθῇ χρησιμοποιεῖ εἰδικὰ ἀποθήκας αἱ ὁποῖαι ἐν καταδύσει πληροῦνται θαλασσίου ὕδατος, κατὰ δὲ τὴν ἀνάδυσιν ἐκκενοῦνται καθιστώσαι τὸ σκάφος ἐλαφρότερον. Ἐν κατὰ τὸν πλοῦν τὸ ὑποβρύχιον συναντήσῃ σμήνος ἰχθύων

τινὲς ἐξ αὐτῶν ὑπάρχει κίνδυνος νὰ εἰσδύσιν ἐντὸς τῶν ὕδατοποθῶν καὶ νὰ ἐμπλακοῦν ἐντὸς τῶν βαλβίδων πληρώσεως καθιστώσαι ἀδύνατον τὴν λειτουργίαν τῶν. Τὰ πυκνότερα σμήνη ρεγγῶν καὶ βακαλῶν ἀπαντοῦν εἰς τὸν Βόρειον Ἀτλαντικὸν καὶ συγκεκριμένως εἰς τὸν μετὰ τὸ Ἰσλανδίας καὶ Νέας Γῆς χώρον.

Πώς ή 'Αφροδίτη Έγινε δεὰ τοῦ κάλλους

Εἶδομεν εἰς τὰ προηγούμενα τὰ περι καταγωγῆς τῆς 'Αφροδίτης ὡς οὐρανίου θεότητος καὶ γνωρίζομεν ἤδη ὅτι τὰ σχετικά ἱστορικά δεδομένα δὲν μᾶς ἀφήνουν πλέον ἀμφιβολίας. Ἀντιστρόφως ὅμως, εἶνε ἀρκετὰ δύσκολον νὰ προσδιορίσωμεν τὴν σημασίαν τὴν ὁποίαν εἶχεν ἡ θεότης αὕτη εἰς τὸ πνεῦμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Πλείστα κείμενα φαίνονται ὅτι μᾶς δεικνύουν ἐν αὐτῇ μίαν θεότητα τοῦ φωτός. Εἰς τὴν 'Ιλιάδα, ἡ 'Αφροδίτη εἶνε θυγάτηρ τοῦ Νοῦ καὶ τῆς 'Ημέρας. Εἰς πλείστα δὲ μέρη τῆς Ἑλλάδος ἐλατρεῖτο ἐπὶ ὑψηλῶν τόπων.

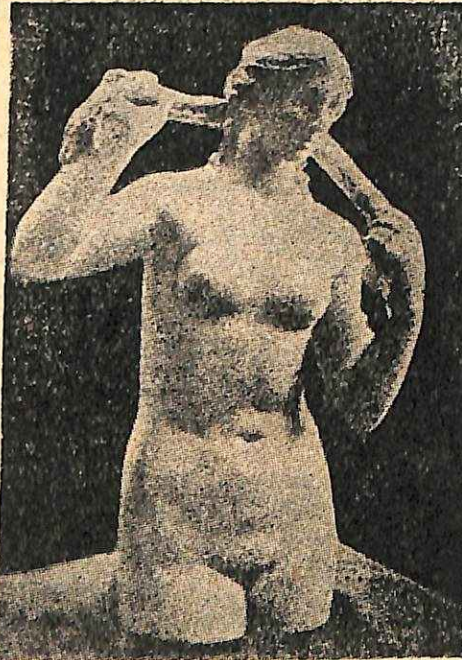
Ἡ πρωϊνὴ δρόσος ἐθεωρεῖτο ὡς ἓνα ἐκ τῶν δώρων τῆς 'Αφροδίτης. Ἐπίσης ἦτο παρὰ πολὺ διαδεδομένος ὁ θρύλος κατὰ τὸν ὁποῖον ἡ 'Αφροδίτη εἶχεν ἐρωτευθῆ καὶ εἶχεν ἀπαγάγει τὸν Φαέθοντα, υἱὸν τῆς 'Ηούς καὶ τοῦ Κεφάλου. Ἐπίσης ἀνέκαθεν ἀνόμαζον 'Αφροδίτην τὸν λάμποντα ἀστέρα τῆς πρωῒας καὶ τῆς ἐσπέρας, τὸν ὁποῖον ἐλέπομεν ἀκόμη εἰς τὰ μακεδονικά νομίματα, ὁμοῦ μετὰ τῆς ἡμισελήνου. (Τὴν ἀναπαράστασιν ἄλλως τε αὐτὴν παρέλαβον οἱ Βυζαντινοὶ ἀπὸ τοὺς Μακεδόνας, εἰς τὰ λάθαρα καὶ τὰς σημαίας τῶν, ἐκ δὲ τῶν Βυζαντινῶν τὴν παρέλαβον οἱ Τοῦρκοι, διατηροῦντες ἀκόμη μέχρι σήμερον ταύτην ἐπὶ τῆς ἐθνικῆς τῶν σημαίας).

Ἀλλὰ ἂς ἐπανελάβωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν θεάν, τὴν ὁποίαν ὁ Ὀμηρος παραδίδει ὡς σύζυγον τοῦ ἀσχημότερου τῶν θεῶν, τοῦ 'Ηφαίστου. Μὲ τὸ προφανὲς ἀσυμβίβαστον τοῦ δυσαρμονικοῦ ἐκείνου ζεύγους, πολλοὶ ἠθέλησαν νὰ ἀποδώσουν εἰς τοὺς Ἑλληνας τὴν πρόθεσιν ὅπως διακοσμοῦσιν τὴν ἔννοιαν τοῦ ἐγγάμου ἔρωτος καὶ τῶν συυγικῶν σχέσεων. Κατ' αὐτοὺς ἡ 'Αφροδίτη ἐκπροσωπεῖ τὴν «αἰωνίαν» σύζυγον, ἀντιστρόφως δὲ ὁ 'Ηφαίστος τὸν «αἰώνιον σύζυγον». Πρόκειται προφανέστατα περὶ πλάνης, καὶ μάλιστα χονδροειδοῦς. Πρέπει νὰ ἀννοή τις πλήρως τὴν ἰδιωτικὴν καὶ οἰκογενειακὴν ζωὴν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι εἶχον περὶ πολλοὺ τὴν ἰδέαν τῆς οἰκογενείας, διὰ νὰ δώσῃ πίστιν εἰς τὴν πλάνην αὐτήν. Οἱ λόγοι τῆς συζεύξεως τῆς 'Αφροδίτης μετὰ τοῦ 'Ηφαίστου εἶνε ἐντελῶς ἄλλοι καὶ ἀπολύτως χαρακτηριστικοί. Ὁ 'Ηφαίστος εἶνε θεὸς τοῦ οὐρανίου πυρός, εἰς τὸ ὁποῖον πολλοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν καὶ ὅλοι οἱ μεμνημένοι εἰς τὰ Ἑλευσίνια μυστήρια, ἀπέδιδον τὴν προέλευσιν τοῦ κόσμου. Ὅθεν ἡ πλέον ἀριζούσα σύζυγος εἰς μίαν τοιαύτην θεότητα ἦτο ἡ θεότης τοῦ φωτός. Ἀλλὰ ὡς καὶ ἀπὸ αἰσθητικῆς ἀπόψεως ἀναπαράστασιν, ὁ Φοῖβος Ἀπόλλων ἀρρην θεὸς τοῦ φωτός ἦτο ὁ ὠραιότερος τῶν θεῶν. Ἡ θήλεια θεότης τοῦ ἐπίσης οὐρανίου φωτός δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ εἶνε καὶ θεὰ τῆς καλλονῆς, συνεπῶς δὲ καὶ θεὰ τοῦ ἔρωτος, ἐξ

οὗ προκύπτουν ὅλα τὰ πλάσματα. Συγκρίνοντας τὰ ὡς ἄνω, κατανοοῦμεν πλήρως τὴν γνώμην τοῦ Μάξ Μύλλερ, ὁ ὁποῖος θέλει ἐν τῷ προσώπῳ τῆς 'Αφροδίτης τῆς γεννηθείσης ἐκ τῆς θαλάσσης, προσωποποιήσιν τῆς αὐγῆς, «τοῦ καλλίστου αὐτοῦ πάντων τῶν φυσικῶν θαμάτων», προσωποποιήσιν ἡ ὁποία πάντως προηγήθη τῆς ἐννοίας τῆς 'Αφροδίτης ὡς θεᾶς τοῦ κάλλους καὶ τοῦ ἔρωτος.

Ἐξ ὧν αὐτῶν, ἡ νεωτέρα κοιτικὴ συμπεραίνει τὰ ἀκόλουθα:

«Ἡ δύναμις τῆς 'Αφροδίτης — λέγει

Ἀφροδίτη Ἀναδυομένη (κομὴς ἔργου ἀγνώστου καλλιτέχνη. Ἐξ ἰδιωτικῆς συλλογῆς ἐν Τουρίν).

ὁ Ντεσσάρμ — δὲν ἦτο κατ' ἀρχὰς περιωρισμένη ὡς ὑπῆρξεν ὁρατότερον, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου. Περιελάμβανεν ὁλόκληρον τὴν φύσιν, τῆς ὁποίας γονιμοποιεῖ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ὁποῖαν ζωογονεῖ μετὰ τὴν χαρὰν τῆς.

Εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ του ἑκκλήσιν πρὸς τὴν 'Αφροδίτην, ὁ Ρωμαῖος ποιητὴς Λουκρήτιος κάμνει πιστὴν ἀπήχησιν τῶν ποιητικῶν ἰδεῶν τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς θεότητος αὐτῆς. Μόλις ἐμφανίζεται ἡ περικαλλὴς θεότης «οἱ ἀνέμοι φεύγουν, ὁ καταπραῦνθεις οὐρανὸς διαχέει χειμάρρους φωτός καὶ τὰ κύματα τῆς θαλάσσης προσμειδιῶν πρὸς τὴν θεάν».

Ἡ 'Αφροδίτη, βασιλεύει ὡς κυρία τοῦ ἀσταθοῦ καὶ ἰδιοτρόπου στοιχείου τοῦ ὕδατος, ὅπου ἄλλως τε ἐγεννήθη καὶ τὸ ὁποῖον τὴν ἐλίκνισεν κατὰ τὴν νηπιακὴν τῆς ἡλικίαν. Ἐπιβαίνει ἱπποκάμπου, συνοδευομένη ὑπὸ χειρεσὶ τῆς ὁμάδος Τριτώνων καὶ Νηρηίδων, συνδυαζομένη οὕτω μετὰ τὴν λατρείαν τοῦ θαλασσίου θεοῦ. Προσαγορεύεται ὡς «γαληναῖη θεὰ», πιστεύεται δὲ ὅτι

κατευνάζει τὰ μανιῶδη κύματα. Προσαγορεύεται ἐπίσης ὡς «Εὐπλοία» θεὰ, ἡ ὁποία ὠθεῖ ἡρέμα τὰ πλοῖα πρὸς τὸ τέρμα τοῦ ταξιδίου τῶν. Ἀλλὰ τε, σύμβολα τῆς εἶνε δύο πλάσματα ζῶντα ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ὁ κύκνος καὶ ὁ Δελφίν.

Εἰς τὴν ξηράν, ἡ 'Αφροδίτη ἀποκαλύπτει τὴν δύναμιν τῆς εἰς τὸν χυμὸν, ὁ ὁποῖος ζωογονεῖ τοὺς νεαροὺς ὁλοστούς καὶ εἰς τὴν χλιδῶσα λάμψιν τῆς ἀνοιξέως. Χαρακτηριστικαί, ὅσον καὶ ποιητικαί ἄλλως τε, εἶνε αἱ περὶ Ἀφροδίτης ἀναφερόμεναι ὑπὸ τοῦ Αἰσχύλου παραδόσεις. Ἀς μὴ λησμονῶμεν ὅτι ὁ μέγας τραγικὸς ὑπῆρξε γόνος ἱερέων τῆς Ἑλευσίνος καὶ συνεπῶς ἦτο ἀπολύτως κάτοχος τῶν μυθολογικῶν παραδόσεων. Καθ' ἣν λοιπὸν στιγμὴν συντελεῖται ὁ Ὀλύμπιος ὕμναιος τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἥρας, ὁ Οὐρανὸς ἐρωτεύεται τὴν Γῆν καὶ χύνει εἰς τοὺς κόλπους τῆς θεᾶς ἐρωμένης του τὰς γονίμους θροχάς. Ἐκ τῆς συνευρέσεως αὐτῆς γεννᾶται ἡ 'Αφροδίτη, στεφανωμένη μὲ μύρτα καὶ ρόδα, καὶ τὴν ὁποῖαν ἀναμένουν ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει οἱ κῆποι καὶ τὰ ὄλη.

Ἐκπροσωπεῖ λοιπὸν τὴν ἔννοιαν τῆς βλαστήσεως, ἡ ὁποία εἰς αὐτὴν ὀφείλει τὴν ζωὴν τῆς. Μετὰ τὴν ἐκδοχὴν αὐτὴν συσχετίζεται ἀκόμη καὶ ἡ παράδοσις τῶν ἐρώτων τῆς 'Αφροδίτης πρὸς τὸν Ἀδωνιν. Ὅπως δὲν ἀληθεύει ὅτι οἱ Ἕλληνες ὑπᾶνδρευσαν τὴν 'Αφροδίτην μετὰ τὸν 'Ηφαιστον, διότι ἐπρόκειτο περὶ ἀσχημοῦ ἀνδρός, ἄλλο τόσον δὲν ἀληθεύει ὅτι ἡ 'Αφροδίτη ἠγάπησε τὸν Ἀδωνιν, μόνον καὶ μόνον διότι ἦτο ὠραίος. Ἡ ὠραιότης τοῦ νέου, ὡς καὶ τῆς θεᾶς, δὲν εἶνε αἰτία, ἀλλὰ ἐπακολουθήματα. Ὁ Ἀδωνίς εἶνε ἡ ἐσαρκώσις καὶ εἰκὼν τῆς Ἀνοιξέως. Εἶναι ἡ ἀρρην ἐκπροσωπία τῆς ὠραιότητος αὐτῆς ὥρας τοῦ ἔτους. Καὶ συνεπῶς, ἡ ἀρρὴ αὐτὴ θεότης δὲν ἦτο δυνατόν εἰμὴ νὰ ἐκπροσωπῆται ἀπὸ τελείαν καλλονήν. Πολὺ δὲ φυσικὸν τὸν ἐρωτεύεται ἡ 'Αφροδίτη, ἡ ἐκπροσωποῦσα τὴν δύναμιν, ἡ ὁποία ζωογονεῖ ὁλόκληρον τὸ φυτικὸν βασίλειον. Κατὰ τὴν ἐπᾶνοδον τῆς ὠραιᾶς ἐποχῆς, λαμβάνουν ἄλλως τε χαρακτηριστικώτατα χώραν οἱ περιπαθεῖς ἔρωτες μετὰ τοῦ νέου καὶ τῆς νέας.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ θέρους, ὅταν τὰ φυτὰ μαραίνωνται καὶ κλίνουν πρὸς τὸ ἔδαφος τὸ μαραμένον τῶν στέλεχος, ὁ Ἀδωνίς ἀπέρχεται καὶ αὐτὸς, ὡς καὶ ὁ Ἀπόλλων. Ἀπέρχεται εἰς τὸν ἀράκτον κόσμον. Κατέρχεται εἰς τὸν τάφον ἐκ τοῦ ὁποῖου ἐξέρχεται μόνον κατὰ τὴν ἐπομένην ἀνοιξίαν.

Ὑπῆρξαν ἄπειροι καὶ ἀπείρως χαρακτηριστικοὶ οἱ ἔρωτες τῆς θεᾶς. Πολλοὺς αὐτῶν θὰ ἴδωμεν ἀκόμη. Ἐν τῷ μεταξύ ὅμως, ἂς καταλήξωμεν εἰς τὸ θετικὸν συμπέρασμα τῆς σημερινῆς κριτικῆς τῆς Μυθολογίας.

Προϊσταμένη εἰς πᾶσαν θλάστησιν,

ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ «ΒΙΒΛΙΑ» ΜΑΣ ΠΑΡΕΔΩΚΑΝ ΟΙ ΠΡΩΤΟΓΟΝΟΙ ΠΡΟΓΟΝΟΙ ΜΑΣ

Ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος τῆς Παλαιολιθικῆς ἐποχῆς ἐξέφρασε τὰ συναισθηματά του, ὡς εἶδομεν ἀπὸ τὰ προηγούμενα, εἰς δύο κατηγοριῶν ἔργα τέχνης, εἰς γλυπτὰ, τὰ ὁποῖα κατασκεύαζεν ἀπὸ ὀστᾶ ἢ κέρατα ζῶων καὶ εἰς ἰχθυογραφήματα χαρακτά, τὰ ὁποῖα κατασκεύαζεν εἰς τὰ τοιχώματα τῶν σπηλαίων. Ἀσχέτως τῆς καταπληκτικῆς ἐκείνης τεχνικῆς, ἡ ὁποία μαρτυρεῖ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας τὸ ἀνθρώπινον δαιμόνιον εἰς τὰς πρωτογόνους μὲν, ἀλλὰ ὑψηλὰς τοῦ ἐκδηλώσεως, ἐγνωρίσαμεν εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς τὴν θαυμασίαν καλλιτεχνικὴν ἀπόδοσιν τοῦ μακρυνοῦ προγόνου. Τὰ ἔργα τέχνης αὐτῶν διασωθέντα κατὰ μέγαν ἀριθμὸν καὶ περιελθόντα μέχρ' ἡμῶν, εἶνε ὁ καθρέπτης τῆς κοινωνικῆς ἀναπτύξεως τοῦ τότε ἀνθρώπου πολιτισμοῦ. Εἶνε τὸ ἀνοικτὸν βιβλίον τῆς ζωῆς τῆς Ἀνθρωπότητος κατὰ τὴν βρεφικὴν τῆς ἡλικίαν, βιβλίον τοσοῦτον μάλλον πολυτίμον, καθόσον μᾶς λείπουν ἄλλοι δέλτοι ἱστορίας.

Τί λοιπὸν παριστᾷ ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος εἰς τὰ ἔργα τέχνης του; Ποῖα εἶνε τὰ πρότυπα του; Τί τοῦ κάμνει μετ' ἄλλους λόγους περισσότεραν ἐντύπωσιν; Εἰς ὅλα αὐτὰ τὰ ἐρωτήματα ἀπαντοῦν τὰ ἀνευρεθέντα πραγματικά, ἀριστοτεχνικά τῆς παλαιολιθικῆς ἐκείνης ἐποχῆς.

Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀναπαριστᾷ τὸν ἑαυτὸν τῶν, τὸν ὁποῖον θεοβαίως δὲν ἤρχισεν ἀκόμη νὰ γνωρίζῃ. Δὲν τὸν ἐνδιαφέρει τὸ φυτικὸν βασίλειον. Ἀς μὴ λησμονῶμεν ὅτι μετὰ τὰς τεραστίας ἐκείνας ἀναστατώσεις, τὰς ὁποίας ἐξήσαν αἱ πρῶται παλαιολιθικαὶ περίοδοι, ὁ ἄνθρωπος ὄχι μόνον δὲν εἶνε ἀποκλειστικῶς φυτοφάγος, ὡς ἦτο κατ'

εἰς πᾶσαν ἀναζωογόνησιν καὶ εἰς πᾶσαν ἀνάθλυνσιν ζωῆς, ἡ 'Αφροδίτη δὲν ἦτο δυνατόν εἰμὴ νὰ ἐκπροσωπῆται καὶ ἐναρμόνισεν τὴν μεγάλην δύναμιν τοῦ συντελεῖ εἰς τὴν ἀναπαραγωγὴν τῶν κόσμων. Ἡ δύναμις αὕτη εἶνε ὁ ἔρως καὶ, φυσικά, ἡ 'Αφροδίτη ἐξελλίσσεται εἰς θεάν τοῦ ἔρωτος. Θὰ ἦτο δὲ ἀντίφασις ἀπαράδεκτος διὰ τοὺς Ἕλληνας ἐὰν ἡ θεὰ τῶν αὐτῆς θεωρητικῶς μόνον ἐξεπροσωπῆ τὸν ἔρωτα καὶ δὲν τὸν ἦσκε ἡ ἰδία ἐν τῇ πράξει. Δι' αὐτὸ, δὲν χάνει τίποτε ἀπὸ τὸ θεϊκὸν τῆς μεγαλείου ἡ ἐρωτύλη θεὰ, ὅπως δὲν χάνει τίποτε ἀπὸ τὸ μεγαλεῖον τῆς φύσεως, ἡ ἀναπαραγομένη καὶ ἀναγεννωμένη διὰ τοῦ ἔρωτος ἐν τῷ προσώπῳ ἑλῶν τῶν ζωντανῶν τῆς πλασμάτων.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἄλλοι ἔρωτες καὶ ἄλλαι παραδόσεις περὶ Ἀφροδίτης.

ἀρχάς, ἀλλὰ ἔχει μεταβληθῇ εἰς ἀποκλειστικῶς σχεδὸν σαρκοβόρον, ἐφόσον ἐπὶ μακροὺς αἰῶνας ἡ χλωρίς δὲν τοῦ παρεῖχε τὰ μέσα τῆς διατροφῆς. Σαρκοβόρος λοιπὸν εἶνε κυνηγὸς τῶν πάσης φύσεως ζῶων, τὰ ὁποῖα ἐκδιώκει ἀπὸ τὰς φωλεάς καὶ τὰ σπήλαια τῶν, ὅπου αὐτὰ κατοικεῖ αὐτὸς καὶ τὸ «γένος» του.

Τί φυσικώτερον λοιπὸν νὰ μὴ συγκεντρώνῃ τὴν προσοχὴν τοῦ ἄνθρωπος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης παρὰ μόνον εἰς τὸ ζωικὸν βασίλειον τὸ ὁποῖον τοῦ παρέχει τοὺς ἐχθρούς καὶ τοὺς φίλους του, ἀκόμη δὲ καὶ τοὺς θρυλικούς προγόνους του καὶ τοὺς πρώτους, θεοὺς του;

Χαρακτηριστικὴ ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶνε ἡ ἀκόλουθος περιγραφή τοῦ ἐπιφανοῦς ἀνθρωπολόγου Μόργκαν:

«Ὁλόκληρον τὸ πλουσιώτατον ζωικὸν βασίλειον τῶν τόπων μας κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἀναπαρίσταται εἰς τὰ εἰκονογραφήματα τῆς Παλαιολιθικῆς ἐποχῆς. Τοιοῦτοτρόπος πληροφρούμεθα μετὰ τί εἶδους ζωᾶ ἐξήσαν, ἐπάλαισαν καὶ ἠγωνίσθησαν οἱ πρόγονοί μας. Ἀγριοὺς καὶ βίαιους, ἀγριοτραγὰς, ἀντιλόπη, δορκὰς καὶ αἰγᾶγρος, πλατῶνι, ἀγριοχοῖρος, ἄρκτος καὶ ἀλώπηξ, ποταμόσκυλος καὶ φώκη εὐρίσκονται ἐξωγραφισμένα παραπλευρῶς ἀλλήλων εἰς τοὺς θρόχους τῶν σπηλαίων, πλησίον τῶν τερατωδῶν περὶ δέρμων, ὡς ὁ ρινόκερος καὶ ὁ ἵππος τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὅλοι αὐτοὶ αἱ εἰκόνας φαίνονται νὰ ἀνήκουν εἰς τὴν αὐτὴν ἐποχὴν. Ἐν τούτοις, ἐπᾶν εἰς τὰ παλαιὰ σχέδια, φαίνονται ἐξωγραφισμένα νέα καλύπτοντα τὰ πρῶτα. Νὰ πρῆπ ἄρα γε νὰ συμπεράνωμεν ἐξ αὐτοῦ, ὅτι ἡ κάθε γενεὰ κατέστρεψε τὰ ἔργα τῶν πατέρων τῆς, διὰ τὴν εὐχὰς ὁρίσθησιν νὰ ζωγραφίσῃ ἢ ἀκριβέστερον νὰ ἰχθυογραφίῃ καὶ αὕτη; Βεβαίως ὄχι. Τὰ παλιμνησὰ αὐτὰ, ἔχον τὴν βαθύτεραν τῶν αἰτίαν. Ἀπεικονίζον τὴν κατὰ καιροὺς θαυμάτην ἀλλαγὴν, ποὺ προκύπτει εἰς τὸ ζωικὸν βασίλειον. Καὶ ἐπικάθηται τῶν παλαιῶν εἰδῶν τὰ νέα ζωικά εἶδη τῆς κάθε περιόδου».

Οὐσιαστικῶς δηλαδὴ τὸ βιβλίον αὐτὸ τῆς ζωολογίας τοῦ πρωτογόνου ἀνθρώπου, ἀντὶ νὰ ἔχῃ σελίδας ὡς τὰ ἰδικὰ μας βιβλία, ἔχει «σελίδας» τεταγμένας τὴν μίαν ἐπὶ τῆς ἄλλης. Ἀρκεῖ δὲ νὰ ἀνασχωσώμεν τὴν νεωτέραν, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν ἀρχαιότεραν.

Ἀλλὰ τὰ ἰχθυογραφήματα τοῦ πρωτογόνου ἀνθρώπου δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὴν ἰχθυογραφίαν προτύπων ἐκ τοῦ ζωικοῦ βασίλειου. Ἰχθυογραφεῖ καὶ κατὰ ἄλλο ἀκόμη, ὁ μακρυνὸς ἐκείνος πρόγονος. Κατὰ τοῦ ὁποῖου τὰ πρότυπα δὲν τοῦ δίδει πλέον τὸ ζωικὸν βασίλειον. Ἰχθυογραφεῖ εἰς μέγα μάλιστα πληθὸς καὶ γεωμετρικά σχήματα. Γραμμὰ τετρασμέναι εἰς «ζῖγκ - ζᾱγκ», ἄλλαι διακεκομμέναι εἰς σχήμα σταυροῦ, τρίγωνο, σχήματα Χ, γωνία, κύκλοι, πολύπλευρα κτλ. κτλ., αὐτὰ ὅλα εὐρίσκονται ἐν ἀφθονίᾳ

εἰς τὰ τοιχώματα τῶν σπηλαίων, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς θρόχους ἀνὰ τὸ ὑπαίθρον. Ὁ πλοῦτος ὀρισμένων πλεκομένων γραμμῶν μαρτυρεῖ ἤδη σοφὴν τέχνην καὶ εὐχερῆ τεχνολογίαν. Τὰ ἴδια αὐτὰ γεωμετρικά σχήματα θὰ τὰ συναντήσωμεν ἀργότερον εἰς προηγμένους πολιτισμούς, εἰς τὴν Αἰγυπτιακὴν, εἰς τὴν Χαλδαϊκὴν, εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Κελτικὴν Τέχνην. Ἐκεῖ, ἡ πρώτη ἐντύπωσις ποὺ μᾶς δίδουν εἶνε ὅτι πρόκειται περὶ διακοσμῆσεως. Βεβαίως δὲν ἀποκλείεται καὶ ἐδῶ ἡ ἐμμενία τῆς διακοσμῆσεως. Ἀλλὰ ἡ διακοσμητικὴ αὐτὴ ἔχει τώρα τὸ θαυτοτερον τῆς περιεχομένου. Ποῖον τάχα νὰ εἶνε αὐτό; Τὸ ἐρώτημα τοῦτο ἀπετέλεσεν πραγματικὸν πρόβλημα διὰ τοὺς ἀνθρωπολόγους μας. Ἀποκλείεται κατ' ἀρχὴν τὸ ἐνδεχόμενον τοῦ τυχαίου συνδυασμοῦ, διότι τὰ γεωμετρικά αὐτὰ σχήματα ἔχον λογικὸν εἰρμόν, ἐπαναλαμβάνονται καθ' ὁρισμένην διάταξιν, αὐτὸ δὲ μᾶς κάμνει νὰ ἀναγνωρίσωμεν ὅτι ἡ ὑπαρξίς τῶν εἶχε τὸν ἀποχρῶντα λόγον τῆς. Ἡ πρώτη, ὀρθὴ ἀλλὰ σκέψις τῶν ἐρευνητῶν ἦτο ὅτι πρόκειται περὶ σημείων σχετιζομένων μετὰ τὴν λατρείαν, σημείων περιεχόντων μαγικὴν δύναμιν διὰ τοὺς πρωτογόνους ἐκείνους ἀνθρώπους. Ἡ διαπίστωσις αὕτη ἔχει τὴν ἀπόδειξιν τῆς εἰς ἀνάλογα διακοσμητικὰ ἔργα, τὰ ὁποῖα κατασκευάζον ἀκόμη καὶ σήμερον οἱ ἡμιμάγριοι λαοί, εἰς διαφόρους νήσους τῆς Πολυνησίας.

Ἐξ αὐτοῦ λοιπὸν, προκύπτει τὸ ἀπὸ πόσον ἐνωρίς ὁ ἄνθρωπος ἠσθάνθη τὴν ἀνάγκην τῆς λατρείας, τὸ πόσον ἡ λατρεία αὕτη ἦτο ἓνα γενικὸν κοινωνικὸν αἶσθημα εἰς τὴν πρωτόγονον ἐκείνην κοινωνίαν, ὥστε νὰ ἀπασχολῇ τὸν καλλιτέχνην τοῦ καιροῦ ἐκείνου.

Ἀλλὰ, πέραν τούτου, τὰ μαγικά αὐτὰ σχήματα περικλείουν καὶ ἓνα ἀκόμη πρόβλημα, τοῦ ὁποῖου ἡ λύσις εἶνε πολλαπλάσιος πλέον ἐνδιαφέρουσα τῆς πρώτης. Δηλαδὴ, διὰ νὰ εἶνε τοιαῦτα καὶ ὄχι ἄλλα τὰ γεωμετρικά σχήματα κατὰ τὰς διαφόρους διατάξεις τῶν; Διὰ τὴν, φέρ' εἰπεῖν, ἐδῶ νὰ παρατάσωμεν σταυροὺς κατὰ σειρὰν, ἐκεῖ νὰ διακόπτονται οἱ κύκλοι ἀπὸ τεινοῦσας γραμμὰς, ἄλλοι τὰ τρίγωνα νὰ εἶνε ὀρθογώνια καὶ ἄλλοι ἰσοπλευρά, διὰ τὴν Χ ἐκείνη, τεταγμένα πότε κατὰ διπλοὺς στίχους καὶ πότε κατὰ μονοῦς, διὰ τὴν οἱ ἀγκυλωτοὶ σταυροί; Καὶ πλήθος ἄλλα ἐρωτήματα.

Νὰ εἶνε τάχα τυχαῖα ὅλα αὐτὰ;... Κατ' ἀρχὰς ἐνομίσθη καὶ τοῦτο. Ἀλλὰ ὅταν ἀπεκαλύφθη ὅτι τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ δὲν ἐγενετο χωρὶς θέσιν προτύπου, τότε ἐστράφησαν αἱ προσπάθειαι πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς φύσεως τοῦ προτύπου ἐκείνου καὶ πρὸς διάνυσσιν τοῦ ἀποχρῶντος λόγου του. Ὑπῆρξαν δὲ πράγματι καταπληκτικὰ τὰ συμπεράσματα τῶν ἐρευνητῶν, τὰ ὁποῖα μὲν νὰ γνωρίσωμεν.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ἀπὸ τοῦ ἀντέγραψεν ὁ ἄνθρωπος τὰ μαγικά του σχέδια.

ΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕΤΑΞΥ ΑΥΘΕΝΤΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΤΕΛΟΥΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ

Είς τὰ προηγούμενα εξετέθησαν οἱ ὅροι καὶ αἱ συνθήκαι ποὺ προεκάλεσαν τὴν διαμόρφωσιν τοῦ Φεουδαλικοῦ καθεστώτος. Ἐπίσης ἐγίνε λόγος διὰ τὰς σχέσεις καὶ ἐχθρότητας ποὺ εἶχον προκύψει μεταξύ φεουδαρχῶν καὶ βασιλέων, οἱ ὅποιοι, σπληνιζθέντες ἐπὶ τοῦ λαοῦ, κατεπολέμησαν τοὺς ἀτιθῆσους γαιοδεσπότες.

Προχωροῦντες, δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας ὅτι δύο εἶναι αἱ θεμελιώδεις καὶ βασικαὶ κοινωνικαὶ τάξεις τῆς φεουδαλικῆς κοινωνίας: ἡ τάξις τῶν ἀρχόντων καὶ ἡ τάξις τῶν δουλοπαροίκων. Ἡ ἀστική λεγομένη τάξις, ἀποτελεῖ ἀκόμη ἓνα κοινωνικὸν ὑπόστρωμα, τὸ ὁποῖον ἐν τούτοις ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐξελισσεται, ἀναπτύσσεται καὶ σὺν τῷ χρόνῳ ἀναγνωρίζεται τάξις μετὰ ζήλευτᾶ μάλιστα προνόμια. Ἐπίσης, μεταξύ τῶν δύο θεμελιωδῶν τάξεων, ὑπῆρχεν ἀκόμη καὶ ἓν διάμεσον ταξικὸν στρώμα: οἱ ὑποτελεῖς.

Οἱ ὑποτελεῖς ἦσαν τρόπον τινὰ συν-εκτικοὶ κρίκοι μεταξύ ἀρχόντων καὶ δουλοπαροίκων, ἐναντι τῶν ὁποίων ἐξεπρασάβουν τὸν ἀρχοντα, ὁ ὁποῖος πάλιν διὰ τοῦ ὑποτελοῦς ἤρχετο εἰς σχέσεις μετὰ τοὺς δουλοπαροίκους. Κατὰ κανόνα, τὰ προνόμια τοῦ διαμέσου αὐτοῦ στρώματος τῶν ὑποτελῶν ἦσαν μὲν κληρονομικά, ἀλλὰ ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει ἐξηρτάτο ἡ θέσις τοῦ ἐκ τῆς καλῆς θελήσεως τοῦ αὐθέντου. Διὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς ὁ γαιοκτήμων ἢ ἐσέβετο τὰς θελήσεις τοῦ πατρὸς του, ὡς κατὰ κανόνα ἄλλως τε ἐγίνετο — ὁπότε ἐθεώρει κεκτημένα τὰ δικαιώματά του ὑποτελοῦς καὶ τῶν ἀπογόνων του — ἢ προέβαινε εἰς κατάλυσιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν, ἀνευ ἄλλης διατυπώσεως. Ἐὰν ἤθελεν ὁ γαιοκτήμων, διώριζεν ἄλλους «ἀνθρώπους» του. Ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν ὁ διορισμὸς ἐγένετο διὰ τελετῆς, τῆς ὁποίας ἦσαν καθιερωμένα καὶ αἱ ἐσχάται λεπτομέρειαι. Αἱ τελεταὶ αὐταὶ ἦσαν γραφικώταται, παρίσταντο δὲ μάρτυρες καλεσμένοι τοῦ ἀρχοντος, ἀλλὰ καὶ οἱ δουλοπάροικοι τῆς περιοχῆς. Εἰς τὸ μέσον τῆς συγκεντρώσεως, ἡ ὁποία ἐγίνετο πότε εἰς τὰς ἀχανεῖς αἰθούσας τῶν πύργων, πότε δὲ εἰς τὸ ὑπαίθριον, ἵστατο πάντοτε ὁ αὐθέντης περιβεβλημένος τὴν πολεμικὴν του στολὴν ἢ τὴν ἀρχοντικὴν του ἀμφίεσιν. Ὁ ὑποτελεὺς ἐβάδιζε πρὸς αὐτὸν ἀνευ ὀπίσθου καὶ μετὰ ἐσταυρωμένας τὰς χεῖρας. Ὅταν ἐπλησίαζεν, ἐγονάτιζεν πρὸ τοῦ κυρίου του καὶ ἦννε τὰς χεῖρας του μετὰ τὰς χεῖρας τοῦ κυρίου. Τότε ὁ αὐθέντης ἔλεγεν ὑψηλοφώνως:

«Σὲ κηρύσσω ἀνθρώπον μου διὰ τὸ τιμᾶριον τάδε (ἔλεγε τὸ ὄνομα τῆς τοποθεσίας τοῦ τιμαρίου)» ὡς δείγμα δὲ τῆς παραδόσεως τοῦ τιμαρίου εἰς τὸν ὑποτελῆ, ὁ αὐθέντης παρέδιδεν εἰς αὐτὸν ἓνα ὀρισμένον ἀντικείμενον ἐπέχον θέσιν ἀρραβῶνος. Τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ ἠδύνατο νὰ εἶνε ράβδος πολυτελής, λόγχη, δακτυλίδιον κτλ. Κατόπιν ὁ αὐθέντης ἐσήκωσε τὸν γονατιστὸν ὑποτελῆ του μετὰ τὰς ἰδίας του

χεῖρας καὶ τὸν ἐφίλει εἰς τὸ στόμα. Μετὰ ταῦτα ἐπηκολούθει ἐν πομπῇ ἢ «ἐπίδειξις τῆς γαίας». Ὁ αὐθέντης, ὁ ὑποτελεῖς, οἱ προσκεκλημένοι καὶ τὸ πλῆθος μετέβαινον ἐν παρατάξει ἐπὶ τοῦ τόπου τοῦ τιμαρίου — τὸ ὁποῖον συνήθως δὲν ἀπέχετο ὀλίγον ἀπὸ τοῦ λαοῦ, κατεπληροῦντο δὲ ἐκείνῳ. Τότε ὁ ὑποτελεὺς περιέτρεχε τὸ κτήμα, τὸ ὁποῖον ἀνελάμβανε νὰ καλλιεργήσῃ διὰ λογαριασμὸν τοῦ αὐθέντου του. Ἀπὸ τοῦ 12ου αἰῶνος ἡ πρᾶξις ἐκυροῦτο καὶ διὰ γραπτὸν συμβολαίου, ὅπου ὑπέγραφον οἱ συμβαλλόμενοι. Ἐὰν ὁ ὑποτελεὺς ἦτο ἀγράμματος ὑπέγραφε ὁ ἱερεὺς. Τὸ συμβολαίον ὅμως αὐτὸ ἀνευ ἀντιτύπου παρέμενε εἰς τὸν αὐθέντην. Τότε, ἢ πρὸς αὐτὸν, ὁ ὑποτελεὺς ἐδίδε τὸν ὄρκον πίστεως. Αἱ ἀπέναντι τοῦ αὐθέντου ὑποχρεώσεις τοῦ

Εἰκὼν: Μῆτρα σφραγίδος μεγαλοφειδάρχου, παριστάσα σκηνὴν δηλώσεως ὑποταγῆς ἐκ μέρους ὑποτελοῦς. Οὗτος, γονυπετής, θέτει τὰς χεῖρας του εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κυριάρχου του

ὕποτελοῦς συνίσταντο εἰς τὸ νὰ καλλιεργῇ οὗτος τὸ κτήμα, ἀνελάμβανε δὲ οὗτος γενικῶς ἀπάσας τὰς εὐθύνας, τὰς ἀπορροφάσεις ἐκ τῶν προϋποτιθεμένων «ὀκτῶ ἀρετῶν» τοῦ ὑποτελοῦς καὶ αἱ ὁποῖαι κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς ἐποχῆς ἦσαν: «ἡ ἐντιμότης, ἡ ἀκεραιότης, ἡ ἐξασφάλις, ἡ χρησιμότης, ἡ εὐκολία, ἡ δυνατότης, τὸ συμβούλιον καὶ ἡ βοήθεια». Αἱ λέξεις αὐταὶ εἶχον ἰδιαιτέραν σημασίαν, συμφώνως πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ καιροῦ. Ἡ «ἀκεραιότης» ἐσήμαινε ὅτι ὁ ὑποτελεὺς θὰ διεφύλαττεν ὅχι μόνον ἐντίμως τὴν περιουσίαν τοῦ αὐθέντου, τοῦ ἀλλὰ καὶ ὅπως δύναιτο ἀκεραία. Ἡ «ἐξασφάλις» ἐσήμαινε, τηρουμένων θεσπαιῶν τῶν ἀναλογιών, ὅτι περίπου σημαίνει καὶ τὸ συμβόλαιον μὴς σημερινῆς ἀσφαλιστικῆς ἐταιρίας, προκειμένου περὶ παντὸς εἶδους ζημιῶν τῆς περιουσίας. Ἡ «δυνατότης» ἐσήμαινε ὅτι εἴ-
 ναι πάντοτε καὶ διαρκῶς εἰς θέσιν ὁ ὑποτελεὺς, ἡ οἰκονομία του, οἱ ἰδιοὶ του ἀνθρώποι νὰ ἀμυνθοῦν διὰ βίας ἐναντίον παντὸς τρίτου ἐπιβουλευομένου τὴν περιουσίαν. Τὸ «συμβούλιον» ἐσήμαινε ὅτι ὁ ὑποτελεὺς ἦτο ὑποχρεωμένος νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν κύριόν του, ὁ-

σάκις αὐτὸς τὸ ζητήσῃ, πάντως ὅμως ὅχι περισσότερο τῶν τριῶν φορῶν κατ' ἔτος, αἱ ὁποῖαι συνέπιπτον συνήθως μετὰ τὰ Χριστούγεννα, τὸ Πάσχα καὶ τὴν Πεντηκοστήν.

Ἡ ὑποχρέωσις αὕτη, ὡς καὶ οἱ περιορισμοὶ τῆς, μαρτυρεῖ ἀρκούντως ὅτι δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἀπλῶν ἐπισκεψέων. Διότι, ἀσχετῶς τῶν νενομισμένων μεριδίων, ὁ ὑποτελεὺς δὲν μετέβαινε ποτὲ μετὰ κενὰς τὰς χεῖρας. Ἀκόμη, ἐκαστὴ ἐπίσκεψις ἐδίδεν ἀφορμὴν εἰς τὸ νὰ «συμβουλευθῇ» ὁ αὐθέντης τὸν ὑποτελῆ ἐπὶ ἐνδεχομένης ἀποδοτικωτέρας ἐσοδείας τοῦ κτήματος. Τέλος ἡ ἀρετὴ τῆς «βοήθειας» ἐσήμαινε τὴν στρατιωτικὴν ὑποχρέωσιν τοῦ ὑποτελοῦς καὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας του ἐν περιπτώσει πολέμου. Κατὰ τὰ ἄλλα, τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ εἰσοδήματος περιήρχετο εἰς τὸν αὐθέντην — κατὰ κανόνα τὰ δύο τρίτα (τριτάρι-κο σύστημα). Ὑπῆρχον ὅμως αὐθένται δεχόμενοι τὸν ἐξ ἡμισείας χωρισμὸν τῶν μεριδίων (μισικάρικο σύστημα).

Ὁ ὑποτελεὺς, οἱ ἀνθρώποι του, ἡ οἰκογένειά του ἔπρεπε νὰ ζήσουν μετὰ τὸ ὑπολειπόμενον εἰς αὐτοὺς μερίδιον. Πλὴν τούτου, ὁ αὐθέντης εἶχε δικαίωμα καὶ εἰς παντὸς εἶδους ἄλλας παροχάς, ἰδίως δὲ εἰς τὸ λεγόμενον «δικαίωμα τῆς πρώτης νυκτός». Δηλαδή, ἡ μέλλουσα σύζυγος τοῦ ὑποτελοῦς ἐὰν ἦτο ἀκόμη ἄγαμος, αἱ θυγατέρες του, αἱ ἀδελφαὶ του, ὡς καὶ αἱ γυναῖκες τῶν ἀνθρώπων του, ἔπρεπε νὰ διέλθουν τὴν πρώτην νύκτα τοῦ γάμου τῶν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ αὐθέντου. Καὶ ναι μὲν τὸ ἐξωφρενικὸν αὐτὸ ἔθιμον ἐδημιούργησε πολλάκις ἀφορμὰς ἐξεγέρσεων, ἀλλὰ ἐπὶ αἰῶνας ἐθεωρεῖτο ὀνειδος διὰ τὴν γυναῖκα ἢ ἀποπομπή τῆς ὑπὸ τοῦ αὐθέντου.

Τὰ ἔθιμα αὐτὰ τῆς ὑποτελείας ἐμυθήσαν ἀπὸ τοὺς γαιοκτήμονας καὶ οἱ πλοιοκτήται τῶν παραθαλασσίων μερῶν. Ἐκεῖ ὁ ὑποτελεὺς ἠδύνατο νὰ εἶνε πᾶς τις, ἀσχετῶς τῶν ναυτικῶν του ἱκανοτήτων. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ δὲν ἐπρόκειτο πάντοτε περὶ τοῦ κυβερνήτου, ὁ ὁποῖος, εἰς ζητήματα πειθαρχίας, ὑπέκυπτεν συχνά εἰς τὸν «ἀνθρώπον» τοῦ πλοιοκτήτου. Ὁ τοιοῦτος εἶδος ὑποτελῆς πλοίου ὀνομάζετο ἀνά τὰ ἱταλοκρατούμενα μέρη «ἰλνόςτρο - οὔμο», ἐξ οὗ προήλθε ἀργότερον ἡ ὀνομασία «νοστρόμος» ἢ «λοστρόμος» ἀναφερομένη μέχρι τῆς σήμερον, εἰς τὸν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ναυτῶν ναύκληρον.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Πόθεν προήλθον οἱ βαθμοὶ εὐγενείας.

Ὁ Εὐθύφρων ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΘΥΤΕΡΟΝ ΝΟΗΜΑ ΤΟΥ

Ἀρχίζοντες τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἔργων καὶ συγγραμμάτων τοῦ Πλάτωνος, εἴδομεν ὅτι ὡς πρώτη «συγγραφικὴ ἀποπείρα» τοῦ φιλοσόφου θεωρεῖται ὁ Εὐθύφρων. Ὁ ἀκριβὴς τοῦ τίτλου εἶνε «Εὐθύφρων ἢ περὶ Εὐσεβείας». Πέραν ὅμως τῆς «ἀδεξιότητος» τῆς συγγραφῆς του, τὸ σύγγραμμα αὐτὸ εἶνε ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ Πλάτωνος, ὡς ὑφισταμένου τὴν ἄμεσον ἐπιρροὴν τοῦ Διδασκάλου. Οὕτε ἡ ἐκλογὴ τοῦ θέματος εἶνε τυχαία, οὔτε ὁ «ἥρωας» περὶ τὸν ὁποῖον διαδραματίζονται ἰδέαι καὶ πράγματα εἶνε πρόσωπον ἀγνωστον εἰς τοὺς Ἀθηναίους. Ἐὰν πιστεύσωμεν τὴν παράδοσιν — τὴν ὁποσδήποτε ἐπηρεασμένην μεταγενεστέρως ἀπὸ τὸ σύγγραμμα αὐτὸ τοῦ Πλάτωνος — ὁ Εὐθύφρων αὐτὸς ἦτο κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, γνωστότατος «τύπος» τῶν Ἀθηνῶν καὶ συγκεκριμένος ἓνα εἶδος... τοῦ μακαρίτου Βδελοπούλου, ἓνας «Βδελοπούλος» ὅμως, περισσότερο ἀγύρτης παρὰ ἰδεόληπτος καὶ παρορμητικὸς, ὅπως ἐκείνος τῆς ἐποχῆς μας. Ὅποσδήποτε δὲ μορφωμένος. Ἦτο Ἀθηναῖος, ἢ ἀκριβέστερον Προσπάλτιος — δηλαδή, ἀπὸ τὰ Προσπάλτα, ἓνα τῶν 12 δήμων τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς, ἀπὸ τὰ σημερινὰ δηλαδή Σπάτα, ἀν' ὅχι τὸ σημερινὸν Πρινάρι. Κατὰ τὰς σχετικὰς πληροφορίας, ἐπηγγέλλετο τὸν μάντιν. Ἐπίσης ἠσχολεῖτο εἰς τὴν περὶ τὰ θεῖα ἐπιστήμην, χρηματιζόμενος πιθανῶς, ὡς καὶ οἱ σοφισταὶ ἐχρηματίζοντο ἐπαγγελλόμενοι τὴν φιλοσοφίαν. Ἡ παράδοσις τὸν ἔφερεν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, «ὡς καταγέλαστον καὶ οὐτιδανὸν ἄνθρωπον». Προφανέστατα, ἡ κρίσις εἶνε μονομερής, ἀν' ὅχι καὶ ἀπολύτως μεροληπτική. Θὰ εἴη σημασία, ἡ τυχὸν θαυτέρα ἐξερευνήσις τῆς φυσιογνωμίας αὐτῆς, διότι θὰ διεφωτίζετο πληρέστερον τὸ περὶ ἀσεβείας σημεῖον τῆς ἐναντίον τοῦ Σωκράτους κατηγορίας. Ὅποσδήποτε, εἶνε προφανές ὅτι ὁ Εὐθύφρων αὐτὸς ἐξεπροσώπει τὰς καθαρὰ λαϊκὰς ἀντιλήψεις τῆς παμφῶτος ἐκείνης καὶ χαριεστάτης θρησκείας τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, εὐρέθῃ δὲ εἰς προφανῆ ἀντίθεσιν μετὰ τὰς ἀριστοκρατικὰς καὶ πρὸ πάντων μυσταγωγικὰς ἀντιλήψεις τῶν ὁποίων ἡ «κλειστή» παράδοσις ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ τοῦ Ὀρφέου, ἔπειτα δὲ ἀπὸ τοῦ Πυθαγόρου, τῶν Πυθαγορείων καὶ τέλος αὐτοῦ τούτου τοῦ Πλάτωνος, τοῦ ἀσφαλῶς «μεμνημένου» εἰς τὴν μυστηριακὴν αἵρεσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ πολυθεϊσμοῦ.

Ὅσον ὀλίγον καὶ ἂν μᾶς εἶναι ἐπιτρεπτόν νὰ λεπτολογήσωμεν ἐνταῦθα, δὲν δυνάμεθα νὰ ἀντιπαρέθωμεν ἓνα κεφαλαιώδες σημεῖον, σχετιζόμενον μετὰ τὴν ἀντικειμενικὴν ἀξίαν τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ συγγραμματος.

Ἡ λαϊκὴ ἐκείνη θρησκεία τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, τὴν ὁποίαν μόνον ἡ ἐμφάνισις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἠδυνήθη νὰ θέσῃ ἐκποδὸν κατόπιν ἀγώνων ἐπὶ τρεῖς καὶ πλέον ἑκατονταετηρίδας, ἀπὸ τοῦ πρώτου κηρύγματος τοῦ Ἑλ-

ληνίζοντος Παύλου, ἡ περικαλεστάτη καὶ πλέον ζωντανὴ δλων τῶν ἄλλων εἰδωλολατρικῶν θρησκειῶν Ἑλληνικῆς μυθολογία ἐπάλασε σῶμα μετὰ σῶμα μετὰ τρεῖς σοβαρώτατους συντελεστές καὶ θανασίμους ἀντιπάλους τῆς. Μὲ αὐτὸ τοῦτο τὸ ἱερατεῖον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τὸ ἐπηρεαζόμενον ἀσφαλῶς ἀπὸ τὰ ἱερατεῖα τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Αἰγύπτου, καὶ διεκδικοῦν ῥόλον σημερινῶ Βατικανοῦ ρυθμίζοντος τὰ πολιτικὰ πράγματα ἔξω καὶ ἔνω τῆς κρατικῆς ἐξουσίας τῶν μικρῶν πολιτειῶν τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου καὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἀποικίων. Ἀπὸ ἐθνικῆς ἀπόψεως ἡ πολιτεία τοῦ ἱερατεῖου ἐκείνου ἦτο σαφῶς ἀντιδραστική. Δεύτερος φοβερός ἀντίπαλος τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας ἦτο ἡ μεγαλειώδης Ἑλληνικὴ ἐπιστήμη, ἐκπροσωπούμενη ἀπὸ τὰ μεγαλοφυᾶ ἀνθρώπων πνεύματα τῶν ἀκαμάτων ἐρευνητῶν. Παντοῦ ἄλλο ἔξω τῆς Ἑλλάδος, πᾶς τις ἄλλος λαὸς, πλὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ, θὰ ἔπρεπε νὰ ἐκλέξῃ μετὰ τὴν μυθολογίαν καὶ ἐπιστήμην. Ἡ... ὡς συνέβαινε εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Αἰγύπτου, θὰ ἔπρεπε νὰ συμβιβάσῃ τὰ ἀσυμβιβάστα. Ὁ ἀρχαῖος Ἑλληνικὸς λαὸς δὲν ἔκαμε τίποτε ἀπὸ αὐτὰ. Ἐκράτησε τὴν μυθολογίαν του, τὴν μεγαλειώδη καὶ ποιητικὴν μυθολογίαν, ἀνέπαφον, δίχως αἰρέσεις καὶ δίχως δόγματα, δίχως προλήψεις καὶ δίχως θρησκοληψίαν καὶ ἀφ' ἑτέρου παρέμεινε ἐνθουσιώδης παρακολουθητὴς τῶν καταπληκτικῶν προόδων τῆς ἐπιστήμης. Οἱ δύο αὗτοι πόλοι — ὁ εἰς ἀντίθετον τοῦ ἄλλου — ἀπετέλεσαν τὸ μυστικὸν τῆς ὅλης ἀρμονίας τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος.

Τέλος, τρίτος θανάσιμος ἀντίπαλος τῆς μυθολογίας ἦσαν οἱ θρησκευολογούντες καὶ ἠθικοποιοῦντες φιλόσοφοι — φιλόσοφοι καὶ ἐπιστήμονες, ὡς ὁ Πυθαγόρας ἀποκεντρικὸς φιλόσοφος, ἢ ἠθικολόγος ὡς ὁ Σωκράτης. Τὸ τεράστιον καὶ πανίσχυρον ὄπλον τῶν ἀντιπάλων αὐτῶν ἦτο ὁ «μυσταγωγισμὸς» καὶ ἀκριβέστερον ἡ «μυήσις» — ἓνα εἶδος μεταγενεστέρου «ἐλευθεροτεκτονισμοῦ», ὁ ὁποῖος συνέδεεν κατὰ βάθος δλα τὰ εἰδωλολατρικὰ θρησκευτὰ καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πλήρους, ἐν ἐσχάτῃ ἀναλύσει, ἀρνήσεως τοῦ πολυθεϊσμοῦ. Πολὺ πρὸ τῆς ἐμφάνσεως τοῦ Ἰουδαικοῦ Μονοθεϊσμοῦ, ἢ Ἑλληνικοῦ Μονοθεϊσμοῦ ἦτο κατὰ τὸ ἀπολύτως παραδεχόμενον, τὸ σὺν εἰς τοὺς Δελφοὺς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς «Δεσμούς» τῶν Πυθαγορείων ἀνὰ τὴν μεγάλην Ἑλλάδα, ὅσον ἐπίσης καὶ εἰς τὰς κρύπτας τῆς Ἑλευσίως. Ὁ Σωκράτης, ὁ κατ' ἐξοχὴν λαϊκὸς αὐτὸς ἀριστοκράτης — ἐὰν μᾶς ἐπιτρέπεται τὸ δξύμωρον αὐτὸ φραστικὸν σχῆμα — ὁ Σωκράτης ἠρνήθη ὁποσδήποτε νὰ μνηστῇ εἰς τὰ Ἑλευσίνια μυστήρια. Προφανέστατα δὲ διότι ἔστω καὶ ἀριστοκρατίζουσα λαϊκὴ ψυχὴ τοῦ δὲν ἠνεῖχετο τὴν αἵρεσιν τοῦ ἀποκρυφισμοῦ Ὁ Σωκρατικὸς ὅμως Πλάτων,

ἀριστοκράτης ἑκατὸν ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν, ἐμυθήθη προφανέστατα ἀπὸ πολὺ ἐνῶρις, ἴσως δὲ καὶ πρὶν ἀκόμη σχετισθῇ μετὰ τὸν Σωκράτην.

Ὅποτε ἰδοὺ πὼς περίπου διαμορφώται ἡ κατάστασις.

Ὁ σοφιστὴς Σωκράτης κηρύσσει τὸν πόλεμον κατὰ τῶν σοφιστῶν. Ὁ μὴ μεμνημένος αὐτὸς ἀνακαλύπτει ἐντελῶς μόνος του τὰς μεταφυσικὰς θάσεις μίᾳ νέας θρησκείας, τὴν ὁποίαν ἐπὶ αἰῶνας καὶ αἰῶνας προσπαθεῖ νὰ οἰκοδομήσῃ ὁ «μυσταγωγισμὸς». Καὶ ἀντιλαλεῖ οὕτω τὸ σάλπισμα περὶ ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Οὐδέποτε ἠρνήθησαν τὴν ἀθανασία αὐτὴν οἱ Ἕλλη-
 νες. Ἀλλὰ ὁ Σωκράτης τὴν διεισώ-
 σεν ἐπὶ ἐντελῶς νέαν θάσιν, ἀπολύ-
 τως ἰδεαλιστικὴν. Μεγίστη προφανῶς
 θὰ ἦτο ἡ κατάπληξις τοῦ νεαροῦ ἀ-
 κόμη Πλάτωνος ἀντιλαμβανομένου ὅτι
 ὁ Διδάσκαλος, ἀν καὶ μὴ μεμνημένος,
 κατέχει ἀληθείας τὰς ὁποίας ἀγνοεῖ ἴ-
 σως ὁ ἱεροφάντης τῆς Ἑλευσίως ἢ ἡ
 Πυθώνισσα τῶν Δελφῶν. Καὶ ἀπὸ τῆς
 στιγμῆς ἐκείνης ὁ μύστης μαθητὴς ἀ-
 κολουθεῖ καὶ τίθεται εἰς τὴν ὑπηρε-
 σίαν τοῦ Σωκράτους. Οἱ ἐχθροὶ τοῦ
 Διδασκάλου εἶνε καὶ οἱ ἰδιοὶ τοῦ ἐχ-
 θροῖ. Ἐπικινδυνότεροι ἀκόμη καὶ τῶν
 σοφιστῶν, εἶνε οἱ ἐπαγγελλόμενοι τὴν
 περὶ τὰ θεῖα ἐπιστήμην. Καὶ μετὰ
 αὐτῶν πρῶτος ὁ Εὐθύφρων.

Ἰδοὺ τὸ «θέμα» τοῦ πρώτου συγ-
 γράμματος. Ὑπὸ τὸν κάλαμον ἐνὸς Ἀ-
 ριστοφάνους, ὁ Εὐθύφρων αὐτὸς θὰ εἴ-
 χε κυριολεκτικῶς «ἐξεκουρελιασθῇ»
 πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν θαυμαστῶν
 του. Ὁ Πλάτων ὅμως «παίρνει» στὰ
 σοβάρᾳ τὸν Εὐθύφωνα. Δὲν εἶνε ἀ-
 κόμη εἰς θέσιν νὰ δώσῃ οὔτε σταγόνα
 τοῦ τρομεροῦ ἐκείνου Σωκρατικοῦ
 σαρκασμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπιπτεν ὡς «βι-
 τριόλι» παντοῦ ὅπου ἤθελε νὰ θίξῃ. Ἔως
 τὰ νύχια. Ὁ Πλάτων συζητεῖ. Διότι,
 παρὰ τὴν προσοφειαν τοῦ νὰ κάμῃ
 «ρεπορτάζ» εἰς τὸν ὄλον αὐτὸν διάλο-
 γον, ὁ Πλάτων δὲν δύναται νὰ ἀποκρύ-
 ψῃ τὸν ὑποκειμενισμὸν του. Ὁ διάλο-
 γος διεξάγεται πρὸ τῆς Βασιλείου
 Στοᾶς. Ὁ Εὐθύφρων μέλλων νὰ
 κατηγορήσῃ τὸν ἴδιον αὐτοῦ πατέρα
 ἀπὸ ἀνοσιότητος, συναντιᾶται μετὰ τὸν Σω-
 κράτην. Ὁ Εὐθύφρων δὲν ἀποκρύπτει
 τὴν ἀπορίαν του ἐπὶ τοῦ «τί δουλεῖα ἔ-
 χει σὸ μέρος αὐτὸ» ἀνὴρ δικασίας καὶ
 φιλήσυχος ὁ Σωκράτης. Μανθάνει δὲ
 μετ' ἐκπλήξεως τὸν λόγον τῆς προσε-
 λεύσεως τοῦ Διδασκάλου. Ὅποτε ἀρ-
 χίζει καὶ ἐξελλίσσεται ἡ περὶ οἴσου συ-
 ζήτησις. Δίδονται πέντε ὅρισμοι, διά-
 φοροι, ἀλλὰ δίχως νὰ εὐρεθῇ ὁ ὁρθός.
 Καὶ οὕτως ὁ διάλογος δὲν καταλήγει
 εἰς θετικὸν ἀποτέλεσμα. Τὰς εὐθύνας
 φυσικὰ, φέρει ὁ Εὐθύφρων, ὁ ὁποῖος ἔ-
 χει παραζαλισθῇ καὶ φεύγει ὑπὸ τὸ πρό-
 σχημα ἐπειγουσῆς ἐργασίας, λέγων ὅτι
 θὰ ἐπανέλθῃ ἄλλοτε ἐπὶ τοῦ προκει-
 μένου. Αὐτὰ περὶ «Εὐθύφρωνος».

Π. ΠΙΚΡΟΣ
 Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: «Λάχης» καὶ
 «Ἰππίας Ἐλασσών».

Οἱ ἄνθρωποι
ΠΟΥ... ΑΙΣΧΥΝΟΝΤΑΙ ΔΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟΝ ΤΩΝ

Πολλοί καὶ διάφοροι εἶνε ἐκεῖνοι ποὺ ἔχουν λόγους νὰ αἰσχύνωνται διὰ τὸν ἑαυτὸν των, εἴτε δια φανεράς, εἴτε δι' ἀνομολογήτους πράξεις των. Ἀτυχῶς ὁ μὴ δὲν πρόκειται περὶ αὐτῶν. Αὐτοὶ εἶνε κατὰ κανόνα.. ἀναισχύνοι, καὶ προκειμένου νὰ κινήσουν τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Πειραματικῆς ψυχολογίας, θὰ συμπεριληφθοῦν εἰς ἄλλο κεφάλαιον, εἰς ἐκείνου τῆς ἀναισχυρίας, ποὺ ἀποτελεῖ ὑποδιαίρεσιν τοῦ μεγάλου κεφαλαίου τῆς πορώσεως. Ἐδὼ πρόκειται περὶ ἐντελῶς ἄλλου εἶδους ἀνθρώπων, ποὺ αἰσχύνονται διὰ τὸν ἑαυτὸν των, δίχως καὶ νὰ συντρέχῃ ἑξαιρητικὸς λόγος, δίχως δηλαδὴ ἀπὸ ἠθικῆς τοῦ-λάχιστον ἀπόψεως νὰ παύουν νὰ εἶνε πολλὸ καθὼς πρέπει πρόσωπα. Καὶ ὁ μὴ αἰσχύνονται δι' ἴδιον λογαριασμὸν των, αἰσχύνονται δι' ὅσα ἔκαμαν, δι' ὅσα δὲν ἔκαμαν καὶ διὰ... μερικὰ ἄλλα ἀκόμη περὶ τῶν ὁποίων, ὡς θὰ ἴδωμεν, δὲν ἔχουν οὔτε συνειδησὶν οὔτε συναίσθησιν. Καὶ δι' αὐτὸ εἶνε «ἄρρωστοι ἄνθρωποι», ψυχικῶς ἄρρωστοι, ἢ ἀκριβέστερον ἰδεολογικτοί.

Ἄλλα, πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν καλυτέραν γνωριμίαν τῶν συνανθρώπων μας αὐτῶν, ἐπιβάλλεται μία εὐ-τιδαστολή καὶ μία διευκρίνισις. Με-τὰ τῶν πεπορωμένων ἀφ' ἑνὸς καὶ τῶν ἰδεοληπτικῶν ἀφ' ἑτέρου, μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν ἀκροτήτων, ὑπάρχει καὶ ὁ «ἴσιος δρόμος τῆς γκαμήλας». Ὑπάρχει δηλαδὴ καὶ ἡ μέση καὶ εὐ-θεία ὁδός. Πρόκειται περὶ ἐκεῖνων οἱ

οἱ ποῖοι ἔχουν πράγματι λόγους νὰ αἰσχύνονται διὰ τὸν ἑαυτὸν καὶ δυνάμει αἰσχύνονται, συχνὰ δὲν ἀποκρύπτουν τὸν πρὸς ἑαυτοὺς ἀποτροπιασμὸν τῶν, ἢ τοῦλάχιστον ἔχουν τὸ θάρρος τῆς ὁμολογίας τῶν κακῶν τῶν πράξεων καὶ τῆς αὐτοκαταδίκης τῶν. "Ἄς μὴν τοὺς συγχύζωμεν λοιπὸν μετὰ τοὺς ἰδεολήπτους. "Ἄν δὲν εἶναι φωστῆρες τῆς κοινωνικῆς ἀρετῆς, εἶνε ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει οἱ θεμέλιοι λίθοι τῆς, οἱ ἀφανεῖς σκαπανεῖς τῆς. Ὁρσκειὰ παγκόσμιος, ἡ Χριστιανικὴ ἡδρα: ὦθη καὶ ἐπεκράτησε χάρις εἰς τὴν ὁσικὴν ἥθικὴν ἀρχὴν τῆς ἀνομολίας τῶν ἀμαρτημάτων καὶ κακῶν πράξεων.

Ὡς γνωστὸν δέ, αἱ Χριστιανικαὶ
Εκκλησίαι δέχονται ὡς ἓνα τῶν Ἱε-
ρων Μυστηρίων, τὴν ἐξομολόγησιν, ἀ-
σχετῶς τοῦ ἂν αὕτη δὲν γίνεται πλέον
σήμερον δημοσία, δὲ ἄλλοτε.

Καί τώρα, μέ την απαραίτητον αν-
τιδιαστολήν αὐτήν, ἄς γνωρίσωμεν
τούς πραγματικῶς ἰδεολογήτους. Οὗτοι
ἀνάγονται εἰς τέσσαρας μεγάλας κα-
τηγορίας: 1) Τούς αἰσχυνομένους διὰ
πράξεις τὰς ὁποίας οὐδέποτε διέπρα-
ξαν. 2) Τούς αἰσχυνομένους διὰ πρά-
ξεις τὰς ὁποίας ἐξετέλεσαν. 3) Τούς
αἰσχυνομένους διὰ πράξεις τὰς ὁποίας
θά... διαπραχθῶσι καὶ 4) Τούς αἰσχυνο-
μένους δίχως... νὰ γνωρίζουν καὶ διὰ
τί αἰσχύνονται. Ἡ τελευταία αὕτη εἶνε
καί ἡ πλέον ἐνδιαφέρουσα κατηγορία,
νοεῖται οἰκοθεν, ὅτι καί αἱ τέσσαρες
αὗται κατηγορίαι δέν ἐκδηλοῦνται πάν

τοτε δια σ'ιμπτωμάτων τῆς αὐτῆς ἐν-
τάσεως, Συμβαίνει συχνὰ τὰ συμπτώ-
ματα νὰ εἶναι τόσοον λανθάνοντα, ὥστε
νὰ μὴ γίνεσθαι ἐκ πρώτης ὄψεως ἀντι-
ληπτὰ ἢ ἰδεοληψία τοῦ εἰδους αὐτοῦ.
Αὐτὸ, ἄλλως τε, συμβαίνει καὶ μὲν τὴν
μεγίστην πλειονότητα τῶν αὐταισχυνο-
μένων. Συμβαίνει ἄλλοτε τὰ συμπτώ-
ματα νὰ εἶναι καταφανῆ μὲν, ἀλλὰ μεμο-
νωμένα ἢ σποραδικὰ καὶ νὰ ἐπαναλαμ-
βάνωνται κατὰ ἀραιὰ διαστήματα. Καὶ
τέλος συμβαίνει εἰς ἄλλους νὰ εἶναι
ἔχι μόνον ἔντονα τὰ συμπτώματα αὐ-
τά, ἀλλὰ καὶ διαρκῆ. Αὐτὰ ἀληθεύ-
ουν καὶ διὰ τὰς τέσσαρας κατηγορίας
περὶ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν.

Ἄκομῃ, κοινὰ χαρακτηριστικά γνωρίσματα καὶ τῶν τεσσάρων εἰδῶν εἶναι διὰ τὰ κατὰ κανόνα ἢ «ἰδεολογία αἰσχύος ἐαυτοῦ» — ὡς ἀποκαλεῖται — δὲν εἶναι συνήθως αὐτοτελῆς νόσος, ἀλλὰ μάλλον δευτερογενής. Παρουσιάζεται δηλαδὴ ὡς ἐπιπλοκὴ ἄλλων ψυχικῶν ἀδυναμιῶν, πρὸ πάντων δὲ τῆς ἀβουλίας, τῆς ἀτολμίας, τῆς δεισιδαιμονικῆς ἀγνοίας, τῶν ἀνησυχιῶν κτλ.

Ἐπίσης, κοινὸν χαρακτηριστικὸν γνώρισμα καὶ τῶν δύο τοῦλάχιστον πρώτων κατηγοριῶν εἶναι ὅτι ἡ ἰδεολογία αὐτὴ εἶναι ἀπ' εὐθείας μεταδοτικὴ, ἀνάλογος δηλαδὴ μὲ λοιμῶδες νόσημα. Ὑπάρχουν ἀκόμη περιπτώσεις — ιστορικὰ μάλιστα — ὁμοδικῶν τοιούτων «λοιμῶξεων». Αἱ δύο τελευταῖαι κατηγορίαι θάνατον να εἶναι ἐμμέσως «μεταδοτικαί», νὰ διεγείρουν δηλαδὴ ἐν-

**ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΚΑΙ ΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ
ΘΑ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥΝΤΑΙ**

ΑΙ καταπληκτικά πρόοδοι της φωτογραφίας επιτρέπουν την απωτύπωση ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ ἐπὶ ταινιδόνηλαχιστου μήκους καὶ ὅγκου τοῦ κειμένου ολοκλήρων πολυτόμων συγγραμμάτων. Τοῦτο ἐπιτυγχάνεται τῇ βοηθείᾳ νεωστὶ κατασκευασθέντος φωτογραφικοῦ μηχανήματος, τὸ ὁποῖον ἐκλήθη «Ρέ-

κορντακ». Η έφεύρεσις έχει σηµοσιάναν προκειµένου ιδίως περί αρχαίων χειρογράφων ή άλλων πολιτικών εκδόσεων, αί οποίαι έν πολεµική ιδίως περιεῶ διατρέχουν τόν κίνδυνον να καταστραφούν καί εξαφανισθῶν. Ὑπολογίζεται ὅτι φίλμ μήκουσ µόνον ὀλίγων ὠρῶν δύναται να περιλάβῃ ὁλόκληρον κανονικοῦ μεγέθους βιβλίον περιλαµβάνον 70000 λέξεων. Πολλά βιβλιοθήκαι ἀντιµετωπίζουν ἡδη τῇ θοηθείᾳ τοῦ «Ρεκρντακ» καί τό πρόβλημα τῶν ἐφημερίδων. Συγκεκριµένως ἡ διατήρησις τμήματος ἐφημερίδων ἀπαίτεῖ τεράστιον ὥρον, ἐνῶ διά τῆς νέας μεθόδου ὁλόκληρος πλήρης ἐκδοσις πολυσελίδου ἀµερικανικῆς ἡ ἀγγλικῆς ἐφημερίδος καταχωρεῖται ἐπὶ ταίνας μήκουσ 6 ποδῶν (ὀλιγώτερον τῶν 2 µέτρων).

τὸς ἡμῶν φορεῖς τῆς ἰδεοληψίας, συ-
χνότατα νεκρωμένους, οἱ ὅποιοι ἔξανί-
στανται ἐκ τοῦ ὑποσυνειδητοῦ ἡμῶν καὶ
ὀλίγον κατ' ὀλίγον «ἀποθηριούνται».

Αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι αἰσχύνονται διὰ πράξεις τὰς ὁποίας δὲν διέπραξαν, ἀνήκουσαν συνήθας εἰς τοὺς... ἀμνησιακοὺς. Εἰς τὴν πραγματικότητα, κακὴ χρῆσις τοῦ θροῦ αὐτοῦ «ἀμνησιακοί» γίνεται. Διότι δὲν πρόκειται περὶ καθαροῦ ἀμνησίας, ἀλλὰ περὶ πλημμελοῦς μνήμης. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ συγχέουν τὰς ἰδίας τῶν πράξεις μὲ πράξεις τῶν ἄλλων, διὰ τὰς ὁποίας καί... ἐντρέπονται ἔπειτα καὶ αὐτοκατηγοροῦνται. Πολὺ περισσότερον περίεργον, εἶνε ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συγχέουν τὰς πράξεις τῶν μὲ ἰδίας τῶν καὶ πάλιν πράξεις. Ἐπὶ τὴν σύγχυσιν αὐτὴν προκύπτει ἡ «ἀποτοκαδική». Λόγῳ χάριν. Ὑπάρχουν περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας αἱ μεγαλύτεραι ἀρεταὶ δὲν πρέπει νὰ ἐκδηλοῦνται κατὰ τὸν αὐτὸν πάντοτε τρόπον, ὅτι «Ένας κλέπτης, φέρ' εἰπεῖν, μὲ ἔρωτᾷ πὺ ἐξω τὸ χρηματοφυλάκιόν μου. Νοεῖται οἴκοθεν ὅτι ἐὰν δυνάμην

ἀποδοῦναι ποσὸν ὅτι ἐάν οὐναίμαι, ἂν ἀποκριθῶ τὴν ἀλήθειαν καὶ δὲν τὸ κάμνω ὥς.. φιλαλήθης. Ἀκόμη χειρότερον εἶναι ὅταν ὁ κλέπτης αὐτὸς μὲ ἐρωτᾷ διὰ τὴν πληροφρηθῇ πού ἐξέρσεται τὸ χρηματοφυλάκιον τοῦ... «πλησίον» μου. Φυσικά, εἰς τὴν τρεχούμενην πρακτικῇ ζωῇ, αὐτὰ ὅλα γίνονται αὐτομάτως, προκειμένου περὶ ἡθικῶν καὶ τιμῶν ἀνθρώπων. Λέγομεν κατὰ κανόνα τὴν ἀλήθειαν καὶ παρασιωπῶμεν αὐτήν, ὅταν δὲν πρέπει ὥς λ.χ. εἰς περιπτώσεις ἀνηλίκων πού ζητοῦν νὰ μάθουν κάτι ἀληθές μὲν, ἀλλὰ ἀνάρμοστον διὰ τὴν ἡλικίαν των, περιπτώσεις αἰχμαλώτων πολέμου πού δὲν θέλουν νὰ γίνουν προδόται κλπ.

Συγχύζουν λοιπόν οι ιδεολήπτοι της κατηγορίας αυτής μίαν περίπτωση με την άλλη, ενθυμούνται ότι κάποτε δὲν εἶπον τὴν πλήρη ἀλήθειαν καὶ πιστεύουν διὰ αὐτὸ ἔγινεν ἐκεῖ ὅπου δὲν ἔπρεπε. Ὅποτε καταλαμβάνονται ἀπὸ σκληρὰς τύψεως συνειδήσεως, καταδιώκονται ἀπὸ τὴν ἔμμονον ἰδέαν τοῦ ἀδικήματος πὺ οὐσιαστικῶς δὲν ἔχουν διαπράξει.

Υπάρχει όμως, παραπλεύρως της κατηγορίας αυτής και η κατηγορία των... ψευδοασχυνομένων, δι' ιδίας των πράξεις. Αυτό όμως δεν είναι διόλου ιδεόληπτοι. Αί υπερβολαί των, είνε πάντοτε σκόπιμοι, ύστερόβουλοι, άποβλήτουςαι πότε εις την άκριβή τήρησιν τών κανόνων της εύγενειας και της εύπρεπείας, ως αι περιπτώσεις αιτήσεως συγγνώμης με έξαιρετικήν ό- λως θέρημν. Άλλοι όμως, δεν έχουσι τόσοσιν εύγενή έλατήρια, και άποκα- τηγορούνται ύστεροβούλως, διαά νά... παραπλανήσουν ή να έξαπατήσουν, προκειμένου να άποκρύψουν ή να μει- όσουν μίαν πραγματικώς άξιοκατά- κριτον πρᾶξιν των.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Αἱ τρεῖς ἄλ-
λαι κατηγορίαι.

Η ΘΕΣΙΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΙΣ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ

Τῆς Κας ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ - ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

Προσφάτως τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ κόσμου ἀπασχόλησε ἡ ἐξέλιξις τοῦ χαρακτήρος τῶν πεναθιάσκι τοῦ Καναδά. Ἐνῶ τὰ πέντε κοριθιάκια ἀνατρεφονται μέσα εἰςτάς ἰδίας συνθήκας ζωῆς ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς ὄρους, χωρὶς νὰ γίνεταί καμμία ἐξαίρεσις εἰς τίποτε, διὰ κανένα ἐξ αὐτῶν, ἐν τούτοις παρητηρήθη καὶ ἐξηκριθῶθη ὅτι τὸ κάθε κοριθακι ἔχει ἰδιαίτερα χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα καὶ διαφορετικὴν στάσιν ἀπέναντι τῆς ζωῆς.

Πῶς ἐξηγεῖται αὐτό; Τὴν ἰδίαν ἡμέ-
ραν ἐγεννήθησαν τὰ πεντάδυμα καὶ τὴν
ἰδίαν ἀνατροφὴν ἔλαβαν. Πῶς δὲν ἀν-
τέδρασαν κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον; Ἰῶς
δὲν ἀνέπτυξαν τὸν ἴδιον χαρακτήρα;

Κατά την ΎΑτομικήν Ψυχολογίαν, ή θέσις τήν όποίαν κατέχει τό παιδί μέ σα εις τήν οίκογένειαν είνε κεφαλαίω δης καί βασικός παράγων τής ανάπτυξέως του. Έπηρεάζει συχνά τήν ζώήν του άτόμου θαυτάτα καί καθορίζει τήν κατεύθυνσιν τής ζωής του. Άλλος είνε ό χαρακτήρ του πρωτοτόκου, άλλος του δευτεροτόκου, άλλος του ύστεροτόκου. Άλλος ό χαρακτήρ του μονογενοϋς καί άλλος ό χαρακτήρ του μεταγενοϋ μεά εις πολλά κορίτσια ή τής μοναχοκόρης μεά εις πολλά άγόρια.

“Αν καὶ ὅλοι παραδέχονται γενικῶς ὅτι τὰ ἀδελφία ἀπαθῶνται τρυφερά μεταξὺ τῶν, ἔχει ἀποδειχθῇ ὅτι συχνὰ κάτω ἀπὸ τὸ ἐπίστροφμα τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης κρύπτεται μῖσος ἄσπονδος καὶ λαχρὸν μέχρι θανάτου. Πρέπει νὰ δυοπισθῇ κανεὶς πρὸς τὴν ὑπερβολικὴν προσκόλλησιν πού συναντᾶται συχνὰ μεταξὺ ἀδελφῶν. Ὁ “Αντλερ ἀναφέρει τὴ παράδειγμα δύο ἀδελφῶν, ἡ μία τῶν ὁποίων δὲν ἐννοοῦσε νὰ κάμῃ θῆμα χωρὶς τὴν ἄλλην. “Αν ἡ ἀδελφὴ τῆς δὲν ἤρχετο μαζί ἐπάθαινε, ὑπέφερε φοβερά. Τὶ ἐκρύπτειτο ἐμῶς κάτω ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ἐκείνην ἀγάπην; Ἀπλῶστα ἡ ἐπιμένουσα ἀδελφὴ κατ’ ὥρην μὲν τὸ μέσον αὐτὸ νὰ ἐξορτᾷ τὴν ἀδελφὴν τῆς, νὰ τὴν ἐχθρὴ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς καὶ νὰ παρεμποδίζῃ δι’ αὐτοῦ τοῦ τρόπου κάθε ἀνάπτυξιν τῆς ἀδελφῆς τῆς καὶ κάθε σὺνάψιν σχέσεώς τῆς μὲ εὐρύτερον κοινωνικὸν κύκλον.

Συνήθως τὸ μῆλον τῆς ἑρίδος μετα-
τῶν ἀδελφῶν εἶναι ἡ διεκδίκησις τῆς
οικοπαλακίης ἀγάπης τῶν γονέων. Τό-
ταί τε παιδιὰ θέλει τὴν ἀγάπην τῶν, τὴν
ἀγάπην τῆς μητέρας ἰδιαίτερως, ἀπο-
λειστικά δικήν του. Συνήθως αἱ μι-
γρὰς δεν φροντίζουν νὰ μῆσούν ἐξ-
αίρως τὰ παιδιά εἰς τὴν ἀρμονικὴν
ἰκογενεακὴν ζωὴν καὶ νὰ τὰ μά-
νουν ὅτι οἱ γονεῖς ἐξ ἴσου ἀγαποῦν ὁ-
σὰ τὰ παιδιά των. Δὲν παίζουν τὸν ρό-
λον τοῦ συνδεδειγτοῦ κοίτου μεταξὺ μι-
ροτέρου παιδιοῦ καὶ μεγαλυτέρου,
ἀφῶς καὶ μεταξὺ παιδιοῦ καὶ ὀρίμου.

Ἀλλὰ νὰ ὀφείλεται τάχα ἡ διαφορε-
κὴ ἀνάπτυξις τοῦ χαρακτηῆρος τῶν
ἐνταδύμιων τοῦ Καναδᾶ εἰς τὸν λόγον
ἐτόν; Νὰ ἔδειξε μὴπως ἡ μητέρα τὴν
ἐροληπτικὴν στάσιν ἀπέναντι κάποιου

ξὲ αὐτῶν; Ἐν πρώτοις εἶνε ἀδύνατον
νὰ γίνουν ψυχολογικαὶ ἐκτιμήσεις τε-
λείας ἀκριβείας ἐκ τοῦ μακρόθεν ὅταν
ἀνέιραι λεπτομερέιας τῆς ζωῆς τῶν μι-
κρῶν κοριτσιῶν εἶνε ἀγνωστοί. Ἐπὶ
πλέον τὰ παιδιὰ δὲν ἀνετράφησαν ἀπὸ
τὴν μητέρα των ἀλλὰ ἀπὸ τὸν ἰδικόν
των παιδαγωγόν, ὁ ὁποῖος ἔδειξε ἀ-
πέναντι καὶ τὴν πέντε παιδιῶν τὴν ἰ-
δίαν ἐνδεδειγμένην στάσιν. Τὸ πιθανώτε-
ρον εἶνε ὅτι ἐπέδρασε μάλλον ἡ ἐκτίμη-
σις τὴν ὁποίαν ἔκαμαν, τὸ κάθε ἕνα ἰ-
διαιτέρως τὰ παιδιὰ, μετὰ τῶν των καὶ ὁ
ρόλος τὸν ὁποῖον ἀπέδωσαν εἰς τὸν
ἑαυτὸν των καὶ εἰς τὰς ἀδελφὰς των.

“Ἐχει παρατηρηθῆ, μεταξύ τῶν διδύμων κυρίως, ὅτι τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ δυὸ παιδιά ἀναλαμβάνει νὰ παίξῃ τὸν ρόλον τοῦ μεγαλύτερου καὶ τὸ ἄλλο τοῦ μικροτέρου. “Ὅσον ἀφορᾷ ποῖον ἀπὸ τὰ δυὸ παιδιά προπορεύεται καὶ ποῖον ἀποφασίζει εἰς τὰς δυσκόλους στιγμὰς, αὐτὸ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν ὑποκειμενικῆν των ἰδεάν περὶ τοῦ κόσμου καὶ τὸ μεγαλύτερον ἢ μικρότερον ἄκρος πού ἔχουν. Τὸ αὐτὸ περίπτω ἔχει συμβῆ καὶ μὲ τὰ πεντάδυμα. “Ἄλλο κοριτσακὶ ἀνέλαθε νὰ παίξῃ τὸν ρόλον τοῦ πρωτοτόκου καὶ ἄλλο τοῦ ὑπεροτόκου. Ἡ μικρότερα ἀπὸ τὰ πεντάδυμα εἶνε συνεσταλμένη, λεπτότερα κατὰ τὸ σῶμα, δειλὴ καὶ ἐπιφυλακτικὴ. Καὶ ὁμως ἐγεννήθη τὴν ἰδίαν ἡμέραν μὲ τὰς ἀδελφὰς της. “Ἀρα ὁ χαρακτήρ τῶν πενταδύμων διεμορφώθη μὲ θάσιν τὸν μεταξὺ των ἀνταγωνισμόν.

Ἀλλὰ θὰ παρατηρήσῃ κανεῖς, ποίον ρόλον παίζει ἡ θέσις τῶν παιδιῶν μέσα εἰς τὴν σειρὰν τῆς οἰκογενείας γενικότερον; Κεφαλαιώδη, ἀπαντᾷ ἡ Ἀτομικὴ Ψυχολογία. Καὶ συγκεκριμένως:

Τὸ π ρ ω τ ό τ ο κ ο ν : Αὐτὸ εἰς τὴν τὴν ἀρχὴν εὐρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῆς προσοχῆς τῶν γονέων του. Δὲν ἔχει ἀνταγωνιστὴν. "Όλα εἶνε δι- κά του. Καὶ αἱ φροντίδες καὶ ἡ ἀνά- πη καὶ ἡ προσοχή. Τοῦ φαίνεται πῶς αὐτὸ εἶνε τὸ κέντρον τοῦ κόσμου, ἁ- φοῦ εἶνε καὶ τὸ κέντρον τῆς στοργῆς τοῦ σπιτιοῦ. Ἄλλὰ νά. Ἐξαφνικὰ τὴν στιγμήν τοῦ νομίζει ὅτι ἡ προνομιὰκὴ του θέσις θά εἶναι αἰωνία, ἐμφανίζε- ται ἐπὶ σκηνῆς τὸ δευτερότοκον. Ὡς ἑρέβος συγκεντρώνει τώρα αὐτὸ τὴν φροντίδα καὶ τὴν προσοχὴν τῆς μη- τέρας. Τὸ πρωτότοκον πιστεῖει πῶς ἐκ- θρονίζεται. Ἐκρατοῦσε μέσα εἰς ἀρ- γυρὸν δίσκο τὸ γλυκύτερον πρᾶγμα, τὴν μητρικὴν προσοχὴν καὶ νά, τώρα, ἕνας παρεισκάτος ἀπλώνει τὸ χερί καὶ τοῦ τὴν ἀρπάζει. Αὐτὸ ὅμως δὲν ἔχει καμ- μίαν διάθεσιν νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ προ- νομίᾳ του ἀμαχητὶ. Θά προσπαθῇ νὰ κυριαρχήσῃ αὐτό. Μὲ ποῖον μέσον; Ἡ ἐκλογὴ ἐξαρτάται κατὰ κανόνα ἀ- πὸ τὴν γνώμην του διὰ τὸν κόσμον καὶ ἀπὸ τὸ θάρρος του. Ἄν εἶνε θαρραλέο παιδί θά προσπαθῇ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ μὲ νόμιμα μέσα. Θά γίνῃ καλὸ, ἔξυπνο, τακτικὸ, καθαρὸ, ἐπιμελεῖς. Ἡ ἡ- μέτερα τοῦ τὸ εἶνε ἐξαιρετικὰ νὰ δευτε- ρότοκον

θά γίνη γκρινάρικο, ασθενικό, μεμφί-
μοιρο, ζηλιάρικο. "Αν πιστεύει στα σο-
βαρά ότι η μητέρα του τό έπρόδωσε
γεννώντας άλλο παιδί, τότε θα γίνη
προκλητικό, παιδί της άνταρσίας και
της άναστατώσεως, αούθάρικο, άλαζον-
ικό, άπειθήρχικο. Και αυτό εΐς την κά-
λυτέραν περίπτωση, διότι υπάρχει η
πιθανότητα να γίνη και παιδί - πρόβλη-
μα, δυσάγωνο, άνώμαλο παιδί.

Τὸ πρωτότοκον συνήθως εἶνε συντηρητικόν. Προσπαθεῖ πάντοτε νὰ διεκδικήσῃ τὰ πρωτεῖα καὶ τὴν κηδεμονίαν τῶν μικροτέρων τοῦ ἀδελφῶν. Διὰ τὸν ἐπιτύχη προσοιγώνεται εἰς τὰ καθωρισμένα καὶ εἰς τοὺς τύπους καὶ ἀξιώνει ἀπὸ τοὺς ἄλλους τὴν πιστὴν τωμὴν τήρησιν. Δι' αὐτὸ δὲν τοῦ ἀρέσουν οἱ νεωτερισμοὶ καὶ ἡ παρακολούθησις τῆς κοινωνικῆς ἐξελιξεως τοῦ προκαλεῖ ἀποστροφήν. Αὐτὰ φυσικὰ δὲν εἶνε καὶ νῦν ἀπαράβατοι καὶ ἡ ψυχολογία τῶν πρωτότοκῶν δύναται νὰ λάβῃ καὶ πολὺ διαφορετικὴν κατεύθυνσιν ἂν ἐπιδράσουν ἄλλοι παράγοντες. Ἐπίσης, ὅν ἡ μητέρα λάβῃ ὀρθὴν στάσιν, τὸ πρωτότοκον γίνεται ἐξαιρετικῶς θαρραλέον, μὲ συνειδησιν τῆς κοινωνικῆς εὐθύνης καὶ μὲ τὴν τάσιν νὰ βοηθῇ τοὺς ἔχουν ἀνάγκην.

Τὸ δευτερότοκον: Τὸ δευτερότοκον δὲν ἔχει ποτὲ αἰσθανθῆναι τὴν ἀπογοήτευσιν τοῦ πρωτότοκου, διότι ἂν κριβδὸς οὐδέποτε εὐρέθῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ μονογενοῦς. Ἀντιθέτως ἀκολουθεῖ πάντοτε τὸ πρωτότοκον εἰς τὸν δρόμον τοῦ χαράζει τοὺ τελευταίον. Βλέπει διὰ ἀρκῶς ἔμπροσθεν του το μεγαλύτερον πρῶτον ἀνοίγει τὸν δρόμον διὰ νὰ περάσῃ τὸ μικρότερον. Ἡ διάθεσις τοῦ δευτεροτόκου γίνεται ὡς ἐκ τούτου ἀνταγωνιστική. Προσπαθεῖ παντοῦ καὶ πάντοτε νὰ προσπεράσῃ τὸ μεγάλο. Ὁὗς ἀνταγωνισμός προκύπτει. Τὸ πρῶτον θέλει νὰ διατηρήσῃ τὰ κεκτημένα. Τὸ δεύτερον, ἂν ὄχι νὰ τὰ ἀποσπᾷ, νὰ τὰ ὑπερβῇ. Ἡ ἐπικράτησις ἐξαρτάται καὶ πάλιν ἀπὸ τοὺς ὑποκειμενικοὺς παράγοντας. Ὅρθη ἀγωγὴ, διαπαινεσμένη ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς συνεργασίας, θάρρος, δημιουργίαν καὶ εἰς τὰ παιδιά θάρρος, αἰσθάνονται καὶ συνεπῶς θὰ τὰ βοηθήσῃ νὰ θελήσουν νὰ ἀναδειχθῶν ἡμετέρας ἀντιθέτως. Ὅχι δηλαδὴ μετὰς ἑξήκοντα καὶ τὰς φιλονεικίας, ἀλλὰ μετὰς ἐπιτυχίας ἐπιδόσεις πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις. Ἀν αἰφνης τὸ ἕνα προτιμᾷ τὰ μαθηματικά, τὸ ἄλλο εἶνε δυνατόν νὰ ἔξῃ κλίσις εἰς τὰ ἐλληνικά, ἢ τὸ ἕνα ἀρέσκειται εἰς τὸ κολυμβισμὸς, τὸ ἄλλο προτιμᾷ τὸ ποδόσφαιρον, ἢ τὸ ἕνα ἀκολουθήσῃ ἀργότερα ὡς προσημένη ἐπιστήμην, τὸ ἄλλο ἀκολουθεῖ μίαν ἄλλην καὶ οὕτω καθεξῆς. Συχνὰ μεταξὺ δύο ἀδελφῶν, τοῦ αὐτοῦ γένους, ἢ ἐπιτυχίας τοῦ ἑνὸς συνοδεύεται μετὰ ἀποτυχίας ἢ καὶ πλήρη χρεωκοπία κάποτε τοῦ ἄλλου. Τὸ δευτερότοκον, λόγω τῆς προσπαθείας του νὰ νικήσῃ τὸ πρωτότοκον, ἀναπτύσσει συνήθειαν πολλὰς ἱκανότητας καὶ θάρρους καὶ ἐπιτυχάνει εἰς τὴν ζωὴν.

Γ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗ - ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΗ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΩΝ ΜΕΔΙΚΩΝ

Μεγάλη πολιτική φησιογνωμία ή έγκληματική μορφή;

ΤΗΣ Κ. ΧΡΗΣΤΙΝΑΣ ΒΕΪΝΟΓΛΟΥ

Επί αιώνας ήδη ή Αικατερίνη τών Μεδίκων παρίσταται ως γυναίκα, ή οποία εμοίραζε καθ' όλην την ζωήν της, τόν χρόνον της μεταξύ άκροάσεων, άστρολόγων και μάγων άφ' ενός και πολιτικών μηχανοραφιών άφ' έτέρου. Παρέχεται ως υπόδειγμα "στενοκάρδου και φυλάρχου ήγεμόνιδος, της οποίας ή δράσις της κορυφούται διά της άπαισίας ανθρωποσφαγής της Νυκτός του Άγίου Βαρθολομαίου. Άνελθούσα εις τό προσκήνιον της έξουσίας, εις την παραχωδεστέραν ίσως στιγμήν της Ιστορίας της Γαλλίας, είναι αλήθεια ότι δεν κατώρθωσε να έμπνεύση μεγάλην έμπιστοσύνην ούτε εις τούς Καθολικούς ούτε εις τούς Ούγενότους, οι όποιοι, διά τών διαμαχών των, εκύλισαν επί μακρά έτη την χώραν εις ένα άτελείωτον εμφύλιον σπαραγμόν. Οι χρονικογράφοι και οι Ιστορικοί έκαστερας φατρίας, συμμερίζοντες τά αίσθηματα τών όμορφών των, μάς έκληροδόησαν την μορφήν μιάς παλιμβούλου και άπαισίας γυναίκας έν τώ προσώπώ της Αικατερίνης τών Μεδίκων.

Εναντι όμως της έκ παραδόσεως σκοτεινής αυτής φησιογνωμίας, αι νεώτεροι Έρευναι τών Ιστοριογράφων έφερον εις φώς στοιχεία τά όποια τείνουν, μαζί με έναν ένδελεχέστερον έλεγχον τών μέτρων τούδε γνωστών πηγών, να άποκαθάρουν την Αικατερίνην τών Μεδίκων από τας σκιάς, αι όποια περιβάλλουν την μορφήν της, και να την τοποθετήσουν εις την σειράν τών μεγαλύτερων Βασιλισσών της Ιστορίας.

Άλλ' ή μορφή της διασήμου ήγεμόνιδος γίνεται ταυτοχρόνως θαδώς ανθρωπίνη και άκρως συμπαθητική έκ τού εσωτερικού δράματος της ζωής της.

Ανήκουσα εις ένδοξον γένος, τό όποιον όχι μόνον από την μετριότητα εδημιούργησε μίαν δυναστείαν κραταιάν, αλλά και περιδολήθη από την άμείραντον δόξαν επί πρωτηγωνίστησεν εις την Ιταλικήν Άναγέννησιν, ή Αικατερίνη, έκ θηλυγονίας άλλωστε συγγενεύουσα πρός τών Βασιλικών Οίκον της Γαλλίας, έστερείτο, όλίγον μετά την γέννησίν της, την 13ην Άπριλίον 1519, όχι μόνον τών γονέων της, αλλά και όλων τών στενωτέρων συγγενών της.

Ότο ό τελευταίος γόνος τού πρεσβυτέρου κλάδου τών Μεδίκων, τών όποιον και διεδέχετο, εις τό Μέγα Δουκάτον της Τοσκάνης ό νεώτερος κλάδος, και, γύρω από τό μικρό κοριτσάκι, κληρονόμον μεγάλων θησαυρών και έκπρόσωπον παραδόσεων κεφαλαιώδους πολιτικής σημασίας, επρόκειτο, επί έτη, να διεξαχθούν άγώνες και να καταστρωθούν μεγαλεπήβολα σχέδια.

Εις ηλικίαν δεκατριών ετών ό θεός της, Πάπας Κλήμης Ζ', την έκάλεσεν εις Ρώμην. Τό ζήτημα τού γάμου της παιδίσκης είχαν ήδη καταστή φλέγον. Μεταξύ τών μηνηστίρων συγκατελέγοντο ό Βασιλεύς της Σκωτίας, οι Δούκες της Μαντοβίας και τού Μιλάνου, καθώς έπίσης και ό έκ τού νεωτέρου κλάδου τών Μεδίκων εξαδελφος της Αικατερίνης Ιππόλυτος, όχι και πολύ μεγαλύτερος της κατά την ηλικίαν. Φέινεται μάλιστα ότι μεταξύ τών δύο νέων ύπήρχε βαθύ πραγματικόν αίσθημα, οι πολιτικοί όμως ύπολογισμοί τού Πάπα έπρόκειτο να ματαιώσουν κάθε έλπίδα και να πληγώσουν εκκληρά την νεαράν πριγκίπισσαν. Άλλά δεν επιτρέπει ό χώρος τού συντόμου αυτού σημειώματος να εισέλθωμεν εις λεπτομερείας. Τόν Οκτώβριο τού 1533 ή Αικατερίνη τών Μεδίκων, μόλις δεκαετρίατις, ένυμφεύετο έν Μασσαλία τόν Έρρίκον της Ορλεάνης, δευτερότοκον υιόν τού Βασιλέως της Γαλλίας Φραγκίσκου Α'.

Αί τελεταί τών γάμων και αι έπακολούθησσαι έορταί προσέλαβον μίαν άπερίγραπτον λαμπρότητα. Ό Βασιλεύς είχε θελήσει από την εύφύαν και την γοητεία

της νεαρωτάτης νέμψης του. Έξαιρετική φυσιογνωμία ό ίδιος, περιέβαλλε την Αικατερίνην με την εύμενείαν του και την άφοσίωσίν του. Έν αντίθεσει πρός τόν γοητευτικόν πατέρα του, ό σύζυγός της ήτο ένας σκυθρωπός και δειλός νέας και ή Ιταλίς πριγκίπισσα ένωρίς ήρχισε να γίνεται ό στόχος σκωμμάτων και καχυποψίας ή όποια, τρία έτη άργότερον, έμελλε να καταλήξη εις την άδικον κατηγορίαν ότι έδηλητήριασε τάν άνδραδελφόν της και διάδοχον Φραγκίσκου.

Η πλήρης καλωσύνης στάσις τού Βασιλέως δεν ήρκεσε γιά ν' άποσείση τās έναντίον της ύποψίας. Όπωςδηποτε, διά τού θανάτου τού διαδόχου, ό σύζυγός της, θα διεδέχετο τόν Φραγκίσκον Α' επί τού θρόνου της Γαλλίας, αλλά ή θέσις της Αικατερίνης, αντί να δελτιωθή, εξακολούθει να γίνεται δυσχερεστέρα.

Ό Έρρίκος έγένετο Βασιλεύς τώ 1547. Ό δειλός πριγκίψ είχε, διά της παρόδου τού χρόνου, μεταμορφωθεί εις άνδρα πρός τόν όποιον ή Αικατερίνη έτρεφεν έρωτα θαυόν και ειλικρινή. Γενόμενη βασίλισσα, θα ήδύνατο ίσως να έλπίση ότι τό στάδιον τών δοκιμασιών είχε παρέλθει δι' αυτήν και ότι θα της ήνοιγέτο, παρά τό πλεονόν τού προσφιλούς της Έρρίκου, μακρά περίοδος ευτυχίας. Δυστυχώς ό Βασιλεύς είχε γνωρίσει με την Διάναν ντε Πουατιέ, γυναίκα σημαντικός μεγαλυτέραν του κατά την ηλικίαν, ή όποια όμως κατώρθωσε μέχρι της στιγμής τού θανάτου των τών κρατήρη δέσμιον.

Αί σχέσεις τού Έρρίκου μετά της Διάνας, (εις Έλληνικάς Ιστορίας Άρτέμιδος ντε Πουατιέ) ήσαν κοινώς γνωσταί. Η αντίζηλος της Αικατερίνης όχι μόνον είχε δεσπόζουσας θέσιν εις την Αύλην, αλλά και ήδύνατο άτιμωρητέ να μκκηρίζη την Βασίλισσαν. Έν τούτοις, ή Αικατερίνη όχι μόνον δεν παρεξερτάει εις διαιότητας, αλλά και υπέμεινε με παραδειγματικήν αξιοπρέπειαν τό μαρτύριον της έρωτευμένης συζύγου, ή όποια άπατάται κατά τόν πλέον πανηγυρικόν τρόπον.

Άριστος σπόρτσμαν, ό Έρρίκος ό Β' έφονεύθη, εις Τουρνέ, εις μίαν κονταρομαχίαν ή όποια διεξήγετο επί εύκαιρία τών γάμων της αδελφής του Μαργαρίτας με τόν Δούκα της Σαβοΐας και της θυγατρής του Έλισάβετ με τόν Φίλιππον Β' της Ισπανίας. Η θλίψις της Αικατερίνης ύπήρχε βαθύτατη. Άπό της ημέρας εκείνης δεν έδγαλε τόν πέπλον της χήρας.

Έκ τών τριών υιών της, ό Φραγκίσκος Β' ανήλθεν επί τού θρόνου. Ότο ηλικίας 16 ετών, φιλάσθενος, και οι θειοί της σύζυγου του Μαρίας Στουαρτ, οι περιδότηι Δούκες της Γκύζης, τόν είχαν υπό την άπόλυτον έπιτροπήν των. Διά τού θανάτου

Οι άναγνώσται τού «Ηλίου» ύσοι δεν άνέγνωσαν εις τό προηγούμενον τεύχος την άρχήν τού θαυμασίου έργου τού Ουέλς «Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΙΘΕΡΑΣ» δύνανται και από τού τεύχους τούτου να παρακολουθήσουν τό μυθιστόρημα, χάρις εις την δημοσιευμένην (σελ. 548) εύρυτάτην περίληψιν.

του (1560), ό ρόλος της Αικατερίνης γίνεται σημαντικός. Καθ' όλην την περίοδον της βασιλείας τού δευτεροτόκου υιού της, Καρόλου Θ' (1560—1574), ως Άντιβασίλισσα άρχικώς, ως ή πρώτη σύμβουλος τού Βασιλέως δραδύτερον, ή Αικατερίνη είναι ό πραγματικός κυβερνήτης της Γαλλίας.

Αί θρησκευτικάί έριδες έχουν άνάψει. Καθολικοί και Ούγενότοι άλληλοσπαράσσονται, κυλώντες την Γαλλίαν εις τό αίμα. Η νύξ τού Άγίου Βαρθολομαίου είναι μόνον μία δραματική σελίς μιάς μακράς τραγικής Ιστορίας. Και αι δύο φατρίες, αι όποια, κατά βάθος, αποδίδουν εις πολιτικούς σκοπούς, κατηγορούν την Αικατερίνην διότι, αντί να προχωρήση άνεπιφυλάκτως εις τās άπόψεις των, σκεπτομένη πραγματικώς εθνικά, έπιζητεί να συμβιβάση τās διαφοράς και να καταστήση δυνατήν την συμβίωσιν και τών δύο μερίδων έντός της χώρας. Αί άκούραστοι προσπάθειά της, τό πολιτικόν της αίσθητήριον, εις την ανάλυσιν τών νεωτέρων Ιστοριογράφων, παρουσιάζονται όμολογουμένως θαυμαστά.

Οι άγώνες της έμελλον να εξακολουθήσουν και επί της βασιλείας τού τριτοτόκου υιού της, τού Έρρίκου Γ', ό όποιος ανήλθεν εις τόν θρόνον τώ 1574. Καίτοι ήτο τύπος έπιπόλαιος, έρμαιον εύνοουμένης, ή Αικατερίνη, μέχρι τού θανάτου της, κατώρθωσε να συνεχίση την συνδιαλλακτικήν πολιτικήν της με μεγάλην επιτυχίαν.

Πλησιάζουσα τὰ έδδομήντα, ασθενής και μόλις δυναμένη να κινηθή, περιέχεται τās έπαρχίας της Γαλλίας, άκρωμένως τās διεστώσας μερίδας, παροτρύνουσα εις συνένωσιν και συμβιβάζουσα τούς αντιπάλους.

Όλοι της όμως αι προσπάθειαι απέησαν τελικώς μάταιαι. Είς τήνέπιθανόν κλίνην της, ή θύελλα τών πολιτικών παθών έμείνετο είπερ ποτε άλλοτε. Όθούμενος ύπό άναξίων συμβούλων, ό Έρρίκος, κρυφά από την μητέρα του, ώργάνωσε την δολοφονίαν τού έπιφόδου Δούκος της Γκύζης. Όταν της ανήγγειλε τό έγκλημά του, ή Αικατερίνη, με τās τελευταίας της δυνάμεις, έσύρθη εις την φυλακήν όπου έκράτειτο ό γέρον καρδινάλιος Μπουρμπόν, άδελφός τού θύματος, διά να προσπαθήση να έλαττώση τās πολιτικές συνεπείας τού κακουργήματος. Έγένετο δεκτή με πικρά παράπονα, τὰ όποια επεταχύναν τό τέλος της.

Άπέθανε την 5 Ιανουαρίον 1589, αλλά ό εμφύλιος σπαραγμός, ό όποιος επηκολούθησε την δολοφονίαν τού Δούκος της Γκύζης, δεν επέτρεψε την μεταφοράν της σορού της εις τόν τάφον, τόν όποιον είχε άνεγειρεί εις τήν έν Παρισίσις εκκλησίαν τού Άγίου Διονυσίου, διά τόν σύζυγόν της και δι' αυτήν, παρά μόνον τώ 1609.

ΡΟΖΑ ΜΠΟΝΕΡ

ή διάσημος Γαλλίς καλλιτέχνις τού χρωστήρος

ΤΟΥ Κ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΥ

Είνε ή διασημότερα μετά την Βιζέ Λεμπρέν γυναίκα ζωγράφος στη γαλλική τέχνη. Η Ιδιαίτερη της αγάπη πρός τὰ ζώα την έκανε να αφιερώση τό μεγάλο ταλέντο της στην άπεικόνισι τους και απέβη ή μοναδική ζωγράφος ζώων. Κανείς ζωγράφος δεν έδωσε τούς κατωτέρους αυτούς άδελφούς τού ανθρώπου με τόσο αίσθημα. Δεν έζωγράφισε μόνον τὰ κατοικίδια πρός τὰ όποια φέρεται συνήθως ή ανθρωπίνη στοργή από τή συμβίωσί τους στὰ σπítια, και έκείνα που έξυπηρετούν τόν άνθρωπο. Κατώρθωσε να μελετήση ακόμη και τὰ θηρία και να τὰ δώση εις μεγαλοπρεπείς πίνακας. Έτρεχε διαρκώς στα τσίρκα, στα θηριοτροφεία, στους ζωολογικούς κήπους, και έσχεδιάζε ακατάπαυστα. Έτσι συνέλαβε τόν ιδιαίτερο χαρακτήρα κάθε ζώου, τις έκφράσεις τους, όλες τις όρες. Αυτή ή αγάπη, που είχε γινεί γιά τή Ρόζα Μπονέρ πραγματικό πάθος την έκανε να δημιουργήση ένα όλοκληρο έργο που ύψώθη στην περιώπι τών έργων των κορυφαίων ζωγράφων τού 19ου αιώνας. Πολλοί από τούς πίνακές της ευρήκαν θέσι στα μουσεία κοντά στα έργα των περιφήμων καλλιτεχνών που ανήκουν στην άθανασία.

Η Ρόζα ή Ροζαλία Μπονέρ έγεννήθη στὸ Μπορντώ τὸ 1822. Ο πατέρας της Ραυμόνδος Μπονέρ ήταν ζωγράφος και είχε αρχίσει τὸ στάδιό του με κάποιες επιτυχίες που έκαναν τούς γνωστους του τούς ίκανους να εκτιμήσουν την τέχνη, να τὸν θεωρούν άξιο να κατακτήση τή δόξα. Άλλά ό Μπονέρ ήταν πολύ φτωχός και οι καιροί τότε ήσαν δύσκολοι γιά τούς νεαρούς καλλιτέχνες που έξοϋσαν σ' έπαρχίες. Αναγκάστηκε λοιπόν να δίνη μαθήματα σχεδίων γιά να μπορέσει να ζήση. Μεταξύ τών μαθητών του ήσαν και ή δίσ Μαρκί, μία χαριτωμένη, αίσθηματική εις γεμάτη καλωσύνη νέα. Ο νεαρός δάσκαλος την αγάπησε κι' έπαντρεύησαν. Άλλά ή σύζυγος δεν έφερε προίκα και τὸ ζευγάρι περνούσε δύσκολα. Έφεραν στη ζωή ένα κοριτσάκι τή Ρόζα, και σε λίγα χρόνια δύο αγόρια, και γιά να τὰ δαγούν περά αναγκάστηκε και ή νεαρά κυρία Μπονέρ να δίνη μαθήματα μουσικής. Περνούσαν φτωχικά, με μόνη χαρά τή συντροφιά τών καλλιτεχνών που έσύχναζαν στὸ σπίτι. Σ' αυτή την άτμόσφαιρα έμεγάλωνε ή μικρή Ρόζα, άκούγοντας να μιλούν διαρκώς περί τέχνης, και περνώντας την ήμερα στὸ πατρικό άτελιέ. Και τέτοια έπίδρασι είχε σ' αυτήν έκείνο τὸ περιβάλλον, ώστε σε ηλικία μόλις τεσσάρων χρόνων άρχισε να σχεδιάζει, μουτζουρώνοντας τούς άσπρους τοίχους ως έκεί που έφθανε τὸ μικρό της άνάστημα. Άλλά σχέδια τὰ έκανε σε χαρτόνια με θέματα έκείνα που έβλεπε από τὸ παράθυρο. Ένα σκύλο, μία αγελάδα, ένα πρόβατο, ένα δένδρο. Μία φιλική οικογένεια τού Μπονέρ είχε φύγει από τὸ Μπορντώ στὸ Παρίσι, και από έκεί έγραφε στὸ ζωγάφο ότι θα έκανε καλά

να πάη κι' αυτός με την οικογένειά του στην πρωτεύουσα, όπου τὸ επάγγελμά του θα τὸυ απέδιδε περισσότερα. Ο Μπονέρ έπείτα από διαταγούς επήγε κι' έγκατεστάθη στὸ Παρίσι, όπου έκείνοι που τὸν έκάλεσαν τὸν έδοήθησαν να βρῇ παραδόσεις σε παιδιά. Τή Ρόζα την έβαλε μαζί με τὰ δύο της αδελφια σ' ένα σχολείο αρρένων, όπου ή μικρή επήρε τις συνήθειες τών αγοριών, και την άρρενωπή δύναμι που έχαρακτηρίσε τή ζωγραφική της άργότερα. Τὰ γεγονότα τού 1830 και ή επίσχμια της χολέρας που επήλθε έμείωσαν τις παραδόσεις τού Μπονέρ και ή οικογένεια περνούσε με στερήσεις. Στὸ 1833 επέθανε ή γυναίκα του και αυτό τὸ δυστύχημα ήταν πραγματικό πλήγμα γιά τὸ φτωχὸ ζωγάφο, που δεν είχε κανέναν άλλο να φροντίζη τὰ μικρά παιδιά του. Τὸ πρώτο πράγμα που έσέκφηθ τότε ήταν να μάθη μία δουλειά ή Ρόζα γιά να μπορέση να ζήση. Τήν έβαλε σε μία μοδίστρα, αλλά ή μικρή έδειχνε άποστροφή πρός αυτό τὸ επάγγελμα και σε ένδεκα μόλις ημέρες έγύρισε στὸ σπίτι γιά να μην ξαναεργασθῇ στὸ μοδιστράδικο. Τὸ σοβαρότερο γιά τὸν Μπονέρ ήταν ότι ή κόρη του είχε διαμορφώσει ένα χαρακτήρα άτίθασσο από την κοινή της ζωή με τὰ αγόρια και έπρεπε να μπη κάπου γιά να συνθησίου στην τάξη και στην πειθαρχία. Τήν έκλεισε τότε σ' ένα όικονομείο, αλλά έκεί ή Ρόζα άνεστάτωσε τὰ πάντα, έγινε άφόρητη, και σε λίγον καιρό την έστειλαν στὸν πατέρα της ως άνεπίδεκτη άγωγής. Αναγκάστηκε λοιπόν να την κρατήσει στὸ σπίτι, και της επέτρεψε να ζωγραφίσει, γιάτι πρός αυτή τή τέχνη έδειχνε διάθεσι. Μία ήμερα γυρίζοντας στὸ σπίτι είδε απάνω στὸ καβαλλέτο ένα πίνακα με φρούτα. Ήταν έργο της Ρόζας. Αυτό άρεσε στὸν Μπονέρ. Τήν άφησε τότε να πηγαίνει στὸ Λουβρο γιά ν' αντιγράφη έργα μεγάλων δασκάλων. Ατιμέλητη, με ύφος ανδρικό έκανε έντύπωσι στούς φύλακας και στούς συχνούς επισκέπτες τού μουσείου. Τήν έλεγον από την έντύπωσι που έκανε ή άγορίστικη εμφάνισι της: «Ο μικρός Ουσσάρος». Έπειτα στὸ σπίτι έσχεδιάζε ακατάπαυστα, κάνοντας έτσι πραγματικές σπουδές, χωρίς να πηγαίνει σε σχολή. Η μαία που είχε ό πατέρας της ν' αλλάζει δια-

κώς στίτι, την έδοήθουσε να βρίσκειται κάθε τόσο μπροστά σ' ένα νέο τοπίο και να της άνανεώνη τὸ ενδιαφέρον γιά τή φύσι. Τὰ στίτια αυτά, πάντοτε φτηνά, ήσαν στὰ προάστεια, πάντα λίγο έξω από την πόλι και ή Ρόζα άρχισε να βρίσκει τα θέμάτα της στὰ ζώα. Επήγαυε στὰ γειτονικά άγροτικά κτήματα και έζωγρά, αγελάδες, άλογα, πρόβατα κλπ. Έτσι έβλεπε κι' έσπούδαζε τὰ ζώα στη φυσική τους ζωή, στην ανατομία τους, στις χαρακτηριστικές τους όρες. Αυτό τὸ είδος εκκαλλιέργησε και στὸ 1841 έστειλε στὸ σαλόν τρεις πίνακας με ζώα. Έγιναν δεκτοί και οι τρεις. Αυτή υπήρξε ή πρώτη μεγάλη χαρά της Ρόζας και τού πατέρα της. Τότε ή καλλιτέχνις μόλις ήταν δεκαέντε χρόνων. Στὰ 1842 έστειλε μία αγελάδα και ένα άλογο, που επροκάλεσαν τὸ θαυμασμό και γιά τὰ ζώα και γιά τὸ τοπίο. Άρχισαν να πωλούνται τὰ έργα της και ή άνεσις έμπήκε στὸ σπίτι. Στὸ 1845 της έδωσαν στην έκθεση τὸ πρώτο μετάλλιο και από τότε κάθε χρόνο στίς εκθέσεις έσημείωνε μεγαλύτερες επιτυχίες. Η συμμετοχή της στην έκθεση τού 1848, όταν μεταξύ τών μελών της κριτικής επιτροπής ήσαν ό Ένγκρ, ό Ντελακρουά και ό Κορό, της έδωσε τὸν πραγματικό της θρίαμβο. Έπέτυχε τότε μεγάλο δραβείο και τὸ μετάλλιο. Τὸ δνομά της έγινε γνωστό και επέρασε τα όρια της Γαλλίας. Έφειλκυσε κυρίως τὸ θαυμασμό τών Άγγλων. Τὸ «Άλογόπαζαρό» της έκριθη ως έργο ύπεροχο που επήρε θέσι μεταξύ τών άριστουργημάτων της παγκοσμίου τέχνης. Η εργασία της δεν προσέφερε άπλως ένα νέα πλούτο γιά τὸ είδος της στην τέχνη. Έχαρακτηρίσθηωςόμνοστής εργασίας από τὰ θέματα της άγροτικής ζωής, πού έπρωτιμούσε. Έγνώρισε τή δόξα πολύ νέα. Η αυτοκράτειρα Εύγενία της προσέφερε ή ίδια τὸ παρδάσημο της λεγεώνας της τιμής. Είδε άργότερα τὸν πρόδρομο Καρνὸ στὸ σπίτι της. Έζησε εργάζομένη ακατάπαυστα και απέθανε τὸ 1899 και εκηδεύθη ως μία μεγάλη δόξα της Γαλλίας.

ΔΙΟΝ. Α. ΚΟΚΚΙΝΟΣ

Η ΜΕΤΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΟΣ ΤΗΣ ΟΡΑΣΕΩΣ

Μερικοί άνθρωποι οφθαλμοί παρουν έλίζουν τὸ μειονέκτημα ότι δεν δύνανται

να διακρίνουν άμέσως και εύκρινώς πᾶσον απέχει έν έπίπεδον από την θέσιν εις την όποιαν εύρίσκονται. Η άτέλεια συ-

νίσταται εις τὸ ότι τὰ με τοιαύτην άτέλη όρασιν άτομα δεν δύνανται εύκρινώς να εκτιμήσουν τās σχέσεις μεταξύ τών τριών διαστάσεων τού χώρου. Συνέπεια της άτελειας είναι ότι συχνά Ικανότατοι άεροπόροι συντρίβονται επί τού έδάφους διότι δεν άντελήφθησαν ότι τούτο εύρίσκετο τόνον έγγυς αυτών, άλλοι δε οδηγεί αυτοκινήτων συνεκρούσθησαν με σταθερόν άντικείμενον από κακήν εκτίμησιν της άποστάσεως. Πρός άποτροπήν τού κακού τὸ άμερικανικόν «Κολλέγιον τού Ντάρτμουθ» και ή άμερικανική όπτική έταιρεία προτείνουν να υποβάλλωνται οι ύποψήφιοι οδηγοί αυτοκινήτων και πιλότοι αεροπλάνων εις ειδικήν εξέταση πρός διαπίστωσιν μήπως ή όρασίς των παρουσιάζει άτέλειαν εις την εκτίμησιν τών άποστάσεων.

Ειδικοί οφθαλμολόγοι κατεσκευάσαν και όπτικόν μηχανήμα, τὸ όποιον ύποβοηθεί εις την παρακολούθησιν της καλής ή κακής λειτουργίας τών οφθαλμών τού έξεταζομένου.

ΜΑΡΟΚΟΝ - ΑΛΓΕΡΙΑ - ΤΥΝΗΣΙΑ - ΛΙΒΥΗ

Αί τέσσαρες ανωτέρω χώραι καταλαμβάνουν μαζί με την Αίγυπτον, περί της οποίας θα ασχοληθώμεν εις ειδικόν άρθρον, όλόκληρον την επί της Μεσογείου θαλάσσης δόρειον παραλίαν της Αφρικής. Καί αι τέσσαρες κατοικούνται από μουσουλμανικούς λαούς της αραβικής εθνολογικής ομάδος, ανήκον δε άλλοτε εις την Οθωμανικήν αυτοκρατορίαν. Κατά την αρχαιότητα ή κυριωτέρα εκ των πολιτειών αι οποιαί ήμασαν αυτόθι ήτο ή Καρχηδών, άποικία των Φοινίκων της Συρίας. Η πόλις αυτή ήτο ή θαλασσοκράτειρα έμπορικη δύναμις της εποχής της μέχρι του τέλους του τρίτου προ Χριστού αιώνος όποτε, ήττηθείσα, κατά τους πολέμους της εναντίον των Ρωμαίων, κατεσκάφη εκ θεμελίων. Κατείχε δε ή Καρχηδών την θέσιν περίπου της σημερινής Τύνιδος.

Κατά τους χρόνους της ρωμαϊκής ακμής, αι άνται της Λιβύης ιδίως και της Τυνησίας έβριθον αξίων λόγου πόλεων των οποίων τά ερείπια σώζονται μέχρι σήμερον.

Η βόρειος Αφρική περιήλθεν υπό την έπιρροήν του μουσουλμανισμού από τιν πρώτων ετών της εμφάνισης της θρησκείας του Μωάμεθ και ειδικότερον από του τέλους του 7ου μ. Χ. αιώνος. Τότε κατεκτήθη υπό των Αράβων οι οποίοι ανεμίχθησαν με τα ίθαγενή βαρβαρικά φύλα. Κατά την εποχήν εκείνην ή πρὸς την Μεσόγειον παραλία της Αφρικής έχρησίμευσεν ως γέφυρα διά την διαπεραίωσιν των Αράβων και εις την Ευρώπην διά του πορθμού του Γιβραλτάρ και διά την έπικρασίαν των επί μακρόν χρόνον εν Ισπανία. Όταν βραδύτερον οι Οθωμανοί έπεκράτησαν όλόκληρον του Μουσουλμανικού κόσμου, το Μαρόκον, ή Αλγερία, ή Τυνησία και ή Λιβύη υπήχθησαν υπό την έπικυριαρχίαν του σουλτάνου της Κωνσταντινουπόλεως, άπελάμβανον όμως ως μεμακρυσμένοι κτήσεις εύρείας αυτόνομίας και εκυβερνώντο υπό τοπικών κληρονομικών ήγεμόνων έποτελών εις τον σουλτάνον. Ούτω ό σημερινός ήγεμών της Τύνιδος ανάγει την καταγωγήν του εις τον εκ Κρήτης Μπέν-Αλή-Τούρκ, αναλαβόντα την διακυβέρνησιν της Τυνησίας από του 1691. Επίσης ή δυναστεία εξ ής κατάγεται ό σουλτάνος του Μαρόκου κυβερνά την χώραν από του 1633. Από της πτώσεως περίπου της Κωνσταντινουπόλεως και της πλήρους επικρατήσεως των Τούρκων εν τη Μεσογείω αι περί ών ό λόγος τέσσαρες χώραι της Βορείου Αφρικής και ιδίως ή Αλγερία είχαν άποβή κέντρα πειρατών, εις την πόλιν δε του Αλγερίου είχε τό δρμητήριόν του και ό περίφημος ναυμάχος Χαϊρεντίν Βαρβαρόσσας, ό οποίος κατά τό πρώτον ήμισυ του 16ου αιώνος απέβη ό άληθής κυρίαρχος της Μεσογείου όνομασθείς υπό του σουλτάνου διά τά κατορθώματά του άρχισαρχος του οθωμανικού στόλου. Άλλά και μετά τον Βαρβαρόσσαν άκόμη δε και μετά την ιστορικήν ναυμαχίαν της Ναυπάκτου (1571), καθ' ήν οι ήνωμένοι στόλοι των χριστιανικών δυνάμεων, ένίκησαν τον θεωρούμενον ως άήττητον οθωμανικόν, το Αλγέριον έξηκολούθησε να είνε ή φανερωτέρα εστία πειρατών και τό κυριώτερον δουλεμπορικόν κέντρον της Μεσογείου. Η κατάστασις αυτή όσον άφορᾷ

το Αλγέριον συνεχίσθη και μέχρι των άρχών του παρελθόντος αιώνος, παρά τό γεγονός ότι επανειλημμένως άγγλικοί, γαλλικοί και άμερικανικοί άκόμη στόλοι είχαν δομαρδύσει την πόλιν και τόν λιμένα. Τό 1816 μάλιστα οι Άγγλοι προσέβαλον την φωλεάν των πειρατών δι' όλοκληρόν στόλον υπό τόν ναύαρχον Έξμουθ. Δεκατέσσαρα έτη θραδύτερον οι Γάλλοι, εκδικούμενοι θάρειαν προσβολήν εις βάρος του εν Αλγερίω προξένου των, απέφασιν να καταλάβουν τό Αλγέριον, διεξήγαγον δε εναντίον του όλόκληρον αποδοτικήν έκστρατείαν. Έπικολούθησαν μακροί άγώνες και έξεγέρσεις έως ότου επιβλήθη όλοσχερῶς ή γαλλική κυριαρχία επί της χώρας.

Η Αλγερία απέτέλεσε την άφετηρίαν της έξαπλώσεως της εξουσίας των Γάλλων και επί των δύο εκατέρωθεν αυτής χωρών της Βορείου Αφρικής, της Τυνησίας δηλαδή και του Μαρόκου, καθώς και επί του μεγαλύτερου μέρους της Σαχαρικής έρήμου. Ούτω ή Τυνησία έτέθη υπό την γαλλικήν προστασίαν από το 1881, τό δε Μαρόκον, μετά ζωηρόν άνταγωνισμόν μεταξύ των Μεγάλων Δυνάμεων και ιδίως μεταξύ Γαλλίας και Γερμανίας έτέθη υπό γαλλικόν προτεκτοράτον από του 1912. Μόνον τό θραδύτερον τμήμα αυτού τό άντικρύζον την Ισπανίαν, τελούν υπό την Ισπανικήν έπικυριαρχίαν από αιώνων, παρέμεινε Ισπανική άποικία. Τέλος ή πόλις Ταγγέρη παρά τά στενά του Γιβραλτάρ άνεγνωρίσθη ως ζώνη διεθνούς έπιρροής, τελεί όμως υπό τόν έλεγχον δύο κυρίως δυνάμεων, της Γαλλίας και της Ισπανίας. Τέλος ή τετάρτη εκ των υπό έξέτασιν χωρών της βορείου Αφρικής, ή Λιβύη, έξηκολούθει να άποτελή οθωμανικήν έπαρχίαν μέχρι του 1911, όποτε κατόπιν του Ιταλοτουρκικού πολέμου, προσηρτήθη υπό της Ιταλίας.

Από άπόψεως φυσικής διαμορφώσεως Μαρόκον, Αλγερία και Τυνησία έχουν έντελῶς διάφορον χαρακτήρα της Λιβύης. Η τελευταία είνε έντελῶς άνυδρος, αι έρημοι δε έξικινούνται σχεδόν μέχρι της παραλίας. Τουναντίον εις τάς τρεις άλλας περιοχάς, αι οποιαί άποτελούν τάς χρησιμοποιήσας άποικίας της Γαλλίας, έχουσαι δι' αυτήν, τηρουμένων των αναλογιών, οίαν σημασίαν έχουν αι Ίνδιαι διά την Μεγάλην Βρεταννίαν, προστατεύονται από την έρημον διά της καλυπτούσης αυτές ύψηλής όροσειρας του Ατλαντος. Τό όρεινόν τοϋτο συγκρότημα άποτελείται εκ τριών παραλλήλων όροσειρών, του Μέσου Ατλαντος, του Ύψηλου Ατλαντος και του Αντιάτλαντος, έχει δε μέγιστον ύψος μέχρι 4.500 μέτρων.

Η παρεμβολή του Ατλαντος μεταξύ της έρήμου και της παραλιακής ζώνης των τριών χωρών και ιδίως του Μαρόκου, άποτέλλει την καταστρεπτικήν δράσιν των ξηρών σαχαρικών ανέμων και καθιστά τό έδαφος γόνιμον. Τό Μαρόκον ιδίως αλλά και αι έγγύτεραι προς την άκτήν ζώναι της Αλγερίας και της Τυνησίας έχουν έγγυς των άκτών ήπιον μεσογειακόν κλίμα, τό έδαφός των δε είνε κατάλληλον διά την καλλιέργειαν της ελιάς, των εσπεριδοειδών, των σιτηρών και άλλων προϊόντων των εύκράτων χωρών. Περαιτέρω επί του ύψιπέδου του

σχηματιζόμενου μεταξύ των όροσειρών του Ατλαντος άσκήται ή κτηνοτροφία. Ειδικότερον έκαστη των υπό διαπραγματεύσει χωρών παρουσιάζει τά κατωτέρω στοιχεία:

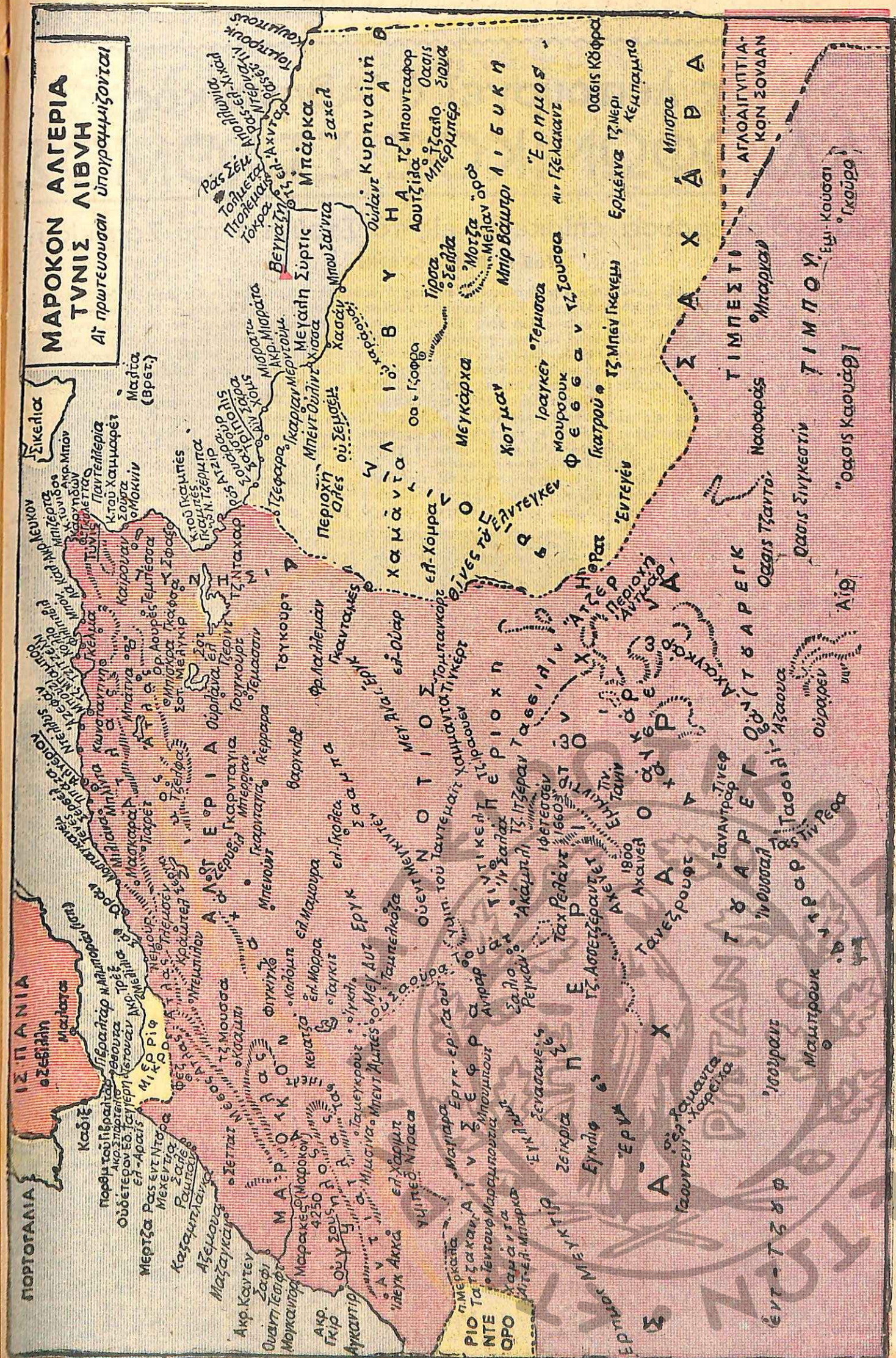
Γαλλικόν Μαρόκον: Αποτελεί, ως έλέχθη και ανωτέρω, προτεκτοράτον και κυβερνάται υπό του σουλτάνου του όποιου ή έξουσία εκτείνεται τύποις και επί του Ισπανικού Μαρόκου. Εις τό γαλλικόν Μαρόκον την διοίκησιν έλέγχει ό Γάλλος ύπατος άρμοστής, ό όποιος προσυπογράφει τους νόμους και εκπροσωπεί την χώραν εις τάς διεθνείς αυτής σχέσεις. Τό Γαλλικόν Μαρόκον καταλαμβάνει έμβαδόν ύπερτριπλάσιον της Ελλάδος (420.000 τετρ. χιλίόμετρα), μη συμπεριλαμβανομένης της έρήμου, άριθμεί δε 5 εκατομμύρια κατοίκων. Η χώρα έξάγει κυρίως γεωργικά προϊόντα. Οι Γάλλοι άποικιοί του Μαρόκου άνέρχονται εις 130.000, κατοικούν δε κυρίως τάς μεγάλας πόλεις Καζαμπλάνκα και Ραμπάτ. Επίσης υπάρχουν 23.000 Ισπανοί και 12.000 Ιταλοί.

Ισπανικόν Μαρόκον: Εις την παραλίαν του έχουν εγκατασταθή οι Ισπανοί από του 15ου αιώνος κατέχοντες την Θέουτα και άλλα παράλια κέντρα, ήρχισαν δε εισδύοντες εις τό έσωτερικόν από του 1911. Κατά την περίοδον 1919—1926 άντιμετώπισαν από κοινού με τους Γάλλους μεγάλην έξεγερσιν υπό τόν Αμπν-έλ-Κρίμ, την όποιαν κατέστειλαν με μεγάλας θυσίας. Η χώρα κυβερνάται τύποις υπό αντιπροσώπου του σουλτάνου καλουμένου χαλίφου. Έχει έμβαδόν 28.000 τετρ. χιλιομέτρων, άριθμεί δε 750.000 κατοίκων, εξ ών 32.000 Ευρωπαίοι κατά τό πλείστον Ισπανοί.

Αλγερία: Οι τρεις παραλιακοί νομοί θεωρούνται ως μητροπολιτικά έδάφη, άποστέλλουν δε βουλευτάς και γερουσιαστάς εις τό κοινοβούλιον των Παρισίων. Οι τρεις αυτοί νομοί έχουν έμβαδόν 208.687 τετρ. χιλιομέτρων και 6 εκατομμύρια κατοίκους. Η ύπόλοιτος χώρα ένεαπλάσιον κατ' έκτασιν των τριών νομών καλύπτεται υπό έρήμον, άριθμεί δε μόλις 500.000 κατοίκους. Οι Ευρωπαίοι της Αλγερίας, κατά τό πλείστον Γάλλοι, προσεγγίζουν τό εκατομμύριον.

Τυνησία: Ανώτατος άρχων της χώρας είνε ό βέης, την πρωτοπουργίαν όμως άσκει ό Γάλλος έπίτροπος. Τό έμβαδόν της χώρας είνε κατά τι μικρότερον της Ελλάδος (125.130 τετρ. χιλίόμε.), ό δε πληθυσμός άνέρχεται εις 2.500.000 εξ ών 200.000 περίπου Ευρωπαίοι. Έξ αυτών οι ήμίσεις είνε Γάλλοι και οι υπόλοιποι Ιταλοί, εις τό μέγα δε ποσοστόν της Ιταλικής παροικίας στηρίζουν οι Ιταλοί τάς επί της Τυνησίας αξιώσεις των. Η χώρα έχει ιδιαίτεραν στρατηγικήν σημασίαν λόγω του έν αυτή μεγάλου ναυστάθμου της Μπιζέρτας.

Λιβύη: Αν και καταλαμβάνει μεγάλην έκτασιν (ύπερδωδεκαπλάσιαν της Ελλάδος ήτοι 1.638.000 τετρ. χιλίόμετρα), ό πληθυσμός της άνέρχεται εις 700.000 κατοίκους μόνον, τοϋτο δε διότι τό έδαφός της καλύπτεται υπό έρήμον. Ηδη οι Ιταλοί δημιουργήσαντες μεγάλα τεχνικά έργα προβαίνουν εις τόν βαθμιαίον άποικισμόν της χώρας δι' άγροτικών οίκογενειών εξ Ιταλίας.

Πώς λειτουργεί ο 'Αθηναϊκός ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

Μία ενδιαφέρουσα επίσκεψις εις τὸ Στούντιο τοῦ Ζαππείου

Τοῦ κ. Θ. Ι. ΔΟΓΑΝΗ

Κάθε βράδυ τὸ ραδιόφωνον μᾶς μεταδίδει τὰς ἐκπομπὰς τοῦ ἑλληνικοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ 'Αθηνῶν. Θέλομεν εἰ-
δήσεις, μᾶς τὰς παρέχει. Θέλομεν μίαν
μορφωτικὴν διάλεξιν, ἐπίσης. Θέλομεν
μουσικὴν κλασσικὴν, μουσικὴν εὐθυμὸν,
μουσικὴν ἑλληνικὴν, καὶ αὐτὴν ὁ πομπὸς
μᾶς τὴν προσφέρει καθημερινῶς.

Ἐχομεν ἤδη συνηθίσαι τόσοις εἰς τὸ
ραδιόφωνον ὡς στοιχεῖον μορφώσεως
πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς καὶ ὡς
παράγοντα διὰ τὴν διασκέδασίν μας, διὰ
τὸν καταποτισμὸν μας εἰς τὰ γεγονότα,
ὥστε δὲν εἶνε πλέον δυνατόν νὰ φαντα-
σθώμεν τὴν καθημερινὴν μας ζωὴν χωρὶς
ραδιόφωνον, ἀκριβῶς ὅπως δὲν δυνάμεθα
νὰ φαντασθώμεν τὴν σύγχρονον ἐποχὴν
χωρὶς ηλεκτρικὸν φῶς, χωρὶς τηλέφωνα,
χωρὶς τὰ νέα συγκοινωνιακὰ μέσα.

Καὶ ἐνῶ ὅλοι γνωρίζομεν, ὅτι διὰ τὰ
φθάρη ὡς τ' αὐτιά μας ἡ διὰ τοῦ ραδιο-
φωνικοῦ σταθμοῦ 'Αθηνῶν μεταδιδόμενη
συναυλία, ἡ ἐνδιαφέρουσα εἰδήσις, ἡ μορ-
φωτικὴ ὁμιλία, ἐχρεώσθησαν νὰ ἐργασ-
θοῦν καὶ νὰ συνεργασθοῦν πολλοί, πάρα
πολλοὶ καλλιτέχναι, ὁργανοῦνται, τεχνικοί,
εἰδικοί διὰ τὰς καταρτισθῆναι καὶ τῆς
τελευταίας του λεπτομερείας τὸ πρόγραμ-
μα τῆς ραδιοφωνικῆς μεταδόσεως, κανεῖς
μας δὲν τὸ σκέπτεται αὐτὸ ὅταν ἀκούω-
μεν τὸ ραδιόφωνον. Κανεῖς μας δὲν σκέ-
πτεται, ὅτι χρειάζεται ἀκόμη ἡ ἐξαιρετικὴ
λεπτὴ καὶ πολὺπλοκος τεχνικὴ καὶ καλ-
λιτεχνικὴ ἐργασία εἰς τὸ «στούντιο» τοῦ
ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ διὰ νὰ καταστή
δυνατὸν ν' ἀκούσωμεν τὴν ἀκριβῶς προ-
καθορισμένην ὥραν τὸ μέρος ἐκεῖνο τοῦ
προγράμματος ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει, ὅταν
τὸ βράδυ, καθισμένοι ἀναπαυτικά στὸ
σπίτι μας ζητοῦμεν ἀπὸ τὸ ραδιόφωνον
νὰ μᾶς διασκεδάσῃ.

Δι' αὐτὸ νομίζομεν, ὅτι θὰ ἐνδιαφέρῃ
τοὺς ἀναγνώστας τοῦ «Ἡλίου» νὰ μά-
θουν πῶς λειτουργεῖ καὶ πῶς ἐργάζεται
τὸ «στούντιο» τοῦ ραδιοφωνικοῦ πομποῦ
τῶν 'Αθηνῶν.

ΠΩΣ ΕΡΓΑΖΕΤΑΙ Ο ΡΥΘΜΙΣΤΗΣ ΤΟΥ ΗΧΟΥ

Εἶχεν ἤδη ἀρχίσει τὸ βραδυνὸν πρό-
γραμμα τοῦ σταθμοῦ ὅταν ἐπεσκέφθην τὸ
στούντιο. Τὸ ἀνώτερον προσωπικὸν του,
ἀναλαμβάνει προθύμως νὰ μὲ μῆσῃ εἰς
τὰ μυστήρια τῆς λειτουργίας. Καὶ πρῶτον
ὁδηγοῦμαι εἰς τὸν θάλαμον ἐλέγχου. Εἶνε
μιά ἀρκετὰ εὐρύχωρος αἰθουσα ἀπὸ ὅπου
ὁ ρυθμιστὴς τοῦ ἤχου κανονίζει τὴν
τὴν ραδιοφωνικὴν μετάδοσιν.

Τὴν ἀκριβῶς κἀμειν ὁ ρυθμιστὴς τοῦ
ἤχου; Καθισμένος ἐμπρὸς σ' ἓνα ταμπλὸ
γεμάτῳ μὲ φωτεινοὺς ηλεκτρικοὺς διακό-
πτας παρακολουθεῖ ὀπτικῶς μὲν ἐπάνω
εἰς ἓν εἰδικὸν ὄργανον μετρήσεως, ἀκου-
στικῶς δὲ ἀπὸ μεγαφώνου τὰς διακυμάν-
σεις τῆς ἐντάσεως τοῦ ἤχου ποὺ λαμβά-
νεται ἐντὸς τῶν αἰθουσῶν ὅπου γίνεται
ἡ ραδιοφωνικὴ ἐκπομπή. Τὴν ἐκπομπὴν

δὲν τὴν ἀκούει ἀπ' εὐθείας ὁ ρυθμιστὴς
τοῦ ἤχου. Εἶνε ἡχητικῶς τελειῶς ἀπομο-
νωμένος ἀπὸ τοὺς θαλάμους ἐκπομπῆς με-
τὰ τοὺς ὁποίους γειτονεῖ ὁ θάλαμος του
καὶ δι' ἄλλους λόγους τεχνικοὺς καὶ διὰ
νὰ μὴ μεταδίδονται εἰς αὐτοὺς οἱ θόρυ-
βοι ποὺ γίνονται ἐντὸς τοῦ θαλάμου ἐ-
λέγχου. Χάρης ὅμως εἰς τρία μεγάλα πα-
ράθυρα ἐφωτισμένα μετὰ τριπλὰ τζάμια, ὁ
ρυθμιστὴς τοῦ ἤχου εἶνε εἰς θέσιν νὰ πα-
ρακολουθεῖ μετὰ τὸ μάτι τι γίνεται ἐντὸς
τῶν θαλάμων ἐκπομπῆς.

Ἡ ἐργασία τοῦ ρυθμιστοῦ τοῦ ἤχου ἀ-
παιτεῖ μεγάλην προσοχὴν καὶ προσήλωσιν.
Ἀκόμη ὅμως ἀπαιτεῖται ὅπως ὁ ρυθμι-
στικὸς μερῶν ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀποτελεῖ-
ται; Τὸ πρῶτον δὲν εἶνε καθόλου ἀ-
πλοῦν, ἀπαιτεῖ δὲ καὶ πάλιν τὴν ἀμερι-
στον προσοχὴν τοῦ ρυθμιστοῦ τοῦ ἤχου.
Εἰς τοὺς θαλάμους τῆς ἐκπομπῆς—τρῆς
εἶνε αὐτοὶ οἱ θάλαμοι: ὁ θάλαμος τῆς
μουσικῆς, ὁ θάλαμος τῶν ἐκφωνητῶν καὶ
ὁ θάλαμος τῆς μεταδόσεως δίσκων γραμ-
μοφώνου—ὑπάρχουν ψηλὰ εἰς τὸν τοί-
χον φωτεινὰ ἡλεκτρικὰ πινακίδια.

Ἄς ὑποθέσωμεν τώρα, ὅτι πρόκειται
νὰ γίνῃ ἐκπομπὴ ρεσιτὰλ πιάνου ἀπὸ τὸν
θάλαμον μουσικῆς. Ὁ ρυθμιστὴς τοῦ ἤχου θὰ πατήσῃ ὡ-
ρισμένον ἡλεκτρικὸν κουμπὶ καὶ ἐπὶ τῆς

Ἡ εἰσοδος εἰς τὰς αἰθούσας τοῦ στούντιο τοῦ Ζαππείου.

στῆς τοῦ ἤχου εἶνε καὶ μουσικός, διὰ νὰ
δύναται καὶ μετὰ τὸ αὐτὸ του νὰ ἐλέγχῃ
τὴν χροιάν τῆς μεταδόσεως.

Εἰς μίαν γωνίαν τοῦ θαλάμου ἐλέγχου
ὑπάρχουν δύο ἡλεκτρικὰ ἐνισχυτικὰ συγ-
κροτήματα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐκάστοτε λει-
τουργεῖ μόνον τὸ ἐν. Τὸ ἄλλο παραμένει
ὡς ἐφεδρικόν.

Τὸ ρεῦμα, ἐνισχυμένον, ἀπὸ τὸ ἐν λει-
τουργίᾳ ἐνισχυτικὸν συγκροτήμα, μεταφέ-
ρεται πλέον δι' εἰδικὸν διὰ ραδιοφωνίαν
κινημάτων μέχρι τοῦ πομποῦ τῶν Λιο-
σίων ἀπ' ὅπου καὶ ἐκπέμπεται ὑπὸ μορ-
φὴν ηλεκτρομαγνητικῶν κυμάτων εἰς
τοὺς αἰθέρας, ὅταν δὲ φθάσῃ μέχρι τῶν
κεραίων τῶν ραδιοφώνων μας.

ΠΩΣ ΕΚΤΕΛΕΙΤΑΙ Η ΜΕΤΑΔΟΣΙΣ

Πῶς ἀρχίζει ὅμως ἡ ραδιοφωνικὴ με-
τάδοσις; Πῶς συνεχίζεται ἡ ἐκτέλεσις
τοῦ προγράμματος καὶ ἡ ἐναλλαγὴ τῶν

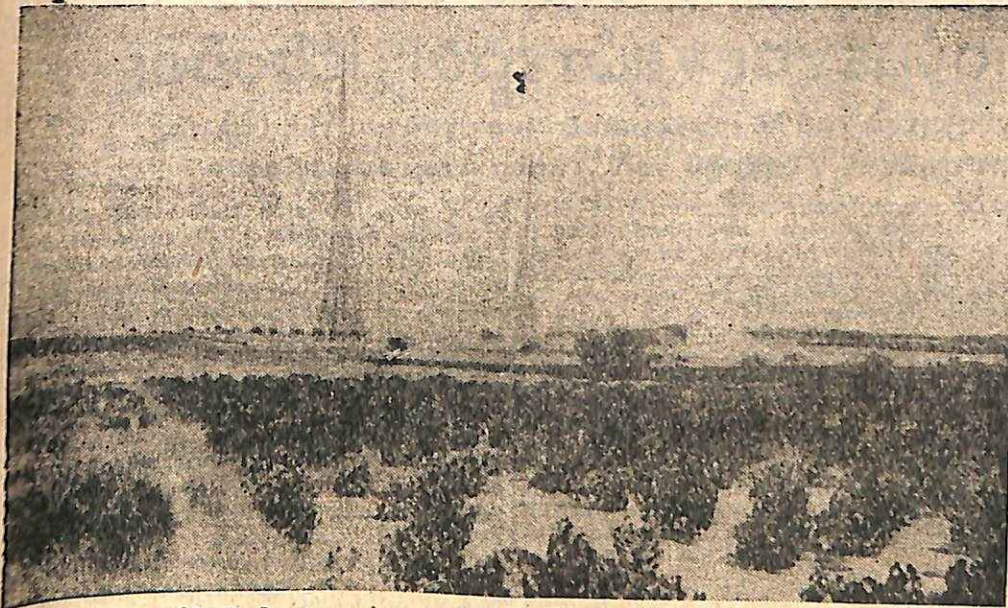
φωτεινῆς πινακίδος τοῦ θαλάμου ἐκπομ-
πῆς θὰ γραφῇ ἡ λέξις «δοκιμὴ». Αὐτὸ
σημαίνει ὅτι ὁ ἐκτελεστὴς τοῦ ρεσιτὰλ
δύναται ἐλευθέρως νὰ δοκιμάσῃ τὸ πιά-
νο, νὰ πάρῃ τὴν θέσιν του, νὰ ὁμιλήσῃ
χωρὶς ὅλοι αὐτοὶ οἱ θόρυβοι νὰ μεταδι-
δοῦνται διὰ τοῦ μικροφώνου, διότι ὁ
ρυθμιστὴς τοῦ ἤχου ἔχει, κατὰ τὴν διά-
κειαν τῆς «δοκιμῆς», διακόψει τὴν μετά-
δοσιν τοῦ ρεύματος τοῦ μικροφώνου πρὸς
τὰ ἐνισχυτικὰ συγκροτήματα καὶ ἐκείθεν
πρὸς τὸν πομπόν.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ ρυθμιστὴς τοῦ ἤχου
πηγαίνει ὁ ἴδιος στὸν θάλαμον μουσικῆς
καὶ τοποθετεῖ τὸ μικρόφωνον εἰς τὴν κα-
τάλληλον θέσιν ἀπέναντι τοῦ πιάνου. Καὶ
τοῦτο διότι, ἀναλόγως τοῦ εἶδους καὶ
τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μουσικῶν ὁργάνων τὰ
ὁποῖα θὰ παίξουν, κανονίζεται καὶ ἡ θέ-
σις τοῦ μικροφώνου. Ἐνα μικρὸν λάθος
εἰς τὴν τοποθέτησιν μεταβάλλει καὶ ἀλ-
λοῖονε σοβαρώτατα τὴν ποιότητα τῆς

ἐκπομπῆς. Ἐννοεῖται ὅτι αὐτὴ ἡ ἐργασία
γίνεται, λόγῳ τῆς κτηθείσης ἤδη πείρας.
ταχύτατα.

Ἀμα τὸ μικρόφωνον τοποθετηθῇ, ἅμα
λάβῃ τὴν θέσιν του καὶ ὁ ἐκτελεστὴς, ὁ

τεμάχιον εἰς τὸ πρόγραμμά του ἡ δίδει
ἐντολὰς νὰ μεταδοθῇ μουσικὴ δίσκων, ἡ
παρεμβάλλει ἐν ὀλιγόλεπτον διάλειμμα
διὰ νὰ μὴ ἐπέλθῃ ἀναστάσις εἰς τὸ
πρόγραμμα.

Ὁ Ραδιοφωνικὸς πομπὸς 'Αθηνῶν εἰς τὰ Λιόσια.

ρὺθμιστῆς τοῦ ἤχου ἐπανερχεται εἰς τὸν
θάλαμον ἐλέγχου. Πατᾷ τότε ἄλλο κουμπὶ
καὶ ἡ φωτεινὴ πινακὶς τόσοις εἰς τὸν θά-
λαμον μουσικῆς ὅσον καὶ εἰς τὸν θάλα-
μον τῶν ἐκφωνητῶν γράφει τὴν λέξιν «ἡ-
συχία», πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ὅτι μετ' ὁ-
λίγον ἡ ἐκπομπὴ θ' ἀρχίσῃ. Ἀμέσως κα-
τόπιν ἡ πινακὶς εἰς τὸν θάλαμον τῶν ἐκ-
φωνητῶν σημειώνει τὴν λέξιν «ἐκπομπή».

Καὶ ἡ ἐκφωνήτρια ἀναγγέλλει π. χ.
«ἀρχίζει ἡ μετάδοσις ρεσιτὰλ πιάνου ὑπὸ
τοῦ κ. Α. Θὰ παιχθῇ ἡ Β' Σονάτα τοῦ
Μπετόβεν». Ὅταν ἡ ἐκφωνήτρια τελειώ-
σῃ τὴν ἀναγγελίαν, ὁ ρυθμιστὴς τοῦ ἤ-
χου διακόπτει τὸ ρεῦμα τοῦ μικροφώνου
καὶ ἀνοίγει τὸ ρεῦμα τοῦ μικροφώ-
νου τοῦ θαλάμου μουσικῆς. Συγχρόνως,
εἰς τὴν πινακίδα τοῦ θαλάμου αὐτοῦ ἐμ-
φανίζεται μετὰ φωτεινὰ γράμματα ἡ λέξις
«ἐκπομπή». Αὐτὸ εἶνε τὸ σήμα διὰ ν'
ἀρχίσῃ ὁ ἐκτελεστὴς νὰ παίξῃ στὸ πιάνο
του.

Ὅταν ἡ ἐκτέλεσις τελειώσῃ ἐπὶ τῆς
φωτεινῆς πινακίδος τοῦ θαλάμου μουσικῆς
ἀναφαίνεται πόλιν ἡ λέξις «δοκιμὴ».

Ὁ ἐκτελεστὴς καὶ πάλιν δύναται τότε
νὰ μιλήσῃ, νὰ κινήσῃ. Διότι ἤδη τὸ μι-
κρόφωνον τῆς ἐκφωνητρίας εἶνε ἐκεῖνον
τοῦ τίθεται εἰς λειτουργίαν διὰ νὰ ἀναγ-
τελθῇ τὸ δεύτερον μουσικὸν τεμάχιον.

Ἐννοεῖται ὅτι, εἰς τὴν πραγματικότη-
τι, ἔλα αὐτὰ, ὅσον καὶ ἂν ἐκτυλίσσονται
ἐν μεγάλῃ ταχύτητι καὶ ἀκριβείᾳ, πα-
ρασιάζουν διαρκῶς ἀπρόοπτα. Παραδεί-
γματός χάριν, συχνότατα συμβαίνει ἓνα
μουσικὸν τεμάχιον νὰ πρόκειται νὰ τελει-
ώσῃ ἐνωρίτερα ἀπὸ τὴν προϋπολογισθεῖ-
σαν ὥραν. Τότε ἐπεμβαίνει ὁ φροντιστὴς
τοῦ στούντιο, ὁ ὁποῖος παρακολουθεῖ δι-
αρκῶς τὴν μετάδοσιν τοῦ προγράμματος
καὶ εἴτε εἰδοποιεῖ καταλλήλως τὸν ἐκτε-
λεστὴν νὰ προσθέσῃ ἓν ἀκόμη μουσικὸν

Γενικώτερα, ἡ ἀκριβὴς καὶ κατὰ τὰς
ἀριστέρας ὥρας ἐκτέλεσις τοῦ προγράμ-
ματος εἶνε ἐν ἀπὸ τὰ κυριώτερα καθήκον-
τα τοῦ φροντιστοῦ καὶ τοῦ ὑποφροντι-
στοῦ τοῦ στούντιο.

Ἐξ ἄλλου, λαμβάνεται πάντοτε μερί-
μα, ὥστε εἰς τὸν θάλαμον ἐκπομπῆς νὰ
μὴ ὑπάρχῃ, ἐκτὸς τοῦ ἐκτελεστοῦ, κανεῖς
ἄλλος κατὰ τὴν ὥραν τῆς μεταδόσεως,

Ὁ θάλαμος μουσικῆς τοῦ στούντιο τοῦ Ζαππείου, ὅπου δίδονται τὰ ρεσιτὰλ
καὶ αἱ συναυλίαι τοῦ σταθμοῦ μας. Εἰς τοὺς τοίχους, διακρίνονται τὰ περι-
εργα τελλάρια τὰ περιέχοντα τὰ εἰδικὰ ὄργανα διὰ τὴν θελίωσιν τῆς ἡχητι-
κῆς τῆς αἰθούσης.

διὰ νὰ ἀποκλεισθῇ ἡ δημιουργία ἑνὸς
πρὸς τὴν ἐκπομπὴν θορύβου.

Δι' αὐτὸ καὶ εἰς τὸν θάλαμον τῶν ἐκ-
φωνητῶν μόνον μία ἐκφωνήτρια ὑπάρχει.
Ἡ συνάδελφός της, ἡ ὁποία θὰ τὴν ἀν-

τικαταστήσῃ, περιμένει τὴν σειρὰν τῆς
εἰς τὴν αἰθουσαν ἀναμονῆς.

ΟΙ ΘΑΛΑΜΟΙ ΕΚΠΟΜΠΗΣ

Ὅπως ἤδη ἀνωτέρω ἐξετέθη, οἱ θάλα-
μοι αὐτοὶ εἶνε τρεῖς: τῶν ἐκφωνητῶν,
ἀπ' ὅπου γίνονται καὶ αἱ ὁμιλίαι καὶ
διαλέξεις, τῶν δίσκων γραμμοφώνου καὶ
τῆς μουσικῆς.

Οἱ τοῖχοι τοῦ θαλάμου τῶν δίσκων εἶ-
νε κατὰ τὸ ἥμισυ ἐπενδεδυμένοι μετὰ ξύ-
λινα τελλάρια παραγεμισμένα μετὰ εἰδικὰ ὡ-
λικά διὰ λόγους ἀκουστικῆς. Εἰς τὸν θά-
λαμον αὐτὸν ὑπάρχουν δύο ἡλεκτρικὰ
γραμμόφωνα, ἐπὶ τῶν ὁποίων παίζονται
οἱ δίσκοι.

Ἡ αἰθουσα τῆς μουσικῆς εἶνε ἡ μεγα-
λυτέρα. Ἐδῶ παίζουν ἡ μικρὰ καὶ ἡ με-
γάλη ὀρχήστρα τοῦ σταθμοῦ, ἐδῶ γίνον-
ται τὰ ρεσιτὰλ πιάνου (τρια θαυμάσια
πιάνο μάρκας «Μπλύντερ», «Μπεχστάιν»
καὶ «Στάινγουαιτ» ἔχει τὸ στούντιο εἰς
τὴν διάθεσιν τῶν πιανιστῶν του), ἐδῶ
γίνονται καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι μουσικαὶ ἐκ-
τελέσεις. Δυὸ μικρόφωνα ἐξασφαλίζουν
τὴν καλὴν μετάδοσιν τῶν συμφωνικῶν
συναυλιῶν, ἐνῶ τὴν ἡχητικὴν ἀπέδοσιν
τὴν βελτιώνει ἡ εἰδικὴ ἐπένδυσις τοῦ τοί-
χου.

Αὐτὸ εἶνε, μετὰ ὀλίγα λόγια, τὸ στούν-
τιο τοῦ ραδιοφωνικοῦ μας πομποῦ καὶ κα-
τὰ τὸν ἐν συντομίᾳ ἐκτεθέντα τρόπον γί-
νονται αἱ ραδιοφωνικαὶ ἐκπομπαὶ του.

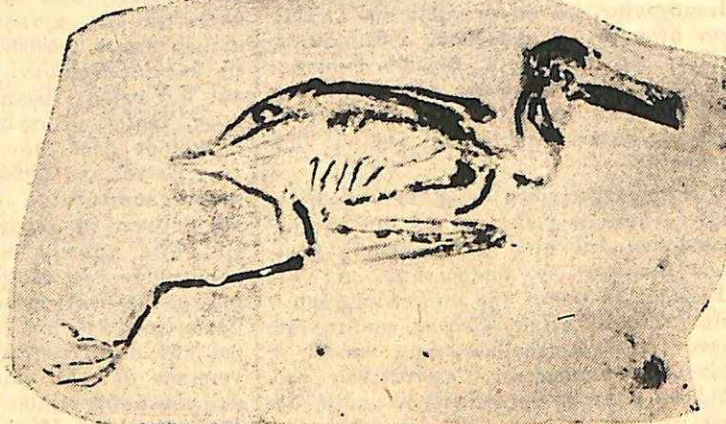
Ἀπὸ τὴν σύντομον αὐτὴν ἐρευναν ὅμως
ὁ ἀναγνώστης, ἐλπίζομεν, ὅτι θὰ ἀντελή-
φθῃ πόσον πολὺπλοκος, ἐντατικὴ καὶ
προσεκτικὴ εἶνε καὶ πρέπει νὰ εἶνε ἡ ἐρ-
νασία τοῦ τεχνικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ ἐ

πτελείου τοῦ στούντιο τοῦ Ζαππείου διὰ
νὰ δυνάμεθα ἡμεῖς ὅλοι καθημερινῶς νὰ
διασκεδάσωμεν καὶ νὰ μορφωνώμεθα πα-
ρακολουθοῦντες τὸ πλοῦσιον καὶ τόσοις
ποικίλον προγράμματά του.

Θ. Ι. ΔΟΓΑΝΗΣ

Τὰ ἀπολιθώματα

Εἰς πολλά μέρη τῆς γῆς καὶ ἐντὸς τῶν διαφόρων πετρωμάτων αὐτῆς, ἰδίως τῶν ὑδατογενῶν, εὐρέθησαν καὶ διαρκῶς εὐρίσκονται ἀρχαῖα λείψανα ὀργανικῶν ὄντων, ἀπολιθώματα ζώων καὶ φυτῶν, τὰ ὁποῖα ἐκλείσθησαν ἐκεῖ ἀπὸ ἀμνημονεύτων χρόνων. Γενικῶς ἡ διατήρησις τῶν ὀργανικῶν τοῦτων ὄντων ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν, διότι, ὡς εἶνε γνωστόν, ἀπὸ τῆς στιγμῆς καθ' ἣν ἀποθνήσκει ὀργανισμός, ζωϊκός ἢ φυτικός, ἀρχεῖται ἡ χημικὴ ἀποσύνθεσις αὐτοῦ, ἐνῶ συγχρόνως ἄλλοι ζῶντες ὀργανισμοὶ ἐπιπύπτουν διὰ τὰ τὸν καταφάγου. Ἐάν ὁ νεκρὸς ὀργανισμὸς εὐρεθῇ ἐπὶ

Κρύπτορρις ἡ ἀρχαία (ἀπολιθωμένον πτηνόν)

τῆς ἐπιφανείας στερεᾶς γῆς, συντρέχει διὰ τὴν ἀποσύνθεσιν καὶ τρίτος παράγων, αἱ ἀτμοσφαιρικαὶ μεταβολαὶ καὶ ἰδίως ἡ ὑγρασία τοῦ ἀέρος καὶ ἡ διαλυτικὴ καὶ διαθροακτικὴ ἐνέργεια τῶν ρεόντων ὑδάτων καὶ τῆς θροχῆς. Λόγω τῶν αἰτίων τούτων κάθε σῶμα ὁποιαδήποτε καὶ εἶναι αἱ διαστάσεις τοῦ σκελετοῦ του, θὰ ἐκλείψῃ μετὰ θραχὺ ἢ μακρὸν χρονικὸν διάστημα, ταχύτερον ὅμως ὅταν εἶνε ἐκτεθειμένον εἰς τὸν ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα.

Εἰς τὰς διαφόρους ἐξωτερικὰς αἰτίας ὀφείλεται τὸ ὅτι σπανιότατα εὐρίσκονται ἀπολιθωμένα λείψανα ἀνθρώπων. Οὐδὲν ἀνθρώπινον ἀπολιθωμένον λείψανον εὐρέθη πρὸ τῆς κατωτέρας τεταρτογενεοῦς ἐποχῆς. Ἐξ αὐτῶν γίνεται φανερόν, ὅτι οἱ πρωτόγονοι ἀνθρώποι δὲν ἔθαπτον τοὺς νεκρούς, ἀλλὰ ἄφηνον τὰ πτώματά των νὰ ἀποσυντίθενται ἐπὶ τόπου, ὅπως καὶ τὰ πτώματά των ἀγρίων ζώων.

Οἱ ὀργανισμοὶ, οἱ ὁποῖοι ἀποθνήσκουν εἰς τὰ θάθη τῶν ὑδάτων διατηροῦνται περισσότερο καὶ καλύτερον ἰδίως ὅταν μετὰ τὸν θάνατόν των σκεπασθοῦν ἢ καταπέσουν ἐντὸς τῆς ἰλῦς, δηλαδὴ εἰς περιβάλλον ὅπου προστατεύονται, ἐν μέρει, ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς ἀποσυνθετικὰς ἐπενεργείας.

Πρῶτος, κατὰ τὰ μέσα τοῦ 16ου αἰῶνος ὁ Βερνάρδος Παλιού, ὁ ὁποῖος ἐταξίδευσεν εἰς διαφόρους χώρας ἀνεῦρε συνέλεξε καὶ ἐμελέτησε πολλὰ ἀπολιθώματα, ἀλλὰ ἐπειδὴ τὰ περισσότερα ἀπὸ αὐτὰ ἦσαν διάφορα κογγύλια θαλάσσης, τὰ ὁποῖα εὗρεν εἰς διάφορα στρώματα τῆς γῆς, ἐφοθῆθη νὰ τὰ ἐπιδείξῃ εἰς τοὺς διαφόρους σοφοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μὴπως γελοιοποιηθῇ, ὅπως καὶ ἐγένετο θραδύτερον ὅταν ἐδημοσίευσεν τὰς μελέτας του ὑπὸ τὸν τίτλον «Θαυμαστοὶ λόγοι», εἰς τοὺς ὁποῖους ὑπὸ τύπον ἐρωτήσεων καὶ ἀποκρίσεων, περιελάμβανε ὅλας τὰς ἐπὶ

τῶν ἀπολιθωμάτων αὐτῶν παρατηρήσεις καὶ μελέτας του.

Μετὰ ἑκατὸν ἔτη, ὅτε εἶχον λησμονηθῇ πλεόν αἱ παράδοξοι, κατὰ τοὺς σοφοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἰδέαι τοῦ Παλιού, ὁ Σικελὸς ζωγράφος καὶ φυσιοδίφης Αὐγουστός Σέλλας, ὑπεστή-

ριξε μὲ σθένος καὶ ἐπιμονὴν τὰς ἰδέας τοῦ Παλιού, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ἀμέσως παραδεκταὶ ἀπὸ τὸν περίφημον Γερμανὸν σοφὸν Λάιμπνιτς καὶ κατόπιν ἀπὸ τοὺς Γάλλους σοφοὺς καὶ φυσιοδίφας Φοντενέλ, Ρεωμόρον, Ζυσιέν καὶ τέλος καὶ ἀπὸ αὐτὸν τὸν Μπουφῶν.

Παρά ταῦτα, εὐρέθησαν πολλοὶ οἱ ὁποῖοι καὶ πάλιν ἀμφέβαλον διὰ τὴν ἀλήθειαν. Τοιούτοτρόπως ὁ Βολταίρος γράφων σχετικῶς μὲ τὰ θαλάσσια κογγύλια, τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν εἰς τὰς «Ἀλπεῖς», ἔλεγε σκωπτικῶς ὅτι ἴσως ταῦτα ἔπεσαν ἀπὸ τὸν πῖλον κάποιου Ἰταλοῦ ἀλμπινιστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐπισκεφθῇ τὰ μέρη ἐκεῖνα. «Ἄλλοι ἀπῆνθουν εἰς τὸν Μπουφῶν, ὅτι τὰ θαλάσσια ἀπολιθώματα τὰ ὁποῖα εὐρέθησαν εἰς μεσογειακὰ τροπικὰ μέρη, θὰ εἶχον μεταφερθῇ ἐκεῖ ἀπὸ τοὺς πιθήκους, οἱ ὁποῖοι ἔκαστον τοὺς περιπάτους των καὶ μέχρι τῶν ἀκτῶν τῆς θαλάσσης. «Ἄλλοι πάλιν διετινόντο ὅτι οἱ ἀπολιθωμένοι ἰχθύες, οἱ ὁποῖοι εὐρέθησαν εἰς τὴν Ἰταλίαν δὲν ἦσαν ἄλλο παρὰ λείψανα τῶν γευμάτων τῶν ἀρχαίων Ρωμαίων.

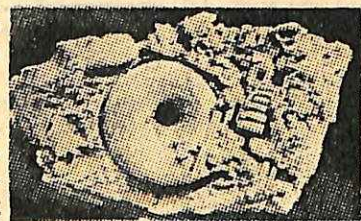
Τέλος ὁ μέγας Γάλλος φυσιοδίφης Κυβιέρους ἔθεσε τὰς θέσεις τῆς παλαιοντολίας καὶ τὴν διεμόρφωσεν εἰς ἀληθῆ ἐπιστήμην, ἔχουσιν ὡς σκοπὸν τὴν ἔρευναν, τὴν εὕρεσιν καὶ τὸν καθορισμὸν τῶν ἀπολιθωμένων ὀργανικῶν ὄντων.

Τὰ περισσότερα ἀπολιθώματα ἀνῆλθον εἰς θαλάσσια ἢ τῶν γλυκῶν ὑδάτων ὀργανικὰ ὄντα. Καθὼς ἀνεφέρ-

θη καὶ ἀνωτέρω, ἐνῶ ἄλλα ἐπιγεία ζῶα μετὰ τὸν θάνατόν των ἀποσυνετέθησαν εἰς θραχὺ διάστημα, ὅσα ἐπνίγησαν εἰς τὴν θάλασσαν, τοὺς ποταμούς ἢ τὰς λίμνας διετηρήθησαν. «Ὅτι συνέβη μὲ τὰ ζῶα συνέβη καὶ μὲ τὰ φυτά, ἐκ τῶν ὁποῶν διετηρήθησαν ἐπιλιθωμένα μόνον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔτυχεν νὰ παραμείνουν εἰς μέρη προφυλαγμένα ἀπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Τὰ πτώματά των μαμμοῦθ ἢ τῶν πρωτογενῶν ἐλεφάντων διετηρήθησαν εἰς τὴν Σιθιρίαν σχεδὸν ἀνέπαφα, καὶ τοῦτο, διότι ἐκαλύφθησαν ὑπὸ παχέος στρώματος πάγου. Ἐπίσης τὰ εὐρεθέντα εἰς διάφορα μέρη ἀπολιθωμένα ἔντομα διετηρήθησαν εἰς θαυμασίαν κατάστασιν, διότι ἔτυχεν νὰ καλυφθοῦν ἀπὸ ἀδιάθροχα στρώματα γῆς ὅπως εἶνε ἡ ἀργίλλος καὶ ὁ οὐχιστόλιθος.

Πολλάκις ἡ σύστασις τῶν σκελετῶν ἀπολιθωμένων ζώων μεταβάλλεται ὑπὸ ξένων σωμάτων, ὅπως πυριτικὰ ἔλατα, θειοῦχον σίδηρον, ἀνθρακικὸν οἶδρον κλπ., τὰ ὁποῖα καλύπτουν τοὺς

Ἄνω: Ἐσωτερικὸν ἔγχνη ἀπολιθωμένον ὑαλακίων εὐρεθέντα ἐντὸς ἀσβεστολιθίνων πετρωμάτων. Κάτω: Ὀστρεὸν κεριθίου τοῦ γιγαντιαίου ἀπολιθωμένον μαλάκιον).

σκελετούς. Ἐνῶτε ὁλόκληρον τὸ ἀπολιθωμένον ζῶον ἢ φυτὸν καλύπτεται ὑπὸ μεταλλικῆς μάξης, ἡ ὁποία περιβάλλει ὁλόκληρον τὸν σκελετὸν τοῦ ζώου, ὁπότε ὁ σκελετός του κατέχει τὸ κέντρον σχεδὸν τῆς μάξης ταύτης. Τοιούτοτρόπως εὐρέθησαν ἀπολιθωμένοι ἐχίνοι εἰς τὸ κέντρον τεμαχίων πυριτίου ἢ κωμυλίας.

Καθὼς καὶ προηγουμένως ἀνεφέραμεν, διὰ νὰ διατηρηθῇ ἓνα ἀπολιθωμένον ζῶον, πρέπει τὸ περιβάλλον αὐτοῦ πύρωμα νὰ εἶνε τοιαύτης συστάσεως, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀνθίσταται εἰς τὰς διαθροακτικὰς ἐνεργείας τῆς θροχῆς, τῆς ὑγρασίας καὶ ἄλλων δευτερευόντων παραγόντων. Τὰ ἀπολιθώματα αὐτὰ ἐλαχίστας ἀλλοιώσεις παρουσιάζουν, συχνὰ δὲ διατηροῦνται ἀθικτα.

Τὰ ἀπολιθωμένα ζῶα τὰ εὐρίσκειν νὰ ἐντὸς τῶν διαθροακτικῶν στρωμάτων παρουσιάζουν μεγαλυτέρας ἀλλοιώσεις καὶ πολλάκις τόσοσιν ριζικὰ εἶνε αὐτὰ, ὥστε καθίστανται κυριολεκτικῶς ἀγνώριστα,

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΖΩΑ

Ὁ Ζωολογικὸς Κήπος τοῦ Λονδίνου εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ πληρέστερα καὶ παλαιότερα ἱδρύματα τοῦ εἴδους αὐτοῦ

Εἰς ὁλόκληρον τὸν κόσμον. Ἀπὸ τῆς ἐξέλιξης τοῦ πρὸ 110 ἐτῶν, ἐκλείσθη τὰς πύλας τοῦ μόνον μίαν φοράν τὰς πρώτας ἡμέρας μετὰ τὴν ἐκρήξιν τοῦ πο-

λέμου. Μετὰ δεκαήμερον ὅμως ἤνοιξε καὶ πάλιν μετὰ αἰσθητὰς μεταβολάς. Ἐν πρώτοις ἀπεμακρύνθησαν ὅρισμένοι ἐκ τῶν τροφίμων του, ἰδίως δὲ οἱ ἰσθμοὶ ὀφεις, οἱ ὁποῖοι μετεφέρθησαν μακρὰν τοῦ Λονδίνου καὶ ἐγκατεστάθη-

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΚΗ ΠΑΝΙΣ

Ἡ Αὐστραλικὴ περιοχή, ἡ ὁποία περιλαμβάνει πλὴν τῆς Αὐστραλίας, τὰς εἰς τὸν Εἰρηνικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκομένης νήσου καὶ τὰς νήσους τοῦ Μαλαῖκού ἀρχιπελάγους καὶ τὴν νήσον Κελέβην, διακρίνεται τῶν ἄλλων περιοχῶν διὰ τὸν ἰδιόρρυθμον ζωϊκὸν κόσμον τὸν ὁποῖον περικλείει καὶ ὁ ὁποῖος κατὰ τὰς 2)3 περίπου διαφέρει τελείως τῶν ζώων τῶν ἀπαντῶντων εἰς τὰς ἄλλας περιοχάς.

Ἡ ἰδιόρρυθμία τῆς Αὐστραλικῆς πανίδος ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οὐ μόνον ἡ ἡπειρος αὕτη εὐρίσκεται μακρὰν τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ κατὰ τὰς γνώμας τῶν περισσότερων γεωλόγων, καὶ εἰς τὸ ὅτι ὁ χωρισμὸς προήλθεν ἀπὸ τῆς τριαιδικῆς ἡδὴ περιόδου. Ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου φαίνεται ὅτι μόνον τὰ μικρὰ θηλαστικὰ ζῶα τῆς κατηγορίας τῶν μαρσιποφόρων καὶ μονοτρημάτων εἶχον μεταβῇ ἐκεῖ ἐκ τῶν ἄλλων ἡπείρων πρὸ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῆς, οὐ μὴν καὶ τὰ ἀνώτερα εἰς ὀργανικὴν σύνθεσιν θηλαστικὰ, τὰ ὁποῖα διεμορφώθησαν καὶ ἐξηπλώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς μεταγενεστέρως γεωλογικὰς περιόδους.

Ἐκ πάντων τῶν ζώων τῆς Αὐστραλικῆς περιοχῆς, εἶδη τινα μικρῶν μαρσιποφόρων ἀπαντοῦν μόνον εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν. Ἀντιθέτως, πολλὰ εἶδη ζώων ἐκ τῶν κητωδῶν, τῶν περυγιοπόδων καὶ τῶν χειροπτέρων (νυκτερίδες) καὶ μυῶν, ἀνεκαλύφθησαν εἰς τὴν Αὐστραλίαν κατὰ τὰς πρώτας μεταναστεύσεις τῶν Εὐρωπαίων εἰς τὴν ἀπομακρυσμένην ἐκείνην χώραν. Πάντα τὰ ἀνωτέρω ζῶα ἡδυνήθησαν νὰ φθάσουν ἕως ἐκεῖ ἐκ τῶν ἄλλων χωρῶν ἢ διὰ τοῦ ὕδατος ἢ ἐπὶ ἐπιπλεόντων ξύλων ἢ κορμῶν δένδρων, τὰ ὁποῖα ἢ μανία τῶν κυμάτων ἢ αἱ πλημ-

σαν εἰς σημεῖον ὅπου νὰ εἶνε ἀκίνδυνοι εἰς περίπτωσιν καθ' ἣν ἐναέριοι ἐπιθέσεις θὰ συνέτριβαν τοὺς κλωθούς των καὶ θὰ τοὺς ἀπέδιδον τὴν ἐλευθερίαν. Ἐπίσης μετεφέρθησαν μακρὰν τοῦ Λονδίνου 12 εἶδη θηρίων, ἰδίως δὲ οἱ ἐλέφαντες καὶ τὰ ἄλλα μεγάλα θηλαστικά. Διετηρήθησαν ὅμως ὅλοι οἱ ἄλλοι τρόφιμοι, ἀφοῦ ἐλήφθησαν μέτρα διὰ τὴν προστασίαν των. Οὗτω ἀνηγέρθησαν καταφύγια καὶ κατεσκευάσθησαν εἰδικοί κλωθοί. Εἰς τὴν πρώτην εἰκόνα ἀριστερὰ φαίνεται ὁ γνωστός χιμπαντζῆς τοῦ κήπου Τζῶρτζ βοῦν εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ καταφυγίου του. Ὅπως εἶνε ὅμως πολὺ περίεργος, λυεῖ συχνὰ τοὺς ἀμμοσάκους διὰ νὰ ἴδῃ τί περιέχουν καὶ χύνει τὴν ἄμμον.

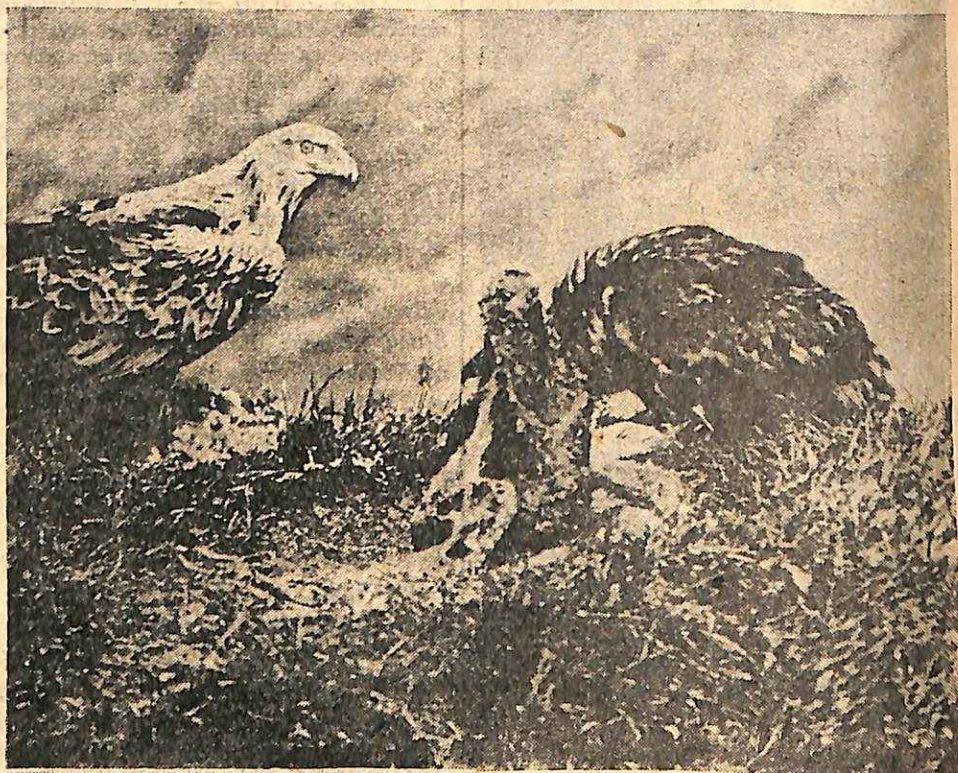
Εἰς τὴν δευτέραν εἰκόνα φαίνονται τὰ εἰδικὰ θυτῖα ἐντὸς τῶν ὁποῶν ἐτοποθετήθησαν τὰ ὑδρόβια ζῶα τοῦ κήπου. Μύραι παρέσυραν μετὰ τῶν ἐπ' αὐτῶν εὐρισκομένων ζώων, τὰ ὁποῖα ἴσως εἶχον ἀνελθεῖ ἐκεῖ διὰ νὰ σωθοῦν ἐκ τῆς πλημμύρας καὶ τὰ μετέφεραν εἰς τὰ Αὐστραλιακὰ παράλια. Ἀπὸ τὰ μαρσιποφόρα θηλαστικὰ κυριώτερα εἶνε οἱ καγκουρά, μονόδελφες καὶ δίδελφες. Τὰ ζῶα ταῦτα οὐδαμοῦ ἀλλάχου ἀπαντοῦν. Ἐκ τῶν ἄλλων θηλαστικῶν ἀφθονοῦν τὰ μονοτρημάτα, τῶν ὁποῶν μοναδικὸν γένος εἶνε ὁ ὀρνιθορύγχος καὶ μερικά ἄλλα τρωκτικά, τὰ ὁποῖα σπανιότερον ἀπαντοῦν εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους. Ἐκ τῶν χειροπτέρων ἀπαντᾷ τὸ γένος φυλλονυκτερίς, παραπλήσιος νυκτερίς μὲ τὸ εἶδος νυκτερίς τὸ φάσμα. Οἱ μύες δὲν παρουσιάζουν μεγάλας διαφορὰς ἀπὸ τοὺς μύες τῶν ἄλλων ἡπείρων τῆς γῆς. Ἀπὸ τοὺς κύνιδας, ἀπαντᾷ τὸ χαρακτηριστικὸν γένος κύων ὁ δίγγος, ὁ ὁποῖος ὅμως κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὡς ἐσημειώθη εἰς εἰδικὴν περὶ αὐτοῦ μελέτην, δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸν «Ἡλιον», μετεφέρθη ἐκεῖ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, ἄγνωστον ἀπὸ ποῖαν χώραν. Γενικῶς, ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἐλέγχθη, ἡ Αὐστραλία ὑπολείπεται εἰς τὰ ἀνώτερα θηλαστικά, ἐνῶ ἀντιθέτως εἰς αὐτὴν ἀφθονοῦν τὰ κατώτερα, ὅπως ὁ δασύουρος, ὁ ἀντεχίνος (εἶδος συγγενὲς ἐχίνου τοῦ εὐρωπαϊκοῦ), καθὼς καὶ πολλὰ ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἀπαντοῦν καὶ εἰς τὰς ἄλλας ἡπείρους τῆς γῆς. Τὰ πτηνὰ ἀπαντοῦν εἰς μεγάλην ποικιλίαν, ἐκ τῶν ὁποῶν ἄλλα εἶνε γνωστά καὶ εἰς ἄλλας ἡπείρους, ἄλλα ὅμως ἀποκλειστικῶς ἀπαντοῦν εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Αὐστραλικῆς πανίδος, ὅπως καὶ τὰ παραδείσια ἰθαγενῆ τῆς Νέας Γουινέας, ἀνήκουσαν εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην, αἱ λύραι, πτηνὰ διακρινόμενα διὰ τὸ ἰδιόρρυθμον καὶ θαυμαστὸν εἰς ἀποχρώσεις πτέρωμά των. Ἐκ μεγαλωσῶν πτηνῶν ἀπαντοῦν οἱ μεγάποδες καὶ οἱ πολυπόρυχοι, παραπλήσια πτηνὰ μὲ τὰς στρουθοκαμήλους. Ἐκ τῶν ἀναρριχτικῶν ἀφθονοῦν οἱ μελοψίττακοι (παπαγαλάκια), τὰ ὁποῖα ἀντιπροσωπεύονται ἀπὸ πολυπληθῆ εἶδη, πάντα διακρινόμενα διὰ τοὺς ἀποστρίλζοντας χρωματισμούς των. Τὰ περισσότερα εἶδη ἀντιπροσωπεύονται ἀπὸ πολλὰ εἶδη, ἐκ τῶν ὁποῶν τὸ ἰδιόρρυθμότερον εἶνε ἡ κούρα, ἡ ὁποία ἔχει πτέρωμα ἐν εἰδει τριχῶν καὶ μέγεθος χηνός. Ἀπὸ τὰ ἐρπετὰ ἀφθονοῦν τὰ κροκοδειλοεῖδη καὶ τέλος ἀπὸ τοὺς ἰχθεῖς τῶν γλυκῶν ὑδάτων πολυπληθῆ εἶνε τὰ εἶδη τῶν κυπρίνων, τὰ ὁποῖα διακρίνονται τόσοσιν διὰ τὴν ἰδιόρρυθμον μορφήν τοῦ σώματός των, ὅσον καὶ τὴν θαυμαστὴν ποικιλίαν τῶν χρωμάτων των.

Δ. Ν. ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

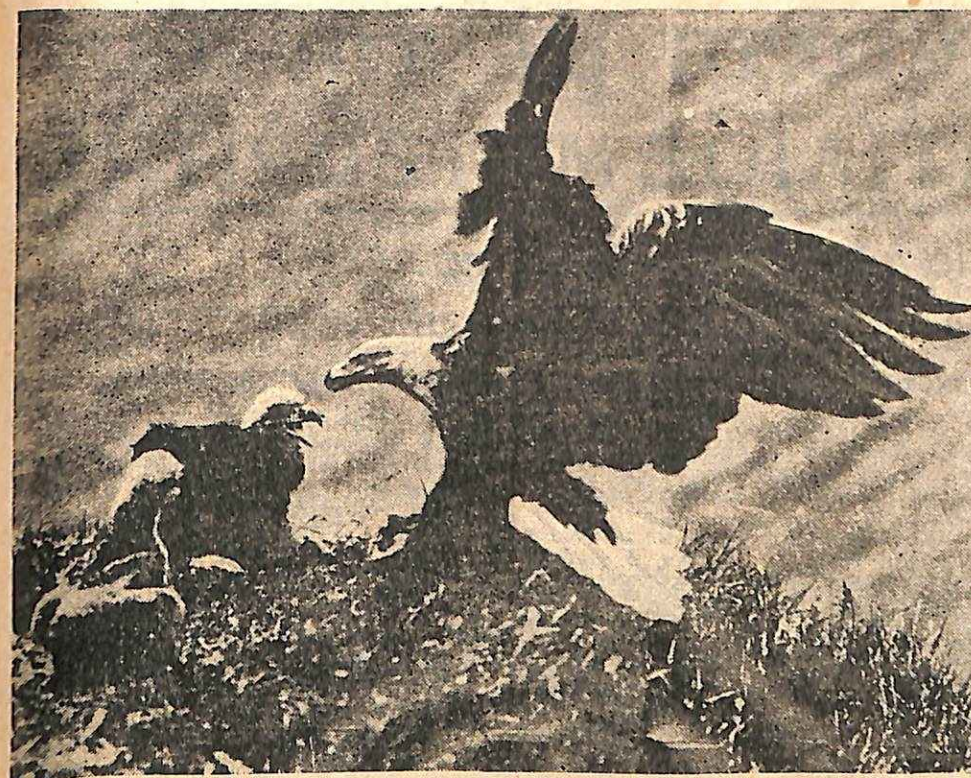
‘Αλιάετος ό λευκούρος ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ

‘Ο αλιάετος είνε ολιγώτερον άετός και περισσότερον ιέρας, πτηνόν διάμεσον μεταξύ των δύο άλλων, των οποίων έχει πολλές ιδιότητες, περισσότερον του δευτέρου παρά του πρώτου. Το μικρότερον είδος αλιάετου, ό λευκοκέφαλος, έχει μήκος 80. εκατοστών, τό δε μεγαλύτερον, ό λευκούρος, φθάνει έως 90 εκατοστά του μέτρου. Το τελευταίον τούτο είδος άπαντά και έν ‘Ακαρνανία, συχνότερα όμως εις την Βόρειον Ευρώπην και κυριαρχεί κυριολεκτικώς εις τά βουνά της ‘Ισλανδίας, εις τά παράλια και εις τό έσωτερικόν πλησίον ρεόντων ή στασίμων υδάτων. Κτίζει την φωλεάν του εις μέρη άποκρημνα, εκείθεν δε έξορμα διά νά θηρέηση υδρόβια πτηνά, μικρά άμφίδια, άκόμη όμως και λαγούς και άλλα ζώα. Αί φωτογραφίαι που δημοσιεύσμεν έλήφθησαν έν ‘Ισλανδία και είνε αι πρώται που δίδουν ιδεάν της ζωής αλιάετου του λευκούρου.

‘Ο αλιάετος είνε, όπως όλα σχεδόν τά άρπακτικά πτηνά, άριστος γονεύς. Έναλλάξ οι δύο γονείς έξέρχονται εις θήραν. Οι νεοσσοί ποτέ δέν μένουν άφρούρητοι. Άλλά και όταν μέλλη ό εις έξ αυτών νά έξέλθη διά τήν θήραν, πρίν πετάξη, στρέφει παντού τά βλέμματά του διά νά βεβαιωθί ότι δέν υπάρχει κίνδυνος. “Αν παρατηρήσῃ ποτε τό άνησυχητικόν, μένει εις τήν φωλεάν, διά ν’ αντιμετώπισουν από κοινού οι δύο γονείς τόν έχθρόν. Έάν βεβαιωθί ότι κανείς κίνδυνος δέν άπειλεί τόν σύντροφον και τά παιδιά του, έξέρχεται εις τήν θήραν. Πολλάκις τήν ήμέρα επαναλαμβάνεται αυτό. Οι νεοσσοί του αλιάετου είνε άδηφαγότατοι και χρειάζονται διαρκώς τροφήν νοπήν. Έν όσῳ διαρκεί ή θήρα, εκείνος εκ των γονέων ό όποιος μένει πλησίον των μικρών, έξέρχεται της φωλεάς και κάθεται επάνω εις πολύ γειτονικόν βράχον, από τόν όποιον έποπτεύει συνεχώς τά πέριξ. Εις τόν παραμικρόν κίνδυνον, ίρχίζει τούς κρωγμούς, διά νά ειδοποιήσῃ τόν σύντροφον, εάν δέν εύρίσκειται πολύ μακράν, νά επιστρέψῃ πάραντα.

Οί νεοσσοί δέχονται περιχαρείς τόν έπιστρέφοντα με θήραμα γονέα. Προκειμένου ν’ άρχίσῃ τό μοίρασμα, ό εις από τούς γονείς άρχίζει τόν τεμαχισμόν του θηράματος, ένῳ ό άλλος άπομακρύνει τούς νεοσσούς οι όποιοι θά τραφούν με τά τόν πρώτον, ό όποιος και μένει μόνος εις τήν φωλεάν. Έάν δέν έγίνετο αυτό, θά ήρχιζε καυγάς μεταξύ των μικρών, ό όποιος δέν θά έτελείωνε πρίν φονευθούν όλοι πλὴν ενός. Όταν άπομακρυνθούν τά άλλα από τά μικρά, άρχίζει τό έργον της διατροφής. Ένα - ένα κομματάκι από τό ράμφος του γονέως μεταβιβάζεται εις τό ράμφος του νεοσσοῦ, ό όποιος τό καταπίνει αυτοστιγμεί. Και κάθε φοράν άφήνει φωνάς εύχαριστήσεως, αλλά και άνυπομονησίας διά τό άλλο κομμάτι. Όταν ό πρώτος από τούς νεοσσούς πάρῃ όσον μέρος από τό θήραμα του άναλογεί, οδηγείται νά συντροφεύσῃ τούς άλλους, από τούς όποιους ένας μεταφέρεται εις τήν φωλεάν, διά νά τραφή και αυτός με τήν σειράν του. Έπειτα έρχεται ή σειρά του τρίτου και του τετάρτου. Συνήθως οι οι αλιάετοι δέν κλωσσοῦν περισσότερα από τέσσαρα αυγά κάθε φοράν. Ένίοτε μάλιστα κλωσσοῦν δύο μόνον. Όταν τραφούν όλοι οι νεοσσοί, ό έτερος των γονέων πετά διά νά φέρῃ νέαν τροφήν, διότι τά μικρά πρέπει νά τρώγουν από τήν στιγμήν που θά έξυπνήσουν, έως ή συβραδυάση. Και επαναλαμβάνεται ή αὐτή λειτουργία.

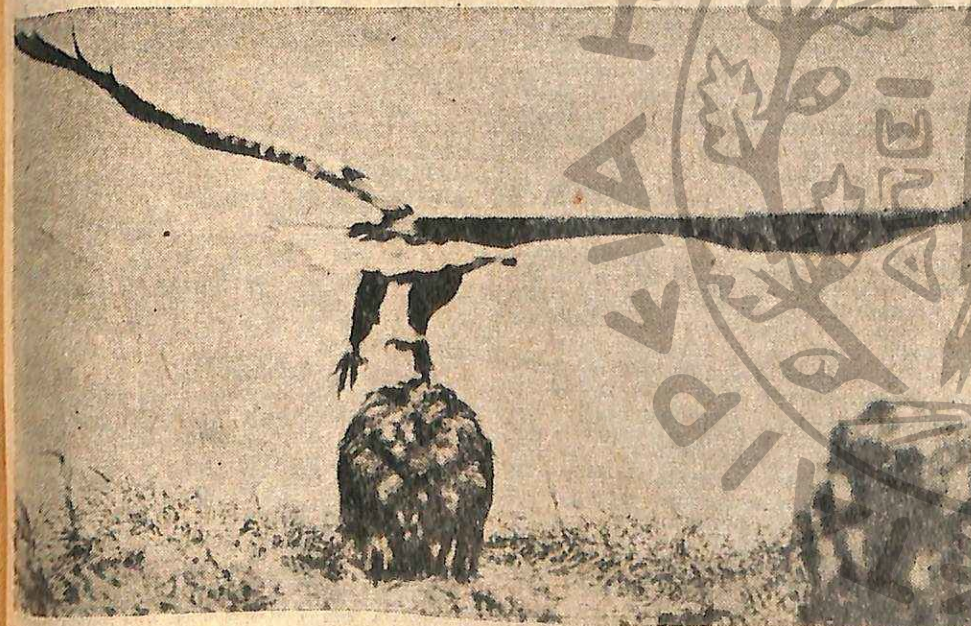

Μία άλλη φωτογραφία, ληφθεῖσα κατά τήν στιγμήν της άναχωρήσεως. ‘Ο αλιάετος έχει άνοικτάς τās πτέρυγας του και φαίνεται νά περιμένῃ τό σύνθημα, κρωγμόν καθησυχαστικόν από τό έτερόν του ήμισυ, τό όποιον έξήλθε της φωλεάς διά νά κατοπτεύσῃ τά πέριξ. Οι νεοσσοί άνυπομονοῦν νά ίδουν τόν γονέα των νά πετάξη. ‘Η βουλιμία των είνε άφαντάστως μεγάλη. Ένόσω τόν βλέπουν κοντά των, αφήνουν μικράς φωνάς, ως διά νά τόν προτρέψουν νά φύγῃ επί τέλους και νά φέρῃ γρήγορα τροφήν. ‘Η ζωή αὐτῆ των αλιάετων έξακολουθεῖ επί μήνας, όσον και ή διατήρησις των μικρών έντός της φωλεάς. Καθ’ όλον τούτο τό διάστημα, οι γονείς είνε κυριολεκτικώς δοῦλοι των μικρών. Μόλις προφθάνουν νά φάγουν αὐτοί οι ίδιοι, οι όποιοι είνε επίσης άδηφάγοι. Καί, εάν τό θήραμα σπανίσῃ οι έχοντες νεοσσούς αλιάετοι περνοῦν ήμέρας πείνης.

‘Ο γονεύς ό όποιος θά μείνῃ πλησίον της φωλεάς δέν πρέπει νά επιβλέπῃ από του βράχου του μόνον τά πέριξ, μήπως τανή έχθρός. Πρέπει συγχρόνως νά επιβλέπῃ τήν φωλεάν, μήπως συμπλακοῦν οι νεοσσοί. Διότι συμπλοκαί είνε συχναί, συχνόταται. ‘Ο εις προσπαθεῖ νά φονεύσῃ τόν άλλον, διά νά μείνῃ μόνος άπαίτητης τροφής μέσα εις τήν φωλεάν. Αί επιθέσεις γίνονται με τά ράμφη και με τούς δυνχας. ‘Ο ισχυρότερος ρίπτει τόν μάλλον αδύνατον και καταφέρει κατ’ αὐτόν κτυπήματα, έως ότου τόν πληγώσῃ. Έπειτα άρχίζει νά τραβᾷ τās σάρκας του. Έάν ό γονεύς δέν προφθάσῃ νά χωρίσῃ τούς διαμαχομένους, ό εις αυτών θά εύρῃ βέβαιον θάνατον. Οι νεοσσοί των αλιάετων θεωροῦνται ως τά μαχητικώτερα των πτηνών.

‘Η έναντι εικὼν δεικνύει αλιάετον, έτοιμαζόμενον νά πετάξη. Συνήθως τά πτηνά ταῦτα, ᾗμα έξέλθουν της φωλεάς των, καθήνται διά μίαν στιγμήν εις ένα βράχον και άφού έποπτεύσουν άλλην μίαν τά πέριξ, εκκινοῦν διά τήν θήραν. Εις τήν εικὼνα φαίνεται καλῶς ή άναλογία των πτερύγων προς τό σώμα και διακρίνεται εύκρινῶς ή ριπιδειδής οὐρά, εκ του χρώματος της όποιας έδόθη ή όνομασία εις τό είδος τούτο του αλιάετου.

'Εάν συνηντᾶτο με τὴν Γῆν ΕΝΑΣ ΓΙΓΑΝΤΙΑΙΟΣ ΜΕΤΕΩΡΙΤΗΣ

Μία προφητεία τῶν ἀστρονόμων πού ἐνδου-
μίζει ζοφεράς σελίδας τῆς 'Αποκαλύψεως

Τοῦ κ. ΠΙΕΡ ΡΟΥΣΣΩ, καθηγητοῦ τῆς 'Αστρονομίας εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Νάντης

Β'.

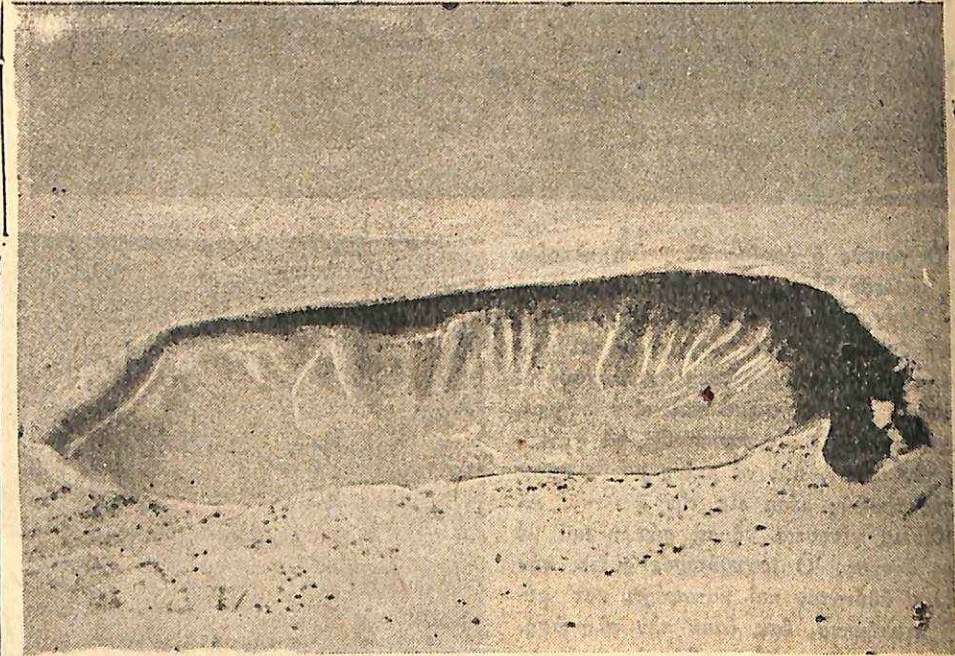
Οἱ γιγαντιαῖοι μετεωρίται

Τί θὰ συνέβαινε εἰς τὴν Γῆν, ἐάν ἓνα μετεωρίτης γιγαντιαῖος διαστάσεων προσέκρουεν ἐπ' αὐτῆς; Εἰς τὸ ἐρώτημα αὐτό, θὰ ἀπαντήσωμεν ἀφ' οὗ ἐκθέσωμεν προηγουμένως τὰ συμπεράσματα τῶν εἰδικῶν, οἱ ὅποιοι ἐμελέτησαν τὰ ἐπακόλουθα τῆς πτώσεως τοῦ μεγάλου μετεωρίτου τῆς Σιδηρίας. Τὴν 30ὴν Ἰουνίου 1908, εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ Κρανογιάρσκ ἠκούσθησαν τρομακτικοὶ κρότοι, ταυτοχρόνως δὲ «μία πυρίνη γλώσσα ἦνυσε τὸν οὐρανὸν μετὰ τὴν γῆν» ἐν μέσῳ συριγμάτων καὶ σεισμικῶν δονήσεων, πού ὑπενθύνιζαν τὰς ζοφερώτερας σελίδας τῆς 'Αποκαλύψεως. Ἡ λάμψις τῆς ἐκρήξεως ἐφάσσε, γράφει ὁ ἀστρονόμος 'Αστάποβιτς, μέχρι τῆς Βανοβάρα, εἰς ἀπόστασιν 65 χιλιομέτρων, καὶ μία βροχὴ πυριφλεγῶν θραυσμάτων, ἔπεσε ἐπὶ τῶν γειτονικῶν χωρίων. Ὁ Κούλικ, ὁ ὁποῖος ἐμελέτησε τὸ σημεῖον τῆς πτώσεως κατὰ τὸ 1927, ἀφηγεῖται ὅτι ἡ ἀτμοσφαιρική διαταραχὴ ὑπῆρξε τὸσον διαίαι, ὥστε εἰς τὸ Κιρένσκ κατέρρευσαν στέγαι καὶ εἰς τὸ Κάνσκ, τὸ ὁποῖον ἀπέχει περὶ τὰ 600 χιλιομέτρα, ἄνθρωποι ἀνετράπησαν ἢ ἐξεσφενδονίσθησαν εἰς τὸν ποταμὸν καὶ ὅτι ἀκόμη εἰς ἀπόστασιν 700 χιλιομέτρων ἀπὸ τῆς πτώσεως, οὐδὲ καὶ αὐτοὶ οἱ ἵπποι ἠδυνήθησαν νὰ κρατηθῶν ὄρθοι! Τὰ ἠχητικά κύματα ἐταξίδευσαν ἐπὶ 30—35 λεπτὰ, τὰ δὲ ὑποηχητικά κύματα (δηλαδὴ ἐκεῖνα τὰ ὅποια δὲν ἔχει τὴν ἱκανότητα νὰ συλλαμβάνῃ τὸ ἀνθρώπινον οὖς) ἐστράφησαν περὶ τῆς γῆνης σφαίρας, καταγράφοντα ἀπὸ τοὺς βαρογράφους τῆς Μπατάβια τῆς Οὐάσιγκτων καὶ τοῦ Πότνταμ καὶ δὲν ἐξέσταν παρὰ μετὰ 30 ὥρας—ἀφ' οὗ ἔκαμαν δύο φορές τὸν γύρον τῆς γῆς. Ἀκόμη καὶ αὐτὰ τὰ βαλυστικά κύματα ἐλήφθησαν ἀπὸ τοὺς ἀγγλικούς μικροβαρογράφους τοῦ Νοτίου Κένσιγκτων. Ταυτοχρόνως μί-

καὶ ἄνευ φλοιοῦ, φέρουν ἴχνη ἀπανθρακώσεως, κείνται δὲ εἰς διάταξιν ἀκολουθοῦσαν τὰς ἀκτῖνας τοῦ κύκλου, ἔχοντα τὰς κορυφὰς τῶν πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τοῦ κύκλου.

Διὰ τὸν ὄγκον τοῦ μετεωρίτου, αἱ γῶναι μίστανται. Κατὰ τὸν Κούλικ, ὁ γιγαντι-

μῖαν πλουτοφόρον ἐκμετάλλευσιν τῶν ἀερολίθων, δύναται νὰ στρέψουν τὴν προσοχὴν τῶν πρὸς τὸν Μετεωριτικὸν Κρατῆρα τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ Μετεωριτικὸς Κρατῆρ εἶνε μία γιγαντιαία κοιλότης βάθους 200 καὶ πλάτους 1.500 μέτρων, σχηματισθεῖσα ἐκ τῆς πτώσεως ἑνὸς μετεωρίτου εἰς

Ο «ΜΕΤΕΩΡΙΤΙΚΟΣ ΚΡΑΤΗΡ» Εἰς τὴν ΑΡΙΖΟΝΑ (ΗΝ. ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ)
Ὁ κρατῆρ οὗτος, βάθους 200 μέτρων καὶ πλάτους 1.500 μ., ἐσχηματίσθη ἀπὸ τὴν πτώσιν ἑνὸς τεραστίου μετεωρίτου.

αῖος αὐτὸς ἀερόλιθος πρὸ τῆς συναντήσεώς του μετὰ τὴν ἀτμοσφαῖραν, θὰ ἔπρεπε νὰ ἦν βάρος πολλῶν χιλιάδων τόνων. Ὁ 'Αστάποβιτς ὑπολογίζει τὸ βάρος του εἰς 200 μόνον τόνους. Πάντως ὁ μετεωρίτης αὐτὸς ἦτο ἐκ σιδήρου, διότι οἱ κάτοικοι τῆς περιφέρειας συνέλεξαν μετὰ τὴν πτώσιν του, τεμάχια καθαροῦ, στίλβοντος σιδήρου. Ἡ βολὴς διέγραφε τροχίαν λίαν ἐπιμήκη, ἴσως παραβολικὴν—πολλοὶ μάλιστα λέγουσιν ὑπερβολικὴν—ἐλάχιστα κεκλιμένην εἰς τὴν ἐκλειπτικὴν τῆς. Εἶχεν ἤδη διαβῆ τὸν περιήλιον καὶ ἐλάμβανε κατευθυνσιν πέραν τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος ὅταν προσέκρουεν εἰς τὴν γῆν. (Ἰδε σ. 6 προηγουμένου ἀρθροῦ). Ἐάν προηγεῖτο κατὰ 4ῶ 47 λ τῆς πορείας τῆς θὰ προσεγγεῖτο εἰς τὸ Λένινγκράδ! Ἀς σημειωθῇ ὅτι ἡ ταχύτης τῆς ἐν σχέσει μετὰ τὴν ὑδροσφαιρὴν ἦτο 40 χιλιομέτρων κατὰ δευτερόλεπτον!

Καὶ τί ἀπέγινε ἡ κολοσσιαία αὐτὴ βολή; Θὰ ἐρωτήσετε. Εἶνε πιθανόν, ὅπως φρονεῖ ὁ Κούλικ, ὅτι ἐξερράγη προηγουμένως εἰς τὸν ἀέρα, καὶ ὅτι τὰ μῆματά τῆς διελύθησαν ἐνῶ προσήγγιζαν εἰς τὴν Γῆν, οὗ καὶ κατετεμαχίσθησαν ἐκ νέου εἰς πρὸς ἑξάκω. Τοῦτο ἀποκλείει κάθε ἐλπίδα ἐκμετάλλεως τοῦ μεταλλοφόρου κοιτάσματος, «μολοντί δὲν εἶνε ἀπίθανον, προσεγγεῖ τὸ Κούλικ, νὰ εὑρεθῶν νικελιφόροι ὄγκοι 1 ἢ 2 τόνων, εἰς βάθος 25 μέτρων».

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, οἱ ἐλπίζοντες εἰς

τὴν ἀχανὴ ἔρημον κοιλάδα τῆς 'Αριζόνας ἑνὸς παλαιῶς θρύλου τῶν Ἰθαγενῶν Ναδαγίδος, ἀποδίδει τὴν πτώσιν τῆς βολίδος αὐτῆς, εἰς ἓνα πανίσχυρον θεόν, περιβεβλημένον μετὰ φλόγας καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ πύρρην ἀναπνοὴν κατέκαυσε ὅλην τὴν γῆν βλάστησιν. Ἀνευρίσκονται ἀκόμη, μετὰ παρέλευσιν τῶν αἰώνων, ἴχνη τοῦ καταπληκτικοῦ συμβάντος: τεμάχια μετάλλων, διασκορπισμένα κατὰ μυριάδας εἰς ἀκτῖνα 6 χλμ καὶ ἐκ τῶν ὁποίων τὸ βαρύτερον ζυγίζει 3 τόνους, δράχους συντριβέντας καὶ ἐκτραγάντας, σώματα λιθώδους συστάσεως, μεταμορφωθέντα εἰς πυριτικὴν ὕλην, διὰ τῆς μεταβολῆς τῆς κινητικῆς ἐνεργείας εἰς θερμότητα. Δεδομένου ὅτι τὰ ἐκ μετάλλου συντρίμματα, περιείχον 92 % σιδηρον, 6 % νικελ, ὀλίγον ἀνθρακὰ καὶ μικροὺς ἀδάμαντας, ἐσκέφθησαν νὰ ἐκμεταλλεύθωσιν τὸν μετεωρίτην, μάζαν ἐκ σιδήρου, ἡ ὁποία θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποφέρῃ σημαντικὰ κέρδη.

Ἡ ἐταιρεία ἡ ὁποία ἰδρύθη τὸ 1920, μετὰ κεφάλαια 850 ἑκατομμυρίων δολларίων, —ἐχον προπολεμικῶς προηγηθῇ παρόμοιαι ἀπόπειραι ἀποτυχούσαι—ὑπελόγισε τὸ βάρος τοῦ μετεωρίτου εἰς 10 δισεκατομμύρια τόνους, δηλαδὴ εἰς 9 δισεκατομμύρια τόνων σιδήρου. (Ὁ Καναδὸς ἀστρονόμος Φαίρχιλντ, μετριοφρονέστερος, ὑπολογίζει σήμερον τὸν ὄγκον αὐτὸν εἰς 10 ἑκατομμύρια τόνους καὶ τὴν διάμετρον τῆς ἀρχικῆς βολίδος εἰς 120 μέτρα). Ἡ πρῶτη φροντίς τῆς συστάσεως ἐταιρείας ἦτο

φυσικὰ νὰ ἐξεύρῃ τὴν ἀκριβὴ θέσιν τῆς βολίδος. Ἐγίναν διατρήσεις εἰς βάθος 400 μέτρων ἐντὸς τοῦ κρατῆρος, ἀλλὰ δὲν ἐγνώσθη ἂν ἐν τέλει ἡ βολὴ ἀνευρέθη. Πολλοὶ ἰσχυρίσθησαν ὅτι τελικῶς καθώρισθη ἡ θέσις τῆς βολίδος, ἄλλοι πάλιν διατείνονται ὅτι ὁ μετεωρίτης δὲν ἀπέτελε μίαν μεταλλικὴν μάζαν, ἀλλὰ ἓνα πετρώδη ὄγκον μετὰ φέλλας ἐκ σιδήρου: κατ' ἀσυνέπειαν δὲν εἶνε περιέργον τὸ ὅτι τὸ πετρώδες τμήμα ἐκτοτε ἐξηφανίσθη καὶ ἀπέμεινεν μόνον ὁ σίδηρος.

Ἐάν ἓνας γιγαντιαῖος μετεωρίτης συνηντᾶτο μετὰ τὴν Γῆν...

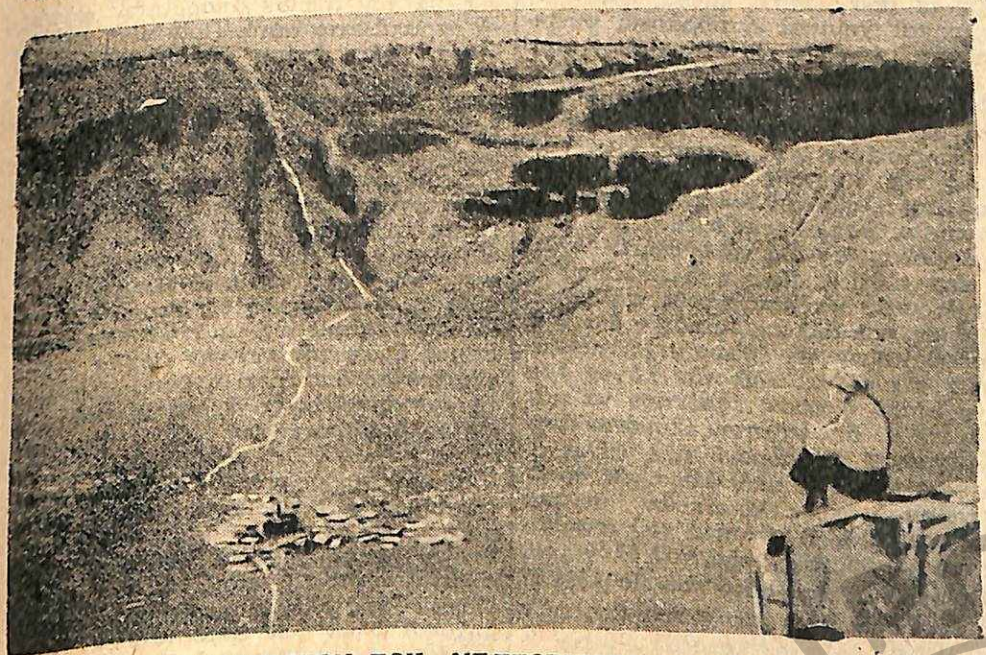
Οὕτω ἡ Γῆ ἐδέχθη, εἰς διάστημα ὀλίγων χιλιετηρίδων, δύο τοῦλάχιστον γιγαντιαίους μετεωρίτας. Τὸν μετεωρίτην τοῦ Κρατῆρος καὶ τὸν ἕτερον τῆς Σιδηρίας. Δυνάμεθα ἤδη νὰ διερωτηθῶμεν, ποῖαν ἐπίδρασιν αἱ προσκρούσεις αὗται ἀσκούσιν ἐπὶ τῆς γῆνης σφαίρας.

Δέον νὰ παρατηρήσωμεν ἐν πρώτοις, ὅτι ἐάν ἡ γεωκεντρικὴ ταχύτης τῶν οὐρανίων αὐτῶν δλημάτων εἶνε τεραστία—δύνηται νὰ φθάσῃ 72 χλμ. κατὰ δευτερόλε-

Πρέπει ἐν τούτοις νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ ἀπομένουσα ἐνέργεια δὲν ἐκμηδενίζεται ὁλοσχερῶς «εἰς τὸ σημεῖον τῆς πτώσεως» ἀφ' οὗ ἡ βολὴ διαθετὴ ὠρισμένην ἐλαστικότητα, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀνταναντᾷ τὴν ἐνέργειαν ὑπὸ μορφῇ σεισμικῶν κυμάτων.

Ποῖαν ἐπίδρασιν ἀσκεῖ ἐπὶ τῆς κινήσεως τῆς Γῆς, ἡ συνάντησις τῆς μετὰ ἓνα μετεωρίτην; Ἐάν ἡ γῆνινη σφαῖρα κτυπηθῇ κανονικῶς, ἡ μηχανικὴ ἀποδεικνύει ὅτι ἡ πρόσκρουσις δὲν ἔχει καμμίαν ἐπίδρασιν, ἀκόμη καὶ ἂν ὑποθέσῃ τις ὅτι ἡ μάζα τῆς βολίδος εἶνε 1 ἑκατομ. τόν. καὶ ἡ γεωκεντρικὴ ταχύτης τῆς 40 χλμ. κατὰ δ. Τὸ γεγονός δὲν πρέπει ἀσφαλῶς νὰ μᾶς ἐκπλήξῃ, ἂν ἐνθυμηθῶμεν ὅτι εἰς μετεωρίτης 1 ἑκατ. τόνων, εἶνε διὰ τὴν Γῆν, ὅτι καὶ ἐν μόνον κόνεως τοῦ 1 χιλιστογράμμου διὰ μίαν μάζαν ἰσοδυναμοῦσαν πρὸς 78 ὑπερκεάνας ὡς ἡ «Νορμανδία»!

Ἐάν ἡ πρόσκρουσις ἐγένετο πλαγίως καὶ ἐξ ἐπαφῆς, καὶ ἐάν τὸ οὐράνιον δῆγμα εἶχε ἐπαρκὴ ὄγκον (δηλαδὴ μερικὰ ἑκατομμύρια δισεκατομμυρίων τόνων) τότε θὰ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ ὄχι μόνον μίαν σοδαράν ἐπιτάχυνσιν ἢ ἐπιβράδυνσιν τῆς

ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ ΤΟΥ «ΜΕΤΕΩΡΙΤΙΚΟΥ ΚΡΑΤΗΡΟΣ»

Μίαν ἰδέαν τῶν διαστάσεων τοῦ κρατῆρος παρέχουν αἱ εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ ἀνεγερθεῖσαι οἰκοδομαί, ὑπὸ τῆς 'Εταιρείας, ἥτις ἀνέλαβε τὴν ἀνέυρεσιν καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τοῦ μετεωρίτου.

πτον—τὸ μεγαλύτερόν τῆς μέρος χάνεται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, λόγω τῆς ἀντιστάσεως. Οὕτω ἐξηγεῖται τὸ γεγονός ὅτι αἱ βολίδες πύπτουσαι ἐμφανίζονται εἰς μέτρια βάθη ἐντὸς τοῦ ἐδάφους. Εἰς τὸ κλασσικὸν βᾶθος ἐντὸς τοῦ περὶ μετεωριτῶν (1925) σύγγραμμά τοῦ περὶ μετεωριτῶν (1925) ἀμερικανὸς Κ. Π. Ὀλνιερ, παραθέτει τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου μετεωρίτου τῶν 36½ τόνων ὅστις ἔπεσεν εἰς τὸ Καίιπ Γιόρκ καὶ ὁ ὁποῖος ἀνευρέθη ἐπὶ στρώματος χαλίκων, κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ἐμφανισμένος εἰς τὸ ἐδαφος. Ὁ Νίνινγκερ ἐξ ἀλλήλων ὑπελόγισεν ὅτι ἓνας μετεωρίτης 23 χιλιογράμμου βυθίζεται, κατὰ μέσον ὄρον κατὰ 51 ἑκατοστόμετρα, τὸν 63 χλμ. εἰς 107 ἑκ., τὸν 104 χλμ. εἰς 120 ἑκ. καὶ τὸν 182 χλμ. εἰς 305 ἑκ.

Ἀλλὰ, πρόκειται περὶ βολίδων μετρίου μεγέθους, ἡμεῖς δὲ ἐνδιαφερόμεθα ἐν προκειμένῳ δι' ἐκείνους πού θὰ εἶχον βάρος τοῦ 1 ἑκατομμυρίου τόνων. Ἀς σημειώσωμεν πάντως ὅτι εἰς μετεωρίτης ὡς τὸ περὶ τῆς Καίιπ Γιόρκ, ἀναπτύσσει, κατὰ τὴν πτώσιν τοῦ ἐνεργούντα 35.000 δισεκατομμυρίων χιλιογράμμων.

Φυσικῶς τῷ λόγῳ, εἶνε δύσκολον νὰ ἀναλυσωμεν πῶς κατανέμεται ἡ κολοσσιαία αὕτη ἐνέργεια. Ἡ πρόσκρουσις μετὰ τὴν ἀτμόσφαιραν, ἀπορροφᾷ μὲγα μέρος τῆς ἐνεργείας ταύτης, ἡ δὲ βολὴ τείνει πρὸς ἐν ἀνάτατον ὄριον ταχύτητος, τοῦ ὁποῖου εἶνε δυσχερέστατος ὁ καθορισμὸς προκειμένου περὶ ὄγκου ἑνὸς ἑκατομμυρίου τόνων.

γῆνης περιστροφῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ διαταρᾷ τὴν θέσιν τοῦ ἀξονος τῶν πόλων. Τί θὰ συνέβαινε τότε;

Ἡ μηχανικὴ μᾶς διδάσκει ὅτι ἐάν ἐν οἰονδήποτε σῶμα στρέφεται περὶ ἑνὸς οἰουδήποτε ἀξονος, ὁ ἀξὼν οὗτος δὲν εἶνε σταθερὸς. Μετὰ ἄλλους λόγους, εἰς κάθε στιγμήν, τὸ σῶμα στρέφεται περὶ ἑνὸς διαφορετικοῦ ἀξονος, τοῦ «στιγμιαίου ἀξονος περιστροφῆς». Διὰ νὰ στρέφεται τὸ σῶμα περὶ τοῦ ἰδίου πάντοτε ἀξονος, διὰ νὰ εἶνε ὁ ἀξὼν οὗτος ἀμεταβλητός, πρέπει νὰ ἀνήκει εἰς ἓνα ἀπὸ τοὺς τρεῖς προνομιούχους ἀξόνους καθεύτους μετὰ τῶν διερρομένων διὰ τοῦ κέντρου βαρύτητος καὶ ὀνομαζομένων «σταθεροῦς ἀξόνος περιστροφῆς». Τὸ σῶμα τότε στρέφεται περὶ ἑαυτοῦ διὰ μίας ἐνιαίας καὶ μονίμου κινήσεως.

Ἀς ὑποθέσωμεν λοιπὸν ὅτι ὁ ἀξὼν περιστροφῆς τῆς Γῆς εἶνε ἓνας σταθερὸς ἀξὼν περιστροφῆς καὶ ὅτι μία γιγαντιαία βολὴς ἐπιπίπτει κατ' αὐτῆς πλησίον τοῦ Πόλου. Ἡ διαίαι πρόσκρουσις θὰ προκαλέσῃ μετατόπισιν τοῦ ἀξονος, ὁ ὁποῖος ἀπὸ μόνονος θὰ καταστῇ στιγμιαίος. Μετὰ συντελείας τῶν αἰώνων, οἱ πόλοι θὰ μετατοπίζωνται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς. Τὰς συνετελείας αὐτῆς τῆς μετατοπίσεως δὲν εἶνε δύσκολον νὰ μαυτεύσωμεν.

Ἐάν λ. χ. διὰ τῆς πρόσκρουσεως μετα-

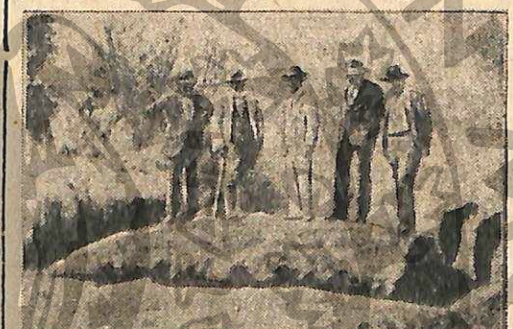
τοπισθῇ ὁ ἀξὼν κατὰ 40°, εἰς τρόπον ὥστε ὁ ὀρειὸς πόλος νὰ μεταφερθῇ εἰς τὴν ὀρειὸν Γαλλίαν, ἡ περιοχή αὕτη, λόγω τῆς ἀποτόμου ἀκινήτοις ἡσέως τῆς θὰ κατακλυσθῇ ἀπὸ τὰ ὕδατα τῆς Μάγνης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, μετὰ ταχύτητα 300 μέτρων κατὰ δ. Ταυτοχρόνως ἡ τεραστία ὕδατινος ζώνη ἥτις συγκρατεῖται περὶ τοῦ ἰσημερινοῦ λόγω τῆς κεντροφύγος δυνάμεως θὰ καταπέσῃ ἀνασχηματιζομένη εἰς τὸ μεσημβρινὸν ἡμισφαίριον, καλύπτουσα τὰς πεδιάδας τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, τῆς Νοτίου Ἀφρικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας, καθὼς καὶ ὀλόκληρον τὴν Ὀκεανίαν, καθ' ἣν στιγμήν τὰ ὕδατα θὰ ἐγκαταλείπουν τὰς ἀκτὰς τῆς δυτικῆς καὶ βορείου Εὐρώπης αἱ δὲ περὶ χῶραι θὰ καθίστανται ἀκατοίκητοι ὑψούμεναι εἰς χιλιόμετρα ὑπεράνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης.

Ἀλλὰ, θὰ διερωτηθῇ ὁ ἀναγνώστης, μήπως ἔραγε ὁ τρομακτικὸς αὐτὸς κατακλυσμὸς συνέβη ἤδη κατὰ τὴν γεωλογικὴν περιόδον;

Δυνάμεθα νὰ δεδαιωθῶμεν περὶ τοῦτου: Μία τιοαυτὴ σύγκρουσις, ἐάν ποτὲ ἐγένετο, θὰ μετετόπιζε τὸν ἀξὼνα τῆς γῆνης σφαίρας καὶ θὰ τὸν καθίστα ἀξὼνα στιγμιαίου. Ἐάν ἡ Γῆ στρέφετο σήμερον περὶ ἑνὸς στιγμιαίου ἀξονος, τὰ γεωγραφικὰ πλάτη θὰ πρέπει νὰ ποικίλουν, ἀφ' οὗ ὁ πόλος ἀλλάξει διαρκῶς θέσιν. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἐξητάσθη ἤδη ὑπὸ τῶν εἰδικῶν, οἱ ὅποιοι κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι τὰ γεωγραφικὰ πλάτη ποικίλουν πράγματι, ἀλλ' ἡ μετατοπίσις τοῦ πόλου δὲν ὑπερβαίνει τὰ 15 μέτρα ἐτησίως.

Διευτυπῶντες ἔξ ἄλλου ἡ ἀντίρρσις ὅτι ἡ θεωρία περὶ τῶν ἀξόνων περιστροφῆς ἀφορᾷ σώματα καθ' ὀλοκληρίαν στρογγύλα, πράγμα πού δὲν συμβαίνει μετὰ τὴν γῆνιν σφαῖραν.

Ἡ ἀντίρρσις ὁμῶς αὕτη δὲν εἶνε βάσιμος ἀφ' ἧς στιγμῆς αἱ ἐργασίαι τοῦ Ντωβιλλιὲ κατέδειξαν ἀκριβῶς ὅτι ἡ γῆνινη σφαῖρα εἶνε μία στρογγύλη σφαῖρα ἐκ σιδήρου περιβαλλομένη ὑπὸ πυριτικῶν σκουριῶν καὶ ἑνὸς λεπτοῦ γλοιώδους ἀνομοιογενὸς στρώματος. Ἀκριβῶς δὲ, κατὰ τὸν Στόυκο, αἱ δονήσεις τοῦ ἐν λόγω στρώματος προκαλοῦν τὰς μετατοπίσεις τοῦ πό-

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΕΩΡΙΤΟΥ (ΒΑΡΟΥΣ 234 ΧΙΛΙΟΓΡΑΜΜΩΝ) ΟΣΤΙΣ ΕΠΕΣΕ ΤΟ 1866 Εἰς τὴν ΟΥΤΓΑΡΙΑΝ

λου, εἰς τρόπον ὥστε δύναται τις νὰ ἰσχυρίσθῃ μετὰ δεδαιωμένη ὅτι ὁ πλανήτης μᾶς στρέφεται περὶ ἑνὸς μονίμου ἀξονος, καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν προσέκρουσε ποτὲ εἰς κανὲν γιγαντιαῖον ἀστεροειδῆ.

Δύναται ὁμῶς νὰ προσκρούσῃ ἀπὸ τῆς μᾶς ἡμέρας εἰς τὴν ἀλλήν, καίτοι αἱ πιθανότητες μίας τοιαύτης καταστροφῆς εἶνε τὸσον ἐλάχισται—1 εἰς διάστημα 1 ἑκατομμυρίου ἐτῶν—ὥστε δύναμεθα νὰ εἰμεθα ἡσυχοὶ καὶ δεδαιῶνται ὅτι ἡ προφητεία πού διατυπώνουν οἱ ἀστρονόμοι ἔχει μόνον διδακτικὴν καὶ θεωρητικὴν ἀξίαν.

ΠΩΣ ΚΑΙ ΠΟΘΕΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΝΤΑΙ αί βλαβεραὶ οὐσίαι τῶν ὁργανισμῶν

Μᾶς εἶνε ἤδη γνωστὸν ἐκ προηγουμένων κεφαλαίων, ὅτι βασικὴ καὶ θεμελιώδης προϋπόθεσις τῆς διατηρήσεως ἐν τῇ ζωῇ παντὸς ζῶντος ὁργανισμοῦ, εἴτε εἰς τὸ φυτικὸν εἴτε εἰς τὸ ζωικὸν θασίλειον ἀνήκει οὗτος, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ προϋπόθεσις τῆς ἀναπτύξεως καὶ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῶν ζῶντων πλασμάτων, εἶνε ἡ ἀνταλλαγὴ τῆς ὕλης. Τὸ νὰ προσλαμβάνῃ δηλαδὴ τὸ ζῶνταν πλάσμα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸν περιβάλλον τὰς ἀπαραίτητους πρὸς συντήρησιν καὶ ἀνάπτυξιν του οὐσίας καὶ τὸ νὰ ἀπορρίπτῃ κάθε τὴν περιττὴν. Ἡ ἀνταλλαγὴ αὕτη συντελεῖται χάρις εἰς ἕνα πολλαπλὸν καὶ περίπλοκον μηχανισμόν. Καὶ τὰ μὲν περὶ τῆς προσλήψεως, τῆς ἀφομοιώσεως καὶ τῆς ἐναποθήκευσεως τῶν ἀπαραίτητων πρὸς τὴν ζωὴν οὐσιῶν εἰδομεν προηγουμένως, ἀφήσαντες ἀπὸ σκοποῦ εἰς μεταγενεστέραν μελέτην τὸ εἰδικὸν σημεῖον τὸ ὁποῖον σχετίζεται μὲ τὴν ἀνταλλαγὴν αὐτήν, ὅσον ἀφορᾷ τὸν ἀέρα καὶ τὰ ἕλεια.

Τώρα πρόκειται νὰ γνωρίσωμεν διὰ ποίων τρόπων ἀπορρίπτῃ ὁ ὁργανισμὸς πᾶν ὅ,τι δὲν τοῦ εἶνε ἀπαραίτητον καὶ χρήσιμον, θὰ ἀπέδεικνεν δὲ ὅλα θερὸν, ἔαν παρέμενεν ἐντὸς τοῦ ὁργανισμοῦ.

Ἐπιφυλασσόμενοι νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς ἐνδιαφερόντας λεπτομερείας, δύο τινὰ γενικὰ καὶ θεμελιώδη ἔχομεν νὰ εἰξώμεν πρὸς στιγμήν. Δηλαδὴ: Πόθεν καὶ πῶς ζῶν ὁργανισμὸς εὐρίσκει ἐντὸς ἑαυτοῦ θλασθεράς καὶ περιττάς οὐσίας. Καὶ ἔαν μὲν μίαν καὶ μόνην φορὰν εὐρέθησαν αὐτὸς αὐτὰς αἰτὰς εἰς τὸν ὁργανισμόν, διατὶ ἀπαξ διὰ παντὸς δὲν ἔχει γίνῃ ἡ ἀποκαθαρσις — ὡς εἴπομεν — καὶ διατὶ χρειάζονται τὸ σὸν περίπλοκα συστήματα;

Ἡ γενικὴ ἀπάντησις εἰς τοῦτο εἶνε ἡ ἐξῆς: Αἱ περιτταὶ καὶ θλασθεραὶ οὐσίαι δὲν εὐρίσκονται τυχαίως καὶ μοιραίας ἐντὸς τοῦ ὁργανισμοῦ. Εἴτε τὰς εἰσάγει εἰς τὸν ὁργανισμόν του τὸ ζῶνταν πλάσμα, εἴτε δημιουργοῦνται αὐτὰ ἐντὸς τοῦ ὁργανισμοῦ. Ἡ εἰσαγωγὴ τῶν εἶνε ἄλλοτε μὲν ἀναπότρεπτος, ἄλλοτε δὲ ἀπαραίτητος. Ἀναπότρεπτος λόγῳ χάριν, καθίσταται ἡ εἰσαγωγὴ περιττῶν οὐσιῶν εἰς τὸν ὁργανισμόν μας, κατὰ τὴν λήψιν τῶν τροφῶν. Ὡς γνωστὸν, δὲν μᾶς εἶνε δυνατόν νὰ εἰσάγωμεν ὕδατάνθρακα ἢ ἄζωτον ἢ μετὰ τὰ ἀπ' εὐθείας ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου εἰς τὸν ὁργανισμόν μας, διότι δὲν δυνάμεθα νὰ ἀφομοιώσωμεν ἀπ' εὐθείας τὰς οὐσίας αὐτάς. Χρειάζεται ποιά τις προπαρασκευὴ διὰ τὴν ἀφομοίωσιν. Τὴν προπαρασκευὴν αὐτὴν τὴν ἐκτελοῦν διὰ λογαριασμόν μας τὰ φυτὰ ἢ τὰ ζῶα, τὰ ὁποῖα μᾶς παρέχουν τὰς τροφὰς μας.

Ἐν τούτοις οἱ «προπαρασκευασταὶ» αὐτοὶ δὲν μᾶς παραδίδουν τὰς χρησίμους ταύτας οὐσίας ὡς... καταπότια φαρμακείου. Εἰμεθα ἡναγκασμένοι νὰ ὑποβαλλώμεθα εἰς τὸν εὐχάριστον ἄλλως τε κόπον νὰ τρώγωμεν ἕνα μέρος ἀπὸ τὰ φυτὰ ἢ ἀπὸ τὰ ζῶα ἐκεῖνα. Οὐ

τως ὅμως εἰσάγωμεν οὐσίας περιττάς. Μὲ τὴν σειράν του ὁ ὁργανισμὸς λοιπὸν μεταβάλλεται εἰς ἐργαστήριον καὶ ἐκτελεῖ τὸν διαχωρισμόν. Κρατεῖ τὸ χρήσιμον μέρος τῶν ἀπαραίτητων οὐσιῶν, ἐναποθηκεύει τὸ περισσόν καὶ τέλος ἀπορρίπτει τὸ περιττὸν καὶ ἀχρηστον. Ἀλλὰ, κατὰ τὴν λειτουργίαν του αὐτὴν ὁ ὁργανισμὸς παράγει ἐντὸς αὐτοῦ ἀχρήστους οὐσίας, ἀπαράλλακτα, ὅπως μία ἀτμομηχανὴ παράγει τὴν τέφραν ἢ ὅλα τὰ ἄλλα στοιχεῖα τὰ προερχόμενα ἐκ τῆς καύσεως, ἀφοῦ ἄλλως τε πραγματικὴ καὶ οὐσίαι καὶ πραγματικαὶ χημικαὶ ἀντιδράσεις συντελοῦνται μέσα εἰς τὸν ὁργανισμόν μας.

Αὐτὸ δὲ δὲν ἀληθεύει μόνον διὰ τὰς στερεάς μας τροφὰς, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ διὰ τὰς ἁερίους τροφὰς μας. Χαρακτηριστικὸν λ.χ. παράδειγμα εἶνε αὐτὸ τῆς εἰσπονής καὶ τῆς ἐκπονής, ποὺ ἀποτελοῦν τὴν ἀναπνευστικὴν λειτουργίαν μας. Χρειαζόμεθα, ὡς γνωστὸν, ὀξυγόνον διὰ νὰ ζήσωμεν. Ἀλλὰ ἡ ἀπ' εὐθείας εἰσαγωγὴ καθαροῦ ὀξυγόνου θὰ κατέκαιεν τοὺς πνεύμονας πρῶτον καὶ ἄλλους ἱστούς, ἔαν... ἐπροφθαίνονεν νὰ ζήσωμεν μὲ καμμένους πνεύμονας. Διὰ τὸν λόγον λοιπὸν αὐτὸν ἡ φύσις ἐφρόντισε νὰ μᾶς παρέχῃ τὸ ἀπαραίτητον ὀξυγόνον ἀναμειγμένον εἰς ἀδρανῆ μὲν, ἀλλὰ ἀκακα καὶ εὐεργετικὰ ἕλεια, ὡς τὸ ἄζωτον τοῦ ἀέρος, τὸ ὁποῖον μειώνει τὴν καυστικὴν ἱκανότητα τοῦ ἀπαραίτητου φορέως τῆς ζωῆς, τοῦ ὀξυγόνου.

Ὅμως τὸ ἄζωτον αὐτὸ ποὺ εἰσῆλθεν εἰς ἡμᾶς ἀναφομοίωτον καὶ πρέπει ἀσφαλῶς νὰ ἐξέλθῃ καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸν ἀέρα, ἀφοῦ ἐξετέλεσε τὸν ρόλον του. Πράγματι δὲ αὐτὸ γίνεται μὲ τὴν κάθε ἐκπνοήν. Ἀλλὰ δὲν ἐκπνέομεν μόνον ἄζωτον. Ἐκπνέομεν καὶ ἕνα ἄλλο ἐπιθλασθεστάτον ἕλειον, τὸ διοξειδίου τοῦ θνθρακός, τὸ ὁποῖον, ἔαν ἔμενεν εἰς τὸν ὁργανισμόν μας, θὰ μᾶς ἐφάνευεν. Ἐάν, ἐν τούτοις, ἐφόσον ἀνεπνεύσαμεν ὑπὸ ὕγιεινους ὅρους, δὲν ἔχομεν εἰσπνεύσει διοξειδίου τοῦ θνθρακός, πῶς καὶ πόθεν προήλθεν αὐτὸ, ἐντὸς τοῦ ὁργανισμοῦ μας; Ἀπλούστατα ἀπὸ τὴν καύσιν. Διὰ νὰ γίνῃ καὶ οὕτως εἶνε ἀπαραίτητος ἡ ἀνταλλαγὴ τῶν οὐσιῶν.

ΜΙΑ ΤΕΛΕΙΟΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

Εἰς τὴν Ἀμερικὴν εἰσῆλθῃ νέος τύπος τηλεφώνου, εἰς τὸ ὁποῖον ἀντὶ τοῦ ἀναπαράγοντος τὴν φωνὴν μαγνήτου ἔχουν τεθῇ κρύσταλλοι μεταλλικῶν ἀλάτων. Οἱ κρύσταλλοι αὗτοι ἔχουν τὴν ἰδιότητα νὰ ἀποδίδουν πιστότερον τὴν ἀνθρωπίνην φωνὴν ἢ ὁποῖα ὅπως θὰ ἔχουν ὅλοι ἀντιληφθῇ, ὑφίσταται πολὺ ἀπὸ τῆς τηλεφώνου τοιαύτης ἀλλοίωσιν, ὥστε καθίσταται ἀγνώριστος.

ραίτητος ἡ παρουσία ὀξυγόνου. Ἀλλὰ ἡ κάθε καύσις παράγει διοξειδίου θνθρακός καὶ ἄλλα ἀκόμη ἀνθρακικά ἕλεια, ποὺ προέρχονται ἐκ τῆς ἀπαραίτητου ἐνώσεως τοῦ ὀξυγόνου μὲ τὸν καίμενον ἄνθρακα.

Ἰδοὺ λοιπὸν τὸ ἀπλούστερον παράδειγμα τοῦ πῶς εἰσάγονται αἱ πολλαὶ καὶ διάφοροι περιτταὶ οὐσίαι εἰς τὸν ὁργανισμόν μας καὶ πῶς δημιουργοῦνται ἐντὸς αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τὸ θαῦμα τῶν θαυμάτων τοῦ ὁργανισμοῦ μας δὲν εἶνε ἀκόμη ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖον ἀπορρίπτει αὐτὸς τὰ περιττώματα αὐτά. Πρὶν γίνῃ αὐτό, γίνεται κατὰ ἀκόμη θαυμαστότερον.

Ὅπως μὴ καλὴ νοικοκυρὰ χρησιμοποιοῖ καὶ τὸ παραμικρὸν ἀχρηστον πρὶν τὸ πετάξῃ εἰς τὸ δοχεῖον τῶν ἀπορριμμάτων, οὕτω καὶ ὁ ὁργανισμὸς μας χρησιμοποιοῖ πλεῖστα ὅσα ἀπορριμματα καὶ τὰ μεταβάλλει εἰς... πολυτιμὰς οὐσίας, ἄνευ τῶν ὁποίων δὲν θὰ ἴδυντο νὰ ζήσῃ ὁ ὁργανισμὸς. Φυσικὰ δὲν πρόκειται περὶ μαγανείας, οὐτε περὶ ἀκατανόητου τινός, ὡς θὰ ἴδωμεν λεπτομερῶς. Διὰ νὰ κατανοήσωμεν ὅμως τὴν γενικὴν ἀρχήν, ἐπὶ τῆς ὁποίας βασίζεται ἡ θαυμασία αὐτῆς «μεταμόρφωσις» ἀχρηστων οὐσιῶν εἰς πολυτιμὰς στοιχεῖα δέον νὰ ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν μας τοῦτο τὸ ἀπλοῦν:

Ὁ ὁργανισμὸς μας, ὡς καὶ ἄλλοτε ἐτονίσσαμεν, εἶνε οὐσιαστικῶς ἕνα θαυμαστὸν ἐργαστήριον, ἐργαστάσιον τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ καὶ παράγει. Λειτουργεῖ χάρις εἰς προϊόντα «καυσίμου ὕλης», ὅπως ὅλοι οἱ κινητήρες καὶ αἱ μηχαναὶ ὅλων τῶν ἐργοστασίων καὶ παράγει, ὅπως ὅλα τὰ ἐργοστάσια, ὁρισμένα προϊόντα, τὰ ὁποῖα εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἶνε προϊόντα... ζωῆς.

Ἀλλὰ, κατὰ κανόνα, ὅλα τὰ ἐργαστάσια ἀπὸ τὰς πρώτας ὕλας ποὺ ἐπεξεργάζονται παράγουν ὄχι μόνον προϊόντα ἀλλὰ καὶ ὑποπροϊόντα. Ὅμοιως ὑποπροϊόντα παράγονται καὶ μέσα εἰς τὸν ὁργανισμόν μας. Αὐτὰ — ὡς καὶ ὅλων τῶν εἰδῶν τὰ ὑποπροϊόντα — θὰ ἔπρεπε νὰ ἀπορριφθοῦν, ἔαν δὲν ὑφίσταντο μίαν ἰδιαίτην ἐπεξεργασίαν καὶ δὲν μετεβάλλον τὸ εἰς κάτι τὸ χρήσιμον ἢ καὶ τὸ ἀπαραίτητον. Αὐτὸ ἀκριβὲς γίνεται. Καὶ τώρα, κατέχοντες τὰς γενικὰς αὐτὰς θάσεις καὶ τὰ σημεῖα τοῦ προσανατολισμοῦ, θὰ δυνηθώμεν νὰ εἰσχωρήσωμεν εἰς τὸν δαιδαλώδη λαβύρινθον τοῦ περιπλοκοῦ ἐργοστασίου τοῦ ὁποῖου ὁ καθεὶς μας φέρει ἐντὸς τοῦ καὶ νὰ κατανοήσωμεν τὸν θαυμάσιον μηχανισμόν τῶν «ἀποχετευτικῶν ἐργῶν».

Νοεῖται οἰκοθεν ὅτι εὐκολίας χάριν, ἐλάβομεν ὡς παράδειγμα τὸν ἰδικὸν μας ὁργανισμόν. Τηρουμένων τῶν ἀναλογιών, τὰ αὐτὰ συμβαίνουν καὶ εἰς κάθε ζῶντα ὁργανισμόν, ὑπὸ διαφόρους μορφάς.

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Οἱ ἀδένες, τὰ εἶδη καὶ αἱ λειτουργίαι τῶν,

Η ΕΚΛΑΜΨΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΤΗΣ

Ἡ ἀσθένεια αὕτη ἐνδιαφέρει ἀμέσως τὰ καὶ πρωτίτως τὸ γυναικεῖον φύλον, ὅλας τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἐνδέχεται, ἀργὰ ἢ γρήγορα, νὰ γίνουν μητέρες. Διότι πρόκειται περὶ ἀσθενείας τὴν ὁποῖαν συνεπάγεται ἡ μητρότης, ἡ ἀκριβέστερον ἡ κύσις καὶ ὁ τοκετός. Ἐνδιαφέρει ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ ἄρρεν φύλον, ἐφόσον ὅλοι μας ἔχομεν προσφιλῆ πρόσωπα, δυνάμενα νὰ ὑποστοῦν τὴν νόσον; ἤτις, ἄλλως τε, δύναται σήμερον νὰ προληφθῇ, ἐκδηλουμένη δὲ νὰ καταπολεμηθῇ νικηφόρως.

Ἄς τὴν γνωρίσωμεν λοιπὸν πληρέστερον.

Ἡ ἐκλάμψια εἶνε νόσος ὀξεῖα τῶν γυναικῶν, ἀπτόκοτος τῆς ἐγκυμοσύνης. Συνήθως παρουσιάζεται κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς κυήσεως, ἐπίσης δὲ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τοκετοῦ. Συμβαίνει ὅμως νὰ ἐμφανισθῇ ἡ νόσος αὕτη καὶ μετὰ τὸν τοκετόν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς λοχείας. Ἐκδηλοῦται δὲ γενικῶς μὲ σπασμούς τῶν μυῶν τοῦ σώματος καὶ μὲ ἀπώλειαν τῆς αἰσθητικότητος καὶ τῆς συνειδήσεως.

Πρὶν ἴδωμεν ὅμως τὰ διάφορα συμπτώματα τῆς, προεῖν νὰ γνωρίσωμεν τὰ αἰτία, τὰ ὁποῖα τὴν προκαλοῦν. Διὰ τοῦτο ὑποστηρίζονται κατὰ καιροὺς θεωρίαι, ὅσον ἀφορᾷ τὰ αἰτιολογικὰ τῆς ἐκλάμψιας. Ἐπικρατέστεραι ὅλων εἶνε σήμερον δύο, ὅχι ἄλλως τὴν ἀσυνεπείθειαν. Κατὰ τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν, πρόκειται περὶ αὐτοδηλητηριάσεως τοῦ ἐγκύου ὁργανισμοῦ. Κατὰ τὴν ἄλλην, πρόκειται περὶ δηλητηριάσεως ἀπὸ μέρους μικροοργανισμοῦ. Αἱ δύο γυναικαὶ συμβαδίζουν καὶ ἀληθεύουν, ἐφόσον ἄλλως τε συνδέονται ὑπὸ τοῦ κοινοῦ αἰτίου τῆς δηλητηριάσεως.

Ἡ περίπτωσις τῆς αὐτοδηλητηριάσεως προκαλεῖται λόγῳ τῆς ἀναστολῆς ἢ τῆς κακῆς λειτουργίας τῶν ἀπεκκριτικῶν ὀργάνων (τοῦ δέρματος, τῶν πνευμόνων, τῶν ἐντέρων, τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν) τῆς ἐγκύου γυναικός.

Κατὰ τὴν περίοδον αὕτην τὸ αἷμα κατακρατεῖ δηλητηριώδη στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ἀπωθήσῃ καὶ νὰ ἀπορρίψῃ ἔξω αὐτοῦ ὁ ὁργανισμός. Εἰς ἄλλων συντρέχουν καὶ τὰ δηλητηριώδη προϊόντα τοῦ ἐμβρύου ἢ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ (πλακοῦντος κτλ.), τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἀδυνατοῦν νὰ ἀπορροφηθῶν. Ἀκόμη εἰς περίπτωσιν θανάτου τοῦ ἐμβρύου, παράγεται δηλητηριώδης οὐσία, ἡ λεγομένη «συγκυτιολυσίνη» — ἐκ τῶν συγκυτιακῶν κυττάρων τοῦ πλακούντος — ἡ ὁποῖα δηλητηριάζει τὸ αἷμα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μικροβιακὴν δηλητηρίαν, αὕτη ὄντως ἐπιβεβαιώσεται διὰ τῆς ἀνευρέσεως μικροοργανισμῶν καὶ διαφόρων κόκκων εἰς τὰ ὄργανα τῶν ἐπιτόκων καὶ εἰς τὸ αἷμα τῶν ἐγκύων. Τὰ παθογόνα ταῦτα μικροβία, θιμύοντα λαθραίως ἐν τῇ μήτρᾳ, ἀναπτύσσονται σὺν τῷ χρόνῳ καὶ προκαλοῦν τὴν νόσον διὰ τῆς ἐκχύσεως τῶν τοξικῶν τῶν προϊόντων.

Ἐν συμπεράσματι, εἴτε ἀπὸ τὰς μισθία προέρχονται αἱ τοξίναι, εἴτε ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς λειτουργίας

τῶν ἀπεκκριτικῶν ὀργάνων, πρόκειται περὶ νόσου τοξικῆς. Ἡ διαπίστωσις αὕτη ὑποδεικνύει καὶ τὰ μέτρα πρὸς καταπολέμησιν.

Ἀλλὰ ἄς γνωρίσωμεν τώρα τὰ τυπικὰ συμπτώματα τῆς ἐκλάμψιας. Ταῦτα κατανέμονται συνήθως εἰς τρεῖς κατηγορίας. α) τὰ πρόδρομα συμπτώματα, τὰ προειδοποιούντα ὅτι πρόκειται νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ ἐκλάμψια, β) τὰ σπασμωδικὰ συμπτώματα καὶ γ) τὸ ἐπερχόμενον κῶμα, τὸ ὁποῖον καταλήγει εἰς μοιραῖον τέλος.

Τὰ πρόδρομα ἢ προεκλαμπτικά συμπτώματα εἶνε κυρίως ἡ ἔμμενος κεφαλαλγία, ἐπιμνος ἐπιτακτικὸς πόνος, ἡ δύσπνοια καὶ αἱ χαρακτηριστικαὶ διαταραχαὶ τῆς ὁράσεως, ἐκδηλούμεναι ὡς φωτοβόλιδες, ὡς θάμβωσις καὶ ὡς διπλωπία — νὰ ἐλέπη δηλαδὴ καὶ εἰς διπλὰ τὰ ἀντικείμενα. Τὰ πρόδρομικά αὐτὰ συμπτώματα δύναται νὰ ἀναφανοῦν εἴτε ἐπὶ ἡμέρας, εἴτε ἐβδομάδας, ἀλλὰ καὶ ὥρας τινὰς μόνον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν σπασμῶν. Δι' αὐτὸν ἀκριβὲς τὸν λόγον ὅταν ἐμφανισθῶν ταῦτα καὶ παρέλθουν, οἱ οἰκτεῖοι ἢ καὶ ἡ λεχὼ, δὲν πρέπει νὰ ἀρκεσθῶν εἰς τὰς συνήθως καθυσχαστικὰς διαδεδαιώσεις τῶν πρακτικῶν μαζῶν, ἀλλὰ νὰ καλέσωμεν ἀμέσως ἐπιστήμονα διὰ νὰ παρακολουθήσῃ ἡ καὶ νὰ καιροφυλακτῇ τὴν ἐκδήλωσιν, καταπολεμῶν τὴν καταβολικὴν τὴν νόσον. Κατὰ κανόνα, ἡ πρόοδος τῆς ἀσθενείας δύναται νὰ σταματήσῃ ἀπὸ τῆς περιόδου αὐτῆς διὰ καταλλήλων μέσων. Ἐπιμένο μὲν ἀπολύτως ἐπὶ τοῦ σημείου αὐτοῦ. Δύναται λοιπὸν νὰ μεσολαβήσῃ μέγα ἡ μικρὸν χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τῶν προδρομικῶν αὐτῶν φαινομένων μέχρι τῆς ἐκδήλωσεως τῶν σπασμῶν. Κατὰ κανόνα, προηγείται τῶν σπασμῶν μία νευρική ὑπερδιέγερσις, ἀπολύτως χα-

ρακτηριστική, ἡ ὁποία μᾶς δίδει ἀκόμη καιρὸν νὰ λάβωμεν μέτρα. Κάποτε ὅμως οἱ σπασμοὶ ἀρχίζουν αἰφνιδίως. Κατὰ τὴν πρώτην τῶν περιόδων εἶνε σπασμοὶ κινήσεων τῶν μυῶν τοῦ προσώπου, δύναται δὲ νὰ διαρκέσουν ἐπὶ ἐν ὁλόκληρον καὶ πλέον λεπτόν. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν σπασμῶν αὐτῶν, τὰ ἑλέφαρα κινούνται ταχέως, οἱ εὐλοβοὶ στρέφονται μέσα εἰς τὰς κόγχας καὶ ἐξαφανίζονται ὑποβύμενοι πρὸς τὰ ἑλέφαρα. Αἱ γωνίαι τοῦ στόματος συσπώνται, αἱ τραχηλικά φλέβες ἐξογκοῦνται. Κατὰ τὴν δευτέραν σπασμικήν περίοδον, διαρκείας ὁλοκλήρων λεπτῶν, τείνεται ἰσχυρῶς οἱ μύες τοῦ σώματος, εἰς τρόπον ὥστε νὰ προκαλοῦν λόρδωσιν (χαρακτηριστικὸν τέτωμα καὶ ξύλιασμα) κατὰ τὴν ὁποῖαν τὸ σῶμα τῆς πασχούσης δὲν στηρίζεται ἐπὶ τῆς κλίνης, εἰμὴ μόνον διὰ τοῦ ἀκρου τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν περνῶν. Ἡ περίοδος αὕτη εἶνε ἄκρως ἐπικίνδυνος, διότι ἡ ἀναπνοὴ δυσχεραίνεται μέχρις ἀσφυξίας — λόγω συσπάσεως τῶν μυῶν τοῦ λάρυγγος — καὶ ἡ γλῶσσα τραυματίζεται.

ΑΙ ΑΝΤΙΑΣΦΥΞΙΟΓΟΝΟΙ ΠΡΟΣΩΠΙΔΕΣ ΔΙΑ ΤΑ ΘΗΡΙΑ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ζωολογικοῦ Κήπου τῆς Γενεῖς ἀντιμετώπισε τὸ πρόβλημα τῆς προστασίας τῶν θηρίων τοῦ κήπου ἀπὸ τὸν κίνδυνον τῶν τοξικῶν ἀερίων. Πρὸς τοῦτο κατεσκευάσθησαν εἰδικαὶ δι' ἕκαστον ζῶον προσωπίδες, ἔχουσιν τὸ σχῆμα τῆς κεφαλῆς τοῦ. Ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἰδίως ἡ προσωπίς τοῦ ἐλέφαντος, ἡ ὁποῖα καλύπτει πλὴν τῆς κεφαλῆς καὶ ὁλόκληρον τὴν προβοσκίδα, εἰς τὸ ἄκρον δὲ αὐτῆς ἔχει τοποθετηθῇ τὸ διηθητικὸν κυτίον. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς προστασίας τῶν ζῶων δὲν ἐλύθη πλήρως, διότι κατὰ τὰς δοκιμὰς πολλὰ ἐξ αὐτῶν ἠρνήθησαν νὰ φορέσωσιν τὴν προσωπίδα. Πάντως οἱ ἐλέφαντες ἐφάνησαν λίαν πειθήνιοι παρὰ μείναν δὲ προσωπιδοφοροῦντες ἐπὶ ὥραν καὶ πλέον χωρὶς νὰ προβάλλουν ἀντίστασιν.

Ἡ ἀσθένεια αὕτη ἐνδιαφέρει ἀμέσως τὰ καὶ πρωτίτως τὸ γυναικεῖον φύλον, ὅλας τὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι ἐνδέχεται, ἀργὰ ἢ γρήγορα, νὰ γίνουν μητέρες. Διότι πρόκειται περὶ ἀσθενείας τὴν ὁποῖαν συνεπάγεται ἡ μητρότης, ἡ ἀκριβέστερον ἡ κύσις καὶ ὁ τοκετός. Ἐνδιαφέρει ὅμως καὶ αὐτὸ τὸ ἄρρεν φύλον, ἐφόσον ὅλοι μας ἔχομεν προσφιλῆ πρόσωπα, δυνάμενα νὰ ὑποστοῦν τὴν νόσον; ἤτις, ἄλλως τε, δύναται σήμερον νὰ προληφθῇ, ἐκδηλουμένη δὲ νὰ καταπολεμηθῇ νικηφόρως.

Ἄς τὴν γνωρίσωμεν λοιπὸν πληρέστερον.

Ἡ ἐκλάμψια εἶνε νόσος ὀξεῖα τῶν γυναικῶν, ἀπτόκοτος τῆς ἐγκυμοσύνης. Συνήθως παρουσιάζεται κατὰ τοὺς τελευταίους μῆνας τῆς κυήσεως, ἐπίσης δὲ καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ τοκετοῦ. Συμβαίνει ὅμως νὰ ἐμφανισθῇ ἡ νόσος αὕτη καὶ μετὰ τὸν τοκετόν, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς λοχείας. Ἐκδηλοῦται δὲ γενικῶς μὲ σπασμούς τῶν μυῶν τοῦ σώματος καὶ μὲ ἀπώλειαν τῆς αἰσθητικότητος καὶ τῆς συνειδήσεως.

Πρὶν ἴδωμεν ὅμως τὰ διάφορα συμπτώματα τῆς, προεῖν νὰ γνωρίσωμεν τὰ αἰτία, τὰ ὁποῖα τὴν προκαλοῦν. Διὰ τοῦτο ὑποστηρίζονται κατὰ καιροὺς θεωρίαι, ὅσον ἀφορᾷ τὰ αἰτιολογικὰ τῆς ἐκλάμψιας. Ἐπικρατέστεραι ὅλων εἶνε σήμερον δύο, ὅχι ἄλλως τὴν ἀσυνεπείθειαν. Κατὰ τὴν μίαν ἐξ αὐτῶν, πρόκειται περὶ αὐτοδηλητηριάσεως τοῦ ἐγκύου ὁργανισμοῦ. Κατὰ τὴν ἄλλην, πρόκειται περὶ δηλητηριάσεως ἀπὸ μέρους μικροοργανισμοῦ. Αἱ δύο γυναικαὶ συμβαδίζουν καὶ ἀληθεύουν, ἐφόσον ἄλλως τε συνδέονται ὑπὸ τοῦ κοινοῦ αἰτίου τῆς δηλητηριάσεως.

Ἡ περίπτωσις τῆς αὐτοδηλητηριάσεως προκαλεῖται λόγῳ τῆς ἀναστολῆς ἢ τῆς κακῆς λειτουργίας τῶν ἀπεκκριτικῶν ὀργάνων (τοῦ δέρματος, τῶν πνευμόνων, τῶν ἐντέρων, τοῦ ἥπατος καὶ τῶν νεφρῶν) τῆς ἐγκύου γυναικός.

Κατὰ τὴν περίοδον αὕτην τὸ αἷμα κατακρατεῖ δηλητηριώδη στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ ἀπωθήσῃ καὶ νὰ ἀπορρίψῃ ἔξω αὐτοῦ ὁ ὁργανισμός. Εἰς ἄλλων συντρέχουν καὶ τὰ δηλητηριώδη προϊόντα τοῦ ἐμβρύου ἢ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ (πλακοῦντος κτλ.), τὰ ὁποῖα ἐπίσης ἀδυνατοῦν νὰ ἀπορροφηθῶν. Ἀκόμη εἰς περίπτωσιν θανάτου τοῦ ἐμβρύου, παράγεται δηλητηριώδης οὐσία, ἡ λεγομένη «συγκυτιολυσίνη» — ἐκ τῶν συγκυτιακῶν κυττάρων τοῦ πλακούντος — ἡ ὁποῖα δηλητηριάζει τὸ αἷμα.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μικροβιακὴν δηλητηρίαν, αὕτη ὄντως ἐπιβεβαιώσεται διὰ τῆς ἀνευρέσεως μικροοργανισμῶν καὶ διαφόρων κόκκων εἰς τὰ ὄργανα τῶν ἐπιτόκων καὶ εἰς τὸ αἷμα τῶν ἐγκύων. Τὰ παθογόνα ταῦτα μικροβία, θιμύοντα λαθραίως ἐν τῇ μήτρᾳ, ἀναπτύσσονται σὺν τῷ χρόνῳ καὶ προκαλοῦν τὴν νόσον διὰ τῆς ἐκχύσεως τῶν τοξικῶν τῶν προϊόντων.

Ἐν συμπεράσματι, εἴτε ἀπὸ τὰς μισθία προέρχονται αἱ τοξίναι, εἴτε ἀπὸ τὴν ἀνεπάρκειαν τῆς λειτουργίας

Εἰς τὸ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ὁ ἐπιλόχιος πυρετός.

Ο ΙΠΠΟΣ: Τὸ ὑπερήφανον καὶ χρησιμώτατον ζῶον

Ὁ ἵππος εἶνε τόσο γνωστὸν ζῶον, ὥστε δὲν χρειάζεται νὰ περιγραφοῦν τὰ χαρακτηριστικά του διὰ νὰ τὸν γνωρίσετε.

Ὁ κατοικίδιος ἵππος προήλθεν ὅπου τὸν ἄγριον ἵππον, ὁ ὁποῖος σήμερον ἀπαντᾷ κατὰ πολυπληθεῖς ἀγέλας, ἐκαστὴ τῶν ὁποίων ὁδηγεῖται ἀπὸ τὸν πλεόν ἡλικιωμένον ἄρρενα, εἰς τὰς ἀχανεῖς στέππας τῆς Ἀσίας καὶ τῆς ἐρήμου τῆς Ἀφρικῆς. Ἀγριοὶ ἵπποι ὑπάρχουν καὶ εἰς τὰ παρθένα δάση τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας, οἱ τοὶ ὅμως εἶνε ἀπόγονοι ἵππων μεταφερθέντων ἐξ Εὐρώπης.

Ἀπὸ τοὺς γνησιωτέρους ἵππους τῆς κατηγορίας ταύτης εἶνε ὁ ταραπάνος, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾷ εἰς τὴν μετὰ τῆς λίμνης Ἀράλης καὶ τῶν ὁρίων τῆς Ἀνατολῆς Ἀσίας περιοχὴν. Ἐπίσης ἀπαντᾷ καὶ κατὰ πολυπληθεῖς ἀγέλας εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Μογγολίας, τὴν ἐρημον Γόδην καὶ τὰ ὅρη τῆς Βορείου Σιθηνίας καὶ τῶν Ἰνδιάν.

Ὁ ἄγριος ἵππος τοῦ Πρεσβόλου, ὁ ὁποῖος ἀπαντᾷ εἰς τὴν κεντρικὴν Ἀσίαν καὶ τὸ Τουρκεστάν καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομά του ἐκ τοῦ Ρώσου ἐξερευνητοῦ Πρεσβόλου, ὁ ὁποῖος καὶ πρῶτος τὸν ἀνεκάλυψε.

Ὁ κομράχ εἶνε ὁ ἄγριος ἵππος τῆς Ἀφρικῆς, ὁ ὁποῖος ἔχει μικρὸν ἀνάστημα καὶ εὐκόλως ἐξημεροῦται ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν τῶν μερῶν ἐκείνων καὶ τέλος ὁ κιμαρόν, εἶνε ὁ ἄγριος ἵππος τῆς Ἀμερικῆς.

Οἱ ἡμεροὶ ἵπποι διακρίνονται εἰς δύο μεγάλας κατηγορίας, εἰς τοὺς καθαροαίμους καὶ εἰς τοὺς μιγάδας ἢ νοθευμένους ἵππους.

Γνωστότεροι καὶ καλύτεροι ἀπὸ τοὺς καθαροαίμους ἵππους, εἶνε ἡ ἀσιατικὴ γενεά, ἡ ὁποία περιλαμβάνει τοὺς ἀραβικοὺς καὶ τοὺς περσικοὺς, τοὺς συριακοὺς καὶ τοὺς κίρκασιους ἵππους.

Ὁ ἀραβικὸς ἵππος διεδόθη εἰς τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τῶν Μουσουλμάνων κατὰ τὰς διαφόρους αὐτῶν ἐπιδρομὰς καὶ ὑπὸ τῶν σταυροφόρων. Μετὰ ταῦτα ἤρχισεν ἡ μεθοδικὴ αὐτῶν ἀναπαραγωγὴ διὰ καταλλήλων ζωοτεχνικῶν μεθόδων. Τοιοῦτοτρόπως παρήχθησαν αἱ διάφοροι ποικιλίαι τοῦ ἀραβικοῦ ἵππου εἰς τὰς κυριωτέρας χώρας τῆς Εὐρώπης τὴν Ἀγγλίαν, τὴν Γαλλίαν, τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἰταλίαν, τὴν Ρωσίαν, τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Σερβίαν καὶ τὴν Ρουμανίαν.

Ἡ Ἑλλάς, λόγω τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως, ἔχει ἵππους ἀσιατικῆς καὶ ἀφρικανικῆς γενεᾶς καὶ οἱ ἀπαντῶντες σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἵπποι κατάγονται ἀπὸ Βεθερικῶν ἢ Ἀραβικῶν τοιοῦτους. Ἄν καὶ ὁ Ἑλληνικὸς ἵππος ἔχει μικρὸν ἀνάστημα, ἐν τούτοις ἔχει πολλὰ γνωρίσματα τὰ ὁποῖα εἰδικῶς ἔχουν οἱ ἵπποι τῶν προαναφερθεῖσιν δύο ἀειζώνων γενεῶν.

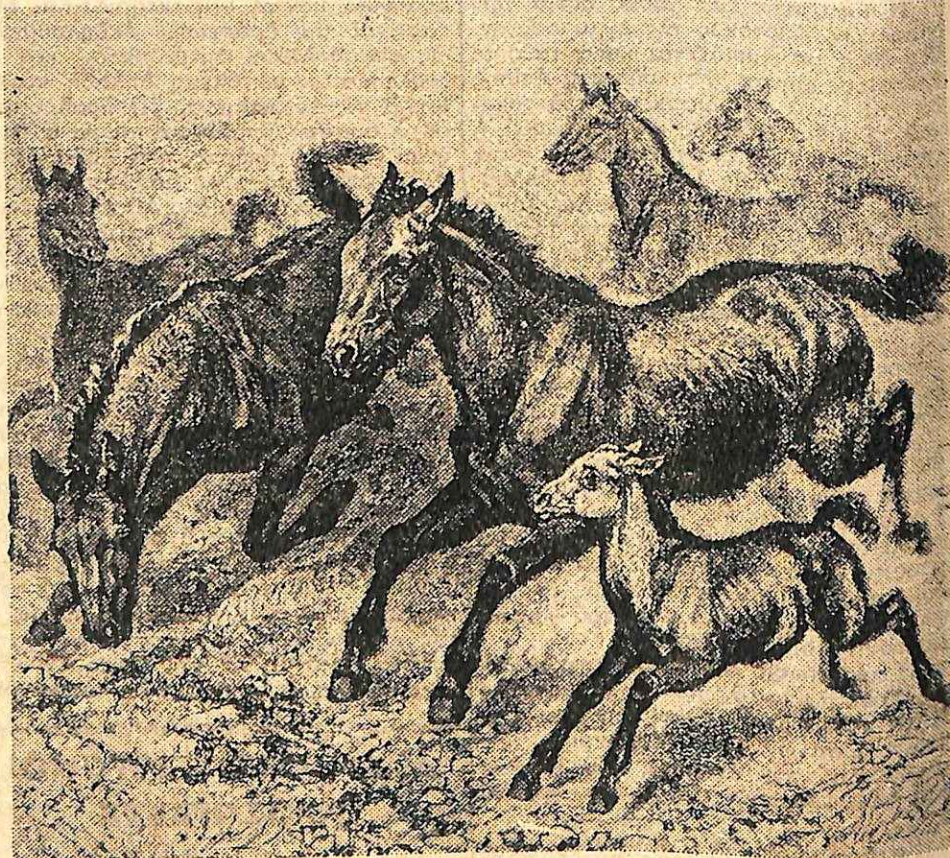
Ἐκ τῶν 500.000 περίπου ἵππων, τοὺς ὁποῖους σήμερον ἔχει ἡ Ἑλλάς, οἱ περισσότεροι ἀνήκουν εἰς τὴν ἐγχώριον

ποικιλίαν τῆς Πίνδου, ἡ ὁποία κατὰ πᾶσαν πιθανότητα προήλθεν ἐξ ἀραβικῶν ἵππων, οἱ ὁποῖοι ὑπέστησαν πολλὰς ἀλλοιώσεις λόγω τῶν διαφόρων κλιματολογικῶν συνθηκῶν.

Ἐκ τῶν γνωστότερων καὶ καλύτερων μιγάδων ἢ νοθογενῶν ἵππων εἶνε ὁ Ἀγγλικὸς νοθογενὴς ἢ ἡμικαθαρόαιμος ἵππος καὶ αἱ ποικιλίαι αὐτοῦ

τῶν ἀγρῶν, ἐκτέλεσιν διαφόρων γυμνασμάτων, ἵπποδρομιῶν, ἔλξιν πυρρῶν, ὅλων, δι' ἐφόδους εἰς τὰς μάχας, καὶ τέλος διὰ τὸ δέριμα του, τὰς τρίχας του, τὰς τρίχας τοῦ, τὴν κόπρην τοῦ καὶ τὸ κρέας του, τὰ ὁποῖα διαφοροτρόπως χρησιμοποιοῦνται.

Ἀναλόγως τῶν διαφόρων ὑπηρεσιῶν τὰς ὁποίας προσφέρει, ὁ ἵππος δια-

Ἀγέλη ταρπάνων.

Ἀγγλικὸς κυνηγετικὸς καὶ Ἰρλανδικὸς κυνηγετικὸς ἵππος, ὁ Ἀγγλικὸς δρόμων καὶ ὁ ἀμαξίτης Ἀγγλικὸς ἵππος. Ἐκ τῶν Γαλλικῶν ἡμικαθαροαίμων ἵππων γνωστότεροι εἶνε ὁ Ἀγγλο-νορμανδικὸς ἵππος καὶ ὁ ἵππος τῆς Βρετάνης, ἕκ δὲ τῶν Γερμανικῶν καλύτεροι θεωροῦνται ἡ Πρωσικὴ, ἡ Ἀνωθερινή, ἡ Σαξωνικὴ καὶ ἡ Βυρτεμβέργειος ποικιλία.

Ὁ ἵππος, λόγω τῆς δυνάμεώς του, τῆς ταχύτητος, τῆς ὑπηρετητικότητος, τῆς πλατείας, ἰσχυρᾶς καὶ θραχεῖας ράχεως, τῆς ἀντοχῆς του εἰς τοὺς κόπους καὶ τὴν ἐργασίαν, τῆς εὐπειθείας καὶ τῆς ἡπιότητος τοῦ χαρακτῆρος του, κατέστη ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων πολὺτιμος σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου. Χρησιμοποιεῖται εἰς ποικίλας βιομηχανικὰς καὶ κοινωνικὰς ἀνάγκας δηλαδὴ νὰ ἔλκη θάρη, νὰ φέρη τοιαῦτα εἰς τὴν ράχιν του, νὰ ἱππεύεται, νὰ κινῇ διαφόρους μηχανικὰς ἐγκαταστάσεις, ὡς μηχανισμοὺς θαλάσσιων φρεάτων, πρὸς ζεῦξιν, ἄρρουν, ἄλωνισμὸν

κρίνεται εἰς κέλῃτα ἢ ἱππασίας ἐλάσεως ἢ ζεύξεως, πολεμικὸν κτλ.

Ὁ ἵππος ἱππασίας, πρέπει νὰ ἔχη μὴ κοκ τοῦλάχιστον 1,50 μ., κεφαλὴν ἐπιμήκη, τράχηλον ἐπίσης ἐπιμήκη καὶ ἰσχυρόν, ράχην καὶ ὀσφύν θραχεῖας, γλουτοὺς ἰσχυροὺς, στήθος θαθὺ καὶ εὐρύ, θώρακα εὐρύν καὶ ὑψηλόν, κοιλίαν μικράν καὶ ὀχι εὐρείαν, κνήμας μακράς, ταρσοὺς εὐρεῖς, ὀπλὰς μικράς καὶ στιλβούσας καὶ οὐρὰν ἀπὸ μακρὰς λεπτὰς τρίχας ἀποτελουμένην καὶ πολὺ ὑψηλὰ ἐκφυομένην. Ὁ ἵππος τῆς ἱππασίας ἀναλόγως τῶν εἰδικωτέρων χρήσεων διακρίνεται εἰς δρόμωνα, κυνηγετικόν, εὐθύδρομον, θαρύν, ἐλαφρόν κτλ.

Ὁ ἵππος τῆς ἐλάσεως πρέπει νὰ ἔχη μὴ κοκ τοῦλάχιστον 1,60 μέτρα, κεφαλὴν μυώδη καὶ εὐρείαν, τράχηλον θραχύν καὶ χονδρόν, γλουτοὺς ἀπαστρογγυλομένους καὶ μυώδεις, στήθος πολὺ εὐρύν, ὑψηλόν καὶ μυώδες,

(Συνέχεια εἰς τὴν Σελίδα 554)

Τὰ παραδείσια ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΦΙΛΑΡΕΣΚΟΤΕΡΑ ΠΤΗΝΑ

Τὰ παραδείσια πτηνὰ εἶνε ἰθαγενῆ τῆς Νέας Γουίνεας καὶ τῶν περὶ αὐτῆς νήσων καὶ διακρίνονται κυρίως διὰ τὸ θαυμαστὸν πτέρωμά των, τὸ ὁποῖον εἰς ἄλλα εἶνε παρόμοιον μὲ τὸ πτέρωμα τῶν ἄλλων γνωστῶν πτηνῶν καὶ εἰς ἄλλα εἶνε

μετρίου μεγέθους, πεπιεσμένον κατὰ τὰς πλευράς του καὶ εὐθὺ ἢ καμπυλωτὸν κατὰ τὸ ἄκρον του. Αἱ πτέρυγες ἔχουν μέτριον μήκος καὶ εἶνε ἀπαστρογγυλεμέναι κατὰ τὰ ἄκρα των. Οἱ πόδες εἶνε θραχύτατοι, καταλήγουν δὲ εἰς δακτύλους φέ

πολλὰς φορὰς τὴν ἡμέραν. Εἶνε φιλάρεσκα, γνωρίζοντα δὲ τὴν ωραιότητά των, λαμβάνουν στάσεις καταλλήλους διὰ νὰ προκαλέσουν τὸν θαυμασμόν.

Παρ' ὅλον τὸ λεπτοφυὲς σῶμα των εἶνε γενναῖα καὶ ἀνθίστανται ὀχι μόνον κατ' ἄλλων πτηνῶν, ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτῶν τῶν μεγαλύτερων ἀρπακτικῶν ὅταν πρὸκειται νὰ ὑπερασπίσων τὸν ἑαυτῶν των ἢ τοὺς νεοσσούς των.

Ἡ φωνὴ των εἶνε ξηρά, θραχὴ καὶ παραπλησίια μὲ τὴν φωνὴν τοῦ κόρακος. Τρέφονται ἀπὸ διαφόρους φυτικάς οὐσίας, ὁπώρας, σκώληκας, τὰ δὲ μεγαλύτερα εἶδη ἐξ ὧν ἄλλων πτηνῶν καὶ ἐκ μικρῶν θηλαστικῶν.

Τὰ πτηνὰ αὐτὰ εἶνε μόνόγαμα καὶ ὅταν πλησιάσῃ ἡ ἐποχὴ τῶν ἐρώτων των χωρίζονται κατὰ ζεύγη διὰ νὰ κατασκευάσων τὴν φωλεάν των ἐντὸς τοῦ ὕψους τῶν ὑψηλῶν δένδρων. Ἡ κατασκευὴ τῆς φωλεᾶς εἶνε οὕτως εἰπεῖν, ὁ ἀρρεθὼν τῶν πτηνῶν τούτων, διότι ἐκεῖ ὁ μέλλον σύζυγος ἀναγνωρίζει τὰς ἐρετὰς τῆς μελλούσης συζύγου του ἢ καὶ ἀντιστρόφως. Ἐάν, κατὰ τὴν κατασκευὴν τῆς φωλεᾶς, παρατηρήσῃ ὁ ἕτερος τῶν συζύγων, ὅτι οἱ χαρακτηριστῆρες των δὲν συμφωνοῦν, τὸ θῆλυ ἀπέρχεται διὰ νὰ εὕρῃ νέον ἑραστήν, ἐνῶ τὸ ἄρρεν μένει ἐπὶ τῆς ἡμιτελοῦς φωλεᾶς ἀναμένων τὴν τύχην αὐτοῦ ἐμφανίσῃ τὴν νέαν του ἐρωμένην. Ἐάν τοῦτο δὲν συμβῇ, τότε προτιμᾷ νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ καὶ νὰ ἀποθάνῃ εἰς τὴν μοναξιάν παρὰ νὰ καταρρίψῃ τὸν ἐγωῖσμόν του καὶ νὰ τρέξῃ εἰς ἀναζήτησιν νέας συντρόφου. Τὸ θῆλυ γεννᾷ ἀπὸ δύο ἕως ἑξ ὧν.

Ἀστραπία ἢ μέλαινα.

ροντας γαμφοὺς ὄνυχας. Κυριώτερον καὶ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν γνωρίσμα των εἶνε ἡ οὐρά των, τῆς ὁποίας τὸ μέγεθος καὶ τὸ σχῆμα εἶνε διάφορον καὶ ἰδιορρυθμώτατον εἰς τὰς διαφόρους εἶδη.

Ὁ χρωματισμὸς τῶν δύο γενῶν εἶνε διάφορος. Τὰ θῆλα ἔχουν φαῖν ἢ τεφρὸν χρῶμα καὶ φέρουν ταινίαν θαυτέρων ἀποχρώσεων. Ἰδιον χρῶμα μὲ τὰ θῆλα ἔχουν καὶ τὰ νεαρά ἄρρενα, ἐνῶ τῶν ἐνηλίκων οἱ χρωματισμοὶ εἶνε ποικιλότατοι καὶ ἀποστρίβοντες, μὲ θαυμασίας ἀποχρώσεις ἀνιλλόμενοι κατὰ τὴν λαμπρότητα μὲ τοὺς χρωματισμοὺς τῶν κολυβρίων, τῶν γνωστῶν μικροτάτων πτηνῶν τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς. Εἰς τὰς διαφόρους μέρη τοῦ σώματος ἀναφαίνονται διάφορα μικρότερα καὶ λεπτότερα πτερὰ ἄλλων ἀποχρώσεων καὶ τὰ ὁποῖα δίδουν εἰς τὸ πτηνὸν θαυμαστὴν ὄψιν. Τοιοῦτοτρόπος μερικὰ πτηνὰ φέρουν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των θύσανον ἀπὸ νηματοειδῆς, μακρᾶς, μεταξοειδῆς ταινίας, τὸν ὁποῖον ἀνορθοῦν ἢ καταβιβάζουν κατὰ θέλησιν. Ἄλλα φέρουν ὑπὸ τὰς πτέρυγας των μακρότατα τριχοειδῆ ποικιλόχρωμα πτερὰ τὰ ὁποῖα κυματίζουν κατὰ τὴν πτήσιν τοῦ πτηνοῦ ἢ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου καὶ δίδουν εἰς τοῦτο ἰδιορρυθμὸν ὄψιν. Τέλος, ἄλλα φέρουν μακροτάτας καὶ θαυμασίας εἰς ποικιλία οὐράς αἱ ὁποῖαι εἶνε ὡραιότεραι καὶ ἀπὸ τὴν οὐρὰν τοῦ ταύ.

Τὰ παραδείσια πτηνὰ γενικῶς εἶνε ζωηρά, εὐθυμα καὶ ἀεικίνητα. Ἀρρέσκοντα εἰς τὴν καθαριότητα καὶ λούονται

κατὰ τὴν πτήσιν τοῦ πτηνοῦ ἢ τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου καὶ δίδουν εἰς τοῦτο ἰδιορρυθμὸν ὄψιν. Τέλος, ἄλλα φέρουν μακροτάτας καὶ θαυμασίας εἰς ποικιλία οὐράς αἱ ὁποῖαι εἶνε ὡραιότεραι καὶ ἀπὸ τὴν οὐρὰν τοῦ ταύ. Τὰ παραδείσια πτηνὰ γενικῶς εἶνε ζωηρά, εὐθυμα καὶ ἀεικίνητα. Ἀρρέσκοντα εἰς τὴν καθαριότητα καὶ λούονται

Πρὸ πεντηκονταετίας περίπου ὁ δισηγητὴς τῶν Ὀλλανδικῶν ἀποικίων ἠγόρασεν ἐν ζεύγος παραδείσιων πτηνῶν ἀντὶ 150.000 φιορινίων καὶ τὸ ἔστειλεν ὡς δῶρον εἰς τὴν βασιλίαν τῆς Ὀλλανδίας.

(Συνέχεια εἰς τὴν σελίδα 547)

Αί οικονομικά κρίσεις

Από το 1807 μέχρι σήμερα, η ανθρωπότητα διήλθε 14 εν όλω κρίσεις, αί οποίαι έσημειώθησαν αλληλοδιαδόχως, ουχι καθ' όρισμένα χρονικά διαστήματα, αλλά κατά διαφόρους έποχάς. Η τελευταία κρίσις, ή και έντονωτερα, την οποίαν έγνωρίσεν ο κόσμος, είνε ή άρξαμένη από το 2ο δευτέρου έξαμήνου το 1929 και διαρκέσασα μέχρι το 1934. Από το 2ο έτος αυτού έσημειώθη άνοδος εις την παγκόσμιον οικονομίαν, ήτις έφθασεν εις το ζενιθ το 1929, τριτάτου το 1937. Έκτοτε ήρρισε και πάλιν οικονομική ύφεσις, ή οποία διεκόπη με την ένναρξιν του πολέμου κατά τον Σεπτέμβριον.

Το σύγχρονον οικονομικόν σύστημα, συνεπώς δε ή παραγωγή — και αι το είνε έν από τα μειονεκτήματά του — δεν υπόκειται εις ρυθμίσειν, αλλά έργάζεται με ένα αυτόματισμόν. Ουδείς είναι εις θέσειν να κρίνη άν αυτήν την στιγμήν ή την άλλην υπάρχει υπερπαραγωγή, όσα δήποτε μέσα και άν διαθέτη. Χιλιάδες, έκατομύρια τόνων έμπορευμάτων έξέρχονται από τα διάφορα έργοστάσια του κόσμου όλοκλήρου καθ' έκάστην. Αρκεί συνεπώς μερικάς μόνον ήμέρας να έργασθούν τα έργοστάσια της εκουμένης διά να εύρεθί ή κόσμος περί υπερπαραγωγής, εάν ή κατανάλωσις δεν άπορροφά με τον αυτόν ρυθμόν τα παραγόμενα έμπορεύματα.

Ποιοί παράγοντες μεσολαβούν διά να φθάση ο κόσμος εις την υπερπαραγωγήν και από της αισιοδοξίας να καταπέση εις την απογοήτευσιν και την δυστυχίαν;

Ανωτέρω έλέχθη ότι το σύγχρονον οικονομικόν σύστημα διέπεται από αυτόματισμόν. Ο αυτόματισμός αυτός έκδηλοείται εις τας οικονομικάς σχέσεις μεταξύ τών διαφόρων παραγωγικών κλάδων. Υφίσταται μεταξύ βιομηχανικής παραγωγής και γεωργικής, με ρυθμιστήν διά τιμάς των παραγόμενων έμπορευμάτων, άρμονία. Τούτέστιν, άν αι βιομηχανία παράγουν 5, άντίστοιχος θα είνε ο αριθμός όστις εκπροσωπή την γεωργικήν παραγωγήν και αντίστοιχος θα είνε ο αριθμός των όποιον άπορροφά ή κατανάλωσις. Η άρμονία δεν περιορίζεται μόνον εις τους δύο τουτοίς τομείς της οικονομίας, αλλά ισχύει και δι' έκαστον εκ των παραγωγικών κλάδων, οι όποιοι άνήκουν εις την βιομηχανίαν ή την γεωργίαν ή καλύτερον την άγροτικήν οικονομίαν. (Όταν λέγαμεν άγροτικήν οικονομίαν νοούμεν όχι μόνον την καλλιέργειαν, αλλά και την έκμετάλλευσιν των δασών, της θαλάσσης, των λιμνών και ποταμών κλπ.). Οι κλάδοι της θαρείας βιομηχανίας και συγκεκριμένως ή μεταλλουργική παραγωγή εύρίσκονται εκάστοτε εις άριστήν αναλογικήν θέσιν απέναντι των μηχανουργικών βιομηχανιών, όπως έπίσης ή χημική βιομηχανία εύρίσκεται και αυτή εις άριστήν σχέσιν απέναντι μιās σειράς άλλης βιομηχανιών, αλίνας χρησιμοποιούν ως πρώτην ή βοηθητικήν ύλην την παραγωγήν της. Αί βιομηχανίαί αυτές τελούν εις αναλογικήν σχέσιν

με την έλαφράν βιομηχανίαν, παράγουσαν διά την κατανάλωσιν, ενώ ή θαρεία έργάζεται διά την κατασκευήν μέσων παραγωγής (μηχανών κλπ.) ή πρώτων ύλων. Αλλά τόσο ή θαρεία, όσο και ή έλαφρά βιομηχανία εύρίσκονται εις σχέσεις αναλογίας προς την γεωργίαν ή την άγροτικήν οικονομίαν, δεδομένου ότι αυτή άπορροφά σημαντικόν μέρος των παραγόμενων μηχανών και των άλλων έμπορευμάτων. Το ίδιον συμβαίνει και με τους διαφόρους κλάδους της άγροτικής οικονομίας, όπως το ίδιον έμφανίζεται και με τους κλάδους της κτηνοτροφίας. Η ύπάρχουσα εις τον κόσμον χωρητικότητα εις τόνους φορτηγών άτμοπλοίων, σιδηροδρομικών γραμμών, όχημάτων, φορτηγών αυτοκινήτων, γενικώς δηλαδή μεταφορικών μέσων, δεν είνε ανεξάρτητος από την δυνατότητα κατανάλωσας. Όπως έπίσης ή ύπάρχουσα ποσότης χρυσού έν κυκλοφορία ή νομισμάτων, δεν είνε και δεν δύναται να είνε ανεξάρτητος από την ποσότητα των έν κυκλοφορία εύρισκομένων έμπορευμάτων. Η αναλογία, λοιπόν, μεταξύ των διαφόρων κλάδων της παραγωγής είνε γεγονός, ρυθμιστής δε αυτής είνε αι τιμαί και το κέρδος, το ύψος του οποίου έξαρτάται πάλιν και αυτό εκ των τιμών. (Περί των τιμών όμιλήσαμεν εις προηγούμενα σημειώματά μας.)

Διάσπασις της άρμονίας σημαίνει οικονομικήν κρίσιν. Δυσάρμονία, τούτέστιν κρίσις, δεν θα γίνη καθ' άρχήν μεταξύ των κλάδων, οίτινες άνήκουν εις την αυτήν κατηγορίαν της παραγωγής, δηλαδή των άνηκόντων εις την βιομηχανίαν. Η δυσάρμονία θα έπέλθη μεταξύ των βιομηχανιών και των άγροτικών κλάδων ή μεταξύ παραγωγής και κυκλοφορίας. Η γεωργία δεν είνε εις θέσει πλέον να άπορροφά τας κατασκευαζόμενας μηχανάς διά τους κλάδους της, είτε διότι αι τιμαί, λόγω της ζητήσεως έχουν ύψωθί πολύ είτε διότι ο τόκος, λόγω της ζητήσεως κεφαλαίων έχει ανέλθει εις έξαιρετικά επίπεδα. Αποστολή προμηθείας γεωργικών μηχανών και έργαλείων σημαίνει δημιουργίαν άποθεμάτων εκ μερών των κατασκευαστών των μεταλλείων, των ανθρακωρυχείων, των παραγωγών κώκ κλπ. Αλλά περίπτωσις καταστροφής της άρμονίας είνε ή έντασις της παραγωγής όρισμένων μόνον κλάδων, ενώ οι άλλοι καθυστερούν. Όλαι αι κρίσεις μεταξύ των έτών 1830 — 1870 όφείλονται εις την μετατροπήν αναλογίας μεταξύ της θαρείας βιομηχανίας και του εκ του τομέως της κυκλοφορίας κλάδου των συγκοινωνιών. Η έποχή ήτο ή της έφαρμογής της δύναμεις του άτμου εις την κίνησιν των σιδηροδρόμων. Εις όλόκληρον την Ηπειρωτικήν Εύρώπην κατασκευάζοντο σιδηροδρομικά γραμμά. Η ζήτησις κεφαλαίων, ως εκ τούτου, ήτο έξαιρετική. Με την πάροδον του χρόνου ο τόκος των κεφαλαίων ηύξανε και ή έξέδρασις των ήτο δυσχερής. Η έκτέλεσις των έργων άνεκόπτετο και αι μεταλ-

λουργικά μηχανικά βιομηχανία εύρίσκοντο εις μίαν στιγμήν πρό κρίσεως. Σήμερον πλέον, με την ανάπτυξιν, την οποίαν έχει λάβει ή παραγωγή εις όλους τους κλάδους και τους τομείς της οικονομίας, ή διάσπασις της αναλογίας δεν έπέρχεται εις ένα μόνον κλάδον, αλλά εις πολλούς συγχρόνως, διότι ή άλληλεξάρτησις μεταξύ των τομέων και των κλάδων της οικονομίας είνε πολύ, πάρα πολύ μεγαλύτερα και ο σύνδεσμος της παγκοσμίου άγοράς άρρηκτος. Αρκεί εις μίαν άπομεικρυσμένην χώραν μεγάλην οικονομικήν σημασία — Ινδία, Κίνα κλπ. — να διαταραχθή ή αναλογία διά να έμφανισθί κρίσις εις τον κόσμον όλόκληρον.

Η κρίσις έπέρχεται ακριβώς κατά την στιγμήν, καθ' ήν ή αισιοδοξία έχει δημιουργήσθι το πνεύμα της κερδοσκοπίας και ουδείς σκέπτεται περί κρίσεως. Αφ' ής στιγμής διασπαθί ή αναλογία, τα άποτελέσματα της κρίσεως έμφανίζονται άμεσα. Καταστροφική πτώσις των τιμών, περιορισμός της παραγωγής, κλείσιμον έργοστασίων, έγκατάλειψις άγρών, άνεργία. Έκ τούτου περιορισμός της κατανάλωσας, κρίσις κατανάλωσας, ή οποία σημαίνει έντασιν της κρίσεως. Το κλείσιμον των έργοστασίων — θα κλείσουν εκείνα των όποιων ή αξία των παραγόμενων έμπορευμάτων είνε μεγαλύτερη του υπάρχοντος εις την άγοράν έπιπέδου των τιμών — ή έγκατάλειψις των άγρών έντείνει την κρίσιν. Κάθε έργοστάσιον άποτελεί κεφάλαιον εκ του οποίου ο έπιχειρηματίας ζητεί άπόδοσιν μέσω της προσθέτου αξίας, ήτις παράγεται υπό των έργων. Δεδομένου όμως ότι το έργοστάσιον δεν έργάζεται ή πραγματοποιήσις κέρδους είνε άδύνατος. Το ίδιον συμβαίνει και με την γην. Ούτως ή κρίσις ήγει το κεφάλαιον και τους έπιχειρηματίας, με την σειράν κατόπιν τας Τραπεζάς, αλίτινες δεν δύναται να εισπράξουν τα χρέη των.

Θα έδημιουργείτο ίσως ή έντύπασις ότι, άν έξευρίσκετο μέσον διά του οποίου θα καθίστατο δυνατόν να μην ύψοται ο τόκος, κρίσεις δεν θα ύπήρχον. Η έντύπωσις αυτή δεν είνε ακριβής, διότι το ποσοστόν του τόκου είνε συνάρτησις των διαθεσίμων ή μη κεφαλαίων και του άπομένοντος εις τόν έπιχειρηματίας κέρδους εκ της προσθέτου αξίας, ήτις κατανέμεται εις τους μεσολαβούντας μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσας. Το να άποφευχθί ή εμφάνισις των κρίσεων είνε ζήτημα έξαφανίσεως της άρρυθμίας, άναρχίας και αυτόματισμού, εκ των όποιων διέπεται το σύγχρονον οικονομικόν σύστημα. Αλλά έφόσον υπάρχουν κέρδος και συναγωνισμός, τούτο καθίσταται αδύνατον.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Μεταπολεμική και κρίσις.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ

ΤΑ ΠΑΡΑΔΕΙΣΙΑ ΤΑ ΦΙΛΑΡΕΣΚΟΤΕΡΑ ΚΑΙ ΤΑ ΩΡΑΙΟΤΕΡΑ ΠΤΗΝΑ

(Συνέχεια εκ της σελίδος 545)

Κατά την παλαιότεραν έποχήν, όταν δεν ήσαν γνωστά τα ήθη και τα έθιμα των πτηνών τούτων, πολλά μυθεύματα διεδίδοντο περί αυτών, ότι δηλαδή δεν είχαν πόδας, ότι έζων πάντοτε επί του έδάφους, αλλά και έκοιμούντο εις τον άέρα ή εκρήμοντο με τας μακράς τριχοειδείς άποφύσεις του σώματός των από των κλάδων των δένδρων. Επίσης ότι έτρέφοντο με την δρόσον του ουρανού και μόνον όταν έπέθνησκον έπιπτον επί της γής.

Πολλά αναφέρονται διά την καλαισιόσιαν των πτηνών τούτων. Μεταξύ άλλων λέγεται ότι Κινέζος ζωγράφος, ο οποίος ζωγράφιεν έν από αυτά τα πτηνά, έδειξεν εις το πτηνόν την εικόνα. Τούτο άνεγνώρισεν άμέσως τον εαυτόν του, έπλησίασε με όρημν, έξέβαλε κραυγήν χαράς, έθώπευσε την εικόνα με πολλὰς προστάσεις, έπήδησεν εις το στήριγμά του, άρχισε να κτυπά επανειλημμένως το έμάφος του εις ένδειξιν ικανοποίησεως. Κατόπιν ο ζωγράφος του παρουσίασε καθρέπτην, και το πτηνόν έστάθη επί πολλήν ώραν πρό αυτού κατ'επιτηθέμενον, όταν δε έτοποθετήθησαν τον καθρέπτην εις άλλο μέρος, τούτο πάλιν έπλησίασε και έθαύμαζε την εικόνα και όλας τας κινήσεις του.

Από έτών μετεφέρθησαν εις την Εύρώπην είδη τινά παραδεισίων πτηνών τα οποία κοσμούν τους διαφόρους ζωολογικούς κήπους. Μικρά ή και μεγάλα συλλαμβανόμενα τα παραδείσια ζούν επί πολλών έτη εις την αιχμαλωσίαν.

Από τα γνωστότερα είδη των παραδεισίων πτηνών γνωστότερα είνε άστραγαία ή μέλαινα και παραδεισία ή άπους. Το πρώτον είδος είνε από τα ωραιότερα πτηνά του είδους και διακρίνεται από το τετραύγων μέγεθος και λεπτόν, σχετικώς, έμάφος και την πλατείαν και μακροτάτην ουράν. Ο χρωματισμός είνε μέλανο μαυροπύρρον κατά την ράχιν με ποικίλα χρωματισμών μεταλλικών άποχρώσεων. Εις την κορυφήν της κεφαλής φέρει θύσανον ή μεταξοειδών πτερόν έν είδει λοφίου και περί τον λαιμόν πυκνάς τριχοειδείς άποφύσεις, αι όποιαί δίδουν την έντύπωσιν γούνας. Απαντά εις την Όλλανδίαν Νέαν Γουίνεαν.

Παραδεισία ή άπους είνε το μεγαλύτερον όλων των πτηνών του είδους. Το έμάφος της έχει μέτριον μήκος και κάμπτεται κατά το άκρον του. Ιδιαίτερον χαρακτηριστικόν γνώρισμα είνε ότι κατά το μέσον της ουράς εκφύονται δύο μεγάλα πτερά και από τα πλάγια του στήθους αναφαίνονται δέσμαι τριχοειδών μακροτάτων πτερόν τα οποία διευθύνονται προς τα κάτω.

Το χρώμα των άρρένων πτηνών είνε ψαιδερυθρον κατά το άνωτερον μέρος της κεφαλής και τον λαιμόν, ενώ ο τεράχλος έχει κίτρινον βαθύ χρώμα, αι πλευραί της κεφαλής χαλκοπράσινον και τα πτερά των πλευρών είνε πορτοκαλλόχρσα. Η θήλεια δεν φέρει πτερά κατά τας πλευράς και έχει χρώμα ώχροκίτρινον. Το μήκος της φθάνει το έν μέτρον. Απαντά εις την Όλλανδικήν Νέαν Γουίνεαν.

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Πρόβλημα του ώρολογίου

Οι δείκται ένός ώρολογίου δεικνύουν την 7ην ώραν. Εις ποίαν ώραν οι δύο δείκται θα συναντηθούν;

Ο μεγάλος δείκτης καθυστερεί έν σχέσει με τον δεύτερον κατά 7 διαίρεσεις.

Ο μεγάλος δείκτης καλύπτει μίαν διαίρεσιν εις 1)11 της ώρας. Διά να περάση τας 7 διαίρεσεις, θα χρειασθί 7)11 της ώρας.

Οι δύο δείκται θα συμπέσουν την 7 ώ. 7)11 ή 7 ώ. 38 λ. 10 δ. 10)11.

II

Οι δύο δείκται ένός ώρολογίου σημειούν ώραν 7.

Εις ποίαν ώραν θα εύρεθούν άμφοτεροι εις εύθειαν γραμμήν.

Ο μεγάλος δείκτης θα πρέπει να κερδίση μίαν διαίρεσιν εις βάρος του μικρού. Οι δύο δείκται θα εύρεθούν εις εύθειαν γραμμήν την 7 ώ. 1)11.

III

Εις ποίας ώρας από της 12ης και πέραν οι δύο δείκται ένός ώρολογίου θα σχηματίσουν γωνίαν 30ο;

Ο μεγάλος δείκτης διατρέχει 360ο έντός 1 ώρας.

Ο μικρός δείκτης διατρέχει 30ο εις μίαν ώραν.

Ας υποδείξωμεν με Α δευτερόλεπτα, την πρώτην φοράν που οι δείκται μετά την 12ην ώραν θα σχηματίσουν γωνίαν 30ο. Θα έχουμεν τότε,

$$\begin{array}{rcl} 360 & A & 30 & A \\ 60X60 & 60X60 & = & 36 \\ \eta & A & A & \\ - & - & - & = 30 \\ 10 & 120 & & \end{array}$$

36
Απλοποιούμενον : Α = — και εις 11

λεπτά 60)11 ή 5 ώ. 5)11.

Ο μεγάλος δείκτης κάμει τον γύρον της πλατφς και επανέρχεται διά να σχηματίση γωνίαν 30ο εις μίαν ώραν

Α, εις τρόπον ώστε:

$$360 & A & 30A \\ 60X60 & 60X60 & = 30 + \Pi & 360$$

$$360 & 360X12 \\ A = \frac{360}{11} + \Pi & \frac{360X12}{11} \text{ δευτερόλεπτα,}$$

δπου Π δύναται να άντικατασταθί διά 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.

Εις ώρας, έχομεν : Α = 1)11 + Π 12)11, δηλαδή 1 ώ. 10 λ. 10)11, 2 ώ. 16 λ. 4)11, 3 ώ. 21 λ. 9)11 κλπ.

Οι άριθμοί των οικημάτων μιās όδοϋ

Πόσα ψηφία έχρειάσθησαν διά να άριθμηθούν όλα τα σπίτια ένός δρόμου, όταν το τελευταίο σπίτι έχει άριθμόν 250

Από το 1 έως το 9 υπάρχουν 9 μονοψήφιοι άριθμοί, οι όποιοι διά να γραφούν χρειάζονται 9 ψηφία. 9+180+453=642 ψηφία έν όλω.

Από το 9 έως το 99, υπάρχουν 99—9=90 διψήφιοι άριθμοί, που χρειάζονται 2X90=180 ψηφία.

Από το 99 έως το 250, υπάρχουν 250—99=151 άριθ. τριψήφιοι που χρειάζονται διά να γραφούν 3X151=453 ψηφία.

Επομένως διά να άριθμηθούν τα οικήματα του δρόμου από 1—250, έχρησιμοποίησαν: 9+180+453=642 ψηφία έν όλω.

Υπερμαγικά τετράγωνα

Εύκολα κατασκευάζονται τετράγωνα υπερμαγικά, διμαγικά, τριμαγικά, μαγικά τετράγωνα με ζώνας, με σταυρούς, με διαμερίσματα, μαγικούς κύκλους κλπ.

Δίδομεν άνωτέρω ένα υπόδειγμα μαγικού τετραγώνου με ζώνην, δηλαδή ένα μαγικόν τετράγωνον, έντός ένός άλλου μαγικού τετραγώνου. Το σύνολον άποτελεί έπίσης ένα μαγικόν τετράγωνον.

1	2	19	20	23
18	16	9	14	8
21	11	13	15	5
22	12	17	10	4
3	24	7	6	25

ρούς, με διαμερίσματα, μαγικούς κύκλους κλπ.

Δίδομεν άνωτέρω ένα υπόδειγμα μαγικού τετραγώνου με ζώνην, δηλαδή ένα μαγικόν τετράγωνον, έντός ένός άλλου μαγικού τετραγώνου. Το σύνολον άποτελεί έπίσης ένα μαγικόν τετράγωνον.

ΟΙ ΣΑΚΚΟΙ ΑΜΜΟΥ ΕΝ ΠΟΛΕΜΩ

Σάκκοι πλήρεις άμμου άποτελούν σημαντικόν άμυντικόν προκάλυμμα έν πολέμω διότι δεν διαπερνώνται από τα βλήματα των τυφεκίων, προστατεύουν δε επαρκώς και από τας όβιδας όταν αυτές εκραγούν εις άπόστασιν τινα άπ' αυτών. Συνεπεία τούτου ή χρήσις των σάκκων άμμου είνε εύρύτατα διαδεδομένη μόνη δε ή Αγγλία έπρομηθεύθη κατά τον παρόντα πόλεμον έξ Ινδιών 200 έκατομύρια σάκ-

κων από Ιούταν. Η πλήρωσις όμως δι' άμμου τόσο μεγάλου άριθμού σάκκων, άπαιτεί μέγα πρόβλημα δεδομένου ότι τρεις άνδρες δεν δύναται να πληρώσουν πλέον των 60 σάκκων την ώραν. Κατόπιν αυτού κατασκευάσθη ειδίκων προς τον σκοπόν αυτόν μηχανήμα, πληρούν 700 σάκκους την ώραν. Το μηχανήμα χειρίζονται τέσσαρες μόνον άνδρες.

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΙΣ

Μυθιστόρημα του διασήμου

ΠΕΡΙΛΗΨΙΣ ΤΩΝ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΩΝ. 'Ο Μπέρτ Σμώλλγουαίης, εφηλικιωνεται την εποχή που αρχίζει η κατάκτησις του αέρος. 'Ενθ' ο συντηρητικός αδελφός του Τόμ εξοκολογεί να καλλιεργή το περιβάλλον του και να διατηρή το μικρό του μαγικό στο Μπάν Χίλλ, που από είδυλ-λικά χωριουδάκι έχει μεταβληθῇ σε ἀληθινὴ πολυθόρυβη σύγχρονη πολιτεία καὶ συγχωνεύθηκε μετ' ὁ Λονδίνον, ὁ προ-οδευτικὸς Μπέρτ φιλοδοξεῖ νὰ γίνῃ ἐφευρέτης. 'Ο Μπέρτ ἐργάζεται στὸ κα-τάστημα ποδηλάτων τοῦ Γκρέμπ καὶ κα-τορθώνει νὰ ἀγοράσῃ μιὰ μοτοσυκλέ-τα. Μιὰ μέρα, σὲ μιάν ἐκδρομὴ, ἕνας στρατιώτης τοῦ μηχανικοῦ, τοῦ ἀποκα-λύπτει ἐνδιαφέροντα πράγματα γιὰ τὶς νέες ἀεροναυτικές ἐφευρέσεις, πού τη-ροῦνται μυστικές.

2ον

'Ο στρατιώτης τῆλεγε ὅλα αὐτὰ σκε-πτικός, καθὼς ξαναγέμιζε τὴν πίπα του. 'Ο Μπέρτ, καθόταν δίπλα του, ἐπάνω στὸν χαμηλὸ τοῖχο τοῦ κήπου, ὅπου εἶχε ἀκουμπήσει τὴ μοτοσυκλέτα του.

—Θάνε περιεργὸς ὁ πόλεμος, μ' αὐτὰ τὰ ἀεροπλάνα — εἶπε ξαφνικά.

—Δὲν ἔχετε ἄδικο, εἶπε ὁ στρατιώτης. Μὰ δὲν παρακολουθεῖτε τὶς ἐφημερίδες; Δὲν εἶδατε τί συμβαίνει; Ἐμφανίζεται ἕνας ἐφευρέτης. Δείχνει τὸ ἀεροπλάνο του, κάνει δοκιμὲς, γίνεται φασαρία, θό-ρυβος, τυμπανοκρουσία... Κι' ὕστερα; Πῆρε! ὁ ἐφευρέτης ἐξαφανίζεται... Κα-νεὶς δὲ μιλά πιά γι' αὐτόν!

—Δὲν τὸ πρόσεξα αὐτό!

—Ἐγὼ ὅμως τόχω προσέξει. Οἱ ἐφευ-ρέτες ἐξαφανίζονται... Χάνονται... Κα-νεὶς δὲν ξέρει πιά τί ἀπένιναν. Στὴν ἀρ-χή... μὰ αὐτὸ εἶνε ἡδὴ παλαιὰ ἱστορία.. ὑπάρχον ἀδελφοὶ Ράιτ, πού πετοῦσαν ἐπὶ ὥρες... κι' ὕστερα ξαφνικά, ἀπὸ δι-πᾶν κι' οἱ ἄλλοι! Ὑστερα ἦρθε ἡ σειρά ἐκείνων τῶν ἀεροπόρων στὴν Ἰρλανδία... μὰ τὴν πίστι μου, ἔρχων τὸνομά τους. Καὶ κείνοι πετοῦσαν ἐπὶ πολλὰς ὥρες... καὶ κείνοι ἐξαφανίσθηκαν. Δὲν πέθαναν, γιὰτὶ ἀν συνέβαινε κατ' ἐτόμο, θὰ τὸ-γραφαν οἱ ἐφημερίδες. Τί ἀπένιναν λοι-πόν; Τὸ ἴδιο συνέβη καὶ μετ' ἐκείνων πού ἐκάνε τὸ γύρο τοῦ Παρισιῦ μετ' τὸ ἀερο-πλάνο του καὶ πού ἐπεσε στὸν Σηκουάνα. Ἐπεσε, μὰ δὲν ἔπαθε τίποτα. Καὶ ὅμως κι' αὐτὸς ἔχει ἐξατμισθῇ!

'Ο ἀγορητὴς σταμάτησε γιὰ ν' ἀνάψῃ τὴν πίπα του.

—Θάλεγε κανεὶς πὼς κάποια μυστικὴ ὁργάνωσις τοὺς ἐξαφανίζει — εἶπε ὁ Μπέρτ.

—Μιὰ μυστικὴ ὁργάνωσις! 'Ε λοιπόν! —τὸ σπύρο ἔτριβε καὶ ὁ καπνιστὴς τρί-βηξε μερικὲς ρουφηξιές. Μιὰ μυστικὴ ὁργάνωσις! —ξανάψε μετ' τὴν πίπα ἀνάμε-σα στὰ δόντια καὶ μετ' ὁ σπύρο ἀνάμε-νο ἀκόμη. Τὸ ὕπουρο τοῦ Στρατιω-τικῶν εἶνε πιά μυστικὸ κι' ἀπὸ μιὰ μυ-στικὴ ὁργάνωσις! 'Ερρίξε τὸ σπύρο κι' ἐκάνε μερικὰ βήματα. Εἶνε καθὼς σὰς τὸ λέω — βεβαίως — δὲν ὑπάρχει κρύ-τος στὴν Ἑὐρώπῃ ἢ στὴν Ἀσία, ἢ στὴν Ἀμερική ἢ στὴν Ἀφρική, πού νὰ μὴν ἔχῃ διὸ ἢ τρία ἀεροπλάνα... ἀληθινὰ ἀε-ροπλάνα πού μποροῦν καὶ πετοῦν... Καὶ οἱ κατασκευαστές, οἱ ραδιοηγέτες, οἱ δολο-

πλοκίες τείνουν στὸ νὰ πληροφορηθῇ τὸ κάθε κράτος πὼς καὶ μετ' εἶνε φτιαγμέ-να τὰ ἀεροπλάνα τοῦ ἑαυτοῦ! Γι' αὐτὸ κανεὶς ξένος, οὔτε καὶ κανεὶς συμπα-τριώτης μας ἂν δὲν εἶνε ἐμπιστος τῆς κυβερνήσεως δὲν μπορεῖ νὰ ζυγώσῃ οὔ-τε ἀπὸ μακριὰ στὰ πεδία τῶν πειραμά-των.

—Ὡστόσο — ἔκαμε ὁ Μπέρτ — θὰ ἤ-θελα νὰ δῶ ἕνα ἀπ' αὐτὰ τὰ νέα μηχανήματα, ὅχι γιὰ τίποτ' ἄλλο, ἀλλὰ ἔτσι γιὰ νὰ πιστέψω πὼς ὑπάρχουν!

—'Αμ' ἐννοῖα σας! Δὲ θὰ περάσῃ πο-λὺς καιρὸς καὶ θὰ τὰ δῆτε — εἶπε ὁ στρατιώτης πού πῆρε τὴ μοτοσυκλέτα του (μιὰ κατακαίνουρη μοτοσυκλέτα) καὶ τὴν ἐσπρωξε πρὸς τὸ δρόμο.

'Ο Μπέρτ ἔμεινε καθισμένος στὸν χα-μηλὸ τοῖχο σκεπτικός καὶ σοβαρός, μετ' ἐκαστὸ ριγμένο πρὸς τὰ πίσω καὶ ἕνα σιγᾶντο μισοσβυσμένο στὴν ἀκρὴ τῶν χει-λιῶν.

—'Αν ὅσα λέει εἶνε ἀλήθεια — μουρ-μούρισε — ἐγὼ καὶ ὁ Γκρέμπ χάνομε τὸν καιρὸ καί... ἀφήνω πού θὰ μᾶς κο-στίσῃ ἕνα σωρὸ λεπτὰ ἢ ἐπισκευὴ τῆς σέρρας.

5

'Ενθ' ἡ μυστηριώδης συνομιλία πού εἶ-χε μετ' τὸν στρατιώτη, ἐτυραννοῦσε ἀκόμη τὴν φαντασία τοῦ Μπέρτ Σμώλλγουαίης, συνέβη τὸ πῶς καταπληκτικὸ γεγονός ἀπὸ τὸ δραματικὸ κεφάλαιο τῆς ἀνθρωπίνης ἱ-στορίας πού ἀναφέρεται στὴν ῥαγδαία κατάνησι τοῦ αέρος. Πρόκειται γιὰ ἕνα ἀνέλπιστο γεγονός πού ἀφῆκε ἐποχὴ: ἡ ξαφνικὴ πτῆσις τοῦ κ. Ἀλφρεντ Μπάρ-τεριτς, ὁ ὁποῖος ἀπεγειώθη ἀπὸ τὸ Κρυ-στάλλινο Ἀνάκτορον, καὶ ἔκαμε τὴν ἐναέ-ριον διαδρομὴν μέχρι Γλασκώβης μετ' ἐπι-στροφῆς, μέσῃ σ' ἕνα μικρὸ ἀεροπλάνο βαρύτερο ἀπὸ τὸν αέρα, ἕνα μηχανήμα πολὺ πρακτικόν, καὶ κομψὸ πού πετοῦσε ἐλαφρὰ καὶ γρήγορα, σὰν τὸ περιστέρει.

'Ο κόσμος σχημάτισε τὴν ἐντύπωσιν πὼς δὲν εἶχε γίνῃ ἀπλῶς ἕνα βῆμα πρὸς τὰ ἔμπροσθ γιὰ τὴν ὀριστικὴν κατάνησι τοῦ αέρος, ἀλλὰ ἕνας γιγαντιαῖος διασκελι-σμός, ἕνα κολοσσιαῖο πῆδημα. 'Ο κ. Μπάρ-τεριτς ἐπέταξε ἐπὶ ἐννέα συνεχεῖς ὥρες καὶ δίχως νὰ πάθῃ τὸ παραμικρό, ἀπαράλ-λαχτα σὰν ἕνα πούλι ἀκούραστο πού τα-ξιδεύει ὅπου θέλει. Ἡ μηχανὴ του ὥστό-σο, δὲν εἶχε τὴν ὕψι οὔτε πούλιον, οὔτε πεταλούδας, οὔτε καὶ τὸ σουλῶπι ἐνδὸς συνηθισμένου ἀεροπλάνου. Μᾶλλον θὰ μποροῦσε νὰ τὴν πάρῃ κανεὶς γιὰ μιὰ σφήκα. Ὁρισμένα μέρη τῆς γυρίλας μετ' ἀφάνταστη καχύτητα, παρέχοντας ἔτσι τὴν ἐντύπωσιν διαφανῶν φτερῶν, κι' ἄλλα πά-λι τμήματά της, ὅπως δύο ἔλυτρα κυρτά, ἔμεναν τετονιμένα καὶ ἀκίνητα. Στὴ μέση θροισκόνταν ἕνα σῶμα στρογγυλὸ καὶ μα-κροῦλό, σὰν τὸ σῶμα μιᾶς φαλαίνης, μέ-σα στὸ ὅποιο ὁ κ. Μπάρτεριτς ἦταν ἐγ-κατεστημένος μπροστὰ σ' ἕνα τιμόνι σὰν τοῦ αὐτοκινήτου. Ἡ ὁμοιότης αὐτῆς τῆς παράξενης συσκευῆς μετ' ἡ σφήκα, γινό-ταν κυναιότερη ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἀεροπλάνο ἐδομοῦσε, σὰν τὸ ἐντομο πού πετᾷ ἔξω ἀπὸ ἕνα κλειστὸ τζάμι.

'Ο κ. Μπάρτεριτς κατέπληξε τὸ κοινὸν πού δὲν περιέμενε τὸ ἀνδραγάθημα του. Ἦταν ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους, πού ἡ Μοῖρα κατορθώνει ἀκόμη νὰ δη-μιουργῇ, ὅταν θέλῃ νὰ φέρῃ σὲ ἀμνηστία τὴν ἀνθρωπότητα. Ἄλλοι θεοδιδόναν, ὡς ἦταν Αὐστραλὸς, ἄλλοι Ἀμερικανὸς καὶ πολλοὶ Γασκῶνος. Μερικοὶ ἰσχυρίζονταν —κι' αὐτὸ δὲν ἦταν διόλου ἀλήθεια — πὼς ἦταν γυλιὸς ἐνδὸς βιομηχανίου, πού εἶ-χε συσσωρεύσει μιὰ γιγαντιαία περιουσία κατασκευάζοντας πέννες χρυσοῦ καὶ τοὺς στυλογράφους Μπάρτεριτς. Στὴν πραγμα-τικότητα, δὲν ὑπῆρχε καμμιὰ συγγένεια, ἀνάμεσα στοὺς δυὸ Μπάρτεριτς. Ἐδῶ καὶ λίγα χρόνια, παρὰ τὴν ἡχηρὴ καὶ ἐπίση-μη φωνὴ του, τὸ τεράστιο σῶμα του, καὶ τὸ μεγαλοπρεπὲς καὶ φουσκωμένο του ὄ-φος, ὁ «ἐπτάμενος Μπάρτεριτς» δὲν ἦταν παρὰ ἕνα ἀσήμαντο μέλος δύο ἢ τριῶν Ἀεροναυτικῶν Λεσχῶν, ἀπὸ τὶς πά-πολλες πού ὑπῆρχαν τότε. Μιὰ μέρα, ἀ-πῆθινε μιὰν ἐγκύκλιον σ' ὅλους τὶς λον-δρέζικες ἐφημερίδες, γιὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ, πὼς εἶχε ὁργανώσει στὸ Κρυστάλλινο Ἀ-νάκτορον μιὰν ἐπίδειξι, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ὁποίας θὰ ἔκαμε δοκιμὲς μιᾶς νέας πτητικῆς μηχανῆς «γιὰ νὰ πείσῃ τοὺς ἀν-τιπροσώπους τοῦ τύπου ὅτι οἱ δυσχερεῖς πού παρεμποδίζαν ὡς τότε τὴν μηχανικὴ πτῆσι, εἶχαν ὀριστικῶς ἐξουδετερωθῇ». Λιγοστὲς μονάχα ἐφημερίδες δημοσίευσαν περὶ τῆς αὐτῆς τῆς ἀγγελίας κι' ἀκόμη πῶς λογιστοὶ ἀναγνώστες δώσανε προσο-χὴ καὶ πίστωση μὴν τέτοια διαβεβαίω-σι. Κανεὶς ἐπίσης δὲν ἐνοχλήθηκε, ὅταν, ὕστερα ἀπὸ μιὰν φιλονικία γιὰ καθαρὰς προσωπικὰ αἰτία, ὁ ἐφευρέτης ἔμαστιγ-σε μέρα μεσημέρι κατὰ πρόσκομα, ἕναν διάσημο Γερμανὸν βιοτονοῦ, στὴν εἰσοδὸ ἐνδὸς μεγάλου ξενοδοχείου τοῦ Πικαντίλ-λιν. Οἱ ἐφημερίδες ἀνέφεραν τὸ ἐπεισό-διο στὰ «φύλλα» καὶ μάλιστα ἐγραψαν καὶ κατὰ λάθος τὸνομά του: Μπάρτεριτς καὶ Μπέρτεριτς. Ὡς τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης πετῆσεως δὲν εἶχε κατορθώσει μετ' ἐνῆνα μέσον νὰ ἐπιβληθῇ στὴ δημοσίαν προσο-χὴ. Παρ' ὅλη τὴν τρελλὰ, εἶνε ζήτη-μα ἂν μαζεύθηκαν παραπάνω ἀπὸ τρεῖςκα-ἑτομα ἐκείνῃ τὸ ὁμοῖον προκίον, πού κα-τὰ τὶς ἑξῆς, ἀνοίξε τὶς πόρτες τοῦ τερά-στιου ὑποστέγου, ὅπου εἶχε μοντάρει τὴν μηχανή του, καὶ πού τὸ γιγαντιαῖο του ἐντομο ἄρχισε νὰ βουίξῃ σ' αὐτὰ ἐνδὸς ἀμέριστου καὶ δύσπιστου κόσμου. Ἀλλὰ, μόλις ἐκοψε διὸ βόλτες πάνω ἀπὸ τὸ Κρυστάλλινο Ἀνάκτορον, ἡ φῆμῃ εἶχε ἡ-δὴ φέρῃ στὰ χεῖλῃ τὴν σάλπιγγά της, καὶ ἐσήμαινε συναγεμὸν τὴν ὥραν πού οἱ ἄλλοις πού κοιμόντανε στὰ παγκάνια τοῦ Τράφαλγκαρ Σκουαίρ, ξυπνοῦσαν ἐμβρόν-τητοι καὶ ἐβλέπαν τὸν Μπάρτεριτς, νὰ στρίβῃ γύρω ἀπὸ τὴν στήλῃ τοῦ Νέλσων-ος. Κατὰ τὶς δέκα καὶ μισή, ἡ φῆμῃ ἐξακολούθει νὰ ξεσηκώνει τὴν ἡχώ τοῦ Λονδίνου καὶ ὀλόκληρης τῆς Ἀγγλί-ας, μετ' ὁ καταπληκτικὸς τῆς ἀγγελίας. Τὸ ἀπίστευτο κατόρθωμα εἶχε ἐπιτευχθῇ! Ἐνας ἄνθρωπος ταξίδευε στὸν αέρα, πε-τοῦσε ὅπου ἤθελε, μετ' ὅλη τὴ δύνατὴ ἀ-σφάλεια!

Ἡ Σκωτία τὸν περιέμενε μετ' ὁ στόμα ἀνοιχτό. Ἐφθασε στὴν Γλασκώβη κατὰ

τὴν ἡμέραν πού εἶχε ἀκούσει τὸν Μπάρ-τεριτς. Ὡς τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης πετῆσεως δὲν εἶχε κατορθώσει μετ' ἐνῆνα μέσον νὰ ἐπιβληθῇ στὴ δημοσίαν προσο-χὴ. Παρ' ὅλη τὴν τρελλὰ, εἶνε ζήτη-μα ἂν μαζεύθηκαν παραπάνω ἀπὸ τρεῖςκα-ἑτομα ἐκείνῃ τὸ ὁμοῖον προκίον, πού κα-τὰ τὶς ἑξῆς, ἀνοίξε τὶς πόρτες τοῦ τερά-στιου ὑποστέγου, ὅπου εἶχε μοντάρει τὴν μηχανή του, καὶ πού τὸ γιγαντιαῖο του ἐντομο ἄρχισε νὰ βουίξῃ σ' αὐτὰ ἐνδὸς ἀμέριστου καὶ δύσπιστου κόσμου. Ἀλλὰ, μόλις ἐκοψε διὸ βόλτες πάνω ἀπὸ τὸ Κρυστάλλινο Ἀνάκτορον, ἡ φῆμῃ εἶχε ἡ-δὴ φέρῃ στὰ χεῖλῃ τὴν σάλπιγγά της, καὶ ἐσήμαινε συναγεμὸν τὴν ὥραν πού οἱ ἄλλοις πού κοιμόντανε στὰ παγκάνια τοῦ Τράφαλγκαρ Σκουαίρ, ξυπνοῦσαν ἐμβρόν-τητοι καὶ ἐβλέπαν τὸν Μπάρτεριτς, νὰ στρίβῃ γύρω ἀπὸ τὴν στήλῃ τοῦ Νέλσων-ος. Κατὰ τὶς δέκα καὶ μισή, ἡ φῆμῃ ἐξακολούθει νὰ ξεσηκώνει τὴν ἡχώ τοῦ Λονδίνου καὶ ὀλόκληρης τῆς Ἀγγλί-ας, μετ' ὁ καταπληκτικὸς τῆς ἀγγελίας. Τὸ ἀπίστευτο κατόρθωμα εἶχε ἐπιτευχθῇ! Ἐνας ἄνθρωπος ταξίδευε στὸν αέρα, πε-τοῦσε ὅπου ἤθελε, μετ' ὅλη τὴ δύνατὴ ἀ-σφάλεια!

Ἡ Σκωτία τὸν περιέμενε μετ' ὁ στόμα ἀνοιχτό. Ἐφθασε στὴν Γλασκώβη κατὰ

τὴν ἡμέραν πού εἶχε ἀκούσει τὸν Μπάρ-τεριτς. Ὡς τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης πετῆσεως δὲν εἶχε κατορθώσει μετ' ἐνῆνα μέσον νὰ ἐπιβληθῇ στὴ δημοσίαν προσο-χὴ. Παρ' ὅλη τὴν τρελλὰ, εἶνε ζήτη-μα ἂν μαζεύθηκαν παραπάνω ἀπὸ τρεῖςκα-ἑτομα ἐκείνῃ τὸ ὁμοῖον προκίον, πού κα-τὰ τὶς ἑξῆς, ἀνοίξε τὶς πόρτες τοῦ τερά-στιου ὑποστέγου, ὅπου εἶχε μοντάρει τὴν μηχανή του, καὶ πού τὸ γιγαντιαῖο του ἐντομο ἄρχισε νὰ βουίξῃ σ' αὐτὰ ἐνδὸς ἀμέριστου καὶ δύσπιστου κόσμου. Ἀλλὰ, μόλις ἐκοψε διὸ βόλτες πάνω ἀπὸ τὸ Κρυστάλλινο Ἀνάκτορον, ἡ φῆμῃ εἶχε ἡ-δὴ φέρῃ στὰ χεῖλῃ τὴν σάλπιγγά της, καὶ ἐσήμαινε συναγεμὸν τὴν ὥραν πού οἱ ἄλλοις πού κοιμόντανε στὰ παγκάνια τοῦ Τράφαλγκαρ Σκουαίρ, ξυπνοῦσαν ἐμβρόν-τητοι καὶ ἐβλέπαν τὸν Μπάρτεριτς, νὰ στρίβῃ γύρω ἀπὸ τὴν στήλῃ τοῦ Νέλσων-ος. Κατὰ τὶς δέκα καὶ μισή, ἡ φῆμῃ ἐξακολούθει νὰ ξεσηκώνει τὴν ἡχώ τοῦ Λονδίνου καὶ ὀλόκληρης τῆς Ἀγγλί-ας, μετ' ὁ καταπληκτικὸς τῆς ἀγγελίας. Τὸ ἀπίστευτο κατόρθωμα εἶχε ἐπιτευχθῇ! Ἐνας ἄνθρωπος ταξίδευε στὸν αέρα, πε-τοῦσε ὅπου ἤθελε, μετ' ὅλη τὴ δύνατὴ ἀ-σφάλεια!

Ἡ Σκωτία τὸν περιέμενε μετ' ὁ στόμα ἀνοιχτό. Ἐφθασε στὴν Γλασκώβη κατὰ

τὴν ἡμέραν πού εἶχε ἀκούσει τὸν Μπάρ-τεριτς. Ὡς τὴν ἡμέραν τῆς πρώτης πετῆσεως δὲν εἶχε κατορθώσει μετ' ἐνῆνα μέσον νὰ ἐπιβληθῇ στὴ δημοσίαν προσο-χὴ. Παρ' ὅλη τὴν τρελλὰ, εἶνε ζήτη-μα ἂν μαζεύθηκαν παραπάνω ἀπὸ τρεῖςκα-ἑτομα ἐκείνῃ τὸ ὁμοῖον προκίον, πού κα-τὰ τὶς ἑξῆς, ἀνοίξε τὶς πόρτες τοῦ τερά-στιου ὑποστέγου, ὅπου εἶχε μοντάρει τὴν μηχανή του, καὶ πού τὸ γιγαντιαῖο του ἐντομο ἄρχισε νὰ βουίξῃ σ' αὐτὰ ἐνδὸς ἀμέριστου καὶ δύσπιστου κόσμου. Ἀλλὰ, μόλις ἐκοψε διὸ βόλτες πάνω ἀπὸ τὸ Κρυστάλλινο Ἀνάκτορον, ἡ φῆμῃ εἶχε ἡ-δὴ φέρῃ στὰ χεῖλῃ τὴν σάλπιγγά της, καὶ ἐσήμαινε συναγεμὸν τὴν ὥραν πού οἱ ἄλλοις πού κοιμόντανε στὰ παγκάνια τοῦ Τράφαλγκαρ Σκουαίρ, ξυπνοῦσαν ἐμβρόν-τητοι καὶ ἐβλέπαν τὸν Μπάρτεριτς, νὰ στρίβῃ γύρω ἀπὸ τὴν στήλῃ τοῦ Νέλσων-ος. Κατὰ τὶς δέκα καὶ μισή, ἡ φῆμῃ ἐξακολούθει νὰ ξεσηκώνει τὴν ἡχώ τοῦ Λονδίνου καὶ ὀλόκληρης τῆς Ἀγγλί-ας, μετ' ὁ καταπληκτικὸς τῆς ἀγγελίας. Τὸ ἀπίστευτο κατόρθωμα εἶχε ἐπιτευχθῇ! Ἐνας ἄνθρωπος ταξίδευε στὸν αέρα, πε-τοῦσε ὅπου ἤθελε, μετ' ὅλη τὴ δύνατὴ ἀ-σφάλεια!

Ἡ Σκωτία τὸν περιέμενε μετ' ὁ στόμα ἀνοιχτό. Ἐφθασε στὴν Γλασκώβη κατὰ

ΤΟΥΣ ΑΙΘΕΡΑΣ

Ἀγγλου συγγραφέως ΟΥΕΛΛΣ

τὴ μίαν, καὶ ἔχουν νὰ λένε πὼς ἡ δου-λειὰ ξανάρχισε μονάχα στὶς δύομισι στὶς ἀποβάθρες καὶ τὰ ἐργοστάσια τῆς βιομη-χανικῆς αὐτῆς κυψέλης. Ἡ φαντασία τοῦ κοιντοῦ εἶχε ἐρεθισθῇ σὲ ἀφάνταστο βαθ-μὸ, μ' ὅλο πού, πῶς λίγοι ποῖος πολὺ, ὅλοι κατὰ ξέρανε ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς κατακτῆσεως τοῦ αέρος καὶ μποροῦσαν νὰ ἐκτιμῇσουν τὸν κ. Μπάρτεριτς στὴν πρα-γματικὴν του ἀξία. Ἐκεῖνος ἔκαμε ἕνα γύρο πάνω ἀπὸ τὰ κτίρια τοῦ Πανεπι-στημίου, καὶ κατέβηκε ἐπειτα πρὸς χαμη-λά, ὥστε νὰ μορῇ ἡ φωνὴ του ν' ἀκου-σθῇ ἀπὸ τὰ πλῆθη πού ἦταν συναγμένα στὸ Οὐέστ Ἦντ Πάρκ καὶ στὶς πλαγιὰς τοῦ Γκίλμωρ Χίλλ. Τὸ παράξενο ἀερο-πλάνο διέγραφε μετ' ὁχύτητα πέντε χιλιο-μέτρων τὴν ὥραν ἕνα εὐρὺ κύκλο, βουί-ζοντας τόσο δυνατὰ, πού θὰ ἐκάλυπτε τὴν βροντερὴ φωνὴ τοῦ κ. Μπάρτεριτς, ἂν ὁ τελευταῖος αὐτὸς δὲν εἶχε προνοήσει νὰ πάρῃ μαζί του ἕνα μεγαφώνον. Μετ' ἐνθα-στή ἐπιδειξίοντα, ὁ ἀεροπόρος ἀπέφυγε τὰ καμπαναριά, πυργίσκους, τὰ καλῶδια τοῦ ἐναερίου σιδηροδρόμου ἐνθ' ὅτε μετ' ὁ γάφονος τὸν ἐξεφώνησε:

—Τὸ ὄνομά μου εἶνε Μπάρτεριτς! Καὶ ἐσυλλάβιζε: ΜΠΑ-ΤΤΕ-ΡΙΤΖ. Κατά-λα-βατε; Ἡ μὴτέρα μου εἶνε Σκωτῶτα!

Σὰν δεβαιώθηκε πὼς τὸν εἶχαν ἀκού-σει, ἀνυψώθηκε ξανά, ἀνάμεσα στὶς ζη-τοκρανιές, καὶ τὶς πατριωτικὰς ἐπεφυ-μίες, καὶ πέταξε ὀλοταχὺς πρὸς τὰ βο-ρειοδυτικὰ ἀνεβοκατεβαίνοντας, κόβοντας βόλτες, μ' ἕναν τρόπον πού ἐμοιαζε κα-ταπληκτικὸν μετ' ὁ πέταγμα μιᾶς σφήκας.

Στὴν ἐπιστροφή, ἐπέρασε πάνω ἀπὸ τὸ Λίδερπουλ, τὸ Μάντσεστερ καὶ τὴν Ὁξ-φόρδη, συλλαβίζοντας σὲ κάθε πόλιν τὸ ὄ-νόματόν του, καὶ ὁ γυρισμός του στὸ Λονδίνον προκάλεσε ἕνα ἀπίστευτο συναγεμὸν. Ὁ-λὸς ὁ κόσμος ὤψωνε τὸ κεφάλι του πρὸς τὸν οὐρανόν. Μέσα σὲ μιὰ μέρα σκοτώθη-καν ἀπὸ δυστυχήματα περισσότεροι ἄν-θρωποι ἀπὸ ὅσοι στοὺς τελευταίους τρεῖς ἡμέρας καὶ ἕνα βασιλεῖα τῆς δημοτικῆς ὑ-πηρεσίας τοῦ Ταμῆσεως προσέκρουσε τό-σο βίαια πάνω σ' ἕνα ποτόνι τοῦ Οὐέστ-μίνστερ ὥστε γλῶσσας μόλις τὸ ναυαγί-ο προσεράζοντας στὴν ἀντίθετη ὁχθὴ πάνω στὸν βοῦρκο πού εἶχε ἀφήσει ἀκάλυπτο ἡ ἀμνηστία.

'Ο Μπάρτεριτς ξαναγύρισε στὸ Κρυ-στάλλινο Ἀνάκτορον, κλασσικὴν ἀφετηρίαν τῶν ἀεροναυτικῶν περιπετειῶν, τὴν ὥραν πού ὁ ἥλιος βασιλευσε, καὶ κλείσθηκε στὸ ὑπόστεγόν του, κλείνοντας ἀμέσως τὶς πόρτες στὴ μύτη τῶν φωτογράφων καὶ τῶν δημοσιογράφων.

—Ἀκούστε με — τοὺς φώναξε, καθὼς ὁ βοηθὸς του ἐσφαλοῦσε τὶς πόρτες — εἶμαι πεθωμένος ἀπ' τὴν κούρασι καὶ δὲν μπορῶ νὰ σταθῶ στὰ πόδια μου. Δὲν μπο-ρῶ τώρα νὰ σὰς μιλήσω. Εἶμαι ξεθεωμέ-νος, τσακισμένος. Τὸ ὄνομά μου εἶνε Μπάρτεριτς. ΜΠΑ-ΤΤΕ-ΡΙΤΖ. Κατά-λα-βατε; Εἶμαι πολίτης τῆς Βρεταννικῆς Αὐτοκρατορίας. Τὰ ἄλλα... σὰς τὰ λέω αὐριο.

Κατὰ σκοτεινὰ ἐνσταντανὲ διεσώθησαν γιὰ νὰ ὑπενθυμίζον τὸ ἀξιομνημόνευτο ἐπεισόδιο. Ὁ βοηθὸς τοῦ ἀεροπόρου ἀν-τιμετωπίζει ἕνα ὀρμητικὸν κῆμα ἀπὸ πε-

ριέργους, μετ' ὁ κληρὸν καπέλλα καὶ γραβά-τες φανταχτερὲς καὶ πού κραδαίνον τὰ σημειωματάρια τῆς ἡ σηκώνουν ψηλὰ τὶς φωτογραφικὰς τοὺς μηχανές. Ὁ ἀεροπό-ρος, στὸ πλαίσιο τῆς πόρτας, δεσπόζει σ' ὅλο αὐτὸ τὸ πλῆθος μετ' ὁ μεγαλοπρεπὲς του παράστημα. Τὸ στόμα του, κάτω ἀπὸ ἕνα ἀξιοπρεπὲς μουστάκι, εἶνε ὀρθάνοι-στο ἀπὸ τὰ ξεφωνητὰ πού ἀλευθύνει στοὺς ριψοκινδύνους ὑπηρετίας τῆς Φή-μης. Ὁρθώνεται ἀγέρωχος ἐμπρὸς τοὺς — αὐτὸς, ὁ διασημότερος ἄνθρωπος τῆς στιγμῆς. Σχεδὸν συμβολικά, χειρονομεῖ μετ' ὁ μεγαφώνον τοῦ πού κρατεῖ στὸ ἀ-ριστέρον τοῦ χερί.

6

'Ο Τόμ καὶ ὁ Μπέρτ Σμώλλγουαίης ἦ-ταν παρόντες κι' οἱ δυὸ σ' αὐτὴν τὴν ὑ-ποδοχὴ, μπροστὰ στὸ Κρυστάλλινο Ἀνά-κτορον, ὅπου εἶχαν τόσες φορὲς θαυμάσει τὰ πυροτεχνήματα. Ὁ Μπέρτ ἦταν ἐξαλ-λὸς, ὁ Τόμ παρέμενε ἥρεμος καὶ σὰν ἀ-διάφορος, καὶ οὔτε ὁ ἕνας, οὔτε ὁ ἄλλος δὲν ἀντιλαμβάνονταν τὴν ἀναστάτῳσιν πού θὰ προκαλοῦσαν στὴ ζωὴ τους τὰ ἀπο-τελέσματα αὐτοῦ τοῦ πρώτου ἐναερίου θριάμβου.

—ἴσως ὁ Γκρέμπ, θὰ κυττάξῃ τώρα πιά τὸ μαγαζί του — παρετήρησε ὁ Τόμ — καὶ θὰ φροντίσῃ νὰ κἀμῃ τὸ μοντέλο τοῦ ἀεροπλάνου πού ἐσκάρωσε. Ἀλλὰ καὶ πάλι δὲ θὰ ἡσυχάσωμε ἐνόσω δὲν κα-νονίζεται ὁ λογαριασμός τοῦ Σταίνχαρτ.

'Ο Μπέρτ ἦταν ἀρκετὰ διακριτικὸς καὶ κάτοχος τῶν ἀεροναυτικῶν προβλημάτων γιὰ νὰ μὴν καταλάβῃ πὼς αὐτὴ ἡ γιγαν-τιαία μίμησις τῆς μέλισσας, θὰ προκα-λοῦσε μιὰ γενικὴ ἀνατάραξι. Τὸ πρῶ-γμα γίνεκε κίβλος ὀλοφάνερος ἀπὸ τὴν ἄλλῃ μέρα. Φτάνει νάρρινες μιὰ ματιὰ στὶς ἐφημερίδες: Ἦταν γεμάτες ἀπὸ βιαστικά μουντζουρωμένα κλισέ, μετ' ὁ-γραφεῖς ἐπικολυρικὰς καὶ μετ' ὁ τίτλους λυσ-σαλέους. Τὴν ἄλλῃ μέρα, ἦταν τὰ ἴδια καὶ χειρότερα καὶ στὸ τέλος τῆς ἐβδομά-δος οἱ ἐφημερίδες δὲν πουλοῦντανε πιά ἀλλὰ ἐρράζονταν κυριολεκτικῶς ἀπ' τὰ χεῖρα τῶν ἐφημεριδοπῶλων πού εἶρχαν στοὺς δρόμους ἀφηνιασμένοι. Μέσα σ' ὅ-λη τὴ φασαρία, τὴν σύγχυσιν, ξεχώριζε ἡ καταπληκτικὴ μορφή τοῦ κ. Μπάρτεριτς μετ' ὁ πρωτοφανεῖς ὁρους πού ἐξέλι-νε γιὰ νὰ παραδώσῃ τὸ μυστικὸν τῆς ἐφευρέ-σεώς του.

Γιὰτὶ ἦταν ἕνα μυστικὸν πού τὸ κρα-τοῦσε ἀπόρρητο μετ' ὁ πῶς πανοῦργα μέσα. Στὸ ἥσυχον καὶ ἀπομονωμένον καταφύγι-όν του, εἶχε κατασκευάσει τὸ ἀεροπλάνο του μετ' ὁ συνδρομὴ ἀδιάφορων καὶ ἀπρό-σεκτων ἐργατῶν. Τὴν ἐπομένη τὸ συν-τακτικὸν ἐναερίον ταξίδιον τοῦ, ἔμενε-τάρισε μόνος τὴ μηχανὴν του καὶ πακέτα-ρισε ὀρισμένα τμήματά της, βοηθούμενος ἀπὸ κα

φυσικές και ήθικες αρετές της κυρίας. Φαντασθήτε σε τί δύσκολη θέση βρέθηκε ο Τύπος, υποχρεωμένος σύμφωνα με την παλαιά παράδοση να σεβάται τα δημόσια ήθη και σύμφωνα με τη νέα να εκθέτει όλες τις λεπτομέρειες κάθε σκανδάλου. Η τεραστία καρδιά του δικωδότη. Μπαττεριτζ έκτυπωσε δυνατά, και οι κτύποι της συνόδευαν ένα βόμβο στους αίθρας, που αντιπροσώπευε την καταπληκτικότερη κατάκτηση του ανθρώπου.

Ο κ. Μπαττεριτζ μάζευε τους δημοσιογράφους και σαν τους στοργικούς θεούς που δείχνουν στα μικρά ανεισμένα τους τα χαρτιά τους που κάνει τικ - τίκ, αν- νουγιε την καρδιά του και την προσέφερε θέμα περιεργίας, στους αντιπροσώπους της δημοσιότητας.

—Μα πρόκειται περί ιδιωτικής υποθέσεως, κ. Μπαττεριτζ, αντίτειναν οι δημοσιογράφοι.

—Ναί, αλλά η αδικία, κύριε, είναι δημοσία! Λίγο με ενδιαφέρει αν επιτίθεται έναντιον θεσμών ή έναντιον ατόμων, να τα βάζω και με το Σύμπαν ακόμη! Συνηγορώ για μια γυναίκα, μιά γυναίκα που αγαπώ, κύριε! Την υπερασπίζομαι και θα την εκδικηθώ, ακόμη κι αν χρειασθώ να φιλονικίσω με τον Θεό! —έκραυγα με αφάνταστο πείσμα.

—Αλλοτε πάλι έλεγε:

—Αγαπώ την 'Αγγλία, αλλά μισώ τον πουριτανισμό της, μου προκαλεί τη ναυτία, μου σπαράζει την καρδιά. Πάρτε παράδειγμα τη δική μου υπόθεση...

Και άρχισε να αραδιάζει το ίδιο και τα ίδια, στους δυστυχισμένους δημοσιογράφους που ήταν υποχρεωμένοι να ακούνε και να γράφουν. Επέμενε να ιδί τις δυσχερείς των δηλώσεών του προτού δημοσιευθούν, και αν οι συντάκται δεν είχαν περιγράψει άκριτα τις χειρωνακτικές και τις αναφωνήσεις του, προσέθετε ο ίδιος με το χοντρό του γράψιμο, ότι θα πρέπει να χάνει γράφει εκείνοι.

Το πράγμα καταντούσε εξαιρετικά λεπτό για ένα Βρεταννό δημοσιογράφο. Ποτέ δεν υπήρξε πρόβλημα τόσο σημαντικό και συνάμα τόσο άσημαντο. Ποτέ ο κόσμος δεν είχε ακούσει με λιγότερη όρεξη και λιγότερη συμπάθεια την ιστορία μιας άτυχης αγάπης. Απ' την άλλη μεριά όμως, ποτέ η περιέργεια του κοινού δεν είχε εξαφάνη σε τέτοιο βαθμό όσο για την ανακάλυψη του κ. Μπαττεριτζ. Αλλά ακόμα κι όταν κατόρθωναν να αποσπάσουν για μια στιγμή τον αερόπορο από το ερωτικό δράμα όπου έλεγε πως είχε πρωταγωνιστήσει, άρχιζε να εξυμνεί με λυγρούς στοργής στη φωνή τη μητέρα του — τη μητέρα του που συνοδευόταν από μιάν ολόκληρη εγκυκλοπαιδεία αρετών και που είχε την ιδιότητα να είναι «κατά μέγα μέρος σκωτσέζα». Δεν ήταν καθαρή ράτσα, αλλά περίπου.

—Ο,τι υπάρχει μέσα μου, το όφειλω στη μητέρα μου! διεκρίνεται ο έφευρέτης. Ρωτήστε όλους όσους έκαναν κάτι στη ζωή τους και θ' ακούσετε την ίδια απόκριση: «Όλα όσα κατέχουμε τα χρωστάμε στη γυναίκα. Αυτή αποτελεί τη ράτσα, κύριε! Ο άνθρωπος, πφ!... ένα όνειρο, μια αντανάκη. Έρχεται και παρέρχεται. Η ψυχή της γυναίκας είναι εκείνη που μας παρασύρει πάντα ολόενα πηδ' ύψηλα».

Και μιλούσε αδιάκοπα με τέτοιο στόμφο...

Ο κόσμος δεν ήξερε τί ζητούσε απ' την κυβερνήση για το μυστικό του, και τί τάχα έπρεπε από μια πληρωμή σε χρήμα, σκεφτόταν πως μπορούσε να επιτύχει από

ένα σύγχρονο κράτος για την υπόθεση της καρδιάς του. Οι αμερόληπτοι παρατηρηταί συμπεραίνουν ότι δεν περίμενε τίποτα απόλυτως κι' ότι όλη αυτή η έρωτοδουλειά ήταν μια μοναδική ευκαιρία για να επισύρει την προσοχή του κόσμου επάνω του και να κάνει την ύψηλή ολόκληρη να μιλά γι' αυτόν, όπως θάκανε στην περίπτωση αυτή κι' ο κάθε επιδέσιος ρε- κλαμαδόρος. Διάφορες φήμες κυκλοφορούσαν σχετικά με το παρελθόν του. Διηγώθηκαν πως είχε, λέει, ένα ξενοδοχείο κάπως υποποτο στο Καίτη Τάουν, όπου είχε νοικάσει ένα φτωχό έφευρέτη που τον λέγαν Περισσιέ, ένα νέο δειλό και δίχως φίλους. Είχε παραστή στα πειράματα του μηχανικού αυτού, που σαν ήρθε στην 'Αγγλία βρισκόταν σ' ένα προχωρημένο στάδιο φυματώσεως. Πέθανε ύστερ' από λίγο, παρέχοντας έτσι την ευκαιρία στον ξενοδόχο να οικειοποιηθώ τη χαρτιά και τα σχέδια, που κανείς δεν είχε 'ρθή να τα ζητήσει. Αυτή, τουλάχιστον, ήταν η έκδοχή των πιδ θαυραλέων αμερικανικών εφημερίδων. Αλλά η κοινή γνώμη δεν έδωσε και μεγάλη πίστι σ' αυτή την ιστορία.

Έξ' άλλου, ο κ. Μπαττεριτζ, ρίχθηκε με ζέση, σ' ένα λαβύρινθο από απαιτήσεις που άφορουσαν πολυάριθμα χρηματικά θραβεία. Τα θραβεία αυτά, που πολλά είχαν προκηρυχθεί από το 1906, επρόκειτο να απονεμηθούν σε κείνον που θα πραγματοποιούσε πρώτος την μηχανική πτήση. Την εποχή όπου ο κ. Μπαττεριτζ έτοιμαζε το θριαμβευτικό έναέριο ταξίδι του, πολλές εφημερίδες, βλέποντας πόσο λίγους κινδύνους είχαν διατρέξει τα άλλα ήμερησια φύλλα που προκήρυξαν παρόμοια θραβεία, υποσέχθηκαν να πληρώσουν στους μέλλοντες ήρωας του αέρος ποσά απόλυτως καταστρεπτικά. Λόγου χάριν στον πρώτο αερόπορο που θα πετούσε από το Μάντσεστερ στη Γλασκώβη ή από το Λονδίνο στο Μάντσεστερ, στον πρώτο που θα διέσχισε πάνω από την 'Αγγλία απόστασι εκατό ή διακοσίων μιλίων κτλ. Οι περισσότερες εφημερίδες είχαν φροντίσει να θέσουν για την απόνομή των θραβείων τους διαφόρους δικολαβικούς όρους, και τώρα προσπαθούσαν να αποφύγουν την πληρωμή του ποσού που υποσέχθηκαν. Μία ή δύο μονάχα πλήρωσαν άσυζητητά το ποσόν, πράγμα που προκάλεσε το θάνασμό του κοινού και την ύψωση της κυκλοφορίας των. Ο κ. Μπαττεριτζ ξεσπάσσε με μιάν αμελλική πολεμική έναντιον εκείνων που δυστροπούσαν, ενώ συνέχιζε το θόρυβο και δραστήριες διαπραγματεύσεις για να πείση την κυβερνήση να αγοράση την έφευρέση του.

Ωστόσο, σ' όλο αυτό το διάστημα που ο θόρυβος απλωνόταν, ένα γεγονός παρέμενε βέβαιο, πίσω από τους ανόητους έρωτες του κ. Μπαττεριτζ, πίσω από τις πολιτικές του πεποιθήσεις, την προσωπική κότητά του, τις καυχησιολογίες του, και το γεγονός αυτό ήταν ότι για το μεγάλο κοινόν, ο άλλοτε σκαλός κείνους άνθρωπος ήταν ο μοναδικός κάτοχος του μυστικού που επέτρεπε να κατασκευασθώ το πρακτικό αεροπλάνο, και που θα έξασφάλιζε σε κείνον που θα το αποκτούσε την κυριαρχία του κόσμου. Σε λίγο, για όλο τον κόσμο, και επίσης για τον κ. Μπέρτ Σμωλλγουάις, έγινε φανερό, πως μ' οποιονδήποτε τρόπο κι' αν διεξάγονταν οι διαπραγματεύσεις από την αγγλική κυβερνήση για την απόκτηση του πολυτίμου μυστικού, ήταν πιθανότατο να μην καταλήξουν σε καμιά συμφωνία. Η σκέψις

αυτή βύθισε όλον τον κόσμο, και επίσης τον κ. Μπέρτ Σμωλλγουάις στην απόγνωση. Μία μεγάλη εφημερίδα του Λονδίνου έτόνισε τον κίνδυνο, δημοσιεύοντας μια συνέντευξη με τον έξης τρομακτικό τίτλο: «Ο κ. Μπαττεριτζ λέγει: «Κείνο που σκέπτεται! Κάτω από αυτήν την προειδοποίησις ο έφευρέτης, ή αυτός που περνούσε για έφευρέτης, έχυσε το φαρμάκι του».

—Έρθε από την άκρη του κόσμου (πράγμα που σαν να επιβεβαίωνε την ιστορία του) κακόφημος ξενοδόχος του Καίτη Τάουν) για να φέρω στην πατρίδα μου το μυστικό που θα της έξασφάλιζε την παγκόσμια κυριαρχία. Και τί μου δίδουν εις αντάλλαγμα; Έδω ο έφευρέτης σιωπά μερικά λεπτά. Κατηγορούμαι από διαφόρους πουριτανούς, από έλεεινούς στενωτόφους!... Και ή γυναίκα που αγάπώ; Την μεταχειρίζονται ως χολερόδελτη!... Είμαι πολίτης της Βρεταννικής Αυτοκρατορίας — συνέχιζε ο κ. Μπαττεριτζ με λυρική έξαρσι, όπως προσέθεσε ο ίδιος στην διόρθωσι της συνέντευξής του. —Αλλά ή ανθρώπινη ύπομονή έχει όρια. Υπάρχουν έθνη νεανικώτερα, έθνη που δεν ακούονται να ροχαλίζουν απαθώς, με παροξυσμούς πληρωτικότητας, έπαναπαυόμενα και υπνωτόντα στην κλίση των τύπων και της γραφειοκρατίας. Υπάρχουν έθνη, όπου οι άνθρωποι δεν θα είνε τόσο ανόητοι και άλαστονικοί ώστε να περιφρονούν την κυριαρχία του κόσμου, για μόνη ήν ευχαρίστησι να τηρήσουν τις παραδόσεις, και να προσβάλουν μιάν εύγενική γυναίκα, της οποίας δεν θα ήσαν ικανοί να λύσουν ούτε τους λινάτες των υποδημάτων της... Υπάρχουν έθνη που δεν μένουν τυφλά έμπρός στην έπιστήμη, που δεν είνε δεμένα χειροπόδαρα από μιν' ηθική πηλη «νομοκρατία», που δεν έχουν ως ήγέτας εκφυλισμένους απόγονους αριστοκρατών. Έν όλίγοις, τονίσατε τούτο: υ π ά ρ χ ο υ ν κ α ι α λ λ α ε θ ν η !

Αυτή ακριβώς ή αγόρευσις είχε κάνει ιδιαίτερη εντύπωσι στον Μπέρτ Σμωλλγουάις. —Αν οι Γερμανοί ή οι 'Αμερικανοί, βάλλουν την αυτίστα τους σ' αυτή την υπόθεσι — δήλωσε στον άδελφό του με ανήσυχο ύφος — πάει ή 'Αγγλία! Χάθηκε! Η σημαία της θαλασσοκρατίας θα γίνη κουρέλι, ένα άχρηστο κουρελόπανο!

—Μπορείς να μάς βοηθήσης λιγάκι σήμερα — επενέβη ή Τζέσσινα, κατά την έπίσημη σιωπή που έπικρατούθη. Δεν έξερω τί πάθανε όλοι στο Μπάν Χιλλ, ή ζήτηνε από τις καινούργιες πατάτες. Τόμ δε θα μπορούσθ να μοιράση στα σπία ούτε τα μισά ψώνια.

—Ζούμε πάνω σ' ένα ήφαιστειο! — ξανάπε ο Μπέρτ σαν να μην άκουσε. Α, πόσ' ώρα σε ώρα μπορεί να ξεσπάση ο πόλεμος... και τί πόλεμος!

Κούνησε το κεφάλι του μ' ένα μορφασμό άπογοητεύσεως.

—Είνε προτιμότερο να πās πρώτα αυτό το κοφίνι, Τόμ — υπέδειξε ή Τζέσσινα. —Υστερα γυρνώντας άποφασιστικά προς τον Μπέρτ: Λοιπόν θα μάς βοηθήσης σήμερα... Έτσι δεν είνε;

—Σάμπως έχω και καμιά δουλειά; συμφώνησε ο Μπέρτ. Στο μαγαζί καθόμαστε αυτές τις μέρες. Ωστόσο όλοι αυτοί οι κίνδυνοι που άπειλούν την Αυτοκρατορία με κάνουν ν' άνησυχώ τρομερά!

—Θά σου περάση όταν δουλέψης... είνε ή Τζέσσινα.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Η συνέχεια.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Η ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΤΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Η έφαρμοζόμενη κοινωνική πρόνοια δίδει το μέτρον πολιτισμού ενός Κράτους. Γενικώς ή κοινωνική πρόνοια διακρίνεται εις δύο κατηγορίας: Εις την άφορώσαν την ιατρικήν περίθαλψιν του πληθυσμού και την προληπτικήν καταπολέμησην των επιδημιών και εις την άφορώσαν την ασφάλειαν των εργαζομένων.

Κατά την τελευταίαν 15ετίαν έπετελέσθη εις την Ελλάδα σημαντική πρόδοσις εις άμφοτέρας τās κατηγορίας της Κοινωνικής Προνοίας. Δεν ελήφθησαν μόνον μέτρα καταπολέμησης των άσθενειών, αι όποιαι εμάστιζον τās πόλεις και την ύπαιθρον, αλλά ευρύτατη έθελπισθη νομοθεσία περί κοινωνικών ασφαλίσσεων.

Ούτω, ως προκύπτει εκ των στατιστικών, το σύνολον των άμέσως ή έμμέσως ήσφαλισμένων άνήρχετο την 31ην Δεκεμβρίου 1938 εις 1.808.762 άτομα, έναντιόν της άναπηρίας, γήρατος, θανάτου, άσθενειών και άνεργίας.

Ο συνολικός αριθμός των λειτουργούντων ασφαλιστικών ταμείων εν 'Ελλάδι άνέρχεται εις 150. Το σύνολον των έτησιών έσόδων των οργανισμών τούτων

άνέρχεται εις 2.293.522.000, των δε δαπανών και ασφαλιστικών παροχών εις 1.030.485.000 δραχ. Τα άποθεματικά κεφάλαια των 150 αυτών οργανισμών άνέρχονται εις 5.215.250.000 δραχ.

Τα κυριώτερα ταμεία ασφαλίσσεων είνε: κατὰ την 31—12—38 την κάτωθι περιουσίαν:

Ταμεία	Περιουσία εις δρ
Καταναλωτών	131.636.362
Ίδρυ. Κοιν. Ασφαλίσσεων	266.739.878
Προσωπικού Τραπεζών 'Ελ- λίδος, 'Εθνικής, Κτηματ. Σιδηρ. Σπάπ	466.750.963
Σ. Ε. Κ.	104.383.625
Σ. Ε. Κ. Μακεδονίας	151.052.456
Νομικών	123.403.494
Αυτοκινητιστών	324.833.156
Υγειονομικών	129.564.304
Μηχανικών	122.810.305
Ναυτικών 'Απ. Ταμείον	62.361.292
'Αγροτικής Τραπεζής	200.244.738
Προνοίας Δημ. 'Υπαλλήλων	78.188.653
Μετοχικών Ταμ. Στρατού	234.459.333
'Αξιοματικών Π. Ν.	579.652.956
Πολιτικών 'Υπαλλήλων	274.435.595
	762.273.376

Η περιουσία των 150 οργανισμών άποτελείτο κατὰ την 31(12)38 κατὰ ποσόν 39.574.725 εκ μετρητών εις το Ταμείον των, κατὰ 1.080.475.926 εκ καταθέσεων όψεως, κατὰ 184.349.857 εκ καταθέσεων προθεσμίας, κατὰ 1.662.581.571 εκ χρηματογράφων, κατὰ 1.871.749.309 εκ δανείων, κατὰ 526.126.833 εκ άπαιτήσεων, κατὰ 733.019.410 εκ άκινήτων και κατὰ 17.299.925 δρχ. εκ έγκαταστάσεων. Απὸ τοῦ 1929 καὶ ἐντεύθεν ἡ περιουσία τῶν ὀργανισμῶν ἐξελίχθη ὡς ἑξῆς:

1929				1.369.352.000
1930				1.894.957.599
1931				2.185.983.727
1932				2.626.818.844
1933				3.013.259.508
1934				3.419.303.532
1935				3.775.671.502
1936				4.335.129.886
1938				5.238.087.919

ΝΕΑΙ ΕΦΕΥΡΕΣΕΙΣ

ΝΕΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑΣ

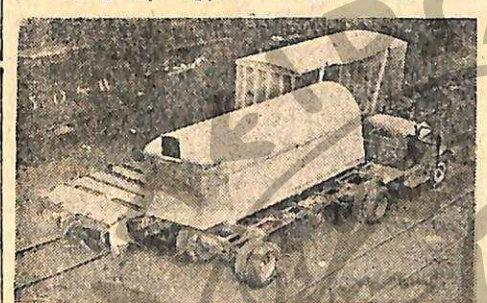
Ο 'Αγγλος έξερευνητής Τζών Ουίλιαμσον, όστις έχει έγκαταστήσει εις τόν πυθμένα της θαλάσσης εν Νασσάου των Βαχαμίων νήσων ειδικόν υδροβιολογικόν σταθμόν διά την μελέτην της υποβρυχίου ζωής, είχε την έμπνευσιν να ιδρύσθ εντός του υποβρυχίου αυτού σταθμοί, ταίς ειδικήν γραφείων. Η ταχυδρομική χιτρονομία του γραφείου αναγράφει «Πυθ- σθαγής της θαλάσσης - Βαχαμίαι». Το σύστημα έσχε μεγάλην επιτυχίαν, κατὰ την πρώτην δε ήμέραν της λειτουργίας του άπεστάλησαν από γραμματειασμοφίλους ιδίως τόσοσιν πολλὰ επιστολαί, ώστε ή ύπηρεσία του γραφείου εργαζέτο καθ' όλην την νύκτα διά να τās διεκπεραιώσθ. Το κέρδος του υποβρυχίου ταχυδρομικού

το κόστος της μεταφοράς και περιορίζον εις το ελάχιστον τους κινδύνους ζημιών και βλαβών των μεταφερομένων αντικειμένων. Προς τούτο ή εταιρεία κατεσκεύασε μεγάλα κιβώτια μεγέθους βαγονίων, τα όποια φέρουν κάτωθεν ειδικήν συσκευήν, ώστε να είνε εύχερη ή μεταφορά των από όχηματος εις όχημα. Επίσης ή εταιρεία κατεσκεύασεν ειδικά όχηματα σιδηροδρομικά και αυτοκίνητα επί των όποιων τοποθετείται το κιβώτιον. Προς διενέργειαν της μετακομίσεως αυτοκίνητον φέρον το ειδικόν κιβώτιον μεταβαίνει εις τόν τόπον της φορτώσεως. Εκεί τα προς μεταφοράν αντικείμενα (έπιπλα κλπ.), τοποθετούνται εντός αυτού. «Αν ή μεταφορά πρόκειται να γίνη εις μεγάλην απόστασιν, το κιβώτιον θα μεταφορτωθ ήντὸς όλίγων λεπτῶν επί του ειδικού βαγονίου, το όποιον θα προσκολληθ ή εις τόν σιδηροδρομικόν συζμόν, εις το τέρμα δε της διαδρομής άλλο αυτοκίνητον

ΝΕΟΝ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

Μεγάλη αμερικανική εταιρεία μεταφορών, ασχολουμένη ιδίως με μετακομίσεις, έφήρμοσε νέον σύστημα διευκολύνον σημαντικῶς την εργασίαν της, υποβιβάζον

το κόστος της μεταφοράς και περιορίζον εις το ελάχιστον τους κινδύνους ζημιών και βλαβών των μεταφερομένων αντικειμένων. Προς τούτο ή εταιρεία κατεσκεύασε μεγάλα κιβώτια μεγέθους βαγονίων, τα όποια φέρουν κάτωθεν ειδικήν συσκευήν, ώστε να είνε εύχερη ή μεταφορά των από όχηματος εις όχημα. Επίσης ή εταιρεία κατεσκεύασεν ειδικά όχηματα σιδηροδρομικά και αυτοκίνητα επί των όποιων τοποθετείται το κιβώτιον. Προς διενέργειαν της μετακομίσεως αυτοκίνητον φέρον το ειδικόν κιβώτιον μεταβαίνει εις τόν τόπον της φορτώσεως. Εκεί τα προς μεταφοράν αντικείμενα (έπιπλα κλπ.), τοποθετούνται εντός αυτού. «Αν ή μεταφορά πρόκειται να γίνη εις μεγάλην απόστασιν, το κιβώτιον θα μεταφορτωθ ήντὸς όλίγων λεπτῶν επί του ειδικού βαγονίου, το όποιον θα προσκολληθ ή εις τόν σιδηροδρομικόν συζμόν, εις το τέρμα δε της διαδρομής άλλο αυτοκίνητον

ΤΑ ΠΟΥΛΕΡΙΚΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΗΜΑ ΤΟΥ ΙΔΙΟΚΤΗΤΟΥ ΤΩΝ

Μέχρι τούδε εις τās κτηνοτροφικάς χώρας έσημαδεύοντο με το σήμα του ιδιοκτήτου των μόνον τὰ μεγάλα άγελαιά ζωα. Το σήμα γίνεται, ως γνωστόν, διά πετυρωκτωμένου σιδήρου και είνε ανεξίτηλον. Το μέτρον έπεξετάθη ήδη εις τās 'Ηνωμένας Πολιτείας και επί των πουλερικών προς περιορισμόν του κινδύνου των κλοπών, αι όποιαι είχαν λάβει τα τελευταία έτη τεραστίαν έκτασιν. Κάθε ιδιοκτήτης κτηνοτροφείου δηλώνει εις τās αρμόδιες αρχάς το σήμα του, δι' αυτού δε προβαίνει εις την έπισημάνσην των πουλερικών κάτωθεν της μίας πτέρυγος. Αι ειδικαί σφραγίδες διά των όποιων τίθεται το σήμα της αναγνωρίσεως φέρουν και αριθμητήρα, ούτω δε κάθε πτηνόν φέρει και ειδικόν αριθμόν. Η νέα μέ-

θοδος κατέστησεν αδύνατον την κλοπήν εις μεγάλην κλίμακα διότι τα κλοπιμαία διατιθέμενα προς πώλησιν αναγνωρίζονται εύχερως.

Εὰ το παραλάβη και θὰ το μεταφέρη εις την θέσιν όπου πρόκειται να γίνη ή εκφόρτωσις. Εις την εικόνα φαίνεται ή μεταφόρτωσις του κιβωτίου από το βαγόνιον εις το αυτοκίνητον.

μαυρά. Δεν έχει, ακόμα κι' όταν είναι γέ-
ρικο, παρά δύο μόνον αιχμάς εν είδει κε-
ράτων εκατέρωθεν του μετώπου. Το κρέας
του ελαφριού αυτού είναι εξαιρετικά νό-
στιμο και παχύτατο, θεωρείται δε εξαιρε-
τικώς πολυτελές ένα γεύμα όπου προσφέ-
ρεται «μάτσο χαλένας».

Το ζαρκαδί δεν είναι επίσης σπάνιον
εις την Νότιον Αμερικήν, ειδικώς δε εις
την περιοχήν του Άνω Αμαζονίου. Ενφ
το ελάφι απαντά εις τα «παντανάλες»,
δηλαδή εις τα έλη του λεκανοπεδίου του
Παραγουά, εις την κοιλάδα του Νάπο,
το ζαρκαδί προτιμά τας ύψηλās και κα-
τά το μάλλον και ήττον ανώμαλους πεδιά-
δας, αι όποιαι αποκαλούνται «φίρμε». Το
πλέον διαδεδομένον είδος είναι το «βιάντο
μπράνκο» που ονομάζεται έτσι διότι έχει
λευκόν το στήθος και την κοιλιά, ενώ
το υπόλοιπον δέρμα του είναι κακκινωπό
προς το καφέ. Ζη κατά ζεύγη και κατά
μικράς ομάδας. Το ανάστημά του είναι αι-
σθητικώς μικρότερον από του ελαφριού. Ή-
ξαιρετικά ευκίνητο και γρήγορο, απο-
φύγει τα δάση. Τα άρσενικά ζαρκαδία
του είδους αυτού φέρουν αρκετά ακανόνι-
στα κέρατα. Ζών άγριο, μολονότι πολύ
φιλοπεριεργον, το θιάντο μπράνκο, αή-
νει τον κυνηγόν να το πλησιάση, έπώ
τον όρον ό τελευταίος αυτός να προχωρή
άντιθέτως προς τον άνεμον, διότι έχει έ-
ξαιρετικά ανεπτυγμένην την όρασιν. Διά
να το προσελκύσει εις απόστασιν εύκοι-
μέτρων, φθάνει να κρυφθή μεσα εις τα
χόρτα, ως τους ώμους και να άρχίσει
να κινήται με το ένα χέρι ένα κόκκινο
μαντήλι, ή να βάλετε ένα πανί όμοίου
χρώματος εις την άκρη του όπλου σας,
και να άρχίσει να το σαλεύετε στόν άε-
ρα. Παραξενεμένο, το ζαρκαδί παρά τον
φόβον που δοκιμάζει, έχει την περιέ-
ργεια να πλησιάση με μικρά πηδημα-
τα, σταματώντας κάθε τόσο ώσάν να ήθελε
να κατανικήση τους διαταγμούς του. Άλ-
λά μόλις αντιληφθή τον κίνδυνον άρχίζει
να τρέχη με την παροιμιώδη γρηγοράδα του.

Το άρσενικό μυρίζει πολύ άσχημα, και
όταν φυσά άνεμος ή δυσάρεστη αυτή μυ-
ρωδιά γίνεται αντιληπτή έξ απόστασεως
εκατό μέτρων. Είναι τόσοον άνυπόφορη ώ-
στε δεν μπορεί κανείς να γδάρη το ζώο
πολύ περισσότερον δε να φάγη από το
κρέας του. Το θηλυκό αντίθετως είναι ά-
σμο, το δε κρέας του είναι περιφνημο.

Εις τις «σαθάνες» που εκτείνονται με-
ταξύ του Ρίο Μπράνκο και του Ρίο Νέ-
γκρο, βορείους παραποτάμους του Αμαζο-
νίου, εις αυτές τας τεραστίας πεδιάδας
με τας ελαφράς πυλώσεις του έδάφους
που είναι σκεπασμένες με ύψηλό χορτό,
είναι μάλλον ξηρές και δεν πλημμυρίζουν.
ύπάρχει άφθονία ζαρκαδιών. Είναι προ-
φανώς διαφορετικού κάπως είδους, από
αυτά που περιγράψαμε. Διότι, καίτοι έ-
χουν τας ίδιās συνθηείας, το άρσενικό
είναι επίσης άσμον και έξ ίσου φαγώσι-
μο με το θηλυκό. Διά να τα προσελκύ-
ση κανείς κοντά του πρέπει έδω να χρη-
σιμοποιήση λευκό ύφασμα, το όποιον, ά-
γνωστον διατί, τους έξάπτει την περιέ-
ργειαν.

Τέλος εις τις μεγάλες «σαθάνες» του
Λιάνος και του Ορενόνου, απαντούν τα
«βενάντος», ζαρκαδία άλλου είδους. Τό-
σον το θηλυκό, όσο και το άρσενικό έ-
χουν περιφνημο κρέας. Τα ζαρκαδία αυ-
τά, ζούν στα μικρά ύψώματα όπως και
γύρω από τα έλη. Κατά τας περιόδους
της ξηρασίας, μεταβαίνουν κατά πολυαρί-
θμους ομάδας εις τας όχθας των ποτα-
μών και των ρυακίων. Ημπορεί κανείς
τότε να ανακαλύψη τα ζαρκαδία αυτά

εις τας μικράς νησίδας με τας όποιās
είναι σπαρμένοι οι παραποτάμοι του Α-
μαζονίου. Κατά την διάρκειαν της ήμέ-
ρας πλαγιάζουν ανάμεσα στα καλάμια, τα
ύψηλά χορτά και τους θάμνους. Βγαίνουν
να βοσκίσουν άργά το άπόγευμα. Τότε
μπορεί κανείς να τα σκοτώση καθώς και το
πρωί, προτού βγη ό ήλιος. Οι κυνηγοί
διά να τα πλησιάσουν, μεταχειρίζονται
ένα περιεργότατον καμουφλάζ. Καλύπτουν
τον κορμόν και την κεφαλήν με ένα άσ-
προ ύφασμα, δάφουν δέ λευκήν και την
κάννην του όπλου των, που την κρατούν
εις τόν άέρα, σαλεύοντας την άργά.

Τα ζαρκαδία αυτά είναι περιζήτητα διά
το κρέας των. Οι Ίνδοι τα φονεύουν με
τόξα και βέλη, οι πολιτισμένοι με πυρο-
βόλα όπλα. Δεν χρειάζεται όμως και πυ-
ρό όπλο, το ξυπόδι τουφέκι, διότι τα άγρίμια του
είδους τούτου δεν έχουν την ρωμαλεότη-
τα των ελαφιών. Άλλά εις το Μάγος
πολλοί ίθαγενείς, δεισιδαίμονες καθώς
είναι, όπως όλοι οι έρυθρόδερμοι, φαντά-
ζονται ότι το να άστοχίσουν όταν σκο-
πεύσουν ένα «βενάντο» αποτελεί φοβερή
γρουσουζιά.

Καθώς εκατεβαίναμε τόν Μέτα, συνο-
δεύμενοι από τρεις ίθαγενείς, μάς ήρ-
θε ή ιδέα να κυνηγήσουμε ζαρκαδία. Ή
ένας από τους έρυθροδέρμους μας, πού
ήτο και ό επιδεξιότατος σκοπευτής, ήρ-
νήθη να βγη στο κυνήγι, γιατί φοβόταν
την κακοτυχία. Είχε άποτύχει πολλές φο-
ρές στην σκόπευσι, πράγμα που το άπέ-
δωσε να πη κάποιος από τους συντρό-
φους του, τόν όποιον υποψιφίζετο.

Επίστευε πως ό τελευταίος αυτός εί-

χε κοπνήσει κόκκαλα από φτερά ενός
είδους πελαργού, είχε προσθέσει και μιαν
άλλη ουσία, και του την είχε ρίξει κρυ-
φά στο φαγητό. Ό δεύτερος κοπηλάτης
επεβεβαίωσε ότι είδε ιδή τόν ένοχον την
στιγμήν που έκανε αυτά τα μάγια. Και
όλα αυτά είχαν γίνει, διά να μην μπορή
να σκοπεύση καλά το ζαρκαδί και να
πάθη έτσι μεγάλες συμφορές.

Μου διεβεβαίωσαν ότι τα ελάφια και
τα ζαρκαδία δεν παθαίνουν άπολύτως τί-
ποτε όταν τα δαγκώση ιοδόλος όφις, και
ότι μάλιστα σκοτώνουν το έρπετον με
την όπλην των. Άλλά δεν γνωρίζω κατά
πόσον είναι βάσιμος ή πληροφορία αυτή.

Τα ζαρκαδία έξοικειούνται εύκολα με
τόν άνθρωπον. Είναι τότε πολύ ήμερα και
δέχονται τροφήν από το χέρι του. Πάν-
τως δεν θα έπρεπε να βασίζεται κανείς
και πολύ εις τα άρρενα ώρισμένης ήλι-
κίας, καθώς εξημερωμένα και άν έλ-
νε, καταλαμβάνονται από αϊφνιδίους θυ-
μούς, που τα καθιστούν επικίνδυνα. Έ-
τσι λόγω χάριν εις το Ίκουίτος, πόλιν
του περουνιανού Αμαζονίου, ό διευθυ-
ντής της «Στάνταρντ Όιλ» μου άφηγήθη
ένα πρόσφατον δυστύχημα. Είχε εις την
κατοικίαν εις τό μεγάλο «κιάτο» του διά-
φορα εξημερωμένα άγρίμια και μεταξύ
αυτών ένα ύπεροχο άρσενικό ζαρκαδί.

Μιά μέρα, έντελώς ξαφνικά, το ζώο έ-
τέθη κατά του φύλακος που έλησιάζε να
το ταιση και τόν έκτύπησε τόσο δυνατά
με τα κέρατα, ώστε ό δυστυχής μετεφέρ-
θη εις μια κινήν κατάστασιν εις τό νοσοκο-
μείον.

ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ: Ή συνέχεια.

Ο ΙΠΠΟΣ: ΤΟ ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΝ ΖΩΟΝ

(Συνέχεια έκ της Σελίδος 544)

κνήμας θραχείας και παχείας και ό-
πλας μεγάλας και εύρειας. Ό ίππος
ελάσεως διακρίνεται εις ίππον ελά-
σεως ελαφρών άμαξών και ίππον ε-
λάσεως βαρειών άμαξών.

Ό φορτηγός ίππος πρέπει να είναι
ήμοιος προς τόν ίππον ελάσεως, άλλ'
ή ράχis του πρέπει να είναι θραχεία και
όσον το δυνατόν περισσότερον καμ-
πύλη.

Άν και δεν είναι γνωστόν που και
πότε ακριβώς εξημερώθη το πρώτον ό
ίππος, έν τούτοις το ζώον αυτό ήτο
γνωστότατον από τών άρχαιοτάτων χρό-
νων. Με το εύγενης αυτό ζώον ήχορή-
θησαν πολλοί ποιηταί, λογογράφοι και
καλλιτέχνη όλων τών εποχών.

Εις την Παλαιστήνην φαίνεται ότι μό-
νον κατά την εποχήν τών κριτών έ-
χρησιμοποιήθη από τους βασιλείς της
Χαναάν δια πολεμικούς σκοπούς. Οι
Φιλισταίοι και οι Χαναναίοι μετεχει-
ρίζοντο τόν ίππον και διά την έλξιν
άρμάτων και διά την ίππασίαν. Εις τους
άρχαιους Αιγυπτίους ήτο άγνωστος
μέχρι του 10ου αιώνος π.Χ. Πρώτοι οι
όποιοι εισήγαγον τόν ίππον εις την Αί-
γυπτον φαίνεται ότι ήσαν οι Ύξας, οι
όποιοι παρέμειναν εις την κοιλάδα του
Νείλου 400 περίπου έτη. Ή φυλή αυ-
τή, ή οποία ήτο πιθανώς σημιτικής κα-
ταγωγής, μετέφερε τόν ίππον από τών
άραβικών έρήμων και την Συρίαν και
ένεκλιμάτισεν αυτόν εις την Αίγυπτον.
Εις πλείστα Αιγυπτιακά μνημεία άπει-
κονίζεται εις ποικίλας παραστάσεις ό
ίππος. Οι Αιγύπτιοι σπανίως ίππευον,
άλλά μετεχειρίζοντο τόν ίππον διά να
σώρη τας πολυτελείς άμάξας τών μεγί-

στάνων, καθώς και διά τας μεταφοράς
και τας γεωργικάς εργασίας των.

Οι Πέρσαι έχρησιμοποίησαν τόν ίπ-
πον δια γεωργικούς και πολεμικούς
σκοπούς, κατ'ήκτισαν δε λαμπρόν ίπ-
πικόν και έξεύγνυν τους ίππους εις τα
δρεπανηφόρα άρματα.

Εις την Ελλάδα ό ίππος εισήχθη
κατά τινες από τους Άσσυρίους, κατ'
άλλους από τους Φοίνικας και τέλος
κατ' άλλους από τους Αιγυπτίους. Πάντως
είναι γνωστός από της εποχής
του Όμήρου και φαίνεται και έπαιξε
σπουδαιότατον ρόλον κατά τών Τρωϊ-
κών πόλεμον. Ό Όμηρος εξήμεινε
τους ίππους του Άχιλλέως και του Αί-
νείου.

Ό Σόλων έθέσπισεν ειδικούς νό-
μους διά την προστασίαν του ίππου
και έδημιούργησε και ιδιαιτέραν τά-
ξιν, τών ίππέων, οι όποιοι ως κύριον
σκοπόν είχαν να διατηρούν τους ίπ-
πους. Εις την Όλυμπίαν έτελούντο ίπ-
πικά άγωνίσματα, έκει δε ύπήρχε και
άνδριας της φορβάδος "Ανεμος, ή ό-
ποια άνωμασθη τοιουτοτρόπως λόγω
της μεγάλης ταχύτητός της.

Ό ίππος εις την Ρώμην γίνεται κυ-
ρίως γνωστός από της εποχής τών
αυτοκρατόρων, όποτε και ήρχισαν να
τελούνται ίπποδρομιαί. Επίσης οι Ρω-
μαίοι άνήγειρον άνδριάντας εις τους
νικητάς τών ίπποδρομιών και μεγαλο-
πρεπή μνημεία εις τους νικητάς ίππους.
Ό αυτοκράτωρ Καλιγούλας τόσοον ή-
γάπα τους ίππους, ώστε άνήγειρεν διά
τόν ίππον του πολυτέλη σταύλον από
λευκόν μάρμαρον, φάτνην από έλεφαν-
τόδοντα και άνεμίγυνε την τροφήν του
με ψήγματα χρυσοῦ.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

ΦΡΟΝΤΙΔΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ Τά όπωροφόρα δένδρα κατά τόν Δεκέμβριον

Φυτεύετε διάφορα όπωροφόρα δέν-
δρα πριν άκόμη άρχίσουν τα μεγάλα
κρύα. Προτιμάτε τα άρκετά ανεπτυγ-
μένα όπωροφόρα, για να έχετε γερά
δένδρα που θα διατηρηθούν πολλά
χρόνια.

Επίσης αυτή την εποχή κλαδεύον-
ται τα όπωροφόρα δένδρα. Στα πολύ
ψυχρά μέρη άρχίζει το κλάδεμα τών
όπωροφόρων κατά τα τέλη Μαρτίου,
μα στα θερμότερα ή καταλληλότερη
εποχή είναι ό Νοέμβριος και ό Δεκέμ-
βριος.

Πρώτα ν' άρχίζετε το κλάδεμα τών
όπωροφόρων που κάνουν καρπο με
κουκούτσια, όπως τις άγλαδιές. Τις
μηλιές μπορείτε να τις κλαδέψετε κι
αργότερα.

Τα δένδρα που κάνουν καρπό με
πυρήνα και ιδίως τις ροδακινίες, πρέ-
πει να περιμενετε ν' άρχίσουν να θγαί-
νουν τα μάτια, για να μη κλαδέψετε
κατά λάθος τα κλαδιά που πρόκει-
ται να σας δώσουν καρπούς.

Επίσης κατά τόν χειμώνα πρέπει να
σκαλίζετε και να κοπρίζετε το νάρο
που είναι φυτεμένα όπωροφόρα δένδρα.

Καθαρίζετε τα δένδρα που είναι γε-
μάτα λειχήνες ή θρύα και άσβεστά-
σετέ τα, γιατί τα άσβεστάωα είναι ό-
καλύτερος τρόπος για να τα προφυλά-
ξετε από τις κρυπογαμικές άρρώ-
στείες που τυχόν μπορούν να προσυλη-
θοῦν.

— Τό σκάλισμα

Τό σκάλισμα στην επιφάνεια τών
γλαστρών και τών κασονιών είναι άπα-
ραίητο, ιδίως μετά τα πολλά ποτί-
σματα που σχηματίζεται στην επιφά-
νεα του χώματος μία κρούστα, ή ό-
ποια δεν έμποδίζει μόνον τόν άτμο-

ΟΙ χαραμάδες τών παληών παρκέ

Εις τα παλιά παρκέ πολλές φορές
ξηραίνονται τόσο πολύ τα έξυλα, ώστε
συμμάζονται μεταξύ τους και σχη-
ματίζονται στενές ή φαρδιές χαραμα-
δες, που έκτος από την άσχημία που
δες, που έκτος από την άσχημία που
δεν παρουσιάζουν μαζεύουν εκεί και όλη
τη σκόνη. Για να κλείσετε αυτές τις
χαραμάδες μπορείτε να μεταχειρισθη-
τε δυο τρόπους:

1) Άγοράσετε από το χρωματοπο-
λείο στόκο τόν όποιο θράζεται σε μπαίν
μαρι με τόσο λινέλαιο ώστε να γίνει
ήμισυδαρές μίγμα που να είναι δυνατόν
να χύνεται μέσα στις χαραμάδες. Άν
θέλετε προσθέτετε και λίγο όχρα για
να πάρη το χρώμα του παρκέ.

2) Βουτήχτε μικρά κομμάτια πα-
ληών έφημερίδων επί δέκα ως δώδεκα
ώρες σε νερό. Μετά θράζεται το νερό
με τις λωμένες έφημερίδες επί τρεις
ώρες και προσθέτετε σε κάθε κιλό της
πάστας που έσχηματίσθη με το νερό
και τις έφημερίδες, 100 γραμμάρια
λεῦρι, 25 γραμμάρια τζελατίνας και
λίγο στόφι. Αυτό το μίγμα να ρίχνετε
μέσα στις χαραμάδες, που σε λίγο στε-
γνώνει και σχηματίζει ένα σώμα με τα
έξυλα του παρκέ.

ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΣΑΣ

Πώς καθαρίζονται τα γουναρικά

Για να καθαρίσετε τα γουναρικά
σας τα περνάτε πρώτα μ' ένα σφουγγα-
γάρι θρεμένο, μα καλά στυμένο για
να φύγη ή σκόνη.

Ύστερα τα ξελεκιάζετε τρίβοντάς
τα με πολύ ζεστό πτύουρο που έχει
την ιδιότητα να απορροφά τις λιπαρές
ουσίες χωρίς να καταστρέφη τις τρί-
χες του γουναρικού.

Τα γουναρικά ξαναπαίρνουν την
πρώτη τους γυαλάδα αν τα ραντίσετε
με τερεβινθέλαιο και κατόπιν τα τρί-
ψετε ελαφρά μέχρις ότου στεγνώση
καλά το δέρμα. Πρέπει να προσέχετε
να το τρίβετε πάντα σύμφωνα με την
διεύθυνσι που έχουν οι τρίχες.

— Πώς καθαρίζονται τα άδιά- δροχα

Τό έσωτερικόν φοδράρισμα τών ά-
διαδρόχων γίνεται συνήθως με άλπα-
γά μαῦρο που πολλές φορές γυαλίζει
και φαίνεται πρασινωπός ή κοκκινω-
πός. Για να επαναφέρετε τόν άλπαγά
στο πρώτο του μαῦρο χρώμα τόν περ-
νάτε με μιαν βούρτσά ή ένα πινέλο με
την παρακάτω διάλυσι:

Απόσταγμα κοκκινόξυλου 50 γραμ.
Απόσταγμα κινρινόξυλου 10 γραμ.
Νερό 1 λίτρα.

Πώς διατηρούνται τα γουναρικά

Ό καλύτερος τρόπος για να διατη-
ρήσετε περισσότερο καιρό και σε κα-
λή κατάστασι είναι να τα ξεσκονίζετε
μ' ένα ελαφρό έξυλο κάθε μήνα. Αυτόν
τόν τρόπο μεταχειρίζονται όλοι σχε-
δόν οι έμποροι γουναρικών.

Ό κάμφορας, το πιπέρι, ή λεβάν-
τα που συνηθίζουν να βάζουν πολλές
στα γουναρικά τους δεν τα προφυλά-
σει από τίποτε και μόνον δυσάρεστη
μυρωδιά τους δίνει.

Για κάθε όμως ένδεχόμενο μπορείτε
να ρίξετε στα γουναρικά σας πριν τα
διπλώσετε και τα φυλάξετε δέκα
μέρη σκόνης πυρέθρου και ένα μέ-
ρος σκόνης κάμφορας. Κατόπιν τα
διπλώνετε και τα τυλίγετε σε κα-
θαρά χαρτιά ή χαρτόνια τα όποια
κολλάτε καλά στις άκρες τους.

Πώς άποστειρώνεται το νερό

Καλύτερος τρόπος για να άποστεί-
ρωθί το νερό, δηλαδή για να άπαλλα-
γή από τις θλαπτικές ουσίες τις ό-
ποιες περιέχει και προκαλούν τις διά-
φορες άρρώστατες, είναι το θράσιμο.
Επειδή το θρασμένο νερό είναι δύσκο-
λογώνευτο, καλό είναι να το κτυπτε
μ' ένα ξυλαράκι ή έξυλινο κουτάλι, ά-
κριβώς όπως κτυπάτε τα αυγά για
να κάνετε κρέμα. Μ' αυτό τόν τρόπο
άερίζεται καλύτερα και γίνεται έλα-
φροτερο.

Για τόν καθαρισμό του νερού μετα-
χειρίζονται τα φίλτρα, αλλά τα φίλτρα
δεν ενε άποτελεσματικά, γιατί γρήγο-
ρα γεμίζουν μικρόβια από τα όποια
είναι πολύ δύσκολο να καθαρισθοῦν.

**ΕΠΕΞΗΓΗΣΙΣ
ΤΟΥ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟΥ**

1. Καγκουρά ή γλυκισμένος. 2. Καγκουρά ή δενδροβόρος. 3. Θυλακίνος. 4. Ορνιθορρυγχος. 5. Έχιδνα ή μυρμηκοφάγος. 6. Καλλιφίττακος. 7. Ψιττακός ή Νέστορ. 8. Στρίγκωψ. 9. Παραδείσιον. 10. Έμο ή αυστραλιακή στρουθοκάμηλος. 11. Κασούριον. 12. Απτέρυξ. 13. Λύρα. 14. Ταλεγάλλα. 15. Σαῦρα ή γεφυροφόρος. 16. Κερατόδους. 17. Λοφιοφόρος κακαδοῦ.

